

Spomenik trem revolucionarjem

Na osrednji prireditvi ob novomeškem občinskem prazniku v Dol. Straži bo govoril France Popit

Osrednja proslava ob letošnjem prazniku novomeške občine bo v nedeljo, 26. oktobra, ob 10. uri v Dolenji Straži, kjer bodo odkrili spomenik trem predvojnim revolucionarjem: Jožetu Slaku-Silvu, narodnemu heroju, predvojnemu komunistu in organizatorju OF na Dolenjskem, Maksu Strmeckemu-Roku, inštruktorju CK KPS in članu okrožnega komiteja KPS Novo mesto, in Jožetu Povšetju, sekretarju podokrožnega komiteja KPS za Mirno peč in Žužemberk ter organizatorju vstaje v mirnopoški dolini. (Več o njihovem prispevku v NOB in o prispevkih drugih revolucionarjev pišemo na 6. in 7. strani)

Slovesnost bo združena z zborom aktivistov OF novomeškega okrožja in ljudskim zborovanjem, na katerem bo govoril predsednik CK ZKS France Popit.

FRANCE POPIT V LABODU – Med petkovim obiskom v novomeški občini si je predsednik CK ZKS France Popit z zanimanjem ogledal proizvodnjo v TOZD Ločna novomeške tovarne perila Labod. Delovne prostore mu je razkazal glavni direktor Laboda Zdravko Petan. Na sliki: Petan našteva predsedniku slovenskih komunistov glavne podatke o proizvodnji srajc. (Foto: Ivan Zoran)

Trebnje pričakuje

KMEČKE USTVARJALKE

V Trebnjem se bo jutri začelo dvodnevno srečanje kmečkih žensk – ustvarjalok (slikark in pisateljic), za kar je dal pobudo republiški odbor za mednarodno leto žensk. Iz vsake republike in pokrajine se bodo srečanja udeležile po tri ustvarjalke, dve pa bosta iz zamejstva. Gostje bo najprej sprejel predsednik trebanjske občinske skupščine Slavko Kržan, nato si bodo na Mirni ogledale proizvodnjo v Dani, v Sentrupertu (na Veseli gori) pa kmečki muzej. Zvečer bo v Trebnjem v počastitev 1. kongresa AFZ slavnostna akcija, nato si bodo na tovariško sreča je z delegatkami tega kongresa. V soboto bo v sejni sobi trebanjske skupščine delovno srečanje ustvarjalok, na katerem bo imel uvodno besedo Andrej Ujčič, predsednik komisije za kulturo SRS. Popoldne bodo udeležence obiskale Dobrnič, rojstni kraj narodnega heroja Jožeta Slaka, in si ogledale spominsko sobo, posvečeno 1. kongresu AFZ Slovenije. Obisk bodo končale s srečanjem z zadržnicami.

PRIZNANJE STEFANU SIMONČIČU

Ob dnevu pravosodja je Slovensko sodniško društvo letos prvič podelilo priznanja dolgoletnim in najbolj zaslužnim članom. Med 14 dobitniki takih priznanj v Sloveniji je tudi Stefan Simončič, predsednik okrožnega sodišča v Novem mestu.

„JEREBOVCI“ SLAVIJO

Na seji prejšnji teden so sklenili, da bo DPD Dušan Jereb proslavilo 30-letnico svojega obstoja 26. novembra. To bo hkrati prireditve v počastitev dneva republike in ena zadnjih v okviru občinskega praznika. Društvena prireditev bo v dveh delih: v prvem bodo člani dramske sekcije izvedli recital partizanske in druge lirike, zbori in ansambli bodo imeli pevski koncert, v drugem delu pa se bodo posamično predstavili pevski zbori in salonski orkester.

„KORAKI V SVOBODO“ TUDI V SEVNICI

V nedeljo ob 11. uri so v Likovni galeriji na sevniskem gradu odprli razstavo grafik pionirjev Jugoslavije 4. jugoslovskega bienala, ki so ga v soboto odprli v okviru Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici na Krki. Iz obilice poslanih stvaritev iz vse države jih je v Sevnici razstavljenih 115. Pred otvoritvijo razstave so pionirji sevniske osnovne šole Savo Kladnik pripravili obiskovalcem, mladim ustvarjalcem iz vse države in njihovim mentorjem krajši kulturni spored.

V sredo ogled IMV

Na dan otvoritve novih proizvodnih prostorov bo tovarna avtomobilov IMV v Novem mestu na ogled prebivalcem mesta in drugim, ki bi jo radi obiskali. Ogled bo mogoč v sredo, 29. oktobra 1975, od 15. do 17. ure.

Vabljeni!

IMV ob svojih treh jubilejih

Industrija motornih vozil Novo mesto bo v sredo, 29. oktobra, počastila praznik novomeške občine in svojih treh jubilejev: 20-letnice obstoja podjetja, 15-letnice proizvodnje prvega jugoslovskega avtomobila domače konstrukcije in 10-letnico proizvodnje prikolice ADRIA caravan z novimi delovnimi zmagami. Ob 11.30 bodo v prostorih novomeške tovarne odprli novo avtomobilsko presernico, varilnico karoserij in varilnico šasij, avtomatsko linijo za proizvodnjo kolesnih obrobov ter lakirnico za šasije in šasijske dele.

Iz skromnega začetka nekdanjega Agroservisa in Motomontaže, v katerih je jeseni 1955 začelo delati prvih 34 delavcev, je IMV prerasla v pomembno industrijsko podjetje, ki bo letos s 5.060 zaposlenimi doseglo že 2,6 milijarde dinarjev celotnega dohodka.

M. B.

Prednost prodornejšim panogam

Med obiskom v novomeški občini je predsednik France Popit poudaril, da velja v SRS osrednja pozornost izravnavi zunanjetrgovinske bilance, energetiki in prehrani

Slovenski gordijski vozil predstavljajo zunanjetrgovinska bilanca, energetika in prehrana, zato velja osrednja pozornost politike, gospodarstva in vse družbe reševanju teh problemov že zdaj, še večjo skrb pa bo tem nalogam nujno posvetiti v obdobju, za katero prav zdaj pripravljamo srednjeročne programe.

To je ena zaključnih misli, ki jih je predsednik centralnega komiteja ZKS France Popit izrekel 17. oktobra na Otočcu, kjer je končal celodnevni obisk v novomeški občini. V sejni dvorani garni hotela na Otočcu se je predsednik slovenskih komunistov pogovarjal s širšim političnim aktivom na Otočcu. Delovna srečanja je začel ob 9. uri s predstavniki

družbenopolitičnih organizacij in občine v Novem mestu, nadaljeval pa v Ločni v tovarni perila. Tu se je najprej sestal s političnim aktivom Laboda, nato pa se je udeležil zbora delavcev TOZD Ločna.

Med pogovori se je France Popit zanimal predvsem za to, kako v novomeški občini uresničujejo ustavna načela, kako so se vključili v stabil-

izacijska prizadevanja in kako v načrtovanje. Še zlasti pa je želel vedeti, kaj lahko v novomeški občini prispevajo k odpravi slovenskega zunanjetrgovinskega primanjkljaja. Pri tem je poudaril, naj velja posebna skrb in odgovornost načrtovanju, kar zdaj ni več stvar občin in republike, marveč združenega dela.

Predsednik CK ZKS je menil, da bi morali dati pri načrtovanju prednost prodornim gospodarskim dejavnostim, pri drugih dejavnostih, zlasti tistih, ki imajo na vesti precejšen delež v zunanjetrgovinskem primanjkljaju, pa je treba videti, kako bi

(Nadaljevanje na 4. str.)

Po 30 letih najlepši dan

V Pišecah praznik vsega Posavja, Kozjancev in Zagorcev

S soncem obsijane Pišce so v nedeljo, 19. oktobra, gostoljubno sprejele številne udeležence osrednje proslave tridesete obletnice osvoboditve v brežiški občini. To ni bil le praznik Piščanov, ampak praznik vsega Posavja, praznik Kozjancev in Zagorcev, ki so se skupaj borili za svobodo.

Iz krajevne skupnosti Pišce je sodelovalo v operativnih enotah NOV 250 borcev, 62 pa jih padlo v boju s sovražnikom. Njim, ki so se borili, in njim, ki so darovali svoja življenja za osvoboditev domovine, so na nedeljski slovesnosti odkrili spomenik. Imenovali bi ga lahko tudi v kačipot v zgodovino, saj obuja spomin na puntarske čase pred 400 leti ter na pomembne dogodke iz narodnoosvobodilnega boja. Posvečen je Brežiški četi, Srečkovi četi, talcem in borcem, ki so jih maja 1943 ustrelili v Pišecah, skupni borbi kozjanskih in zagorskih borcev decembra 1943 na Orlici ter zmagi Kozjanskega odreda nad nemško postojanko v Pišecah 7. julija 1944.

Ob tej priložnosti je udeležencem proslave spregovoril član sveta federacije France Kimovec – Žiga. Dejal je: „Vaša krajevna skupnost ima globoke, s krvjo zalite korenine. To ste potrdili z delom za ta spomenik. Vaša pripravljenost se je ujela z zamisljo načrtovalca in oblikovalca novega središča vasi. Tudi njegovo delo je darovano plemeniti ideji. Vaš ugled je zrasel v vas samih in pri vaših otrocih.“ Tako pohvalo so Piščani po pravici zaslužili.

JOŽICA TEPPEY

150 jih je dalo vse – življenje

V Orehovici je bilo v nedeljo tradicionalno srečanje borcev Gorjanskega bataljona – Začetek del na cesti Šmarje–Orehovica–Mokro polje

V nedeljo popoldne je bilo v Orehovici tradicionalno srečanje borcev Gorjanskega bataljona, ki so se ga poleg slavljencev,

domačinov in okoličanov udeležili tudi najvišji predstavniki družbenopolitičnega in gospodarskega življenja novomeške občine.

Slavnostni govornik je bil Avgust Avbar, predsednik izvršnega sveta skupščine občine Novo mesto, ki je med drugim poudaril, da je dala ta proslavljena partizanska enota 500 borcev, kar 150 jih je za domovino žrtvovalo življenje.

Orehovčani in okoličani bodo minulo nedeljo pomnili zaradi enostvari. Tega dne je bil ustanovljen tudi uradni začetek del pri pre-

urejanju skoraj 9 kilometrov dolge ceste Šmarje–Orehovica–Mokro polje. Ze doslej so domačini zanj zbrali več kot 700.000 dinarjev, predsednik Avbar pa je javno objubil tudi vso možno pomoč širše skupnosti.

Spomin na žrtve in velik prispevek Gorjanskega bataljona so zelo lepo počastili tudi člani Odreda gorjanskih tabornikov. Kar 62 se jih je udeležilo srečanja borcev in domačinov v partizanski Orehovici, dve njihovi patrulji pa sta obšli Podgorje v spomin na stopinje, ki so jih neštokrat naredili borci Gorjanskega bataljona.

M. B.

Prejšnji teden se je v Beogradu končalo letošnje državno prvenstvo v plavanju s plavtkami in hitrostnem potapljanju. Novomeški klub za podvodne aktivnosti se je na državno prvenstvo prijavil nekaj mesecev in dekleta so bile druge, fantje pa četrti, vseh 11 članov novomeškega kluba pa je v konkurenci 160 tekmovalcev in tekmovalk osvojilo vsaj po eno medaljo. Na sliki: državna reprezentantka Meta Novak, članica KPA Novo mesto, prejema eno od številnih medalj. Več o prvenstvu na športni strani. (Foto: Janez Pezelj)

19. oktobra so v Pišecah počastili trideseto obletnico zmag z odkritjem spomenika kmečkim puntom in borcem NOV. Njegov avtor je domačin inž. arh. Karel Filipčič. (Foto: Jožica Teppey)

Zakaj niso zadovoljni z dogovorjenimi cenami?

Od prodajne cene blaga naj bi dobil vsak ustrezen del po vloženem delu in sredstvih. Živinorejci in mesarji so to poskušali uresničiti še pred sprejetjem sedanje ustave in predpisov, ki natančneje določajo, kako to urediti. Dokler so odkupne cene živine bile visoke, je nekako šlo. Zdaj pa se živinorejci čutijo prikrajšane. Pri samoupravnem sporazumu o cenah krompirja in vina pa so se slabosti pokazale že to jesen, ko je malo krompirja in tudi trgatve ni bila posebno bogata.

Podpisniki sporazuma o cenah krompirja so pred tedni menili, da so veliko storili za organizirano pridelovanje in preskrbo prebivalstva. Ob spravi krompirja pa se je pokazalo, da so se zmotili. Mnogi kmetje jim niso hoteli prodati krompirja po določeni ceni. Tudi pozneje ne, ko so jo zvišali za nekaj 10 par. Razlika med odkupno in prodajno ceno se je zdela prevelika tako pridelovalcem kot porabnikom. Po krompir so šli mimo trgovine tako veliki porabniki, gostišča, menze in drugi, kot delavske družine.

V Ljubljani je bilo slišati, da bi tak nakup krompirja pri pridelovalcih bilo treba preprečiti, češ da je sporazum o cenah tre-

ba spoštovati. Veliko bolje bi storili, če bi ponovno ocenili, ali pri določitvi cen niso storili napak.

Ali lahko kdo prisili delavca, da bi moral kupiti krompir za ozimnico v trgovini po višji ceni, kot bi plačal pridelovalcu? Po sedanjih predpisih ne. Ali bi lahko prisilili k temu družbeno prehrano v delovnih organizacijah, bolnišnicah, gostišča?

Sledilo je zviševanje cen krompirja pri pridelovalcih. Pridelali so ga nekaj manj kot prejšnja leta, a ne toliko, da bi bil potreben preplah. Nihče pa ni zavračal govoric o zelo malem pridelku. Hkrati so krožile vesti, da krompirja ne bo dovoljeno uvoziti. Kdo ne bi bil ve-

V ponedeljek je iz Beograda odpotovala delegacija Velikega narodnega hurala NR Mongolije, ki je bila več dni na obisku v naši državi. Na sliki: predsednik skupščine SFRJ Kiro Gligorov pozdravlja četa mongolske delegacije Njamina Luvsančultema neposredno pred odhodom gostov iz Mongolije. (Foto: Tanjug).

Zahodni Sahari, ozemlju, ki ga kontrolira Španija, se obeta doslej najbolj množična „turišča“ invazija: v Rabatu so sporočili, da kani priti v zahodno Saharo okoli 370.000 prostovoljcev. Maroko bo s tem protestiral proti sklepu mednarodnega sodišča v Haagu, katerim se niso izjasnili, da je to področje maroško. Za špansko Saharo se razen Maroka zanima tudi Alžirija. Obe državi trdita, da bi moralo to ozemlje pripasti njima... nerazdeljena dediščina kolonializma...

Obtoženci so se spremenili v tožitelje – to je vtis, ki so ga dobili novinarji ob poročanju s procesa proti mučiteljem iz specialne službe vojaške policije pred atenskim vojaškim sodiščem. Bivši podpolkovnik Anakos in neka majorja, ki sta bila pred kratkim na podobnem procesu že obsojena na 25, oziroma 23 let zapora, sta v začetku tega tedna javno grozila pričam. Dejala sta, naj se pazijo, kajti „njihov čas se bo vrnil“... predrznost ne pozna meja...

Tuje agencije poročajo, da se je zdravje 83-letnega Francisca Franca v zadnjih nekaj dneh resno poslabšalo. Španski diktator je menda v nezavesti. Ta čas pa so v baskovskem mestu Zarauzu na severu Španije ubili še enega agenta Francove „civilne garde“. To je že deseti primer uboja policijskih agentov v tej državi, odkar so 27. septembra usmrtili peterico španskih rodoljubov... maščevanje...

Na arktičnem področju Sovjetske zveze so po vsej verjetnosti opravili podzemski atomski poskus. Tako sporoča uprava za raziskovanje in razvoj atomske energije v Washingtonu... nič ne ostane prikrito...

OSTER UKREP

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

- Situacija v gospodarstvu še vedno ni zadovoljiva! Vrzite med ljudi še dvestopetdeset tisoč parol VSE ZA STABILIZACIJO, tristo tisoč parol ZVIŠAJMO PRODUKTIVNOST in dva milijona parol VARČUJMO!

tedenski zunanjepolitični pregled

Po nekaj vzpodbudnih dnevih miru se je Bejrut znova znašel v vrtincu bratomorne vojne, ki ji v tem trenutku ni videti konca.

Po štirih sklenjenih in znova razdrtih dogovorih o tem, da naj bi se desnica in levica zedinili za mir, spominja najnovejši razvoj dogodkov v tej sredozemni deželi na začaran krog. Značilnost tega izjemno nevarnega in zamotanega položaja je na eni strani javno izražena želja politikov in voditeljev različnih verskih skupnosti da bi dosegli mir in popolno znikanje tega na ulicah libanonskih mest.

Umori, eksplozije, ugrabitve in druga nasilna dejanja so v začetku tega tedna spremenila, zlasti Bejrut, v pravcato bojišče, na katerem sta libanonska policija in vojska popolnoma brez moči.

RAVNOVESJE

Egiptovski predsednik Sadat je koncem minulega tedna v govoru pred narodno skupščino doslej najjasneje potegnil ločnico med sovjetskim in ameriškim vplivom v Egiptu.

Po njegovem Egipt nima več odnosov „posebnega prijateljstva“ s Sovjetsko zvezo, prav tako pa nima več odnosov „posebnega sovrastva“ z Združenimi državami Amerike. Egiptovski predsednik je izjavil, da je egiptovska politika sicer prožna, zato pa je cilj stalen – zavarovanje vseh arabskih koristi, kar pomeni tudi uresničitev zakonitih pravic palestinskega ljudstva. Hkrati je poudaril, da ostaja Egipt socialistična in neuvrščena država, ki hkrati skrbi za prisotnost in delovanje na afriških tleh kot članica Organizacije afriške enotnosti.

Precejšen odmev je v svetovni javnosti bila deležna tudi njegova izjava, da so ZDA prevzele odgovornost, da bodo storile vse za drugi odmik vojaških sil na Golanu in priznanje pravic palestinskega ljudstva.

OSMI OBISK

Državni sekretar za zunanje zadeve Združenih držav Amerike Henry Kissinger je v začetku tega tedna dopotoval na 5-dnevni obisk na Kitajsko, njegov osmi v tej deželi. Sodeč po sprejemu, ki je bil sicer korekten, a brez večjih slovesnosti, je mogoče domnevati, da ameriško-kitajski odnosi, gledano z oči Pekinga, niso izjemno vzpodbudni. V Pekingu prevladuje vtis, da ZDA niso storile vsega, kar je LR Kitajska vztrajno zahtevala, odkar sta deželi po Niksonovem obisku februarja 1972 na Kitajskem, terjale. LR Kitajska je kot pogoj za boljše meddržavne odnose terjala troje: ZDA bi morale prekiniti vse odnose s Taivanom, raz-

veljaviti svoj obrambni sporazum s to deželo in umakniti nje 2800 vojakov, ki so še na otoku.

Med značilnimi podrobnostmi, ki ilustrirajo kitajsko nezadovoljstvo in nezadovoljstvo, je tudi dejstvo, da je Kissinger osmič v Pekingu, da pa ta čas ni prišel v Washington noben pomembnejši kitajski funkcionar.

Kissinger naj bi v Pekingu med drugim pripravil obisk Geralda Forda v LR Kitajski, kar bo, kot menijo, priložnost, da ZDA in LR Kitajska vendarle rešita medseboj a sporna vprašanja.

TELEGRAMI

LUANDA – Iz portugalskih vojaških krogov v Luandi se je zvedelo, da bodo vse portugalske oborožene sile zapustile Angolo pred 11. novembrom, ko bo afriško ozemlje bilo neodvisnost.

LONDON – Stavka mladih zdravnikov, ki že nekaj dni nečesto pomagati bolnikom – razen v nujnih primerih – se utegne razširiti na vse državo. Enodnevno stavko so razglasili tudi v znani londonski bolnišnici Middlesex, ki je hkrati ena najpomembnejših britanskih zdravstvenih ustanov za šolanje mladih zdravnikov. Računajo, da stavka v kakih 60 bolnišnicah po vsej Veliki Britaniji okoli 3000 zdravnikov. Zdravniki protestirajo zoper novo pogodbo, ki predvideva minimalno nadomestilo za nadurno delo v bolnišnicah.

DZAKARŤA – V kraju Balibo na portugalskem delu Timorja, se našli trupla štirih belcev, najbrž članov avstralske televizijske skupine, ki jo pogrešajo od konca prejšnjega tedna.

WASHINGTON – Bela hiša je sporočila, da sta ZDA in SZ sklenili sporazum o petletnem sovjetskemu nakupu ameriškega žita (vsako leto 6 do 8 milijonov ton). Prav tako so sporočili, da bodo ZDA v SZ kupile manjše količine surove nafte, vendar se o ceni še niso sporazumeli.

BEOGRAD – V Turčijo je odpotovala delegacija SZDL, ki jo vodi član predsedstva zvezne konferenčne predsednik republiške konferenčne SZDL Slovenije Mitja Ribjič.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Določanje razvojnih temeljev za naprej – to je mogoče tema, ki se zdi ob aktualnih družbeno-ekonomskih problemih nekako presplošna, ne posebno nujna, v resnici pa je to tema, ki se kako trka na vrata sleherne organizacije združenega dela, sleherne naše družbenopolitične skupnosti. Zato moramo tudi na tem mestu posvetiti tej temi tokrat še posebno pozornost, saj so se po dosedanjih obsežnostih in vsestranskih razpravah na zvezni ravni že dodobra izoblikovali predlogi glede naše dolgoročne razvojne politike, pa tudi glede neposrednih razvojnih usmeritev za prihodnje leto.

V skupščini SFRJ je prejšnji teden zbor republik in pokrajin že sprejel predlog temeljev dolgoročnega razvoja države do leta 1985, do konca tega meseca pa naj bi ZIS že tudi pripravil konkreten osnutek razvojnih temeljev za prihodnje leto. Ob tem je imel v skupščini SFRJ obsežen ekspoz podpredsednik ZIS dr. Berislav Šefer, ki je kritično povzel dosedanja gospodarska gibanja pri nas ter nakazal, kaj se nam glede gospodarjenja obeta za prihodnje leto.

Lahko rečemo, je v svojem ekspoziju dejal dr. Šefer, da mnoga od predvidevanj, ki smo jih načrtovali za leto, niso bila povsem realna, da se vsaj niso uresničevala tako, kot smo računali. Tako poteka počasneje od predvidenega samoupravno organiziranje združenega dela – hkrati s tem (ali prav zaradi tega) pa ni prišlo do zadovoljivih sprememb v strukturi naše proizvodnje in investicij, kar je sicer vsekakor nujno.

Letošnja industrijska in kmetijska proizvodnja sta zabeležili manjši porast od načrtovanega – je poudaril dr. Šefer – hkrati pa se nam prekomerno večja zaposlenost, kar še pomeni, da naša produktivnost dela ne narašča tako, kot bi morala. Navzlic vsemu (torej navzlic marsikaterim znanim neugodnostim v naših ekonomskih gibanjih) smo

letos vendarle dosegli nekatere uspešne razvojne rezultate, je še menil dr. Šefer, predvsem pa to, da se vendarle uresničujeta dve poglavitni nalogi, ki smo si jih zadali: zaustavitev rasti cen in ureditev zunanje plačilne bilance. Tako se zdi (po zatrdilu dr. Šeferja), da bomo v prihodnje leto vendarle zakoračili z bolj umirjenimi cenami, kot pa je kazalo po dosedanem njihovem divjanju, razen tega pa tudi ni strahu glede naše zunanje likvidnosti. To pa so temeljni oporniki resnične

veže s tokovi svetovnega gospodarstva – pri čemer ima posebne perspektive v utiranju poti na tržišča dežel v razvoju. Ob tem pa bo seveda še kako nujno rešiti nekatera dolgotrajna vprašanja glede spodbujanja izvoza, kar v naši republiki že dolgo upravičeno poudarjamo.

Konec prejšnjega tedna je na tradicionalnem novosadskem tekmovanju kovinarjev, zbranih iz vse države, spregovoril sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc, ki je posebej poudaril problem produktivnosti dela, za kar si moramo v sedanji bitki za stabilizacijo najbolj prizadevati. Opozoril je na še neurejeno nagrajevanje po delu, na pojave uravnilovke, kar vse zavira večjo prizadevanost delavcev. Najbolj glasni zagovorniki uravnilovke pri nagrajevanju so lenuhi ali razni demagogi, je dejal. Ob koncu svojega govora je Stane Dolanc še poudaril, da nikoli nismo bili bolj enotni kot sedaj in da smo odločno pripravljene odbiti vsak morebitni napad na pridobitve naše revolucije – na naš samoupravni socialistični družbeni sistem – pa naj bi prišel takšen napad od koderkoli.

Z začetkom hladnejših dni se kajpak pojavljajo otipljiva vprašanja preskrbe s kurjavo – ob tem pa še vprašanje, kako je in kako bo z elektriko. Na trgu je trenutno nekoliko pomanjkanja glede premoga, vendar proizvajalci v premogovnikih obljubljajo, da večjih težav glede tega ne bo. Pri porabi elektrike pa se kaže precejšnje povečanje, kar za sedaj še krijemo brez kakšnih težav, bodisi z lastno proizvodnjo ali pa z uvozom energije iz sosednjih držav. Dispečerji elektrike ob tem opozarjajo na racionalno porabo, da bi se tako izognili morebitnim redukcijam ali omejitvam v prihodnje.

Ob koncu omenimo še dva razveseljiva podatka – po zbirnih podatkih republiškega zavoda za statistiko namreč kaže, da se je prejšnji mesec (v septembru) industrijska proizvodnja v Sloveniji vendarle začela spet krepiti, hkrati pa še, da so se cene zares precej umirile. Septembra smo namreč živeli za pol odstotka ceneje kot letos avgusta (za toliko so se namreč pocenili izdatki za hrano itd.), kar je vsekakor pozitiven stabilizacijski pokazatelj.

Tehtanje
gospodarskih
perspektiv

Več kot 200 mater, žena in sorodnic padlih partizanov je prišlo na prijateljsko srečanje, ki so ga ob mednarodnem letu žena in tridesetletnici zmage nad fašizmom v okviru praznovanja občinskega praznika občine pripravile družbenopolitične organizacije in skupščina občine Novo mesto. Po zanimivem recitalu, ki so ga pripravili solarji, je sledilo skupno kosilo. Ob tej priložnosti so šolarji izročili materam in ženam padlih rdeče nageljne in zbornik „Novo mesto v revoluciji in osvobodilni vojni“, ki so ga sami napisali. (Foto: Vesel)

Slabo vreme in vztrajno deževje v preteklem tednu je struge dolenskih potokov in Krke napolnilo do vrha. Voda je marsikje prestopila tudi bregove, posebno v nižinskem svetu. Na sliki: Ra-dešica je pri Meniški vasi poplavlila travnike in polja. (Foto: MiM)

Napočil je čas peke kostanja. V Kočevju ga letos peče in prodaja Vedji Bedjeti iz Gostivara, in sicer po 4, 6 in 8 din merico. Fant prodaja poleti na tržnici tudi sadje in zelenjavo. (Foto: France Brus)

ZADNI SEJEM NA VESELI GORI

Krajevna skupnost Šentrupert obvešča, da bo zadnji letošnji živalski in kramarski sejem na Veseli gori pri Šentrupertu v ponedeljek, 27. oktobra. Na sejmu so vključeni prodajalci in kupci govejih živine, konj, kramarskega blaga, suhe robe in izdelkov domače obrti.

Sejmišča

NOVO MESTO: Na ponedeljkov sejmu v Novem mestu so rejci pripeljali 441 prašičev, starih 6 do 12 tednov, trimesečnih do petmesečnih pa 28. Skupaj so prodali 396 prašičev. Mlajši so veljali 340 do 460 dinarjev, starejši pa so prodajali po 470 do 700 dinarjev. Kljub slabemu vremenu je bil promet na sejmu zelo velik, precej kupcev je prišlo tudi iz sosednjih občin. Cene mlajših prašičev so se od zadnjega sejma nekoliko dvignile.

BREŽICE: Na tedenskem prašičjem sejmu v Brežicah so kupci lahko izbrali med 473 prašiči; 438 je bilo starih do tri mesece, 35 pa starih. Prvih so rejci prodali 326; kilogram živne teže je veljal 22 do 23 dinarjev. Nad tri mesece starih so prodali 24, in to po 20 dinarjev kilogram živne teže.

Ker bi moral biti naslednji sejem 1. novembra, so običajni tržni dan prestavili na petek, 31. oktobra.

Kmetijski nasveti

Brez stelje in kidanja

Delo v hlevu! Vsakdo pomisli na težaško kidanje gnoja, nastiljanje, krmiljenje. V petek in svetek. Toda sodobni hlevi imajo rezo za rezo živine brez stelje, kidanja več ne poznajo. Nekateri kmetje že imajo take.

Kako je sploh z nastiljanjem, je nujno ali ni? Če je obilno, se reže dobro počutijo, pri njih je manj vnetij vimena in parkarjal do tri kilograme slame na dan – in mnogo ročnega dela. Nastiljanje je slabše kot nič, zato že dalj časa svetujejo (turbovske kmetije), naj si uredijo hleve na izplakovanje, kjer so kmetovalci množično sledili temu priporočilu.

Hlevi brez stelje imajo to poglavito posebnost, da je za stojališča živali, ki naj bodo kratka (pribl. 155 cm), zgrajen 80 do 110 cm širok in 70 do 100 cm globok kanal, pokrit s kovinsko rešetko. Gnoj in gnojnica padata skozi v kanal in se odteka v zbiralnik, ki je ponavadi vkopan v zemljo in pokrit. Zbiralnik mora imeti dovolj veliko zmogljivost, saj zmesi gnoja in gnojnice, ki jo imenujemo gnojevka, ni mogoče vsak trenutek razvažati po njivi oziroma travniku ali pašniku.

Reza živine na rešetkah terja mnogo manj delovnega časa in težak del ter je primerna za tako imenovano mešana gospodarstva, pri katerih je lastnik zaposlen in povrhu še obdeluje kmetije.

V praksi se kaže, da imajo take kmetije tudi več denarja in sicer možnost za preureditev starih hlevov ali celo gradnjo nove. Seveda je mogoče tudi drugače posodobiti hlev, na primer z graditvijo naprave za strojno odstranjevanje gnoja, vendar se zaenkrat pri nas kmetije še skoraj nič ne poslužujejo.

Inž. M. L.

„V domače tovarne domačo prejo“

Politične in gospodarske ocene si niso v navzkrižju: slovenska naloga št. 1 v tem obdobju je otrresti se hudega zunanjetrgovinskega primanjkljaja. Nobena skrivnost ni, da bilančno ravnovesje najbolj rušijo gospodarske organizacije, ki več upražajo, kot izvažajo. V tem smislu so deficitarne nekatere panoge kar v celoti.

France Popit: Pobudniki naj bodo proizvajalci

Med obiskom v Labodu je predsednik slovenskih komunistov France Popit prejšnji petek menil, da ima tekstilna industrija v naši republiki velike „zasluge“ za tolikšen primanjkljaj. Poudaril je, da je to zaskrbljivo predvsem zato, ker ugotovitve kažejo, da tekstilna industrija na dosednji poti nima kdove kako obetavne perspektive, zlasti pa je ni mogoče šteti med prodorne dejavnosti. „Potrebno bo razmisliti, kako se prebiti naprej, toda o tem se bodo morali pogovoriti sami tekstilci, ki zaposlujejo okoli 50.000 ljudi, in nihče drug.“

France Popit je nadalje menil, da tekstilna industrija ne bo mogla ve-

čno upoštevati surovin, česar tudi ni možno vselej dovoliti. Potrebno bo doseči, da bodo tekstilne tovarne tkale blago iz domače preje, konfekarji pa predelovali domače tkanine. Labod ima v svoji proizvodnji že 60 odstotkov domačih surovin, vendar je po mnenju njegovega direktorja Zdravka Petana čutili, da je pri nas – to velja seveda za tekstilno industrijo – odnos med primarno proizvodnjo in finalisti precej razrahljan. „Dogovori ne veljajo, naj jih podpisujemo na kateri koli ravni, ker se vedno pojavi skupina, ki mimo tega išče svoje interese,“ je Petan povedal predsedniku CK ZKS.

Odrešile formule na tem področju najbrž ni, je pa, kakor je dejal tovariš Popit, nujno doseči, da bodo posledje pobudniki idej za najrazličnejše odnose sami proizvajalci. Kajpak ti odnosi ne smejo temeljiti na načelu „Daj–dam“, marveč na dohodkovnem odnosu kot novi kvalitetni kategoriji medsebojnih odnosov.

I. Z.

Reja za pod nož?

Klavna epidemija

Napoved strokovnjakov je zelo optimistična: dnevno porabo mesa na prebivalca naj bi v naši državi že kmalu občutno ali pa celo nekajkrat povečali, od sedanjega 11–dekalogramskega „obroka“ na 20, 30 ali celo več. Te številke v napovedi strokovnjakov ni, zato jo lahko le (približno) predvidimo. Nedvoumna pa je trditev, da smemo na mizi Jugoslovana pričakovati več mesa, ker se proizvodnja v živinoreji povečuje. Pri tem poznalci svoje trditve opirajo na sadove tako imenovanega zelenega plana.

Čeprav ni razloga, da bi strokovnjakom ne verjeli in se resnično ve-

selili večjih mesnih obrokov, pa je v te napovedi le treba vstaviti nekaj pomislekov, vprašev in klicajev, zlasti kar se tiče zasebne reje živine. Z mnogimi podatki bi lahko dokazali, da se v hlevih nekooperantov število govejih glav celo občutno zmanjšuje. Na Dolenjskem se posebej zavoljo črnih zakolov, ki so postali že kar nekakšna epidemija. V nekaterih vaseh novomeške občine skoroda ne mine teden, da bi kmetje ne sekali in prodajali domače govedine.

Kajpak je pri tem najbolj zanimivo, da gre do ti črni zakoli mimo sanitarnih in tržnih inšpektorjev. Ljudje o teh pojavih molčijo, ker pridejo tako ceneje do mesa, poleg tega pa črne vaške zakole tudi potihem odobravajo. Nesporno je epidemija črnih zakolov izbruhnila zaradi preizkih odkupnih cen, dragega pridelovanja in tudi pomanjkanja krme.

Kazen ne zaleže

Od novega zakona, s katerim je določeno urejanje cestnega prometa, smo si veliko obetali zaradi tega, ker je precej strožji tako glede zaporne kazni, kot glede denarnih. Po nekaj mesecih žal lahko ugotovljamo, da se vinjeni vozniki, katerim so bila strožja določila v prvi vrsti namenjena, nič ne boje.

Podatki iz novomeške občine zgovorno pričajo o tem, saj je bilo lani vse leto pri sodnikih za prekrške kaznovanih 109 vinjenih voznikov, letos pa so jih samo v zadnjih treh mesecih imeli 128. Vinjenost med šoferji očitno narašča podobno kot v Novem mestu, tu ugotavljajo še drugod po Dolenjskem in v Posavju.

Do zdaj so alkoholiziranim voznikom odvzemali vozniška dovoljenja po minimalni zagroženi kazni – za tri mesece, če so ga prvič dobili, vse pa kaže, da bo potrebno posegati po ostrejših določilih, ki jih zakon tudi dopušča. Denarnih kazni se namreč nihče več ne boji. Čeprav mora kdo odšteti za kazen ves mesečni osebni dohodek, se zgodi, da zavoljo tega samo zamahne z roko, češ: bom že prebolel.

Veliko bolj pa so zaloteni vinjeni vozniki prizadeti z odvzemom vozniškega dovoljenja, ker jim to nimalokrat onemogoča vožnjo v službo, prevoz otrok v vrtec itd. Ravno zato, ker vedo, kje lahko vinjene voznike najbolj prizadenejo, je pričakovati, da posledje odvzem vozniškega dovoljenja ne bo veljal več samo za trimesečno dobo.

R. B.

– Tole je izum za stomilijonski prihranek!
– To pomeni, da bi vam morali dati milijon nagrade! Ne, hvala! Prinesite nam izum samo za desetmilijonski prihranek!

(Karikatura: Marjan Bregar)

Vrag morda res ni tako črn, kot ga slikajo direktorji dolenskih kmetijskih zadrug, svetla pa prav gotovo ni. Sicer ne bi vsi po vrsti menili, da takšne zmede, takšnih izigravanj in spekulacij na trgu kmetijskih pridelkov, kakršna je ta čas, še ni bilo. Če se bo to nadaljevalo, če ne bo nihče nič ukrenil, zatrjujejo, da smo na poti – likvidacije zadrug.

Kar se je letos zgodilo in se še dogaja s krompirjem, je pravi šolski primer neorganiziranosti in nespoštovanja

fižol in razmišljajo o svojem položaju...

Zaradi velikih zalog krompirjevih kosmičev – povedati je treba tudi to – zaenkrat tako in tako ne kaže predelovati krompirja v ta izdelek. Kolinska je zato dobila za del pogodbenega krompirja (3.000 ton) druge kupce, vendar tudi tega ni bilo mogoče dobiti, saj so prekupčevalci preplačevali krompir po takih cenah, da so mnogo presegle pogodbeno. Sele zadnji čas se stvari le izboljšujejo.

Krompir kot šolski primer

dogovorov. Pričakovali smo, da bodo sklenjeni in podpisani dogovori prinesli red na trg, dočakali pa smo večjo zmedo, kot je vladala na trgu takrat, ko o samoupravnem dogovarjanju še slišali nismo. Krivo seveda ni samoupravno dogovarjanje kot tako, temveč izigravanje tega dogovarjanja!

Da bi jasneje videli, kaj se je zgodilo, in da bi tudi imeli „solo“ za vnaprej, odmotajmo ta klopčič od vsega začetka.

Dolenske zadruge so spomladi podpisale samoupravni sporazum, po katerem naj bi dobavile mirenski tovarni za predelavo krompirja Kolinski 9.600 ton krompirja po dogovorjeni ceni, ki pa se prilagaja tudi cenam na trgu. Kmetijski zadrugi Trebnje in Slična sta razen tega podpisali še republiški sporazum in sta ga dolžni spoštovati. Ko je prišla jesen in ko se je razvedelo, da je v Jugoslaviji in Sloveniji pridelek precej slabši od običajnega, je vse zajel vrtnec delno umetno napihnjene psihoze, da krompirja ni in da ni pretirana nobena cena več. Na kmete so drli prekupčevalci, avtoprevozniki, vse, kar je zavohalo dobiček, s svojo, sicer dobronamerno akcijo pa so se pridružile tudi sindikalne organizacije in vnesle dodatno povpraševanje po krompirju – mimo zadrug, organizatorjev proizvodnje, kar po svoji spet ni prav.

Posledica tega je bila, da krompirja po dogovorjeni povišani ceni kmetje niso hoteli prodati. Mirenska Kolinska, ki je veljala 5 starih milijard dinarjev, tovarna, ki je prinesla na Dolenjsko pravo perspektivo poljedelstvu in ki je lani – v svojo izgubo – plačevala krompir koooperantom precej dražje, kot je bil na prostem trgu, je ostala na cedilu, brez krompirja, brez dela. Pač, državne rezerve so dale v prebiranje večje količine fižola. Delavci tovarne ročno prebirajo ta

Ostane vprašanje, kaj narediti s kmetovalci, ki so sklenili spomladi pogodbe, zdaj pa pustili zadrugo in tovarno na cedilu, kar se tako in tako utegne kaj kmalu grdo maščevati. Kolinska lahko zaradi slabih izkušenj naredi križ na izdelavo krompirja in se usmeri v proizvodnjo drugih prehranskih izdelkov. V KZ Trebnje so ostri in izključujejo kmete iz zadruge. 24 od skupno 1100 zadrugnikov je bilo do sredine prejšnjega tedna že izključenih. Posledice izključitve so hude: kmet izgubi zadrugne pravice, nima več pravice do premij, vse kreditne mora vrniti z 12–odstotnimi obrestmi (slednje najbrž ne bo uresničljivo).

Podobno kot s krompirjem je še z nakupovanjem grozdja in nekaterih drugih pridelkov. Odkupovanje na črno cvete, kmetijska trgovina teče mimo zadrug, „da se nam še sanja ne“, kot pravi direktor novomeške zadruge, po raznih kanalih uhaja kmetijsko blago, za katero so zadruge sklepale pogodbe, dajale posojila, vzdrževale pospeševalno službo. Nič čudnega, če med zadrugnimi delavci vlada črnoglednost. Nemočno pozivajo k učinkovitejšemu delu inšpicije, želijo politično oceno, zakaj se dovoljuje tolikšna privatizacija družbenih sredstev, ki se prelivajo v žepe prekupčevalcev (Kolinska je vložila v zasebni sektor 6 milijonov Ndin), ne morejo razumeti, zakaj takšne sprostitev v blagovnem prometu in zakaj tako strpen odnos do tistih, ki vnašajo zmedo... Kmetijstvo se zaradi tega nahaja še v večji krizi, zadrugništvo v hujši preizkušnji, vse zato, ker ni enotnega nastopa; ker ni organiziranega odkupa, ker ne deluje samoupravni red. Zgrabimo enkrat krivca za vrat in ne ponavljajmo venomer: Ni ga!

MARJAN LEGAN

(nadaljevanje s 1. strani)

Skupščina SIS za gozdarstvo Novo mesto je soglasna za varstvo in gojenje gozdov

utrtili njihov položaj, saj so nekatere panoge precej v škripcih. Dodal je, da bi morali iskati rešitve v večjem in hitrejšem povezovanju dela in sredstev, pri čemer pa ne sme biti glavni smoter fizični spojitve delovnih organizacij, marveč tako imenovani dohodkovni odnos. Meni je, da smo do zdaj še vse premalo naredili za to, da bi se lesnopredelovalna industrija povežala z gozdarstvom in trgovino, da je v tekstilni industriji med tkaninariji in finalisti še vse preveč razpok in podobno. Poudaril je, da bi se morale gospodarske dejavnosti mnogo bolj nasloniti na domače surovine.

Ob odhodu je tovariš Popit izrazil precejšnje zadovoljstvo nad tem, kar je slišal in videl med kratkim obiskom v novomeški občini. Menil je, da je v resnici čutili zavzetost, s katero v tej občini rešujejo ustavne, partijske, gospodarske in druge naloge.

I. Z.

Partizanski Rog v domači oskrbi

V nedeljo v Dolenjskih Toplicah podpis družbenega dogovora

V gostišču „Rog“ v Dolenjskih Toplicah bodo v nedeljo, 26. oktobra, ob 15. uri podpisali družbeni dogovor o zaščiti, urejanju, vzdrževanju in oskrbi Baze 20 in drugih spomenikov na Rogu. Pomemben dokument o zavarovanju največjega in najpomembnejšega partizanskega spomeniškega kompleksa na Dolenjskem bo s podpisi overovalo 36 podpisnikov.

Podpisniki so iz treh sosednjih občin – črnomajške, kočevske in novomeške, na območju katerih se razprostirajo gozdovi Roga, poleg njih pa še iz vrst republikanskih družbenopolitičnih organizacij in strokovnih institucij (muzeji, zavod za spomeniško varstvo, kulturne skupnosti, republiška skupnost za ceste) in delovne organizacije. Iz novomeške občine so to: tovarna zdravil „Krka“, Gozdno gospodarstvo in Novoles, iz kočevske občine pa ZKGP Kočevje.

Dogovor je izredno pomemben, saj delovni ljudje treh dolenjskih občin prvič prevzamejo odgovornost za spomenike na Rogu, s tem pa se bo tudi sam Rog v celoti bolj približal občanom. Ta čas je že v pripravi roški kataster, sledile bodo enotne markacije (označbe in kazipoti), občinske skupščine pa bodo sprejele posebne odloke o zavarovanju Roga.

Dokument, ki ga bodo podpisali v nedeljo, bo podlaga za sklenitev samoupravnih sporazumov s posameznimi delovnimi organizacijami, ki se bodo vključile v razreševanje nalog na območju roškega spomeniškega področja. Med drugim naj bi Gozdno gospodarstvo skrbelo za gozdove, muzeji bodo uredili stalne zbirke, stalna bo tudi vodniška služba, „Krka“ naj bi imela v oskrbi razvoj gostinstva itd.

I. Z.

15. oktobra so v skupščini SIS za gozdarstvo Novo mesto delegati ob sprejetju nekaterih sklepov obravnavali tudi pravilnik o načinu obračunavanja, zbiranja in vodenja prispevkov za biološka vlaganja v gozdove, merila za uporabo teh prispevkov glede na potrebe po vlaganjih in samoupravni sporazum o merilih za uporabo dela dohodka, ki je rezultat presejanja poprečnih naravnih in proizvodnih pogojev v TOZD Gozdnega gospodarstva.

Po zakonu o gozdovih in odloku o merilih za najnižji prispevek za biološka vlaganja morajo gozdnogospodarske organizacije določiti višino prispevka, ki se obračuna od posekanega ali kako drugače podrtga lesa (izvzeta so drva in tehnični les zasebnih gozdov, namenjen javnim

delom in obnovi v nesrečo prizadeta kmečkoga gospodarstva). Skupna vsota prispevka mora biti tolikšna, da zagotovi izvedbo del na področju varstva in gojenja gozdov, gozdnega drevninarstva in drugega.

Ze 22. maja je zbor delegatov TOZD Gozdnega gospodarstva in kmetov iz obratov za kooperacijo sprejel program, da se v družbenih gozdovih obračuna prispevek za biološka vlaganja v višini 23 odst. od prodajne cene tehničnega lesa (v zasebnih gozdovih 14 odst.) in 5 odst. od prodajne cene drv (enako v zasebnih gozdovih). Največ od zbrane prispevka (v družbenem sektorju 11.656.891 din in 5.977.115 din v zasebnem) bo šlo za varstvo in gojenje gozdov, ostalo pa za urejanje gozdov in odkazovanje. Glede na to, da bo letos iz družbenih gozdov prodanih 72.580 m³ tehničnega lesa (iz zasebnih gozdov 39.430 m³) in 36.344 m³ drv (iz zasebnih gozdov 11.570 m³), je skupščina soglasno potrdila omenjeni zbor delegatov.

Omeniti velja tudi, da morajo TOZD Gozdnega gospodarstva posebej obračunavati tisti del dohodka od gozdov v družbeni lastnini, ki nastaja zaradi različnih naravnih in proizvodnih pogojev in stanja gozdov. Na to vplivajo različni dejavniki, obračunani del dohodka pa se uporabi za skladnejši razvoj gospodarjenja z družbenimi gozdovi in kot nadomestilo osebnih dohodkov in sklada skupne porabe delavcem tistih TOZD, ki ne krijejo dejanskih stroškov poslovanja.

F. M.

Trije predlogi treh občin

Za uvrstitev med manj razvite ne bi smelo biti odločilno le ime območja, ampak dejanska nerazvitost

Na ponedeljkovi seji občinske skupščine Ribnica so delegati potrdili predloge in pripombe na osnutek zakona o manj razvitih območjih, ki so jih izdelali skupaj izvršni sveti občin Ribnica, Kočevje in Cerknica. Te predloge so že posredovali republiški skupščini.

Predlog treh občin je skoraj enak osnutku zakona o manj razvitih, razlikuje pa se v glavnem le v treh točkah:

Pojem „geografsko zaokrožene celote“ ne bi smel biti vezan na enotno ime nerazvitega območja, saj bi se potem zgodilo, da nerazvito območje teh treh občin ne bi bilo deležno ugodnosti, ki naj bi jih dobili nerazviti, hkrati pa bi dobila tako pomoč mnogo manjša območja, npr. Brkini. Pomembno ne bi smelo biti le skupno ime, pač pa da je to območje strnjeno.

Ni prav, da je v osnutku zakona popolnoma zanemarjeno sosedsvo z

nerazvitimi območji sosednje Hrvaške. Prav Gorski kotar na Hrvaškem je namreč eno najmanj razvitih območij te republike. Hrvaška načrtuje tudi velika vlaganja v Gorskem kotarju in pomoč tem krajem, medtem ko se na slovenski strani ljudje zaradi slabih pogojev za življenje hitro izseljujejo.

Pozabljena pa ne bi smela biti še udeležba teh krajev v NOB. Znano je namreč, da je bilo prav nerazvito strnjeno območje teh treh občin med vojno hudo prizadeto, po vojni pa ni bilo za te kraje skoraj ničesar narejenega. Zato se ljudje izseljujejo in bodo kmalu nekatera območja popolnoma prazna, če ne bodo hitro deležna pomoči.

J. PRIMC

Dva meseca brez plač

Pred trgovijo so poslani na dopust večino delavcev iz Kovinske galanterije na Bizeljskem – Bo Kooperativa Garešnica zagotovila nadaljnji obstoj obrata? Plače za dva meseca obljublajo do konca tedna

Kovinska galanterija na Bizeljskem se nikakor ne more izklopiti iz životarjenja. Kolektiv se je spet znašel v velikih težavah. Delavcem že dva meseca niso izplačali osebnih dohodkov. Večina je bila od 29. septembra dalje na kolektivnem dopustu, tistih šest, ki so prihajali na delo, pa se je teden dni kasneje odločilo za prekinitev dela. Delo so prekinili za poldrug dan. Obvestili so sindikat v Brežicah in se za naslednji dan dogovorili za sestanek, na katerega je prišlo 23 zaposlenih od 33. Manjkali so vodilni iz Kooperativne Garešnice, ker so bili službeno odsotni.

Na zboru kolektiva pretekli ponedeljek so sprejeli več sklepov, med drugim tudi tega, da se TOZD Bizeljsko spremeni v delovno enoto, kar je priporočila komisija za družbenoekonomske odnose komiteja ZK skupaj z izvršnim svetom občinske skupščine in komisijo, ki je proučevala razmere v Kovinski galanteriji. Ti organi zahtevajo, da se program proizvodnje ne spremeni, da se število zaposlenih ne zmanjša, da

Kooperativa zagotovi nadaljnji razvoj obrata in da poskrbi za ustrežnejšo kadrovsko rešitev pri vodenju obrata.

Osebnih dohodkov bodo delavcem izplačali do 25. oktobra, čimprej uredili centralno ogrevanje v obratu, do 15. novembra pa bo komisija obč. skupščine pripravila analizo položaja ter nakazala perspektivo nadaljnjega razvoja obrata. Prekinitev dela je delavski svet obsodil kot neprimeren način reševanja težav v delovni organizaciji.

Do tega seveda ne bi prišlo, če bi TOZD trgovina prodala izdelke v Bizeljskega. Toda medsebojni odnosi niso bili urejeni, o razmerah v OZD in drugih TOZD pa delavci na Bizeljskem tudi niso bili obveščeni. Brez plač so bili namreč zaposleni še v nekaterih drugih temeljnih organizacijah.

Komite občinske konference ZK in predsedstvo ObSS vztrajata, da se sklepi o spremembi statusa kolektiva na Bizeljskem dosledno uresničijo vključno s sklepom o spremembi vodstva. Komisija, ki je oblikovala takšne zaključke, pa naj še naprej spremlja gospodarjenje v obratu, kjer se bodo morali delavci pogovoriti tudi o odnosu do dela in ravnanju političnih organizacij v kolektivu.

JOŽICA TEPPEY

ZA SEMIŠKI PRAZNIK

26. oktobra bodo v Semiču počastili krajevni praznik in srečanje Belokranjskega udara. Slavnost bo ob 10. uri pred Kulturnim domom Jožeta Mihelčiča, kot slavnostni govornik pa bo nastopil narodni heroj Jože Borštnar. Na srečanje vabijo borce od vsepovsod in domačine.

BOGDAN OSOLNIK V TREBNJEM

Včeraj popoldne je v Trebnjem predaval sekretarjem osnovnih organizacij ZK in članom vodstev ostalih družbenopolitičnih organizacij Bogdan Osolnik o sedanjem mednarodnem političnem trenutku in zunanje-politični dejavnosti Jugoslavije. Ob tej priložnosti so tovariši Osolniku izročili listino častnega občana občine Trebnje, s katerim ga je odlikovala občinska skupščina pred letošnjim občinskim praznikom.

Alkoholizem

1

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

V tej seriji prispevkov bi se najprej dotaknili nekaterih splošnih problemov alkoholizma, nato bi prikazali poglobljeno značilnosti alkoholne bolezni ter bistvo zdravljenja alkoholika in njegove družine. V kasnejših prispevkih pa bi pred bralce razgrnili predvsem tista vprašanja, ki tarejo sleherno družino alkoholikov, npr.: – kako pripraviti alkoholika na zdravljenje, – kako je s prisilnim zdravljenjem alkoholikov, – zakaj poskušajo nekateri ljudje zdravljenega alkoholika spet zvatiti nazaj med pivo, – bolezenska ljubosumnost alkoholikov, – zakaj slovenska žena deset in več let prenaša pijančevanje in strahovanje svojega alkoholnega moža.

Serijo člankov pa bi zaključili z naslednjimi nadaljevanji: – posebnosti alkoholizma pri ženskah – družinski alkoholizem – alkoholizem med mladino – kako je s preprečevanjem alkoholizma.

NEKATERI SPLOŠNI VIDIKI ALKOHOLIZMA

1. Alkoholizem imajo za tretjo glavno bolezen človeštva (za boleznimi srca in ožilja ter zločestimi novotvorbami), če pa bo uporostemo, da v vsakim alkoholikom propadajo povprečno trije družinski člani in je prizadetih še toliko drugih ljudi, potem je nedvomno med boleznimi na prvem mestu.

2. O alkoholu in alkoholizmu imamo veliko predsodkov in zmotnih stališč, ki so posledica različnih izgovorov, laži, pretvez, izmikanj in izsiljevanj alkoholikov v minulih stoletjih. Izvor in trdovratnost teh predsodkov in zmot bomo zlahka dojeli, če upoštevamo naslednje okoliščine:

– da je med odraslimi moškimi najmanj 15% alkoholikov in da naslednjih 15% pije toliko, da že imajo probleme zaradi pretiranega uživanja alkohola, vendar se jih običajno še ne „upamo“ opredeliti kot alkoholike. Človek, ki je odvisen od alkohola, pa misli povsem drugače kot nealkoholik. Vztrajno si mora prizadevati, da bi pred okoljem opravičil svoj poseben odnos do alkohola, predvsem pa svoje asocialno alkoholično obnašanje do družine in ostalega okolja;

– do pred kratkim alkoholikov še ni bilo možno uspešno zdraviti, kar je ponazarjal pregovor: „Pijanec se spreobrne, ko se v jamo zvrne.“ Zato ljudje običajno še ne verjamejo, da je alkoholika sploh možno zdraviti;

– uživanje alkohola je pri nas zelo razširjeno, saj so abstinenti izredno redki. Vsak uspeh in neuspeh, vesel in žalosten dogodek moramo zaliti: pije se ob rojstvu in smrti, treznih praznovanj pa sploh ne poznamo. Alkohol je dober za moč in kot zdravilo, prav pride v zimi in vročini, skratka: razlogov za njegovo uživanje je vedno dovolj.

3. Kadar govorimo in pišemo o alkoholizmu, se srečujemo s prikritimi in odkritimi, zavestnimi in podzavestnimi odpori, nasprotovanji vseh tistih, ki imajo večje ali manjše probleme zaradi uživanja alkohola, celo „zmerni“ pivci se kaj hitro počutijo ogrožene, ker mislijo, da se ljudje, ki se ukvarjamo z zdravljenjem alkoholikov, zavzemamo za popolno vzdržnost od alkoholnih pijač.

– da je med odraslimi moškimi najmanj 15% alkoholikov in da naslednjih 15% pije toliko, da že imajo probleme zaradi pretiranega uživanja alkohola, vendar se jih običajno še ne „upamo“ opredeliti kot alkoholike. Človek, ki je odvisen od alkohola, pa misli povsem drugače kot nealkoholik. Vztrajno si mora prizadevati, da bi pred okoljem opravičil svoj poseben odnos do alkohola, predvsem pa svoje asocialno alkoholično obnašanje do družine in ostalega okolja;

4. Kljub temu da traja protialkoholni boj že blizu sto let, naraščata proizvodnja in poraba alkoholnih pijač in s tem tudi število alkoholikov.

5. Alkoholizem povzroča velikansko gmotno škodo, uničuje družine, za trajno prizadene otroke.

6. Človek, ki postane odvisen od alkohola, je čedalje manj človek, saj ga posledice njegovega alkoholičnega obnašanja postopoma izrinejo na rob družbe. Potem ko uniči družino, tudi osebnostno in socialno propade, če ga poprej na njegovo „srečo“ in v „zadovoljstvo“ svojcev ne pobere smrt. Alkoholna bolezen torej alkoholika postopoma povsem razvrednoti, njegove družinske člane pa spravi na rob obupa. Ne gre namreč pozabiti, da so vsi alkoholiki dejansko zapisani propadu. Dokončno se reši in rehabilitira samo določen odstotek tistih, ki so se podvrgli vsestranskemu zdravljenju in dolgotrajni rehabilitaciji v klubu zdravljenih alkoholikov.

ALKOHOLIZEM JE BOLEZEN

Ker ljudje premalo vedo o nastanku alkoholne odvisnosti, ker je alkohol povsod na razpolago in ker člo-

Stane Dolanc:

...ker se ne dela dovolj, ker...

Vrsta naših problemov je nastala in nastaja – to je treba odkrito povedati – zaradi tega, ker se, gledano širše, ne dela dovolj, ker je še vedno veliko neodgovornega ravnanja, nediscipline in podobno. Kajpak tega ni moč posploševati, vendar so razmere kljub temu takšne, da morajo tam, kjer se to dogaja, izzvati odločno akcijo zveze komunistov, delavskega razreda, da se stanje čimprej spremeni. Na pojave lenobe, nediscipline in izmikanja delu, malomarnosti in podobnega obnašanja, je treba javno pokazati in jih kritizirati. Takšno vedenje predstavlja v razmerju do drugih udeležencev pri delu, ki vestno opravljajo delovne obveznosti, po svojem bistvu in posledicah odvzemanje dohodka tistim, ki ga ustvarjajo. To se nanaša le na delovne skupnosti, ta pojav ni prisoten le v tovarni, ampak tudi v naši administraciji, od občinske do zvezne, pa tudi v organizacijah Zveze komunistov, v raznih strokovnih službah, komunalnih in storitvenih dejavnostih itd. Zaposleni v družbenih in državnih službah prav tako na veliko izostajajo z dela, zamujajo, nerazumno porabljajo delovni čas, imajo neodgovoren odnos do dela, da ne govorim o tistih nesposobnih – pogosto pravnih birokratih – ki zaradi njihove nemarnosti in površnosti delovni ljudje izgubljajo številne dragocene ure in dneve.

Seveda pa ne moremo pričakovati kakega pomembnega uspeha v boju proti lenuhom, nedelavcem, delomrznežem in podobnim, to se pravi, da bi dosegli delovno disciplino, če zgolj kažemo in apeliramo na zavest, čakajoč, kdaj bo takšen človek pri volji, da bo odgovornejši udeleženec v proizvodnem procesu in življenju kolektiva. Treba je izvajati tudi ustrezne samoupravne ukrepe in zlasti dosledno uveljavljati socialistično načelo nagrajevanja po delu. Nagrajevanje pa, kakor vemo, ni povsod odraz delovnih uspehov. Pojavlja se težnja po uravnolovki, ki onemogoča spodbudo, destimulira večanje delovnih sposobnosti in ne spodbuja boljše delovne organiziranosti in razumnejšega poslovanja. Zagovorniki uravnolovke so prav nedelavci ali razni demagogi, ki jim je zlasti priljubljena teza, češ da imamo vsi enake želodce in da bi zatorej morali imeti enake „plašče“. Kajpada, prav bi imeli, če bi imeli vsi enak odnos do dela, enake roke in enako pamet. (Sekretar izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ na teletomovanju kovinarjev)

Zvone Dragan:

Notranje rezerve so še drugje

... Razmerja v delitvi družbenega proizvoda kažejo, da je delež sredstev za reprodukcijo manjši za 2,5 odstotka od predvidevanj v resoluciji, toda odstopanje je najvišje prav pri stopnji povečanja amortizacije in poslovnih skladih – kar za 14 odstotkov... Vendar je bilo tudi v gospodarstvu premalo napravljene za zmanjševanje proizvodnih stroškov in odkrivanje notranjih rezerv. Vsekakor pa ne želimo, da bi se boj za stabilizacijo znotraj gospodarstva omejil le na omejevanje dnevnih, potnih stroškov in izdatkov za propagando, kot si ponekod predstavljajo stabilizacijo, temveč da vse globlje prodiramo v strukturo porabljenih sredstev, ki so se v slovenskem gospodarstvu povzpele že na več kot 79 odstotkov celotnega dohodka. To je torej substanca, v kateri je vedno veliko rezerv, pa tudi drugih možnosti za povečanje produktivnosti dela in večji celotni dohodek ni malo...

ZVONE DRAGAN, podpredsednik republiškega IS, ob 30-letnici ustanovitve in 25-letnici samoupravljanja v tovarni ELAN

veka popelje v prijeten svet pozabe, sprostitve in lažne sreče, brezskrbno segajo po alkoholnih pijačah. Ko pa zaradi pogostega in čezmernega (kaj je čezmerno in pogosto, je težko reči) uživanja alkoholnih pijač postanejo od alkohola odvisni, si sami ne morejo več pomagati v tem smislu, da bi trajno vzdržali brez alkohola.

Vsak alkoholik je bil najprej „zmeren“ pivec. Alkohol ga zaslužuje postopoma, saj se alkoholna bolezen praviloma razvija polgoma in traja deset, petnajst do dvajset, pa tudi več let. V skladu s naraščanjem alkoholne zasvojenosti se pojavljajo in stopnjujejo tudi posledice alkoholizma v družini in na delovnem mestu, pokazuje pa se tudi raznovrstne zdravstvene okvare.

Alkoholik je bolnik, ki je od alkohola odvisen v tolikšni meri, da se te zasvojenosti ne more rešiti brez ustrezne pomoči. Je pa res svojevrsten bolnik, ki zlepa sebi, kaj šele drugim, ne prizna, da je alkoholik, in zato vidi sovražnika v vsakem, ki bi mu rad odvzel alkohol in ga poslal na zdravljenje. Nič čudnega, saj alkoholik ne zmore niti običajnih težav, ki spremljajo življenje, prebroditi brez alkohola in si tudi ne zna več predstavljati življenja v trajno treznem stanju. Nejasno se zaveda, kakšno neizmerno gorje povzroča svoji družini, muči ga spoznanje, da izgublja prijatelje, da je prizadet njegov družbeni ugled, skratka, da ga življenje oziroma pijača pelata na rob družbe. Alkoholik je v pijanem in treznem stanju težaven človek. Včasih je težko reči, kdaj je

bolj neprijeten. Kadar je pijan, ni nobeno rabo, pa še neprijeten je vrhu, ko pa se stregi (če je še tisti stopnji razvoja alkoholne odvisnosti, ko še lahko kakšen dan, eden ali celo mesec vzdrži brez alkohola), pa ga mučijo abstinencijske žave (nekaj mu manjka, počuti praznoga, tresse se, slabo mu je, čen je itd.) in obvladujejo ga občutki krivde in tesnobe zaradi zavajanja o klavrnih zavozenosti svojega življenja.

Temeljna značilnost alkoholizma je stopnjevanje alkoholne odvisnosti in pojevanje življenjskih interesov, ki se v končni fazi alkoholizma zreducirajo na željo: biti omanjen. Tako pride alkoholik v situacijo, v prvi misli jutra namenjena delu.

V skladu z naraščanjem odvisnosti in pojevanjem drugih življenjskih interesov postaja alkoholik čedalje bolj sebičen, nezanesljiv, vršen, žaljiv, prepričljiv, agresiven, nemarjen, parazitski, lažniv itd. Zanj je življeno, da se takšnega človeka zumljivo je, da se takšnega človeka vsi ogibajo, tako doma kot v službi in da postopoma prijadra do popolnega osebnostnega in socialnega propada, ko je že uničen, izgubil službo in po brezupnosti in zaslinih bivališčih čaka na odločno smrt.

Do te skrajne faze osebnostnega in družbenega propada ne privede sleherni alkoholni bolnik, ker je prej večino pobere smrt (povprečno življenska doba alkoholikov je 52 let).

Pravilen odnos

BELT je ena največjih gospodarskih organizacij v črnomaljski občini. To se vidi tudi ob izplačilu osebnih dohodkov, pri čemer opravi veliko delo tudi podružnica Ljubljanske banke v Črnomlju. Uslužbenci banke so zelo ustrezljivi, posamezen delavec ne potrebuje za prevzem denarja niti pet minut. Ob tako vestnem poslovanju so delavci nemalokrat celo presenečeni, izrekajo pohvalo organizaciji dela Ljubljanske banke, kjer imajo vedno pravilen odnos do samoupravljalca. Če bi podobno poslovali tudi drugod, potem bi lahko rekli, da se v praksi dejansko izpolnjujejo ustavna in samoupravna načela v korist neposrednih proizvajalcev.

PAŠKO BILIČ

Karlovske upokojence so kočevski vrstniki lepo sprejeli. Vsakemu so pripeli rdeč nagelj, nato pa jim razkazali tuje mesto. (Foto: Primc)

Lepe vezi bratstva

Žal pa na njih tudi senca nerazumevanja

4. oktobra so kočevski upokojenci pričakali pred svojim domom hrvatske upokojence, znanice iz Karlovca in Ozlja. Sprejem je bil lep, prisostvovala pa sta mu tudi zastopnik KS Rudnik-Salka vas Nace Kamšek in predstavnik OO ZZB NOV Jože Adamič.

Kmalu nato sta se sedemčlanski šahovski vrsti Karlovca in Kočevja pomerili v prijateljskem dvoboju. Ostale obiskovalce pa sta društveni tajnik in član uprave muzeja ljudske oblasti Tone Obravnič popeljala na ogled mesta in jih seznanjala z zgodovino Kočevja.

Po kosilu sta se srečali na kegljišču v Gaju deseterici kegljačev Karlovca in Kočevja. Ozračje je bilo na obeh srečanjih bratsko, tovariško, saj so se našli tudi borci, ki se poznajo še iz časov NOB, ko so bili v skupnih enotah.

Prav gotovo je bil vrhunec srečanja koncert, ki so ga priredili gostje v dvorani Šeškovega doma. Sodelovali so moški zbor društva upokojencev iz Karlovca, moški vokalni oktet in pa tamburaški orkester železničarskega KUD „Josip Kraš“.

Tako, kot so goste šahiste in kegljače upokojenci iz Kočevja pozdravili in obdarili s knjigami o Kočevju, sta izmenjala na odru Šeškovega doma pozdravne besede predsednik društva iz Kočevja Rudi Mohar in predsednik društva iz Karlovca Herman Furlan. Upokojenke Kočevja z otroki v narodnih nošah so gostom izročile šopek in knjižno darilo, predsednik iz Karlovca pa karlovški spominski almanah. Besede govornikov so poudarile bratstvo in enotnost jugoslovanskih ljudstev. Taka srečanja vodijo prek spoznavanja ljudi in krajev ne samo k novemu znanju, pač pa tudi k ustvarjanju boljše oziroma v bolj-ših, pristnejših odnosov, z namenom krepiti jugoslovansko skupnost enakopravnih narodov in narodnosti z vsemi narodnostnimi skupinami v svobodni, socialistični Jugoslaviji. Podpredsednik društva iz Karlovca Anton Dumbovič je domačine povabil na povratno srečanje v Karlovac.

Žal pa je na to srečanje padla zelo neljuba senca. Če ne bi bilo gostov iz Karlovca, bi se nastopajoči trudili samo za peščico domačih udeležencev koncerta. Gostje so rekli, da bi koncert lahko poslušali doma.

Domači upokojenci se ob tem sprašujemo, ali je kočevska javnost z odgovornimi ljudmi upokojence in njihovo močno delovno društvo že odpisala tako, kot odpišejo v marsikateri kočevski delovni organizaciji svojega člana, brž ko se upokoji? Čudimo se toliko bolj, ker zna vsak upokojenec in društvo hitro poiskati, če je treba kje pomagati ali kaj prispevati.

Sram nas je bilo toliko bolj, ker so nas Karlovčani pred leti, ko smo kočevski upokojenci potovali samo skozi Karlovac, sprejeli z močno mestno delegacijo, v kateri so bili predsednik občine, predstavniki SZDL, Zveze borcev, mladine, sindikalnega sveta, slovenskega društva „Triglav“, da o predstavnikih tamkajšnjih upokojencev sploh ne govorimo. Tako so napravili oni, mi pa smo popolnoma odrekli, čeprav so bile vse organizacije posebej obveščene in povabljene.

BOGOMIRA SKOBERNE
Cesta 4, julija 133
Krško

VEKOSLAV FIGAR

Sam tečaj še ne naredi dirkača

Franci Jerančič-Jefra o svoji dirkaški karieri

Pred kratkim se je z dirk po Evropi vrnil edini Jugoslovčan, ki nastopa v dirkah formule 2, Franci Jerančič-Jefra. Povedal je, zakaj ni nastopil na dirki formule 1 za veliko nagrado Avstrije v Zeltwegu, kot je napovedoval in kot smo zapisali tudi v našem listu.

„Racing team Surtees, za katerega nastopam, je začel v finančne težave; kljub temu mi je John Surtees objubil, da bom v Zeltwegu vozil rezervni bolid pilota F. I. Watsona. Vendar bi moral sam kriti stroške za gume, popravilo motorja, za gorivo, ekipo in položiti kavnico, če bi avto na dirki težje poškodoval. Našel sem sicer tovarno, ki je bila pripravljena prevzeti vse te stroške, ker pa tovarna ni pravočasno nakazala denarja, z mojim nastopom ni bilo nič,“ je povedal Jefra.

Na vprašanje, kako mlad fant lahko postane dirkač, je odgovoril takole: „Tako imenovanih dirkalnih šol je po svetu precej; najbolj znana je Jim Russel Racing Drivers School. Vsako leto samo v Angliji konča šolanje okoli 3000 ljudi. Vendar po takem enotedenskem tečaju še nihče ni postal dirkač. Pa še to: ti tečajji sploh niso poceni.“

V Dolenjskem listu mi Metod Papež namigne, naj bi tudi jaz šel v tako šolo. Moja pot je bila taka: jeseni 1973 sem opravil testne vožnje s formulo Ford, izkušnje pa sem na-

bral na pravih dirkah po evropskih dirkališčih. Ko sem v Dolenjskem listu prebral, da poleg mene iz Slovenije tudi Papež nastopa na dirkah v tujini, sem bil nemalo začuden, kajti letos ni bilo še nobenega tekmovalca v formuli Ford, sploh pa ne na dirkališču Paul Richard. 31. avgusta tudi ni bilo formule Ford v Silverstonu, pač pa dirka formule 2 in formule Atlantic.

HVALA ZA TOPEL SPREJEM

Materi in vdove padlih borcev NOV iz občine Novo mesto se pristožno zahvaljujemo za topel sprejem, ki so nam ga 18. oktobra pripravile občinska skupščina Novo mesto, občinska konferenca SZDL Novo mesto in učenci osnovnih šol iz Novega mesta ob priliki praznovanja občinskega praznika občine Novo mesto, mednarodnega leta žena in 30. obletnice osvoboditve.

Se posebej se zahvaljujemo članom ZSMS iz občine Novo mesto, ki so nas počastili s številno udeležbo na akademiji.

Materi in vdove padlih borcev NOV iz novomeške občine

SLAVKO MALI

NA 7. SREČANJU PIONIRJEV DOPISNIKOV V TRŽIČU

18. in 19. oktobra je bilo v Tržiču 7. srečanje pionirjev dopisnikov. Zbralo se nas je 135 dopisnikov iz vse Slovenije. Z Vladko Merzel iz 6. a sva se srečanja udeležili na povabilo uredništva Dolenjskega lista.

V Tržiču so nas lepo sprejeli. Po kosilu na osnovni šoli heroja Bračiča smo z gostitelji domačimi pionirji odšli na njihove domove. Ob 15. uri smo se vrnili in si ogledali mesto in njegove znamenitosti. Ob 17. uri smo se vrnili v šolo na tiskovno konferenco. Za sodelovanje smo dobili od uredništva diplome.

V nedejo je bila na šoli heroja Grajzerja razstava šolskih glasil in podelitev nagrad. Naši Prvi poganjki so dobili drugo nagrado. Po proslavi smo si ogledali spomenik v Podjurbelju. Pogostili so nas še na osnovni šoli v Križah, nato smo se od prijaznih gostiteljev poslovili in se odpeljali domov.

Prvič sva bili letos na takem srečanju in zelo nama je bilo všeč. Zahvaljujemo se uredništvu za povabilo, saj sva zvedeli veliko novega in spoznali nove prijatelje in kraje.

OLIVERA STANIŠA, 7.a.o. š. NOVO MESTO

Ogled naše zgodovine

Lep izlet po poteh AVNOJ, primeren tudi za šole

Turistično društvo Krško je s sekcijo Planinskega društva Celuloza 4. in 5. oktobra organiziralo izlet po poteh AVNOJ, udeleženci pa smo si ogledali še Jasenovac, Kozaro in Drvar.

V Jasenovcu smo poslušali predavanje in si ogledali filme o grozodetstvih, ki so se med vojno dogajale v tem zloglasnem taborišču. Vodil pri spomeniku na legendarni Kozari je bil sam živa pričča dogodkov med vojno. Kozara je vrhunec ljudske volje in priča, da ljudstva, ki se bori za svobodo, ne more nihče premagati. S Kozare odhajajo ponosen, da si del tega ljudstva.

Pot smo preko Banjaluke nadaljevali v Jajce. Tu smo si ogledali stavbo, v kateri se je rodila nova Jugoslavija; na nas je to naredilo veličasten vtis. Drobnji zapiski Tita in njegovih sodelavcev na iztrgane liste iz šolskih zvezkov so predstavljali prvo zakonito osnovo naše države. Pravi zapiski so osnova, iz katere se je razvila naša današnja samoupravna družba. Lahko rečem, da se je v Jajcu rodila naša sreča!

V Jajcu vidiš tudi precej tujih turistov, ki se vse bolj zanimajo za našo polpreteklo zgodovino. Jajce je tudi izredno lepo in urejeno mesto. Od tam smo se odpravili v Drvar. Tu smo si ogledali Titovo votlino in muzej, kjer so nam razložili in na maketi pokazali potek desanta na Drvar. Še posebej smo bili ponosni,

ko smo videli zemljevid iz tistega časa: vsa Evropa je bila pod nemškim jarmom, skoraj pol Jugoslavije pa je bilo svobodno.

Mnim, da bi bil tak izlet zelo primeren tudi za šole, saj tudi drag ni: prevoz, večerja, prenočišče in zajtrk nas je veljalo 350 dinarjev.

M. POGAČAR
Krško

Za jesti in piti je bilo!

Gasilsko društvo Kapele: „Sebično“ obrekovanje ne vodi nikamor, najmanj pa k tvornemu sodelovanju

V prvi polovici avgusta sta bila v Dolenjskem listu objavljena dva priredilca; v enem so bili kritizirani prireditelji proslave ob 125-letnici kapeleške godbe, v drugem pa so godbeniki krivdo zvalili na matično gasilsko društvo Kapele.

Prvemu piscu, ki trdi, da na veselici ob proslavi ni bilo moč dobiti piva, moramo povedati, da je vsak lahko prišel do te pijače; od začetka do polnoči smo prodali 750 steklenic vina. Popoldne smo nahranili tudi celo četo brežičkih brigadirjev in ob tem prodali še 200 klobas. Kot na vsaki taki prireditvi, tudi na tej ni

bilo natakarejev, zato je moral vsak sam priti do jedca in pijače — na ustreznih prostorih.

Zavedati se moramo tudi, da je vse breme pri organizaciji veselice obviselo le na desetini članov. Za aktivne člane društva pa je taka kritika hud udarec, saj so žrtvovali že nešteto ur, da se je gasilsko društvo Kapele prebilo med najboljše v občini. Če bi tudi gasilci tako „sebično“ opravljali svoje delo, kot nekateri hitijo obrekovati in kritizirati, potem se že zdavnaj ne bi več imenovali gasilci.

GASILSKO DRUŠTVO
KAPELE

Grobarju koplje grob grobar...

Anton Panjan, partizanskemu grobarju, v spomin

Leta 1941, točno 22. oktobra, sem se pripeljal v spremstvu že pokojnega Valerijana Učaka v Črnomelj, kamor sem bil tedaj dodeljen drugega kaplana. Prvi pozdrav na no roso — rdeči kaplan. Ta naslov me je držal pri okupatorjih do razpada Italije 1943.

Kmalu po prihodu med to ljubeznivo belokranjsko ljudstvo me je peljala pot v Vojno vas na mestno pokopališče.

Pred hišo na klopci me je ljubeznivo pozdravil in se mi nasmehnil. Ponudil mi je krepko žuljav kmečko roko in povedal: „Anton Panjan, dolga leta grobar tukaj gor. Pri Materi Božji Vojnikih.“

Prisedel sem k njemu na klopec in sva kramljala. Mož je bil prava belokranjska dobričina. Prinesel je tolkova in sva pila.

In res je bil letos ta naš „mestni grobar“ Tone Panjan pospravljen: ko roko in povedal: „Anton Panjan, dolga leta grobar tukaj gor. Pri Materi Božji Vojnikih.“

„Kar našemu partizanskemu grobarju jih peljite v Vojno vas in bo že našel prostor zanje. Pridemo in jih pokopljemo z vsemi častmi, pa če je okupatorju prav ali ne!“ In Tone Opetov je vse uredil. Za vsakega našel krsto, skopal jamo. Včasih za več skupaj, če je bilo potrebno. Jih zapisal v pokopališko knjigo. In prišli smo ob vsaki uri in jim izkazali poslednjo čast. Včasih nismo vedeli, koga devljemo v zemljo, pa smo zapisali samo skromne besede: „Partizan, ki je dal življenje na oltar domovine N. N.“ Za vsakega je vedel, kje počiva.

Se dolgo po vojni so prihajali svojci rajnih in pozvedovali. Vsakemu je pokazal njegov grob. Po želji tudi odkopal in so ga odpeljali v svoj domači kraj.

simbol nekdanje belokranjske revščine, po zaraščenih obrovih, tedaj je zazvonilo v slovo našemu partizanskemu grobarju Tonetu Panjanu. Odšel je mož „na tisto tiho domovanje, kjer mnogi spe nevdramno spanje“ in težko mi je pri srcu, tu na Gorenjskem, pod zeleno Jelovico, ko se ga zopet in zopet spominjam.

Dolga leta je bil grobar. Na osvobojenem ozemlju, na mestnem pokopališču je poleg domačih meščanov pokopal tudi padle ali pobite partizane.

„Kar našemu partizanskemu grobarju jih peljite v Vojno vas in bo že našel prostor zanje. Pridemo in jih pokopljemo z vsemi častmi, pa če je okupatorju prav ali ne!“ In Tone Opetov je vse uredil. Za vsakega našel krsto, skopal jamo. Včasih za več skupaj, če je bilo potrebno. Jih zapisal v pokopališko knjigo. In prišli smo ob vsaki uri in jim izkazali poslednjo čast. Včasih nismo vedeli, koga devljemo v zemljo, pa smo zapisali samo skromne besede: „Partizan, ki je dal življenje na oltar domovine N. N.“ Za vsakega je vedel, kje počiva.

Se dolgo po vojni so prihajali svojci rajnih in pozvedovali. Vsakemu je pokazal njegov grob. Po želji tudi odkopal in so ga odpeljali v svoj domači kraj.

„Kaj pa z okupatorji, z vojniki, ki so padli v boju s partizani? Kako pa z njimi?“ „Prav tako kakor z našimi! Vsakemu privoščimo grob in počitek v naši svobodni slovenski zemlji, Tone!“

Mnogi so bili za časa NOB tudi justicirani. Tudi tem kakor našim borcem je grobar skopal grob, seveda brez honorarja. Tedaj ni bilo časa misliti, kdo poravnava pogrebne stroške, kdo mašuje za pokoj njihovih duš. Edina naša skrb je bila pomagati, kjer se le da in je mogoče.

Spominjam se dogodka iz leta 1943: bila je hajka med vinogradi v Dobljčki gori in na Mavrlenu. Tri so tedaj ujeli in privlekli v črnomaljske zapore. Po hitrem postopku jih je vojaško sodišče obsodilo na smrt in so bili ustreljeni v Opetovi dragi, za cesto, ki pelje v Vojno vas.

„In kaj naj z njimi?“ „Tone, grobar si. Vzemij voz in vola in jih odpelji na pokopališče in jih deni v mrliško vežico. Jutri pridem pa gor in jih bova dostojno pokopala. Naši ljudje so in imajo vso pravico, da jih damo na žegnani brito!“ Tedaj sem videl solze v njegovih očeh.

Med svojimi pesmimi iz tistega časa sem našel eno, ki nosi naslov „Tri so spet ubili...“ In ko jo je zadnjič na proslavi dneva borca

nekdo občuteno recital, me je pri srcu tako zaskalelo, da bi mi skoraj izvabilo solze. Spomnil sem se tistega krvavega dogodka iz časa okupacije in pokojnega partizanskega grobarja Toneta Panjana iz Vojne vasi.

Oktober 1943 je bila v Črnomlju nemška hajka: ranjena rajhovska zver se je pomikala iz Grčije prek Balkana, Bosne in Hrvaške, prek Kolpe, skozi Črnomelj proti severu. Skozi mesto so se valili težki tanki, avtomobili, polni orožja in vojakov. Na desni in levi zaščitnica, vojniki na motorjih s strojnimi, do zob oboroženi. Nekdo izmed naših je na semiški vpadnici v Črnomelj po nerodnosti zaklical: „Naši tanki gre do!“ Mladi fantje so se obežali na tanke in pozdravljali s partizansko kapo na glavi. Nemški vojniki pa so jih streljali s pištolami. Mimogrede je bilo 13 mladih žrtev. Sredi ceste in ob cesti so ležali pobiti. Nihče se tedaj ni upal iz hiše. Vse je bilo prestrašeno.

Sam sem moral pobirati mrtve, mobilizirati kmete, da so jih naložili na vozove in peljali v Vojno vas v mrliško vežo.

„Tone, nič ne pomaga! Hočeš nočeš, zavilaj rokave! Pusti delo na njivi in koplji jame za te žrtve nedolžne! To so naši ljudje. Moramo jih dostojno pokopati. Sveta dolžnost je, da jim poskrbimo za dostojen pogreb in da obvestimo njihove svojce!“

Pokojni „partizanski grobar“ Tone je samo prikimal. Spet so mu solze polzele po licu. Kopal je, kopal grobove. Kar zapovrstjo, kjer je bilo kaj prostora.

Ko smo zadnjo žrtev te nesrečne hajke naložili v Loko, sem se vračal ves zlomljen in blede domov. Na velikem mostu mi je prišel naproti

nemški SS oficir, do zob oborožen, me ustavil in nahljil:

„In kaj iščete vi tukaj okoli?“ „Te nedolžne žrtve, ki ste jih pobili, moramo vendar pokopati. Vsak ima vendar pravico do dostojnega pogreba!“

„Kaj,“ se je surovo zadril. „Nič pokopavati teh banditskih psov! V vodo z njimi, tu čez most do! Njč blagoslova, nič križa. Namesto vašega žegna, prečastiti, naj jih pes... Drugače niso vredni!“

Tedaj mi je zavrela kri, stisnilo me je v možganih in sem ga tudi jaz nahljil: „Saj so vendar ljudje! Vse poznam osebno. Bili so poštenjaki!“

Oficir je potegnil pištolo in mi jo nastavil na prsi tik pod kolarjem: „Se eno besedo zinite in vas takoj ustrelim kot psa! Vi partizanski far!“

Zravnal sem se, ponosen, kakor da je ves svet moj, in mu zabrusil: „Sem katoliški duhovnik. Za moje dobro delo, pokopavati mrtve, me lahko takoj počite!“

Mož je umaknil pištolo.

Nihče drug se ni upal drugi dan na pokopališče, da bi pokopali naše žrtve. Sam Opetov Tone mi je stregel, ko sem jih sprevaljal iz mrtvašnice h grobovom. Iz Črnomlja pa so se na vsakem pednju režale strojnice proti Vojni vasi in od časa do časa je z velikega mosta prifrčala nad najinima glavama mina in se s smrtonosnim živžgom zarila v pašince onkraj pokopališča.

„Gospod, pohitite, zakaj zadeli naju bodo!“ je med obredom ponavljala partizanski grobar Tone Panjan, meni pa je razbijalo srce v prsih in od trenutka do trenutka mi je bilo težje za nedolžnimi žrtvami...

Na Preloki so ustaš zbili letečo američansko trdnjavo. Sedem

mrtvih pilotov Amerikancev so pripeljali v Vojno vas. Sedem duhovnikov se nas je zbralo na veličastnem pogrebu. Tone jim je skopal grob, skupen grob. Skupni so bili v boju, skupaj so v jami, daleč od svoje domovine onkraj velikega morja.

Po končanem pogrebu sva s Tonetom sedela na klopci pred njegovo hišo. Nad nama so visoko visoko grmele leteče trdnjave. Kakor srebrne golobice so se svetili bombniki v pozno popoldanskem soncu.

„Spet peljejo Nemcem jekleno večerjo. Včeraj so jim v isti smeri peljali morda prav isti kosilo,“ je pripomnil Tone, ko sem vstal in se posvajal.

Grabili smo otavo na Gričku za mestom. Po bližnjici je prišel Tone in mi povedal: „Spet so mi enega pripeljali. Ubili so ga nekje pod Mirno goro. Lep, močan fant. Morda bi ga vi poznali. Stopite z menoj. V mrliški vežici je.“

Odložil sem grablje in tiho sva šla za omejki. Odrinil mi je vrata v mrliško vežico in pokazal nanj: „Vi ga boste gotovo poznali!“

Stopil sem bliže, prijel fanta za roko, ga pogledal v obraz in komaj slšno izgovoril: „Seveda ga poznam. To je Doblčanov iz Loke!“ Pred dnevi sem se z njim še pogovarjal v Rodinah v Kocjanovi zidnici. Imel sem mašo pri Sv. Jakobu in sem se malo oglašil na kozarec vina!“

Solza mi je ušla po licu. Njemu prav tako. „Bodite tako ljubeznivi in obvestite njegove, da leži tu. Naj se oglašijo, da ga pokopljemo tu ali da ga odpeljejo domov na pokopališče pri Sv. Juriju na Rožancu!“

Tako in podobno se je godilo v tistih težkih časih pri nas na osvobojenem ozemlju.

LOJZE JOŽE ZABKAR

„Dolenjska, Bela krajina in Spodnje Posavje predstavljajo obrobne slovenske pokrajine, vendar se je čestokrat prav na teh tleh odločala usoda slovenskega naroda. Za turških vpadov, kmečkih uporov in v narodnoosvobodilni borbi, v vseh teh zgodovinskih prelomnicah je nosilo prebivalstvo tega področja glavno breme v borbi za obstoj in napredek Slovenije,“ je dobesedno zapisala v „Dolenjskem zborniku“, ki je izšel ob 20-letnici ljudske revolucije, inž. Vilma Pirkovič, takratna podpredsednica okrajnega ljudskega odbora Novo mesto.

Na te besede sem se spomnil minul teden, ko so družbenopolitične organizacije novomeške občine sklicale z novinarji nekaterih večjih časopisov „okroglo mizo“, ki so se udeležili revolucionarji dr. France Hočevar, Mikoš Hočevar, Niko Šilih, Mara Rupena-Osolnik, Jože Franko, Jože Penca, Bogo Komelj, Štefan Iskra in Franc Somrak. Namen srečanja je bil osvetliti novomeško predvojno revolucionarno zgodovino, ki ji srca že od nekdaj, pisani viri pa še dandanes (virov namreč skorajda ni) ne pripisujejo pomena in častnega mesta, ki si ga je zagotovo zaslužila.

Pisec tega prispevka je bil rojen leta 1944, zato je pri pisanju izrečenega ob „okrogli mizi“ prosil za pomoč Boga Komelja, upravnika novomeške študijske knjižnice, prepričan, da lahko Komelj kot udeleženec nekaterih takratnih dogodkov in kot moč peresa ter strokovnjak za naše bralce na kratko oriše in poveže podobo novomeške predvojne zgodovine. Posebej pa kot sestavni in bistveni del pisanja objavljamo izvečke iz za „okroglo mizo“ povedanih spominov že omenjenih novomeških revolucionarjev.

DOLENJSKI KMET – KMEČKI PROLETAREC

Novo mesto z okolico je bilo po prvi in pred drugo svetovno vojno izrazito uradniško, dijaško in kmečko območje. Bilo je sicer nekaj drobnih obrti, vendar brez pomembne industrije. Komunistična partija je iskala in imela največ svojih aktivistov in pristašev v delavskem in proletarskem razredu. Ker pa je bil dolenjski kmet v bistvu le kmečki proletarec, so našle komunistične ideje ugodna tla tudi na Dolenjskem. Glavni nosilci teh naprednih idej so bili predvsem dijaki in študentje, predvsem tisti, ki so ostajali tem idejam zvesti tudi potem, ko so prišli do kruha. Komunistična ideja se je počasi, vendar vztrajno širila ter dajala poudarek predvsem študiju, ustni propagandi, trosenju letakov, kresovom, ker na Dolenjskem pač ni bilo možnosti za večje množične akcije (stavke in podobno). Zato je Komunistična partija na Dolenjskem uporabljala prav vsa legalna sredstva in načine, da je lahko svoj vpliv širila in obdržala tudi v ilegali.

In še nekaj je treba na začetku poudariti. Čeprav je bilo načrtovano, da bodo prva osvobodjena ozemlja nastajala v slovenskih industrijskih središčih, so se dejansko – tega tudi dandanes nihče ne zanika – rodila na kmečkoproletarskem Dolenjskem, v Beli krajini in na Notranjskem.

PO OBZNANI IZ LEGALE V ILEGALO

Ko je bila na Vukovarskem kongresu ustanovljena Komunistična partija, je imela že takoj od začetka svoje člane tudi v Novem mestu, med njimi se je posebno izkazoval inž. Metod Dular. Ko je bila Partija z Obznanom prepovedana, je stopila KP v ilegalo, stike med legalno in ilegalno Partijo je vzpostavil Dular.

V ilegali je dobila Partija svoje prostore v knjižnici Narodne čitalnice (današnji Dom JLA) in njeni kasnejši naslednici Sokolski knjižnici. Voljeni knjižničarji se za delo niso predvsem menili in so ga raje prepuščali dijakom. Tisti od njih, ki so bili v zvezi z ilegalno Partijo, so to srečno malomarnost izkoriščali tako, da so uporabljali ta prostor za sestanke in da so uvajali v knjižničarsko delo predvsem simpatizerje KP, ki so se kasneje, med študijem, razvili v partijce. Med najpomembnejšimi knjižničarji je bil Tone Bele, ki je vključil v delo tudi Franceta Hočevarja (takrat je bil še dijak), ki se je nato v knjižnici in v ilegalnem delom izoblikoval v komunisto in bil 1932 sprejet v Partijo.

BUJNO CVETJE „BELE KRIZANTEME

FRANCE HOČEVAR: „Za delavsko gibanje in marksizem sem se za-

Rev. 61.
23. januara 40. go. 4.

Komunistem na srednjih šolah poročila glede preiskave dostavljajo.

Na osnovi Veljega naloga št. Pov. 56/1 od 16. januara 1940 poročam, da je v bližini 19. januara 1940 pripadnik izvršnega odbora preiskave po podpisani in zapisku Višrih Jožeta v prisotnosti obsojnih strankov Jankoviča Julija in Šilaha Alojzija pri dijakih tuk. realne gimnazije Šilih Nikolaju, ki oblikuje 8 razred in stavnje pri svojem očetu na Šišlakovi cesti št. 3 in Komad Leonu ki oblikuje 7. razred in stanuje na Laki pri davčnem svavčniku Šonc Alojziju.

Pri Šilih Nikolaju se je našlo sledeče ilegalne tiskane stvari in to: 1.) revije „Slovenska mladina“ št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. 2.) Brošura „Slovenska mladina“ št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. 3.) Okrožnica obratno demokratičnih svobodolov. 4.) Brošura „dialektični materializem“ št. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.

Vse prednavedne tiskane stvari so se nabavljale pri izanovanih dijakih med šolskimi knjigami in kjer so ilegalne, pisane v levičarske in skore v komunističnem tonu lagleda, da sta prednavedna dijača kolikor toliko nagajena h komunistu ali pa da ista vsaj simpatizirata s komunistom, ker drugake takih stvari nebi posedovala, še manj pa da bi jih držala skranjeno tako pri roki med šolskimi predmeti vsakdanje uporabe.

Šilih je bil vprašan kje je dobil revije pod 1 in 2 je isti izjavil da se take revije dobivajo v šoli in da mu jih je dala dijakinja Metelko Ovska, s predmeti pod 3 in 4 je izjavil, da jih je dobil tudi nekje v šoli, ni pa mogel povedati od koga in kadaj.

Komad je izjavil da ima knjigo pod ena navedeni še dalje časa in jo je prinesel od doma a pod 2 in 3 navedene stvari je rekel da jih je dobil nekje v šoli ni pa hotel povedati od koga.

Šilih Nikolaj je sin upokojenega Kelesniškega uslužbenca rojen je 8. 12. 1919 v Trečnjem, pristojan v Novo mesto, sin Antona in varle Prantske rojene Hanzgar. On je član tuk. šolskega in njegovi izjavi še od 3 gimnazije dalje, dalje je predsednik društva „Prosveta“ in član „Rudelega križa“.

Njegov oče, kot star teletar je skozi in skozi socialistično orijentiran.

Vedrat se je opazilo, da sabaže k Šilihovi privatni inženjer Josip Germ sin profesorja v pokoli iz Hovega mesta ki je bil v letu 1934 v Upravnom odboru polručniške svoboda v Novem mestu, katere je bila pozneje razpuščena zaradi pojave komunizma.

Germ takrat sicer ni bil obojen zaradi komunizma pač pa od sodice Moravskega divizijskega vojnega suda v Nišu pod št. 5424 od 19. 7. 1935 po 48 Voj. kriv. zakonika na eno leto in 6 mesecev strogega zapora.

Germ vsarčuje kakor je opaziti ljubezavne odnose s sestro zgornj navedenega Šilaha s imenom Šilih Kilda, ki je tudi srednje šolsko nabavljena je pa v službi pri lesnom trgovcu Bernardu v Novem mestu.

Komad Leon je rojen 29. 5. 1922 v Karabornu in kje pristojen sak. sin varlega Leona, političnega nadornika in Albin rojene Bele sedaj stanovalje v Mariboru. Po njegovi izjavi je on prišel v Novo mesto študirat zaradi slabih družinskih razmer, ker sta se oče in mati vedno prepirala in je vsled tega prišlo celo do samosira pri očetu, pa zaradi takih razmer ni mogel študirati Mariboru, zato ga je dala mati na študije v Novo mesto.

Janako leto, je Komad stanoval pri vdovi Hovevo in je bil vseokoli jobero nadziran, isto tako je tudi letos vasatrasko nadziran po stanodajalou Šonc, ki je izjavil, da pri dijaku Komadu, Šonc kot bivši orožnik ni nikdar

Poročilo zandarmerijske postaje Novo mesto sremskemu načelstvu v Novem mestu o preiskavi pri gimnazijah, ki so bili osumljeni komunistične dejavnosti.

Takrat, ko še ni bilo rdečih nageljnov

Dolenjskemu predvojnemu revolucionarnemu gibanju pisani viri žal še ne pripisujejo pomena in mesta, ki si ga je gotovo zaslužilo

čel zanimati že zelo zgodaj, pri 16 letih. Ko je bila leta 1929 v Jugoslaviji uvedena fašistična diktatura, sem s nekaterimi tovariši stopil iz Sokola, ki je bil takrat podzavljen. Vanj se nisem nikoli več vrnil. Seveda pa sem še naprej pridno zahajal v Sokolsko knjižnico, ki je bila zbirališče naprednih dijakov; tam so ti prebirali napredno literaturo ali knjige, ki so nas v našem svetovnem nazoru podpirale in potrjevale (Cankar, Gorki). Še danes se spominjam, da je bila Cankarjeva „Bela krizantema“, ki sem si jo sposodil, vsa podčrtana in komentirana in te je morala priversti k določenemu razmišljanju.

V času mojega gimnazijskega šolanja v Novem mestu je bila partijska organizacija med dijaki sorazmerno šibka, vendar so bili med nami tudi mladi ljudje (nepartijci), ki so se začeli svetovnonazorsko oblikovati na novih temeljih – ne klerikalnih, ne liberalnih, ne ortovskih ali sokolskih. Iskali so nekaj drugega, hoteli so novo družbo, nov svet, spredvideli so, da se lahko ta novi svet oblikuje samo s pomočjo delavskega razreda.

Medtem sem na gimnaziji sročeval, ne da bi vedel, tudi člane Partije in vodstva, ki so me pritegnili tudi v akcije: tiskanje ilegalnih letakov, trošenje letakov itd. S tem so me tovariši preverjali. Nekega dneva, ko sem bil v osmi gimnaziji, so me tovariši sprejeli v Partijo, vendar se datum ne spominjam, to ni bil noben svečan dan, ni bilo rdečih nageljnov. Ker ne vem dneva, navajam zdaj za sprejem v KP julij 1932.“

DIJAK IN PROFESOR V ISTI CELICI

NIKO ŠILIH: „Stavka v Polhovi tovarni je predstavljala že javno politično akcijo. Voditelji stavke so bili večinoma poslani v Mitrovico. Rudo Zupanc je nekaj zatem – partijsko življenje v Novem mestu je bilo pre-

„BOLJŠEVIK“ IZŠEL PRI GOSPODIČNI

Iz novomeškega ilegalnega partijskega krožka, ki se je zbiral okrog Vinka Prežlja, je izšel tudi Jože Svej-

cej ohranjeno – poklical Jožeta Prežlja in mene na Drsko in naju sprejel v Partijo. Vinko Kristan, poslan iz Ljubljane, je raznetil novo delo Partije. Ker je imel Kristan zvezo z Ljubljano, smo prišli do literature, do Speransa, do vsega tistega, kar nam je lahko širilo jasno idejno usmeritev. Razen tega smo tiskali tudi letake, začelo se je resnično partijsko življenje. Ob Hitlerjevem napadu na Češkoslovaško so bile v Novem mestu že demonstracije. Na gimnaziji so bile zaradi tega preiskave, izključitve, dogajalo se je celo, da so se morali dijaki spijonirati med seboj, vendar je ostal napredni krog trden. Dogajalo se je celo, da sta bila dijak in profesor v isti partijski celici.

Ob kapitulaciji stare Jugoslavije je bila Partija v Novem mestu idejno že toliko močna, da je po propadu najrazličnejših meščanskih grupacij postala temeljno jedro Osvobodilne fronte.“

Zaradi zapornih kazni je bila ta stavka za takratno novomeško partijsko vodstvo eden najhujših udarcev, njen širši, resnični pomen pa je bil tako velik, da je stavko na eni od konferenc omenil v poročilu tudi Josip Broz-Valter.

JOSIP BROZ VABI PREŽLJA V VODSTVO

BOGO KOMELJ: „Ob aretaciji Srečka Prežlja (leta 1934) je šela KP v novomeškem okrožju okoli 40 članov. Kakšen revolucionar je bil Srečko Preželj, pa govori tudi ohranjen dokument, iz katerega je razvidno, da je Preželj na neki pokrajinski konferenci v tolikšni meri vzbudil pozornost Josipa Broza, da je ta Srečka povabil v pokrajinski komite. Preželj je povabilo zaradi družinskih razlogov odklonil, povedati pa je tudi treba, da Broz Prežlja od prej ni poznal. Pozornost je Srečko vzbudil samo zaradi poročila o partijskih metodah in delu v novomeškem okrožju.“

Pristaši novomeškega naprednega gibanja so po tej izgubi nadaljevali delo predvsem v Sokolski knjižnici (študij partijske literature) vse do leta 1937, ko je prišel iz zapora Jože Slak. Stik mladega rodu s Partijo sta pred tem in tudi po tem vzdrževala predvsem Jože Preželj in Niko Šilih.“

Še predtem je prihajala ilegalna partijska literatura tudi iz Zagreba, kjer so šudirali nekateri napredni novomeški študentje. V Sokolski knjižnici so potem to literaturo vstavljali v nedolžne knjige ljudem, za katere so bili prepričani, da so napredni in zanesljivi. Vseokrog pa je treba poudariti, da se je s Šilihovim in Prežljevim nastopom ilegalno partijsko delo zelo okrepilo, močno so se okrepili ilegalni krožki, velik poudarek je bil na študiju marksistične literature, pač iz prepričanja, da je dober in pravi komunist le tisti, ki pozna tudi nauk, kajti sentimentalna pripadnost je premalo.

NA DOLENJSKIH GRIČIH SO ŽARELI KRESOVI

V tem času so na dolenjskih gričih ob partijskih in delavskih prazniških goreli kresovi, ulice so bile polne letakov. Te manifestacije so dosegle vsakokrat svoj vrh na predvečer 1. maja in oktobrske revolucije. Kljub temu, da je bila KP malo številna, so postali njeni cilji in miselnost ob takih in podobnih dejanjih med ljudstvom zelo priljubljeni.

V tem času (1940) je delo novomeške partijske skupine še bolj okrepil Vinko Kristan, ki ga je pod krinko nameščena v Splošni kmetijski zadrugi poslal kot inštruktorja

na Dolenjsko Centralni komite KP Slovenije.

Mirno lahko zapišemo, da je segal takrat vpliv Komunistične partije od Kolpe do Save, v obdobju od 1937 do 1941 pa je treba omeniti predvsem naslednje velike akcije, ki jih je pripravila Partija: akcija zbiranja „Rdeče pomoči“ za španske borce, protidraginske demonstracije na novomeškem živilskem trgu, protinemeške demonstracije ob zasedbi Češkoslovaške, zbiranje podpisov za članstvo v Društvo prijateljev Sovjetske zveze ter priprave na predavanje „O življenju delavca in kmeta v Sovjetski zvezi“, ki ga je za 30. julija 1940 zvečer napovedalo novomeško Sokolsko društvo, predaval pa naj bi Vinko Kristan.

KMETJE SO NA PREDAVANJE DRLI Z VOZovi

Zaradi napovedi za to predavanje je bilo razgibano podeželje od Kolpe do Save, v Novo mesto so se na predavanje z vozovi dovažali kmetje, vendar so jih orožniki, ki so preda-

Vinko Kristan, sekretar okrožnega komiteja KPS Novo mesto

vanje prepovedali, že pred Novim mestom razgnali. Kmetje so se nato peš napotili pred Sokolski dom, kjer jim je govoril Kristan. Ker pa so orožniki ponovno posedovali, so se pogovori nadaljevali po gostilnah.

Za novomeško predvojno revolucionarno obdobje je predvsem značilno, da je bila najbolj delavna mladina, kar dokazuje tudi pravilo, da so bila vsa vodstva dijaških organizacij na novomeški gimnaziji v komunističnih rokah. Te organizacije so bile Dijaška prosveta, Ferialni savez, Jadranska straža, Aerokrožek in Rdeči križ, pri akademikih pa Klub dolenjskih visokošolcev. V tem klubu se je tudi prvič na Dolenjskem pela pesem „Kosec koso brusi“ in podobne.

Zelo velik vpliv je imela predvojna Partija tudi na dolenjskem podeželju, kjer se je za svoje delo posluževala društev Zveze kmečkih fantov in deklet. Tekmovanja predic, koscev in podobna so bila namreč v resnici komunistični shodi. V teh društvih je veliko delala Mara Rupena-Osolnik.

TISTO TRETJE JE BILA PARTIJA

MARA RUPENA-OSOLNIK: „Jaz se bom predvsem dotaknila obdobja, v katerem sem skupaj z velikim številom mladih ljudi hodila v novomeške šole. Partija je imela ravno v Zvezi kmečkih fantov in deklet svoje ljudi, ki so z ene strani usmerjali interese, z druge pa akcijo. Spomi-

njam se zelo daleč nazaj, in vendar ne vem za nedeljo, ko ne bi organizirali predavanja, tekme ali razgovora. Zelo pomembno je, da so se v okviru teh društev pogosto srečavali Dolenjci z Belokranjci in obratno, obobji pa, recimo, z Zasavci.

Pogosto smo pred vojno vse, kar je bilo naprednega, takoj sporočili naprej, čim dlje je kdo mogel. In pri tem nismo vedno upoštevali lestvice partijskih vodstev.

Ko že nevezano govorimo o prednem dolenjskem predvojnem gibanju, moram povedati, da smo imeli že pred vojno in med njo številne železničarje, ki so prenašali literaturo in še marsikatero važno stvar. Predvsem pa mislim poudariti, da je bilo na tem Dolenjskem, za katere vsi trdijo, da se ni na njem pred vojno nič dogajalo, gibanje, ki zahteva predvsem pa zaslužji, da ga prikazamo in obdelamo tudi glede dela tistih ljudi, ki jih ni več med nami. To kar imamo, je namreč tudi sad njegovega dela.“

FRANCE HOČEVAR: „Intenzivna za partijo je bil zelo širok – že na začetku lahko govorimo o masovnem levičarskem razpoloženju v Novem mestu – tudi po vašem, predvsem v okviru Društev kmečkih fantov in deklet. Značilnost te organizacije je bila, da ni bila vezana na klerikalizem ne na liberalizem. Seveda so v njej delovali politično raznoznorodni ljudje, vendar je bila fantov in deklet, ki je v njej delala, zapustila tradicionalne okvire slovenske politične miselnosti in iskala nekaj tretjega. Zaradi tega je bila veliko lažje dostopna za komunistične ideje. Ko sem se leta 1941 vrnil v Novo mesto, da bi pomagal ustanovljati Osvobodilno fronto, sem z velikim veseljem lahko ugotovil, da so bili vodje teh društev in deklet takrat že člani KP.“

KDO BO OMENIL DOLENJSKE TISOČE?

MILOŠ HOČEVAR: „Jaz povem kar po domače, doktrina Partije kmeta tedaj ni priznavala kot revolucionarja in nosilca revolucije, kar pa je na Dolenjskem bil. Partija pred vojno se je zmotila v oceni, kako se bo razvijala revolucija v času vojne, ker je naslanjala svojo doktrino na Gorenjsko, kjer je bil koncentriran proletarijat (na Kranj, Jesenice, Završje). Ker pa tam odziva ni bilo, oziroma je bil zelo majhen, se je tudi težišče borbe preneslo na Dolenjsko. Mislim, da po tridesetih letih tudi to lahko zabeležimo in nas ne treba biti nič sram.“

Partija je na Dolenjskem zelo močno delovala po dveh tihih: prvič prek društev kmečkih fantov in deklet, drugič pa tudi prek šolske mladine. Poleg drugega lahko omenimo, da je pred vojno nekaj časa tekla tudi partijska zveza med Novim mestom in Belo krajino. Prav zaradi tekočega vsestranskega delovanja Partije in naprednih sil med dolenjskim ljudstvom leta 1941 praktično ni bilo kraja, v katerem ne bi bilo organizacije Osvobodilne fronte, pa naj bi kakorkoli organizirana. Mislim, da to treba poudariti, Dolenjska se po mojem mnenju zagotovo glede tega premalo omenja. O vseh drugih se več piše, govori se o tisočih, ki so sodelovali v prvih letih vojne, o NOV, mi, Dolenjci, pa ne znamo povedati ničesar. Mislim, da je zdaj zadnji čas, da zberemo podatke, doktorje generacija, ki je pri tem sodelovala, še toliko pri moči, da bo lahko kaj povedala. In povedati ima kaj.“

O naprednosti novomeške mladine pa samo podatek, ki ga vem: leta 1941 je bilo iz višjih razredov gimnazije izključenih 214 dijakov.“

IZBRALI: MARJAN BAUER

Zborovanje dolenjskih društev kmečkih fantov in deklet v Novem mestu septembra 1939. Tekmovanje predic.

Tistega nesrečnega februarjskega dne

Spomini prof. inž. Jožeta Levstika-Vida na 26. februar 1943, ko so pri Dolenji Straži padli narodni heroj Jože Slak-Silvo, Maks Strmecki-Rok in Jože Povše

V nedeljo, 26. oktobra, bo ob 10. uri v Dolenji Straži spominska slovesnost, na kateri bodo odkrili spomenik padlim aktivistom novomeškega okrožja Osvobodilne fronte: narodnemu heroju Jožetu Slaku-Silvu, instruktorju CK ZKS in kadroviku na okrožju Maksu Strmeckemu-Roku in sekretarju podokrožnega odbora Mirna peč Jožetu Povšetju. Pri slovesnosti bo govoril France Popit, predsednik CK ZKS.

Univ. prof. inž. Jožeta Levstika-Vida, ki je kot sekretar okrožnega odbora OF po srečnem naključju preživel ta nesrečni dan, smo zaprosili za zapis, ki ga objavljamo.

Se nekam prizanesljiva zima 1942/43 se je bližala h kraju. Ves zimski čas smo živeli politični delavci na Dolenjskem živahno politično delo po vaseh od Gorjančev do trebanjskih hribov, od nemške meje za Skočjanom pa do Žužemberka in Dolenjskih Toplic. Utrjevali in širili smo organizacije Osvobodilne fronte in naše Partije, bodrili ljudi in pripravljali za partizane mlade kmečke fante. Tiskali in prenašali smo radijske vesti ter našo literaturo. Po nekaterih uspešnih vojaških akcijah partizanskih enot, zlasti po uspehi akciji pri Dobu, se je naša samozavest še večala.

V tem času tudi sovražnik ni miroval. Posebno belogardisti so postajali vse bolj drzni in nevarni. Mnogo naših dobrih ljudi je padlo kot žrtev zahrbtnih pohodov domačih izdajalcev, ki so vodili okupatorja vse višje in višje v naše terene. Treba je bilo povečati aktivnost.

USODNEMU DNEVU NAPROTI

Lepo in suho vreme v drugi polovici februarja je bilo kot nalašč pripravno za daljše pohode. Z Jagodnika in Runčeca za Hmeljnikom, kjer smo imeli nekaj najzvestejših hiš, smo jo mahnilo štirje aktivisti novomeškega okrožja: tovarišici Meta Košarjeva in Mica Ambrožičeva, tov. Rok in jaz prek železnice za Mirno pečjo, Brezovec in Straškega hriba ter ponoči čez Krko v Poljansko dolino. Zavetna dolina pod Kočevskim Rogom, kjer se je odigrala tako pomembna del naša narodnoosvobodilne borbe, je bila tistikrat že vsa v pomladnem razpoloženju. Prerajanje v prirodi so nosili v sebi tudi ljudje. Postajali smo živi in pogumni ter polni novih snovanj, pogumnih načrtov in trdne vere v končno zmago.

V tem razpoloženju smo tudi mi opravili svoje delo. Nad Poljanami v bregu smo posejeli kar zunaj na hlode in imeli sestanek z aktivisti podokrožja Toplice. Prisotni so bili tovariši Jože Ravbar (Gregor), Matevž, Martin in še drugi. Informirali smo se med seboj o politični situaciji in napravili načrte za nove politične in gospodarske akcije v duhu smernic našega političnega vodstva, izvršnega odbora OF.

Popoldne je krenila naša četvorica skupaj s tov. Gregorjem čez hribe v smeri proti Novemu mestu. Šli smo čez Rigi, kjer smo obiskali staro znanako tov. Sitarjevo. Poudarila nam je orehov in vina. Prelepo sončno vreme, dobro opravljeno delo in prijatna tovarišija, vse to nas je spravilo v židano voljo. Ko se je nagibal dan k večeru, smo prišli nad vas Praproče in se zaustavili na koncu vasi pri Forščekovih. Tu je ostala Meta, ki je nameravala odtod organizirati stike z ljudmi iz Novega mesta. Že v mraku smo se previdno spuščali proti cesti nad vas Protok, ki leži ob Krki. Pod vasio nas je v temi s čolnom prepeljal prek vode mlad čolnar. Če se ne motim, je bil to Drgančev fant.

Tako smo prišli v vas Sela, kjer smo imeli pri Frankovih dogovorjen sestanek z aktivisti z leve strani reke Krke. V hiši nas je večerje čakalo pri velikih mizi nekaj domačih žensk in še nekaj drugih. Kmalu so vstopili v hišo še tovariši, ki so prispeli od mirnopolje. Med njimi je bil tudi tovar. Slak (Becele-tova) in Jože (Povše). Sestanek je imel predvsem namen pregledati vrste najposobnejših, najborbenejših in najnaprednejših izkušenih borcev naše partije, kot sta bila tovariša Rok in Silvo, je dala našemu delu na koncu vasi pri Forščekovih. Tu je ostala Meta, ki je nameravala odtod organizirati stike z ljudmi iz Novega mesta. Že v mraku smo se previdno spuščali proti cesti nad vas Protok, ki leži ob Krki. Pod vasio nas je v temi s čolnom prepeljal prek vode mlad čolnar. Če se ne motim, je bil to Drgančev fant.

pozna življenje dolenskega kmeta in da ga ima rad kot delovnega človeka, ki mu je treba pomagati, da bi se dvignil iz zaostalosti. V osnovnih vprašanjih bodoče agrarne politike sva se prav zaradi njegovih realnih pogledov na stvar zelo dobro skladala in se dogovorila za izmenjavanje misli.

Sredi trdne noči smo se razhajali. Gregor in Slavka sta se odpravljala še tisto noč čez Krko, Slavka se je kar nekam težko poslovila od nas, zlasti še od mladega študenta Jožeta Povšetja, lepega fanta z velikimi, otožnimi očmi. Skupina, ki je ostala tostran Krke, se je podala proti Faleskinejvi opekarni. Mladi Jože, ki je od nas vseh tu najbolj poznal ljudi in pota, nas je privedel v mrzli noči do opekarnice. Oglasili smo se pri domačem hlapcu, ki je bil zaupen človek in ki je preskrbel za naše aktiviste nekaj kilogramov soli. Povabil nas je v svojo skromno izbo, da se malo pogrejejo. Zagotavljal nam je, da lahko mirne duše malo zadremamo in nato rano zjutraj krenemo proti Dolenji Straži ter naprej v gozd. Dodal je, da Italijanov iz Straže ni videl že dva meseca. Res smo legli po klope, mizi in stolih in naprosili hlapca, naj nas pokliče ob petih zjutraj. Bili smo močno utrujeni in takoj smo zaspali. Morda smo spali kake štiri ure, ko nas je že prišel hlapec buditi. Tihno smo vstali in zapustili gostoljubno sobo. Zunaj smo se takoj formirali v kolono po eden. Na čelo kolone je stopil zopet Jože, ki nas je hotel voditi do Dolenje Straže k svojim dobrim znancom na zajtrk. Za njim je stopal Silvo, v sredini Mica, za njo pa midva z Maksom.

NARODNI HEROJ JOŽE SLAK - SILVO (1902 - 1943), 1934 član PK SKOJ, urednik „Mladega plamena“.

FANTJE, SLIŠIM ITALIJANE

Bilo je jasno nebo, polno zvezd. Jutrajni zrak je bil oster in povsem miren. Korakali smo čisto tiho v smeri ceste Novo mesto - Straža. Naenkrat je Mica zadržala svoja dva soseda Roka in Silva ter prisluhnila šumom od vasi: „Fantje, jaz slišim tiho govorjenje Italijanov v bližini! Počakajmo malo, da vidimo, kaj to pomeni!“ Vsi smo prisluhnili. „Ne bodi panik! Tu jih ni bilo že dva meseca!“ je zavrnil Mico Jože in krenil naprej. Vsi smo korakali za njim in prispeli že skoraj na cesto Straža - Novo mesto. Naenkrat počí čisto iz bližine strel iz puške. „Tovariši, naprej po cesti in za vasjo v hrib!“ zakričal Jože. „Nazaj, tovariši, proti opekarni!“ zavpim jaz. Stekli smo vsi skupaj za njim še nekaj desetnih korakov po cesti v smeri Novega mesta, kar se usuje na nas strahovit ogenj. Iz pušk, mitraljezov in minometov. Prileteli smo naravnost v sredino močne italijanske zasede.

Prvi je bil zadet Silvo. Bil je ranjen in ni mogel več naprej. Nekaj trenutkov za njim se je zrušil Jože Povše, smrtno zadet naravnost v glavo. Italijanski vojaki so planili iz zasede proti nam. Mico so zgrabili živo v bližini Jožeta Slaka, ki se je vrgel sam na bombo, poprej pa še zaklical: „Pozdravite mojo mamo!“ Ni hotel živ pasti v sovražnikove roke. Ko so prišli do njega italijanski oficirji, so se odkrili in dali priznanje njegovemu herojstvu.

Midva z Maksom sva tekla s ceste nazaj naravnost proti gozdičku za opekarno. Bila sva venomer pod strašnim ognjem. Ves prostor je bil osvetljen s svetlobnimi raketami. Padala in metala sva se na tla. Nad nama so sikali dolgi rafali. Ker so italijanski vojaki pritiskali za nama, sem dvakrat ustrelil nazaj iz svoje male pištole. Pri padcu sem v temi izgubil še to edino orožje. Naenkrat sem začul Maksov glas: „Jože, ranjen sem.“ Ozrl sem se nazaj na levo in videl že dva italijanska vojaka pri njem. Streljanje je za kratke trenutke prenehalo in jaz sem s poslednjimi močmi tekel proti gozdu. Ponovno se je začelo divje streljanje. Še danes ne vem, kje sem vzel moč, da sem to vzdržal, in kako se je moglo zgoditi, da nisem bil zadet. Na pol mrtev sem se zavlekel v gozdiček „Brezje“, kjer kopljejo glino za opekarno.

NESKONČNO ČAKANJE NOČI

... Kakih petdeset metrov sem se prodril v notranjost gozda in se ustavil tik za globeljo starega odkopa gline. Zleknil sem se sredi robidovja pod majhno smreko, ki je imela veje skoro do tal. Zvil sem se okoli smreke in pritisnil čim bolj k zamrzli zemlji. Italijani so divje streljali v gozd. Ročne bombe so padale čisto v bližino mene. Med streljanjem sem slišal tuljenje pobesnelih italijanskih vojakov. Čutil sem jih v neposredni bližini. Popolnoma sem bil prepričan, da bodo v gostih streljih preiskali mali gozdiček in me našli. Nahajal sem se v nemogočem prostoru med Krko in cesto Straža - Novo mesto, od koder bi bil vsak umik čez dan stoodstotno tveganje. Terena nisem poznal. Bili so strašni trenutki čakanja. Kot na filmskem traku so se mi v zavesti odvijale slike iz mojega življenja: drobna doživlja iz rane mladosti; videl sem ženo, in dve hčerki, ki sem jih zapustil samo v Ljubljani, očeta in mamo ter njihovo zaskrbljenost ob našem slovesu in še tisoč drugih dogodkov.

Po okoliških cerkvah je zvonilo sedmo uro. Vstalo je krasno sončno jutro 26. februarja 1943. Nisem si upal pogledati sončnih pramenov, ki so prodirali skozi grmovje. Nisem si drznil pomisliti, da bi preživel ta nesrečni dan. In vendar bi tako rad še živel. Gledal sem žuželko, ki se je prebujala v travi, in sinitčko, ki je luščila semenko iz smrekovega storža. Zavidal sem tem živim bitjem, da niso ljudje in da nimajo razuma, ki ga je človek tako strašno zlorabil.

Krik in vik italijanskih vojakov se je vse bolj oddaljeval. Ko je bila ura osem, sem jih še čutil na cesti in v vasi. Zaradi čisto negotovega položaja se ves dan nisem nikamor ganil. Zavedal sem se, da me lahko reši edino noč. Polagoma se je okoli mene vse umirilo. Minute so tekale počasi, ure so bile dolge kakor večnost...

Spomini na Roka

Maks Strmecki - Rok je bil moj sošolec iz gimnazije. Bil je nemiren, razborit mladenič, ki je kmalu opozoril nase, na primer s predavanjem v razredu prof. Koblarja. Kot študent medicine je bil zaradi svoje komunistične dejavnosti 7 let zaprt v Mitrovici, kjer se je teoretično zelo izpopolnil.

Kot kadrovik pri okrožnem odboru OF se je zlasti prizadeval za poglobljanje ideološkega znanja. Obiskoval je partijske skupine in imel vrsto tečajev. Na njih je dajal poseben pomen agrarnemu vprašanju, tako pomembnem za Dolenjsko. Na tečaju okrožnega aktivnega komunistov v hmeljniški zidnici je obdelal „Agrarno vprašanje“ Karla Kautskega. Razvili smo zanimive debate, zavedajoč se, da je treba mobilizirati dolenskega človeka, dolenskega kmeta. Prišli smo do enakih ugotovitev, kot jih je že razvil belokranjski revolucionar inž. Janec Martič, ki je natanko poznal teoretske zakonitosti zapletenega kmetijskega vprašanja pa ob tem nikoli ni postal dogmatik ali šablonizer. Stvari je preveč poznal, da bi mogel narediti tako napako. Tudi v razpravah, ki jih je izzval Strmecki, smo opozarjali na nevarnost dogmatizma, na nujno upoštevanje dolenskih posebnosti. Taki pogledi so nam omogočili, da smo v narodnoosvobodilni boji pritegnili dolenske kmete, ki so tvorili pretežni del takratnega prebivalstva. Strmeckega, ki je bil učen marksist, človek visoke kulture, so kmečki ljudje že kar čakali, ki je prihajal v gostilno in govoril o družbenih, zlasti kmetijskih vprašanjih. S seboj je vedno imel Prešernove pesmi, jih skrbno izbiral in bral ob različnih priložnostih. Maks je opravljal visokovredno vzgojno delo in pustil globoke korenine v narodnoosvobodilnem boju na Dolenjskem.

(Iz spominov prof. Levstika)

MAKS STRMECKI (drugi z desne), študent medicine, sekretar okrožnega komiteja ZKS Krško. (1908 - 1943)

PODOBE PRIJATELJEV SOBORCEV

Videl sem pred seboj podobo Jožeta, mladega, nadebudnega študenta tehnik iz znane partizanske Povšetove hiše na Podborštu. Zrasel je v napredni hiši in se že zgodaj pridružil aktivnim borcem OF in

partije v Mirnopoljski dolini. Bil je sredi dela za narodnoosvobodilno stvar in za blaginjo delovnih ljudi. Morda je prvič v življenju vzljudil dekle, pa je moral pasti.

Videl sem Jožeta Slaka, enega najbolj priljubljenih partizanov na Dolenjskem, skromnega, borbenega, požrtvovalnega in zrelega človeka. Njegova osebnost je postala vzor nam vsem. V prvih vrstah najdovoljnejših tovarišev naše partije je pripravljaval Jože Slak poprej nerazgibane, politično zaostale množice dolenskih kmetov za to, da so dale iz svoje srede vrsto čudovitih borcev za svobodo. Jože je bil najsvetlejši vzor človeka, ki je zrasel iz ljudstva. Njegova posebna moč je bila v tem, da je kot kmečki sin dobro poznal korenine političnega klerikalizma v zavesti slovenskega kmeta in se odločno boril proti njemu.

Slišal sem glas ranjenega tovariša Roka, ki je padel v roke podivjanim Italijanom. Bila sva sošolca iz gimnazije in stara prijatelja. Poznal sem njegovo aktivno politično delo v partiji že v srednji šoli, sedem let prestajanja robije v Sremski Mitrovici, njegovo organizacijsko delo v Ljubljani in v Zasavju v letih do zloma stare Jugoslavije. Bil je eden najaktivnejših tovarišev v kmečko-delavskem gibanju in v „Zvezi delovnega ljudstva“. Bil je široko razgledan mož, ki je s svojim bogatim ideološkim znanjem izobraževal mlade komuniste in jim v številnih predavanjih in člankih utrdil in poglobljal revolucionarno borbenost. Kako prijeten mi je bil spomin na naša skupna pota iz Runčeca v Smarjeto, čez Vinico v Skočjan in naprej v Zagrad, kjer sva obiskovala v zimskih tednih mlade organizacije komunistov! Naravnost veselila sva se teh obiskov, pa tudi ljudje so naju bili vedno veseli. V Smarjetu, kjer sva se ob teh prilikah ustavljala pri Karlovškovi, se je vedno zbrala v kuhinji majhna družba, ki naju je rada poslušala. Tovariš Rok je večkrat z občutkom recitiral Prešernove pesmi, ki jih je stalno nosil s seboj. Vsi ljudje so ga spoštovali kot starega borca naše partije. Kot kadrovik je izvršil v novomeškem okrožju veliko delo.

V takih razmišljanjih mi je potekal čas. Še ves dopoldan sem bil prepričan, da se bodo Italijani vrnili in prečistili gozdiček, od koder je bilo nemogoče kamorkoli pobegniti. Mešala se je v meni potrtost zaradi tako težkega udara, ki ga je okupatorju uspelo prizadeti vodilnemu političnemu aktivnemu novomeškemu okrožju, in bojazen, da vsak čas odkrijejo in pobijejo še mene. Do opoldne ni bilo nikogar. Plašno sem začel upati, da bom morda le preživel ta nesrečni dan. Z vsako uro je to upanje raslo. Ko se je sonce že sklonilo za hribe in ko sem že skoraj nameraval zapustiti to vražje mesto, sem naenkrat zagledal v bližini dva moža. Še bolj sem se prižul k zemlji in zvil okoli smreke. Bil sem prepričan, da sta civilista belogardistična tipa, ki so ju poslali Italijani vohunit za menoj. Naenkrat se mi je zadelo, da sta opazila s svetlimi žebli okovani podplat na čevlju moje desne noge. Bila sta izredno previdna. Zopet sta se nekoliko oddaljila pa zopet približevala. Bilo mi je tesno, orožja nisem imel. Naenkrat sem začul pritajen glas z druge strani globeli: „Tovariš! Ne boj se, tovariš! Ali si ranjen?“ Nisem si mogel biti na jasnem, ali sta dobra človeka, ki mi hočeta pomagati, ali sta provokatorja, ki me želita dobiti živga v roke. Ponovno sta me klicala: „Ne boj se, tovariš, izkopal iz robidovja, skočil čez jarek k njima in jima dejal: „Če sta prava tovariša, potem je prav.“ Povedala sta mi, da sta delavca iz opekarnice in organizirana v terenskem odboru OF. Vedela sta povedati, da so tovariša Roka Italijani že dopolne ustrelili. Hlapec jima je povedal, da nas je midva ti želiva pomagati! „Tedaj sem se bila petorica in da se je eden zatekel ranjen v gozd. Čez dan si niso upali iti pogledat, ker so bili prepričani, da jih kdo opazuje. Povabila sta me k sebi na stanovanje, ki je bilo v bližini. Bilo je že mrčno. Žene so mi prinesle hrane in bile dobre z menoj. Čutilo so, da je za menoj strašno doživljeno. Vedno več ljudi se je nabralo v sobi, da bi videli

batil!“ Iskreno sem se ljudem zahvalil in odšel z enim od obeh delavcev. Še isti večer sem bil med svojimi tovariši v bunkerju TV-stanice, kjer sva pozno v noč govorila s tovarišem Njkom Šilihom o naši nesreči.

USODA MAKSA STRMECKEGA

Po končani vojni mi je tovarišica Mica pripovedovala o nadaljnji usodi Maksa Strmeckega-Roka in o svoji usodi tistega nesrečnega februarjskega dneva.

Zasedo v Dolenji Straži je držalo tisto noč 125 italijanskih vojakov iz Straže. Maks je bil ranjen v spodnji del obraza tako, da je težko govoril. Njega so zgrabili in odpeljali vojaki, Mico pa oficirji. Pobrali so naše nahrbtnike. Vse skupaj so odvedli v Stražo, v glavno pisarno kolonela pred mostom. Ljudje so se iz ceste umikali v

Jože Povše

hiše. Le ena ženska iz Straže se je znašla nad partizanko Mico in ji pljuvala v obraz. Mico so zasliševali o Roku, njega zopet o njej. Dvakrat sta se še videla o priliki sočlenja. Z Rokom so ravnali nečloveško. Že pri prvem zaslišanju so ga strahovito mučili, tako da je bil ves razbit, z visoko spodnjo ustnico. Bili so besni, ker niso mogli spraviti iz njega nikake izjave. Pri prvem sočlenju je Rok ponosno izjavil, da je komunist in partizan in da je to vse, kar ima povedati. Komandant je dal poklicat grobarja in mu v navzočnosti obeh naročil, naj takoj izkoplje dva groba na pokopališču.

Roka so zopet odpeljali v posebno sobo na zasliševanje. Mico so odpeljali v sobo, kjer so bili na tleh razstavljeni predmeti iz naših nahrbtnikov razen denarja. Med papirji so bili tudi podatki o partijskih kadrih novomeškega okrožja, ki jih je nosil s seboj Rok in ki jih na srečo niso znali brati. Ti Rokovi kadrovske papirji so Mico najbolj skrbeli. V težki situaciji pa se je znašla in začela iskati svojih 17.000 lir, ki jih ni bilo nikjer med razstavljenimi predmeti. Energično je pred komandantom ugotovljala, da ji je ukradena večja vsota denarja in da je to sramota za italijansko vojsko in še posebej za oficirje, ki so edini imeli z njo poslo. Komandanta, ki je ves čas govoril z njo s pomočjo tolmača, je afera zelo razburila in hotel je zadevo na vsak način razčistiti. Dal je poklicat vse oficirje, ki so bili v jutranji akciji. Medtem je Mica še enkrat videla Roka vsega razbitega. Takrat ni mogel več govoriti. Mica mu je z robcem obrisala obraz, zato jo je italijanski vojak s pestjo udaril po glavi. Medtem je prišel grobar javit, da je ena jama izkopana, druge pa da ne more sam izkopati, ker je zemlja zmrzla. Komandant ga je napodil kopati še drugo jamo. Roka so takoj odpeljali in ob devetih ustreli pred pokopališčem v Vavti vasi.

Mico so vlekli nazaj v sobo z razstavljenimi predmeti in jo med zasliševanjem pretepali. Izgovarjala se je, da je to jutro prišla čez Krko, da ne bi kompromitirala Frankovih. Z denarjem da je hotela v mestu kupiti nekatere stvari.

Medtem so pripeljali 17 oficirjev in jih postrojili pred Mico, da bi pokazala tistega, ki ji je ukradel denar. Mica jih je ponosno zaničevala, češ kakšni so oficirji, ki nimajo poguma zagovarjati svoje dejanje. Komandant je dajal, oficirji so bili blede od strahu. Mica je šla od človeka do človeka. Ko je prišla do zadnjega, je zahtevala še tistega, ki ji je vzel nahrbtnik in ki jo je prvi začel pretepali. Pripeljali so ga in ugotovili, da je ta krivec. V desetih minutah je bil denar zopet tukaj. Takšna je bila čast oficirjev italijanske kraljeve vojske!

Oficirji so odšli. Komandant je v prisotnosti Mice telefoniral v Novo mesto generalu Cerruttiju o uspehi akciji pri Dolenji Straži. V dvajsetih minutah je bil Cerrutti v Straži. Že po prvih informacijah se je razburil nad komandantom, kako je mogel odrediti streljanje ranjenega človeka, in ga opozoril na najnovejšo novodila vojski, da se ne smejo streljati žene - matere. Komandant se je moral Mici opravičiti zaradi surovega postopka. Odšla sta v sobo, kjer so bili razstavljeni vsi predmeti in papirji iz nahrbtnikov. Odbrala sta vse obremenilne papirje in italijanski general jih je sprotil metal v peč.

Tako je bila tovarišica Mica rešena gotove smrti zato, ker je nastal v tistem času že globok prepad med italijanskimi fašisti in pristaši generala Badoglija.

Jaz in ti, oba sva zraven

Ivan Kralj

Jože Gerkiš

Arsen Celigoj

Jože Golob

Djordje Vujović

Ivanka Adlešič

Ana Žagar

Korenita sprememba dosedanjega načina obnašanja je nujna, če hočemo uspeti na poti k stabilnosti, so poudarili na 17. seji predsedstva centralnega komiteja ZKJ, ki je bila prejšnji mesec posvečena oceni in določitvam nadaljnjih nalog v procesu stabilizacije. Medtem ko smo v zadnjih mesecih s celotno družbeno akcijo že dosegli idejne premike in ugodno vzdušje za uresničevanje zastavljenih ciljev, pa prehajamo v obdobje, ko bomo začeli meriti dejanja.

Da so s stabilizacijskimi nalogami razmeroma dobro seznanjeni naši delovni ljudje Dolenjske, Bele krajine, Posavja in kočevsko-ribniškega območja, lahko razberemo iz številnih izjav občanov najrazličnejših poklicev. Še več: iz teh izjav veje pripravljenost za tvorno sodelovanje.

24 PROSTOVOLJNIH UR

Ivan Kralj, skladiščnik v Vinski kleti: „Kaj bi morali narediti v prid stabilizacije? Mislim, da smo se pri nas dela lotili s pravega konca. Malo smo ‚modrovali‘ in več delali. Za trdnejše gospodarjenje smo vsi delali tri delovne dni, brezplačno seveda. Ko smo o prostovoljnem delu govorili na občnem zboru, smo bili zanj skoraj vsi. Nekateri smo svoj dolg stabilizaciji že dali, drugi pa ga bodo te dni, ko je pri nas največ dela. V naši zadrugi nas je zaposlenih 140, in če seštejemo vse prostovoljne ure, smo lahko s prvim korakom za stabilizacijo kar zadovoljni.“

VEČ ZAVESTI IN ODGOVORNOSTI

Jože Gerkiš, referent prodaje v Beti: „Vsi smo za stabilizacijo, vsi govorimo, da moramo ustaviti divjanje cen, nekaj storiti proti slobodnemu uvozu. Mislim, da je bilo do sedaj izrečeno zelo veliko besed, premalo pa smo delali. Ne trdim, da smo v zadnjih tednih samo govorili, saj časopisi skoraj vsak dan pišejo o nižjih cenah, o prostovoljnih urah, o kvalitetnejših izdelkih itd. V tovarnah bi morali več delati, popraviti organizacijo dela, postriti delovno disciplino. Ljudje marsikje še sedaj ne vedo, da delajo zase. Kako si zamišljamo stabilizacijo? Treba je več in bolje delati, prepovedati uvoz nepotrebnih stvari in imeti pri delu predvsem več zavesti in odgovornosti.“

PRIHRANITI 10 ODSOTKOV

IVAN NOVAK, IMV, TOZD Tovarna prikolic, Brežice: „Stabilizacije ni brez varčevanja. Če bi na primer v naši tovarni prihranili pri materialu deset odstotkov, bi zbrali v letu za dobro plačo slehernega delavca. Tistega, kar uničis, ne moreš nadomestiti. Če razbijem steklenico z oljem, moram v trgovino po novo in jo še enkrat plačati. Tega se v podjetju premalo zavedamo. Ni pravega čuta odgovornosti, zato bi morali to preprečevati predvsem tisti, ki so dolžni vplivati na delavce. Če nekaj vržeš proč, to ni izkoriščeno in pomeni, da si vrgel iz svojega žepa, čeprav tisto ni ne moje in ne tvoje, ampak naše, skupno.“

ZAKAJ UVAŽAMO?

Arsen Celigoj, arhitekt iz Novega mesta: „Mislim, da bi bilo treba v okviru stabilizacijskih prizadevanj prepovedati uvoz predmetov, ki jih izdelujemo doma. Razen tega menim, da bi bilo treba postaviti določen rok, na primer 31. december, in do tega dne postaviti ceno vseh izdelkov in blaga na ekonomsko, realno raven, nato pa za dve leti zamrzniti tako cene kot plače.“

POSREDNIKI PREVEČ DOBE

VINKA KOZOLE, delavka s Senovega: „Vsi samo povečujejo cene, zato je taka draginja. Najbolj pa smo prizadeti kmetijski delavci. Samo pogledajte, kako je pri kombinatu, v družbenih nasadih sadnega drevja: za jabolka nam bodo plačali po pet dinarjev kilogram, na trgu in v trgovini pa mora kupec odšteti zanje dvanajst dinarjev. Mi jih za pet dinarjev obrezujemo, škropimo, obiramo in sortiramo, posrednik pa takole mimogrede prisluzi prav toliko. To ni pravično in prepričana sem, da tudi ni v duhu stabilizacije. Delavci se zavedamo, da nas bolje ne morejo plačati za naše delo, toda zakaj lahko drugi toliko zaslužijo mimogrede, brez truda?“

PORABITI LE, KAR ZASLUŽIS

Ivan Levstek, urar v Ribnici: „Če bi v delovnih organizacijah delali tako, kot delamo obrtniki, potem ne bi bilo treba stabilizacije. Vsak posameznik, obrtnik, podjetje, občina, republika ali država, ne bi smel porabiti več, kot zasluži, oziroma ustvari. V nasprotnem morajo drugi delati zanj, da živi, da bo sit, da obstoji. Na stabilizacijo smo se spomnili malo kasno. Že ves čas bi se morali stabilizacijsko obnašati.“

KONEC POLITIČNIH INVESTICIJ

Jože Golob, upravnik Dolenjskega letalskega centra iz Novega mesta: „Enkrat za vselej je treba napraviti konec političnim investicijam, političnim tovarnam. Take investicije so skorajda praviloma ekonomsko neutemeljene, take tovarnice le životarijo in seveda proizvajajo izgubo.“

Drugo stvar, ki jo mislim poudariti, pa bi lahko strnil v naslednjo misel: zakon, za katerega smo prepričani, da je dober, moramo izvajati toliko časa, dokler ne po kaže svojih najboljših sadov. Potem ga je treba dopolniti, izboljšati, ne pa ravnati, kot pogosto delamo zdaj, ko uredbe in zakone tako rekoč čez noč spreminjamo, ne da bi počakali vsaj toliko, da bi lahko ugotovili vsaj to, ali je zakon dober ali slab!“

Našo akcijo z delovnim naslovom **STABILIZACIJA** so pripravili novinarji: Ria Bačer, Marjan Bauer, Janez Pezelj, Jože Primc in Jožica Teppey.

STORILNOST V PISARNAH...

IDA RESNIK, uslužbenka iz Brežic: „Stabilizacijska prizadevanja se ne smejo omejiti samo na gospodarske organizacije. Tudi pri pisarniškem delu je možno zmanjševati stroške. Varčevati se da pri papirju, pri kuvertah in znakah, pri telefoniranju, zlasti na velike razdalje. Nič kolikokrat bi bilo ceneje in enako učinkovito, če bi napisali pismo. Nasploh pa menim, da je v upravnih zaposlenih preveč ljudi, od delovnih organizacij do občinskih skupščin. S tem se kvari odnos do dela. Pokličesh na primer nekoga, pa ga tisti, ki se oglasi, ne obvesti, ampak samo reče: ‚Pride pozneje, kličite še enkrat!‘ Storilnost v pisarnih zmanjšujejo tudi kavice, pogovori o športnih napovedih itd.“

OBRZDATI CENE

JANEZ BRACUN iz Brestanice: „Odobravam podražitev žganih pijač, poceniti pa bi se moral sladkor, osnovno živilo za otroke, saj je zdaj pri nas najdražji v Evropi. Ko iščemo poti k stabilizaciji, bi morali stopiti na prste tistim, ki služijo kot posredniki. Tako se na primer še dosti preveč denarja zgubi od živinorejca do potrošnika mesa. Odkupna cena za teletino je bila pred tremi leti višja, prodajna pa nižja kot danes. Kje je razlika? Ne razumem tudi, zakaj moramo na podeželju plačevati za povrtnino več kot v mestih. V Brestanici ni nikjer nobene vrtnarije. Niti kioska za prodajo zelenjave nimamo več, čeprav je bil nekoliko cenejši in bolje založen kot trgovina. Tudi plače za enake poklice v različnih podjetjih se ne bi smele toliko razlikovati, kot se v naši občini.“

VSAK NAJ POGLEDA SEBE

Djordje Vujović, direktor Stanovanjskega podjetja Črnomelj: „Imamo stabilizacijske programe, vendar predstavljajo zgolj papir, če jih ne prenašamo v prakso. Pri vseh stabilizacijskih akcijah naj vsak pogleda najprej sebe in potem na drugega pokaže s prstom, češ: ti delaš napake. Po mojem se stabilizacijska prizadevanja začno tudi pri malih stvareh: predolga malica, veliko bolniških, nevestnost pri delu, slabi odnosi med zaposlenimi – vse to nam izpodkopa vse uspehe! Nosilci prizadevanj za ustališe gospodarstva pa bi morali biti člani Zveze komunistov in večjo vlogo bi lahko odigrali strokovni kadri. Če bi inženirji, pravniki, ekonomisti in vodilni bolj zavzeto poprijeli, bi vplivali tudi na druge iz svoje okolice.“

NASVET ZA KMETIJSTVO

Inž. Mirko Pirc, vodja pospeševalne službe pri Kmetijski zadrugi Ribnica: „Za stabilizacijo v kmetijstvu je potrebno:“

PREVEČ RAZVAJENI

Ana Žagar, delavka v tiskarni Kočevski tisk, Kočevje: „Varčevati moramo, ne pa razmetavati. Žal smo se navadili tudi odrasli, predvsem pa mladina, le zapravljati.“

Več ljudi bi moralo v šole, da bi se naučili, kako se bolje dela in več naredi, vendar na lažji način. Nagrajevanje bi moralo biti urejeno tako, da bi več zaslužili tisti, ki več naredi in bolje dela, ne pa v glavnem vsi enako.

V našem podjetju bi si morali bolj prizadevati, da kvalificirani delavci ne bi odhajali drugam.“

VELJALO NAJ BI ZA VSE

Ivanka Adlešič, delavka v TOZD IMV Črnomelj: „Ne bi znala razložiti pomena besede stabilizacija, iz vsega, kar sem slišala na sestanku v podjetju, pa se mi zdi, da gre za boljše gospodarjenje. Po mojem bi morali vsi enotno zgrabit, pa bi šlo, kot če premikaš težak tovor. V našem kolektivu si stabilizacijo zamišljam tako, da bi delali s čim manj napakami, da bi bilo delo organizirano tako, da ne bi bilo zastojev, da bi bilo manj rezije in da bi imeli čim manj bolniških. Če bi imela kaj več besede, bi predvsem zahtevala red in disciplino za vse, od delavca do direktorja, in za vse na izpostavljenih položajih kjerkoli.“

SPODBUDNEJŠE NAGRAJEVANJE

Marjan Krivec, direktor TOZD PTT Kočevje: „Potrebno je splošno varčevanje. Sestanki bi morali biti krajši in ne med delovnim časom. Dovoliti bi morali uvoz vsega, kar je nujno potrebno za naš razvoj, ne pa omejevati vse vprek. Prepovedati bi morali uvoz tistega, česar imamo dovolj doma, na primer skoraj vseh kmetijskih pridelkov. Odgovornost je treba zaostri pri vseh, ne le pri vodilnih. Umno bi morali izkoristiti delovni čas.“

Predvsem pa bi morali spodbudneje nagrajevati po delu, bolje plačati boljše delavce. To bi bilo jamstvo za cenejšo proizvodnjo in izboljšanje izvoza. Tudi izumitelje bi morali bolje nagrajevati.“

– stabilizirati cene in zagotoviti odkup oziroma prodajo kmetijskih proizvodov,
– povečati proizvodnjo na račun boljše domače krme, kar bo pripeljalo tudi do pocenitve kmetijskih proizvodov oziroma manjših proizvodnih stroškov,
– zmerno in pametno uporabljati močna krmila in umetna gnojila,

– pri gradnjah in drugih investicijah pa je treba iskati čim cenejše, vendar gospodarne in pametne rešitve.“

Marjan Krivec

Mirko Pirc

Ivan Levstek

Ida Resnik

Janez Bračun

Ivan Novak

Vinka Kozole

kultura in izobraževanje

podčrtano

V Kostanjevici večkrat vzplamti plamenica Dolenjskega kulturnega festivala, toda samo enkrat v dveh letih za grafični bienala jugoslovanskih pionirjev, ki ga tu jeseni odpirajo. Kako potreben, pomemben in tudi mikaven kulturni dogodek je to, je težko opisati v tako kratkem zapisu. Tudi slikovite misli Božidarja Jakca, Franceta Miheliča, Krsta Hegedušiča in Alenke Gerlovič če pa bi šli pod njen drobnogled vsi desetstisoči pionirskih grafik, kolikor vsega, če bi jih še enkrat postavili eno ob drugo. Premalo so tudi najrazličnejši podatki in ugotovitve, ki prikazujejo, v kako mogočno vsejugoslovansko drevo se je že razrasla prirediteljska komaj šestletna tradicija.

Bienale živi

Odgovor na vsa ta in druga vprašanja je najbrž v sami razstavi, je v ožjem in širšem izboru zanjo, je prav gotovo v sleherni uri ustvarjanja, radosti in razočaranju, je v pričakovanju sadov dvehletnega dela, kar je potrebno za opravilo naloge po razpisani temi. Čim bolj se raznaša ta dejavnost, tem težje delo ima tudi žirija, ki pripravi izbor najboljšega za razstavo. Letos je morala izbirati že izmed 2.000 poslanih grafičnih listov, če pa bi šli pod njen drobnogled vsi desetstisoči pionirski grafik, kolikor jih je nastalo v šolah pod vodstvom zavzetih pedagogov, pa takega opravila kljub dolgotrajnemu nenehnemu zasedanju najbrž ne bi več zmogla.

Letošnji bienale je bil posvečen 30-letnici osvoboditve, in kot je slišati, je bil zadnji, za katerega je bila tema predpisana. Poslej naj bi v Lamutovem likovnem salonu prirajali razstave tega, kar bodo mladi grafični ustvarjalci na šolah ustvarili po lastni zamisli. Mnogi so prepričani, da bodo tako nastala dela še boljja, morda pa se bodo pridružili še učenci, ki jih je predpisovanje snovi do zdaj oviralo. Vsekakor bo bienale še nadalje živel. I. Z.

Če kultura nima strehe

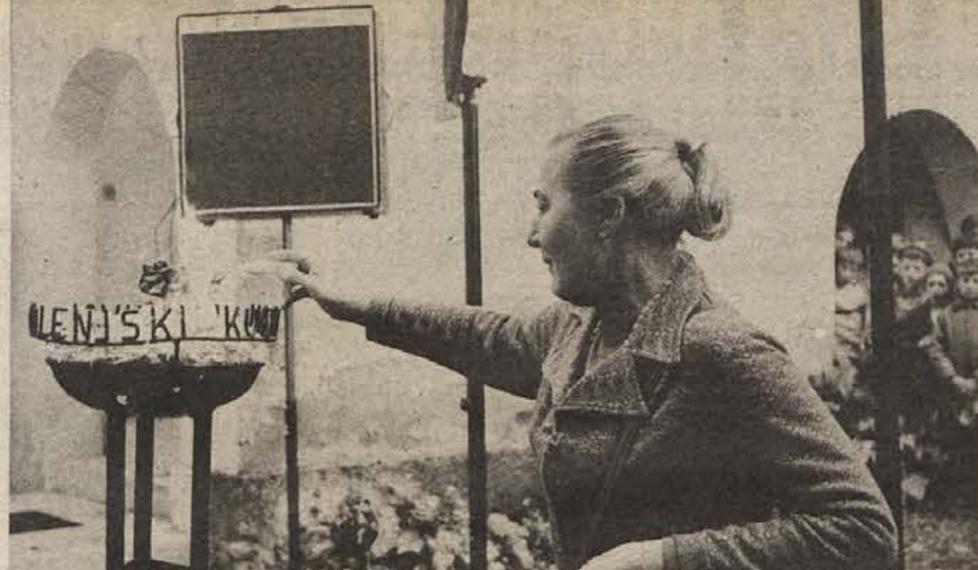
Knjige so, knjižnice ni! Tak odgovor je slišati na Otočcu, kjer približno 2.000 knjig že dolgo vrsto let čaka, da jim bodo poiskali primerno streho in skrbnika. Zdjaj je fond razdeljen: nekaj knjig se je začasno naselilo na šoli, za druge pa so našli prostor na nekem skednju. Da tako stanje odgovornim ni v čast, se na Otočcu zavedajo.

Za to, da je treba otoško ljudsko knjižnico spet odpreti in obogatiti z novimi deli, se posebno zavzema tamkajšnje kulturno-prosvetno društvo, ustanovljeno letošnjo pomlad. O tem so govorili na nekaj sejah odbora, ki ga vodi Jože Prosenček. Zavedajo pa se, da so prva skrb prvorazredni tako za knjižnico kot za vsa druga kulturno dejavnost, ki jo snujejo.

Mali kulturni barometer

VELIKO PRIZNANJE – Med 80-letnici drugimi počastitvami 14. oktobra Josipa Vidmarja je bilo največ vseh zborov slovenske skupščine, predsedstva SR Slovenije in delegacij družbenopolitičnih organizacij, SR Slovenije je predsednik skupščine dr. Marjan Brečelj slavljeno izročil „Priznanje Socialistične republike Slovenije“ za njegove velike prispevek v NOB, socialistični revoluciji in povojni izgradnji samoupravne družbene ureditve, še posebej pa za razvoj znanosti in kulture v slovenskem, jugoslovanskem in mednarodnem življenju.

OPERA ZA TRI GROŠE – V ljubljanskem počastitvenem življenjskega jubileja Josipa Vidmarja se je vključila tudi Drama SNG. Kot uvod v novo sezono se v svojem nekompromisnem dramaturgu posvetila predvsem „Operi za tri groše“ Berta

FESTIVALNI OGENJ JE ZAGOREL – S prizigom plamenice Dolenjskega kulturnega festivala je pokroviteljica 4. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev akademska slikarka Alenka Gerlovič v soboto, 18. oktobra, simbolično odprla tudi razstavo otroških grafik v Lamutovem likovnem salonu. (Foto: Ivan Zoran)

Plamenica za „Korake v svobodo“

Alenka Gerlovič odprla v Kostanjevici razstavo 4. grafičnega bienala

V Kostanjevici je spet gorela plamenica Dolenjskega kulturnega festivala. V soboto jo je prizgala pokroviteljica četrtega bienala jugoslovanskih pionirjev, akademska slikarka Alenka Gerlovič, ki je svojo umetniško pot začela v ognju NOB pred tremi desetletji. Preden je odprla razstavo nekaj nad 100 grafik, izdelanih na temo „Koraki v svobodo“, je v slavnostnem nagovoru ponovila besede, ki jih je bila napisala že za katalog, da je namreč likovna vzgoja najmlajšim potrebna nič manj kot vsakdanji kruh.

Pred Lamutovim likovnim salonom so se poleg učencev in likovnih pedagogov iz šol, od

Za drugo najboljšo šolsko glasilo v Sloveniji je predstavnica „Prvih poganjkov“ novomeške osnovne šole „Milka Šobar-Nataša“ na sedmem srečanju pionirjev dopisnikov v Trzinu izročil glavni urednik časnika Glas iz Kranja nagrado.

koder so prispela dela za bienale in razstavo, zbrali tudi številni znani javni kulturni in družbenopolitični delavci iz krške občine in drugih slovenskih krajev. Potem, ko je nekaj pesmi zapel otroški zbor kostanjeviške šole, je o bogatih sadovih četrtega bienala spregovorila Režika Pirc iz občinske Zveze prijateljev mladine v Krškem. Menila je, da je letošnja prireditev po kakovosti in številu poslanih del presegla pričakovanja, kar dokazuje čedalje večjo zavzetost samih osnovnošolcev in njihovih likovnih učiteljev.

Podelitvi diplom in katalogov šolam, pedagogom in učencem, katerih dela so razstavljena v Lamutovem likovnem salonu in

USPEH „PRVIH POGANJKOV“

Na sedmem srečanju pionirjev dopisnikov, ki je bilo zadnje soboto in nedeljo v Trzinu, so podelili tudi nagrade za najboljša šolska glasila v republiki. Za pet nagrad se je potegovalo kar 110 glasil. Prvo mesto je pripadlo „Odmevom izpod Krvavca“ z osnovne šole Cerklje na Gorenjskem, za drugo najboljšo glasilo pa so bili proglašeni „Prvi poganjki“, ki jih izdajajo učenci novomeške osnovne šole „Milka Šobar-Nataša“ s podružničnimi šolami.

OSEM ZBOROV NA REVIJI

V ponedeljek, 27. oktobra, bo ob 19.30 v novomeškem Domu kulture občinska revija pevskih zborov. Nastopili bodo: mešani pevski zbor KUD Krka z zborovodjem Radovanom Gobcem, moški pevski zbor DPD Svoboda Dušan Jereb pod vodstvom Franceta Mileka, ki bo dirigiral tudi mešanemu zboru društva upokojencev, ter Dolenjski oktet pod vodstvom Petra Ciglerja – iz Novega mesta, moški pevski zbor KUD Maks Henigman iz Dolenjskih Toplic (zborovodja France Milek), Sentjernejski oktet, katerega umetniški vodja je Ernest Jazbec, in moški pevski zbor Gorjanci iz Straže pod vodstvom Petra Ciglerja. Prirediteljica ZKPO iz Novega mesta je na to revijo povabila tudi mešani pevski zbor „Viktor Parma“ iz Krškega z dirigentom Adolfom Moškom.

NEŽNOST AKVARELOV

S triinšestdesetimi akvareli, povezanimi v cikle „Kras“, „Zima“ in „Marine“, se v krški galeriji predstavlja slovenski umetnik iz zamejstva, sin čeških staršev dr. Robert Hlavaty iz Trsta. Kot je zapisal Lado Smrekar, je v Hlavatyjevih delih vse-skozi navzoča globina in tišina briškega samotarja, nežnost njegove ljubzenske pesmi – prav kakor v pesmih, ki so navdihovale Ketteja, Kosovela in Gradnika. Na petkovi otvoritvi je večer obogatila harfistka Pavla Uršič. Razstava bo odprta do 31. oktobra.

na sevniskem gradu (to razstavo so odprli v nedeljo, 19. oktobra), je v kostanjeviškem kulturnem domu sledil baletni večer z nastopom znanih solistov in baletnih umetnikov iz Ljubljane. Sodelovali so: Alenka Šest, Magda Vrhovec, Mojmir Lasan, Danila Švara, Mijó Basailovič in Janez Mejač.

Pred otvoritvijo bienala in razstave so v osnovni šoli – Gorjupovi galeriji zborovali učenci-likovni ustvarjalci in likovni pedagogi. Zanimivo predavanje o grafiki je imel za učence akademski slikar Miroslav Kugler iz Krškega, pedagogom pa je o likovni vzgoji v osnovni šoli govorila Helena Berce, svetovalka z Zavoda za šolstvo SRS.

Glasbena vzgoja – družbena pastorka?

Nevzdržno stanje glasbenih šol dalo povod za odprto pismo slovenski javnosti

Nezainteresiranost, omalovaževanje, nepoznavanje problematike glasbenega šolstva, zavestno zanikanje njegove vloge pri kulturno-estetskem oblikovanju mlade osebnosti, vloge pri razvoju glasbene amaterske dejavnosti in drugi podobni pogoji že dolgo utesnjujejo delo glasbenih šol na Slovenskem.

S to ugotovitvijo se začena odprto pismo, s katerim seznanjata javnost Zveza društev glasbenih pedagogov in Skupnost glasbenih šol Slovenije v imenu več kot 500 glasbenih učiteljev iz vseh 46 glasbenih šol ter v imenu desetstisočev učencev in njihovih staršev.

Pismo zavrača mnoge očitke, na primer, da tovrstno izobraževanje odzira denar osnovnemu šolstvu, in trditve, med njimi to, naj bi s šolno nadomestili pomanjkanje sredstev za financiranje vzgoje in kulturne dejavnosti glasbenih šol. Ob tem ugotavlja, da glasbeno šolstvo ni našlo ustreznega mesta in primerne rešitve niti v srednjeročnem načrtovanju. Tako stanje proglašajo za nevzdržno.

Glasbeni pedagogji in glasbene šole pri tem poudarjajo, da želijo dose-

Nastopi učencev glasbenih šol popestrijo kulturno dejavnost.

„GLASBA IN BESEDA“

Jutri, 24. oktobra, bo v okviru proslav dneva OZN gostoval v Beli krajini igralec ljubljanske Drame Boris Kralj. Z glasbenikom Silvestrom Miheličem bosta izvedla tri koncerte z naslovom „Glasba in beseda“ za osnovne šole Stari trg, Vinica in Semeč. Gostovanje prireja Glasbena mladina v Beli krajini, ki ima take manifestacije v programu za sezono 1975/76.

Slovenija za svetom, Dolenjska za obema

V Portorožu je bilo 15. in 16. oktobra strokovno posvetovanje slovenskih knjižničarjev, združeno z občnim zborom stanovskega društva in ekskurzijo v Trst, kjer so si obiskovalci 17. oktobra ogledali predvsem slovensko Narodno in študijsko knjižnico. Po splošni oceni je bilo posvetovanje najbolj obiskano in kvalitetno.

Referati, ki so govorili o 30-letnem razvoju slovenskega knjižničarstva, so razkrili tudi nekaj grenkih podatkov. Tako mednarodni standard zahteva, da morajo imeti splošnoizobraževalne knjižnice po 1,5 sedeža na 1.000 prebivalcev, pri nas smo dosegli en sedež komaj na 15.000 ljudi. Po tem standardu bi moralo biti v omenjenih knjižnicah za 1.000 knjig 10 m², podatki za Slovenijo pa razkrivajo zelo hudo stisko. Študijska knjižnica Mirana Jarca v Novem mestu bi morala imeti samo za knjige 1.200 m² površine, ima pa le 450 m².

Prav zavori take stiske je dal srednjeročni načrt za Slovenijo: pri izgradnji prostorov za kulturno prednost knjižnicam. Slovenski standard načrtuje 2 knjigi

na prebivalca, nekatere dolenjske občine pa ne dosegajo niti pol knjige, mnoge pa se počasi bližajo eni knjigi. Srednjeročni načrt je realen za občine, ki so že do zdaj imele vsaj znosna sredstva, medtem ko bo za dolenjske občine potreben znatno večji napor.

Iz referatov je bila razvidna vsa rast sodobnega knjižničarstva ter želja, da bi slovensko knjižničarstvo enakopravno in enakovredno stopilo v ta razvoj z zavestjo, da bodo knjižnice veljale toliko, kolikor se bodo z dejavnostjo vključile v družbo. Do zdaj pa se je naša družba gospodarsko in tehnično hitreje razvijala od knjižnic.

Uspešno delo zahteva usposobljen kader. Do zdaj je bilo poskrbljeno le za višji kader, ki ga usposablja pedagoške akademije, visokošolski kader pa je prihajal v knjižnice brez ustreznih bibliotekarske kvalifikacije in se je usposabljal šele na delovnem mestu. Zdjaj se bo ta kader izobrazil na fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo, pri kateri bodo odprli katedro za knjižničarstvo.

B. K.

Knjižničarji so delavni. Zbrane iz vse Slovenije jih vidimo na posnetku med lanskim obiskom Bele krajine in Dolenjske.

JEZIKOVNI NASVETI

Izkoristil je dopust, posojilo (ne: koristil je)

Neverjetno, kako naglo se širi in kako trdovratno se upira opozorilom jezikovnih strokovnjakov napačna (po srbohrvaščini povzeta) raba sicer lepega slovenskega glagola „koristiti“. Mislim take primere, kot so tile, ki sem jih nabral po časopisju ali drugod:

„Prvi zapiski o koriščenju vrelcev v zdravilne namene izvirajo iz leta 1740.“

„Vsi ti bodo koristili svoj dopust v juliju.“

„Koristiti morajo to posojilo le za graditev, ker je dano samo za ta namen.“

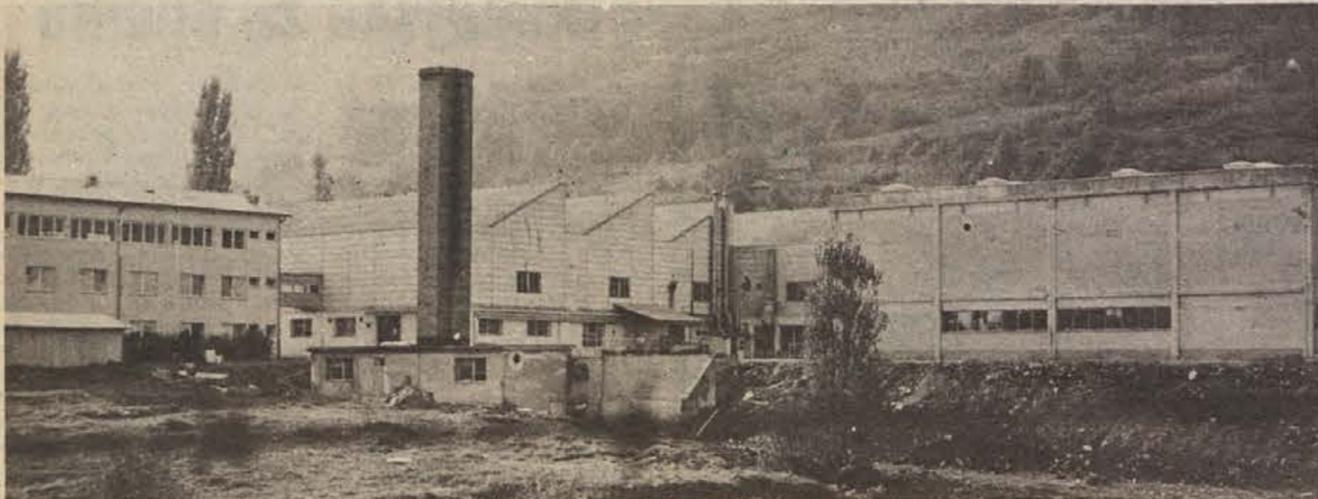
Navedeni stavki bi se pravilno glasili: Prvi zapiski o izkoriščanju vrelcev v zdravilne namene izvirajo iz leta 1740. – Vsi ti bodo izkoristili (izrabili) dopust v juliju. – Izkoristiti (uporabiti) smejo to posojilo le za graditev, ker je dano samo za ta namen.

Slovenščina namreč pozna glagol koristiti in njegovo sestavljenko izkoristiti, vendar se vsaka od njiju veže z drugačnim sklonom in ima tudi drugačen pomen: koristim komu ali čemu (pomeni: delam koristi), toda: izkoristim koga ali kaj (pomeni: izrabim ali uporabim). Na primer:

– Učenje mu je zelo koristilo (mu je napravilo, delalo korist). Kazen mu je koristila (napravila korist, je zalegla).

– Priložnost sem dobro izkoristil (izrabil). Dopust sem izkoristil (uporabil) za ogled Sovjetske zveze. Ali če povzamemo gornja izvajanja: V slovenščini smemo uporabljati glagol koristiti samo v zvezi s tretjim sklonom in v pomenu napraviti korist. Koristiti kaj pa v slovenščini ni dovoljen, ker je povzet po srbohrvaščini. – Pač pa se glagol izkoristiti veže s 4. sklonom. Ta pa ima povsem drug pomen, in sicer: izrabiti, uporabiti.

B-r

Čeprav brez zunanje blišča

„Letošnji krajevni praznik Semiča in z njim vred Iskrinega kolektiva na zunanje ne bo videti tako bleščav in hrupen kot prejšnja leta, ker ne bo nobenih otvoritev,“ sta povedala Jože Kočevar, direktor Iskre, in sekretar Anton Marentič. Imajo pa v zasnovi več novih stvari in razmeroma ugodne poslovne uspehe, kar velja ob tej priložnosti omeniti.

NOVA HALA BO SPOMLADI

Iskra je v Semiču že zgradila novo, 3500 m² veliko proizvodno dvorano, ki jo bodo odprli v začetku aprila ob 25-letnici kolektiva. Medtem opravljajo montažna dela in uvajajo poskusno proizvodnjo. Razen tega opremljajo nove prostore za laboratorije, ki so jih letos občutno povečali in modernizirali.

V pogon so spustili tudi sodobno napravo za naprepanje plastičnih filmov in s tem povečali potrošno hladilne vode na 12 litrov v sekundi. Ker so napajališča v Blatniku dajala za vse semiško območje komaj 5 litrov vode na sekundo, so v Iskri zgradili svoj zaprti hladilni sistem, s čimer so problem vode za Semič začasno uredili. Zavedajo se, da je dokončna rešitev vodnih težav zajetje iz Krupe.

MALICE, STANOVANJA, PREVOZI

Pomemben napredek za 1200-članski kolektiv semiške tovarne kondenzatorjev je preureditev kuhinje. Zdaj imajo sodobno urejen obrat družbene prehrane, ki pripravlja vsak dan 5 različnih toplih malic, za katere plačujejo zaposleni 2 din iz svojega žepa, 7 din pa prispeva Iskra iz skladov. Obrat družbene prehrane je sposoben dati na dan 2000 toplih obrokov hrane. Kuhajo kosila za svoje ljudi in za 300 solarjev, ki obiskujejo celodnevno šolo v Semiču.

Vsi, ki imajo do službe več kot 2 kilometra, se vozijo z avtobusi. Izjema so le zaposleni iz predela Lipovec in Nestoplja vas, kjer zaenkrat še ni ceste, a bo tudi ta kmalu zgrajena. Novo letos pa je, da so uvedli redno avtobusno progo iz Črmošnjic, s čimer so ustregli delavcem in otrokom, ki se vozijo v semiško šolo.

Čeravno so v Iskri že letos razdelili 530.000 dinarjev za stanovanjska posojila, imajo še kup prošenj za ureditev stanovanjskih razmer. Čez 50 prosilcev čaka na družbena stanovanja in okrog 70 jih prosi za nova stanovanjska posojila. Celotno stanovanjsko izgradnjo v Semiču je močno zavrla neuresničena gradnja 24-stanovanjskega bloka, v katerem bi morali dobiti občani stanovanja iz solidarnostnega sklada in Iskraši.

Blok bi moral biti že letos vseljiv, a je vse skupaj zaspalo, ker niso pravočasno dobili lokacije. Zaradi tega zastoja tudi podružnica Ljubljanske banke ne more odpreti ekspoziture, ki je predvidena zraven bloka in bi bila nujno potrebna. Že od pomladi vsi zaposleni iz Iskre dobivajo osebne dohodke na hranilno knjižico, banke v kraju pa ni.

KAJ JE Z VRTCEM?

V Semiču so zgradili zraven šole novo poslopje za vrtec, v katerem bo prostora za 70 otrok (predvidene so tudi jasi za dojenčke), toda otvoritve za krajevni praznik ne bo, ker še ni opreme. Nujno bo to stvar urediti, kajti zdajšnji zasilni in mali vrtec v starem bloku ne ustreza več semiškim potrebam. V tovarni je zaposlena večinoma ženska delovna sila, veliko pa je med delavkami mater, ki bi rade dale otroka v vrtec. Ker so ugodne avtobusne zveze, bi lahko tudi ženske iz okoliških vasi pripeljale malčke s seboj.

V prostorih starega vrtca se bo potem pospešeno odvijala dejavnost Ljudske tehnike, za katero Iskra pokroviteljsko skrbi. Mlade navdušujejo za tehniko prek radioamaterske dejavnosti, za katero je znano, da je med najbolj uspešnimi v Sloveniji, organizirali bodo foto krožek in še druge dejavnosti. Iskra vse to podpira, ker na ta način spodbuja smisel za tehniko pri solarjih, ti pa se kmalu odločajo za poklic in Iskra potrebuje tehnično izobražene ljudi.

PRVA CELODNEVNA ŠOLA

Gotovo je med najpomembnejšimi letošnjimi pridobitvami Semiča začetek celodnevne šole. V tem so bili Semičani prvi v domači občini in tudi med prvimi na širšem dolenskem območju. Kajpak je bilo v začetku nemalo težav, kot pri vsaki novi stvari, vendar se vse ureja, tako da so zadovoljni učitelji, otroci in njihovi starši.

Iskrin kolektiv je celodnevni šoli priskočil na pomoč z organizacijo prehrane. Vsak dan kuhajo 300 kosil, h katerim prispeva kolektiv 5 dinarjev na otroka. Praktično je tako, da računajo samo material, vse drugo plača Iskra.

Ker se zavedajo tudi potreb krajevnih skupnosti, plačujejo še 150 dinarjev na zaposlenega za delo krajevnih skupnosti, ne le semiške, temveč vseh, na katerih območju živijo Iskrini delavci.

Pri komunalni izgradnji je letos zastoj, vendar ne bo dolgo trajal. Po občinskem programu javnih del bi morala biti asfaltirana cesta Semič-Štrekļevce, a se dela še niso začela. Ta cesta bo zgrajena v letu 1976. Prav tako trdno računajo na dogradi-

tev odcepa republiške ceste Ručetna vas-Semič, za katero so v Iskri poleg vseh samopriskovkov dali še 600.000 dinarjev.

STABILIZACIJA V PRAKSI

V Iskri so med prvimi v občini s praktičnim delom podprli stabilizacijska prizadevanja. V program za letošnje leto so zapisali, da bodo za 5 odstotkov zmanjšali stroške in do konca septembra so svojo obvezo izpolnili. Osebnih dohodkov zaposlenih so bili razmeroma majhni, ker so dosledno upoštevali družbeni dogovor. Poprčen zaslužek v osmih mesecih letošnjega leta je znašal na zaposlenega 2230 dinarjev, od septembra dalje pa so osebni dohodki poprečno za 15 odstotkov večji.

Svetovna gospodarska kriza se pozna pri Iskrinem izvozu. V 9 mesecih letos izvoz zaostaja za 2 odstotka za planom, za kar dolžijo manjšo kupno moč v tujini, nekaj pa so k temu prispevale tudi neurejene izvozne razmere doma. Novi predpisi istovetijo podobne materiale, čeprav je nekaterih že preveč na domačem trgu, nekaterih pa v Jugoslaviji sploh ne delamo.

Vsem tem težavam navkljub, pri čemer velja še posebej omeniti splošno Iskrino nelikvidnost, pa je poslovni uspeh semiške tovarne kondenzatorjev ugoden. V devet mesecih letošnjega leta so dosegli za 28 odstotkov večji celotni dohodek kot v tem času lani. Osebnih dohodkov so se povečali za 18 odst., zaposlenih je 4 odstotke več in ostanek dohodka je za 10 odstotkov večji, kot je bil septembra 1974.

Ker z doseženim v tem kolektivu nikdar niso zadovoljni, še naprej iščejo slabosti in jih tudi odkrivajo ter jih skušajo odpraviti. Tako so na podlagi analiz ugotovili, da število izostankov z dela precej narašča. V primeri s stanjem pred petimi leti je zdaj 2,2 odst. več odsotnih. Pri kolektivu, ki šteje čez 1000 ljudi, pomeni to, da je vsak dan 223 ljudi doma. Naj-

več je bolniških do 30 dni, kar gre v breme delovne organizacije.

NOVATORSTVO JE NAGRAJENO

Že več let imajo pravilnik o izumih, izboljšavah in koristnih predlogih. Da je spodbuden, kažejo uspehi. Vsak pisarni predlog o taki ali drugačni izboljšavi v proizvodnji ali kje drugje je nagrajen z 200 dinarji, čeravno se izkaže, da predlog v praksi ni uresničljiv. Ljudje pa razmišljajo in to je veliko.

Sposobnejši pa za dobre novatorske predloge dobe kar lepe nagrade. Vsako leto izplačajo nekaj deset tisoč dinarjev za take nagrade. Tako imajo v tovarni že nekaj doma izdelanih strojev, ki uspešno konkurirajo izdelavi znanih svetovnih tvrdk, so pa za kolektiv znatno cenejši.

SAMOUPIRAVA DELUJE

Več kot 20 delegatov iz Iskre je v občinski skupščini, 25 jih imajo v samoupravnih interesnih skupnostih, okrog 200 zaposlenih pa ima funkcije v različnih občinskih komisijah, družbenopolitičnih organizacijah na terenu, v krajevnih skupnostih in v organih upravljanja doma.

Glede obveščanja zaposlenih so v zadnjem času precej napredovali. Imajo formiranih 21 informativnih skupin, v vsaki pa je eden določen za obveščanje. Vsakih 14 dni, včasih pa tudi večkrat, izide Informator, interni obveščevalec tovarne kondenzatorjev.

O vseh pomembnejših predlogih, odločitvah in podobnih stvareh razpravljajo v kolektivu po že ustaljeni poti, tako da stvari ne gredo mimo delavcev. Predlog prouči strokovni kolegij, obravnavajo ga družbeno-

politične organizacije v kolektivu, posebno Zveza komunistov in sindikat, pretrese ga delavski svet, obravnavajo ga po informativnih skupinah, končno pa odloča o njem zbor delovnih ljudi. Sklican je vsak mesec.

SKRB ZA LJUDI

Zelo aktivna je sindikalna organizacija v kolektivu. Imajo štiri podružnice sindikata, ki med drugim skrbijo tudi za socialno varnost svojih članov. Za zaposlene z majhnimi osebnimi dohodki, bolehnih ali kako drugače prizadete predlagajo in plačajo dopust. Sindikat organizira tudi nakup ozimnice in razen družbenopolitičnega dela skrbi za odih in rekreacijo.

Sindikat ima na skrbi Iskrin kamp in letoviški objekt na Primostku, prek sindikata pa se javljajo za letovanje v drugih Iskrinih domovih ali kampih tudi zaposleni v Semiču ali v črnomaljskem delu kolektiva. Posebno letošnji dopust so mnogi izkoristili na ta način.

Med zaposlenimi v Iskri je veliko mladih, ki delujejo najraje na kulturnem področju in v športu. Imajo dve rokometni in košarkarski ekipi, obe tekmujeta v dolenskih ligah.

V zdravstveni skrbi za zaposlene pa so, ne po svoji krivdi, nazadovani. Do nedavnega so imeli zdravnico v lastni, dobro opremljeni ambulanti. Odkar je zdravnica odšla, je ostala le medicinska sestra, zdravnik pa prihaja iz Črnomlja. Sploh pa je semiško zdravstvo že vrsto let v težavah. Krive so nemogoče delovne razmere v stari stavbi

zdravstvenega doma, zaradi tega pa tudi zdravnikov ni.

IZOBRAŽEVANJE JE CENJENO

Po 50 do 70 štipendistov na leto imajo v Iskri vseh zadnjih deset let, podpirajo pa tudi občinske kolektiva pri izrednem študiju. Trenutno imajo 20 izrednih študentov. Če delovna organizacija potrebuje strokovnjaka za študija, za katerega se posameznik odloči, mu dajo štipendijo, sicer pa omogočajo študij kjerkoli s ugodnimi pogoji in študijskimi dopusti.

Vsako zimsko sezono organizirajo v lastnih učilnicah v tovarni tudi najmanj dva seminarja. Eden je namenjen pouku tujih jezikov, drugi je namenjen iz stroke. V prostem času hodijo zaposleni v tovarno kot solarji in to traja več mesecev.

KAKO BO LETA 1980?

V osnutku srednjeročnega razvojnega načrta Iskre v Semiču je zapisano, da bodo vsako leto z družbenim proizvodnim napredovali za 16,6 odstotka, da bo ob koncu petletke znašal celotni dohodek 500 milijonov dinarjev. Seveda računano po današnjih cenah in s sedanjim proizvodnim programom.

V pripravi imajo tudi druge proizvodne načrte, s katerimi bi lahko malce spremenili zdajšnje artikle ali pa bi proizvodnjo razširili in modernizirali, toda za te programe bi bile potrebne dodatne investicije. Če jih bi mogoče dobiti, bo Iskra pripravljena.

Zaradi kršitve - ponovitev

Zaradi kršitve materialnih pravil je tekmovalna komisija tekmo iz 6. kola med Inlesom in Slovancem - končala se je neodločeno - ponovila

Tudi v 7. kolu II. zvezne rokometne lige - sever rokometni ekipi z Dolenjskega nista imeli največ sreče. Inlesovi rokometarji so v Celju izgubili, Sevnici pa so doma igrali neodločeno. V slovenski rokometni ligi so imele naše ekipe nekoliko več uspeha: Brežičani in Brežičanke so zmagali, ekipa Dobove pa je prvenstveno srečanje izgubila.

SEVNICA - SENJ 29:29

Več kot 800 gledalcev je v soboto pričakovalo, da bodo domači rokometarji dosegli še eno zmago. V goste so namreč prišli igralci Senja, ena od najslabših ekip v drugi zvezni rokometni ligi. Senjčani so povedli in vodili skoraj ves prvi polčas, saj so domači igralci dovoljevali, da so se zlahka prebijali do črte šestih metrov, kjer sta sodnika vsak prekršek kaznovala s sedemmetrovko. Tik pred koncem prvega polčasa pa so Sevnici z dobro igro v obrambi in točnimi zadetki najprej izenačili in nato tudi povedli. Pred koncem srečanja so gostje še enkrat povedli

(28:25), toda domačim je vseeno uspelo remizirati.

Sevnica: Možic, Krištofič, Ganc 10, Vrtačnik, Svažič 4, Bizjak, Koprivnik 2, Doblekar 6, Novšak 1, Šumelj 6, Gologranc.

CELJE - INLES 28:22

Tokrat Ribničani niso igrali najbolje, saj so domači igralci v 18. minuti prvenstvenega srečanja vodili že 15:4. V nadaljevanju so gostje igrali nekoliko bolj pazljivo in hitreje in so razliko v zadetkih zmanjšali. V ribniški ekipi so dobro igrali Radič, Silc in J. Kersnič.

Inles: I. Kersnič, Ponikvar, Mikulin 2, S. Kersnič 2, J. Kersnič 4, Silc 4, Andoljšek 3, Ambrožič 1, Žuk, Radič 5 in Matelič 1.

BREŽICE - ISKRA 21:14

Kljub temu da so Brežičanke nastopile oslabiljene, so dosegle prepričljivo zmago. Z dobro igro - odkrivala se je predvsem s hitrimi in dobro izpeljanimi protinapadi - so se izkazale v prvem polčasu, v nadaljevanju prvenstvenega srečanja pa so nekoliko popustile.

Brežice: Hribnik, Križman 3, Vogrinc, Bah 8, Dimič 2, Zakšek 1, Rožman 6, Lipej 1, Cetin, Gabrič, Levacič.

BREŽICE - TRŽIČ 30:25

Brežičani so z zanesljivo igro prišli do novih prvenstvenih točk. Po naši napovedi sicer dobro ekipo Tržiča niso imeli veliko dela, če pa bi bolje igrali v obrambi, bi lahko prejeti precej manj zadetkov.

KRKA - ČRNOMELJ 23:17

Dolenjski derbi v ljubljanski conski rokometni ligi med Novomeščani in Črnomelji si je ogledalo okoli 60 gledalcev. V derbiju so bili domači rokometarji boljše in so zasluženo zmagali.

KRKA - LISCA 22:19

V najvažnejšem srečanju za vrh prvenstvene lestvice v LCRL med novomeško Krko in sevniško Lisco so bile Novomeščanke boljše. Kljub hudi tremi so Novomeščanke - vodi jih Janez Štrukelj - dobro igrali in bile ves čas enakovredne nasprotnice igralkam Lisce, ki so se lani nastopile v najkvalitetnejši republiški ligi. Za zmago, po kateri so Novomeščanke prevzele na lestvici vodstvo, so zaslužne prav vse rokometarice.

ZMAGALA SRS

V troboju mladinskih atletskih reprezentanc med Slovenijo, avstrijsko Štajersko in železno Zupanijo v Ljubljani so prepričljivo zmagali slovenski atleti. V republiški reprezentanci sta se izkazala tudi dva novomeška mladince: v skoku v višino je Sušar preskočil 195 cm in zavzel drugo mesto, Keržan pa je v teku na 400 m z 51,2 sekunde prišel prvi na cilj.

NOVO MESTO - Na kegljišču na Loki se je pričel jesenski del prvenstva KD Novo mesto. Prvi rezultati: Zelezničar - Vseh devet 344 - 419, Gorjanci - Iskra 278 - 356 in Novoteks II - Gozdar 365 - 350. (B. D.)

TRBOVLJE - Rezultati 4. kola zasavske rokometne lige: Hrastnik - Artiče 11:10, Krmelj B - Radeče B 10:0, Brežice - Bošanj 20:27, ROD Radeče - Cerklje 10:24 in Loka - Dobova B 14:25. (S. T.)

RIBNICA - Rezultati dolenjske rokometne lige - vzhod: Višnja gora - Krka B 25:13, Semič - Črnomelj B 20:15, Sentjerne - Gradišče 22:24. Trenutni vrstni red: Gradišče 9, Višnja gora 9, Sentvid 4, Semič 4, Črnomelj B 2, Sentjerne 2 in Krka B brez točk. (M. G.)

KOČEVJE - ELAN 1:1

V derbiju kola ljubljanske podzvezne nogometne lige sta se v Kočevju pomerili vrsti novomeškega Elana in domačega Kočevja. Mošvi sta igrali po razmnoženem in za igro težekem igrišču, toda kljub temu sta se izkazali z dobro igro. Zadetka sta dosegla Gradič in Kozic.

LJUBLJANA - BELA KRAJINA 1:0

V 8. kolu zahodne conske nogometne lige so Črnomeljci gostovali pri Ljubljani in srečanje izgubili. Če bi Belokranjci bili v napadu nekoliko spretnjši, bi lahko igrali vsaj neodločeno.

RIBNICA - CEMENT 1:1

Domači nogometarji so še enkrat zamudili lepo priložnost za zmago. Imeli so najmanj šest lepih priložnosti, toda nespretni napadalci so zamudili prav vse. Povedli so gostje, izenačil pa je Dejanovski.

Kaj, kje, kdo?

V 8. kolu druge zvezne rokometne lige - sever se bodo v Ribnici pomerili Inlesovi in sevniški rokometarji. Nedvomno bo boj za točke zelo izenačen in zanimiv, saj bosta obe ekipi poskušali priti do novih točk. Ribničani zato, ker so izgubili v Celju, Sevnici pa zato, ker so doma po nepotrebnem izgubili točki, na kateri so računali. Ker pa imajo Inlesovi rokometarji v drugi zvezni rokometni ligi najboljše navijače (sevniški so bolj znani po pretepih), imajo v dolenjskem derbiju precej več možnosti. In kje igrajo ekipe z Dolenjskega v prvi slovenski rokometni ligi? Brežičani se bodo pomerili z Minervo. Glede na to, da v zadnjem času ne igrajo najbolje, se jim v 8. kolu obeta poraz. Zato pa lahko upamo, da bodo do druge zmage in novih točk prišli Dobovčani. Fantje so bili že ne-

kajkrat tik pred zmago, pa jim je do uspeha zmanjkalo ali moči ali spretnosti ali časa. Brežička dekleta gredo v Ljubljano k Slovancem, kjer bodo prvenstvene točke morale prepustiti domačinkam.

Prav gotovo bodo zelo zanimivi boji tudi v prvi slovenski odbojarski ligi. Novomeški odbojkarji - nekoč je bila odbojka v Novem mestu zelo priljubljena, in kot kaže, se v zadnjem času zanjo zanima vse več gledalcev - bodo poskušali razveseliti stare in nove privrženke z novimi točkami. V nedeljo gredo v goste, in sicer k Polskavi. Če bodo igrali vsaj tako dobro, kot so proti Mežici, lahko zmagajo. Napoved: ekipa Novega mesta bo osvojila novi točki. Odbojkarice bodo igrale doma, in sicer v telovadnici grške osnovne šole. Kar so zamudile v Mariboru, bodo poskušale nadoknaditi doma: premagale naj bi dobre ljubljankice.

V drugi republiški namiznoteniški ligi igrajo letos Novomeščani in Sodražani. Novomeščani so po treh kolih s štirimi točkami na četrtem mestu, Sodražani pa prav tako s štirimi točkami na petem mestu. V četrtem kolu bodo Sodražani po vsej verjetnosti izgubili z lanskim prvligašem Prestrankom, Novomeščani pa se bodo pomerili z Zvezdo in jo bodo, če bodo igrali v polni postavi, brez težav premagali.

Dolenjski „plavutarji“ drugi

Na državnem prvenstvu v hitrotem plavanju in potapljanju v Beogradu je novomeška KPA med 14 ekipami osvojila drugo mesto

Zadnjo soboto in nedeljo je bilo v novem bazenu na Bajnici v Beogradu končano državno ekipno in posamično prvenstvo v plavanju s plavutmi in hitrotem potapljanju. Na tekmovanju najboljših jugoslovanskih plavalcev so nastopili tudi člani novomeškega kluba za podvodne aktivnosti.

Kako ta nova in še dokaj neznana panoga hitro napreduje - državno prvenstvo v Beogradu si je ogledalo nekaj več kot 150 gledalcev - so dokazale tudi beograjske tekme. Še lani je na tekmah najboljših „plavutarjev“ nastopilo - organizirali so jih Novomeščani v Dolenjskih Toplicah - okoli 60 tekmovalcev in tekmovalk, v Beogradu pa se je za medalje in pokale potegovalo več kot 160 tekmovalcev iz 14 klubov. In morda je bilo prav tolikšno število prijavljenih vzrok, da je bila organizacija izredno slaba. Tako se tik pred pričetkom ni vedelo, ali bodo lahko nastopili tekmovalci v hitrotem potapljanju, neurejena je bila sodniška služba in zaradi neodgovornih in neizprašanih časomerilcev je novomeška ekipa ostala brez ene medalje. Nadarjena plavalka Jelka Vitasovič je namreč v disciplini 25 metrov na dih priplavala na cilj s tretjim najboljšim časom, ob podelitvi pa je medaljo dobila tekmovalka, ki za osvojen „bron“ sploh ni vedela.

Kljub temu se je novomeška ekipa - vodil jo je trener Drago Les - vrnila domov zadovoljna. Dolenjci so upali, da bodo osvojili mesto nekje v vrhu, toda več kot polletne vestne priprave so botrovala, da so bili Novomeščani med najuspešnejšimi ekipami. Posebno se je izkazala državna reprezentantka Meta Novak: dosegla je dva nova državna rekorda in ob zaključku poleg številnih medalj prejela lep pokal kot najuspešnejša tekmovalka. Da so bili uspešni tudi drugi Novomeščani, dokazuje dejstvo, da so prav vsi osvojili vsaj eno medaljo.

Rezultati: 25 m na dih: 1. Meta Novak 11,3 (državni rekord); 50 m na dih: 4. Boris Kušer 23,4; 100 m: 1. Meta Novak 57,0 (državni rekord); 12. Meta Vodičar 1:09,7; 100 m: 5. Toni Strniša 51,5; 7. Boris Kušer 53,8; 16. Rafael Kužnik

NOVE TOČKE ZA SODRAŽICO IN NOVO MESTO

V tretjem kolu druge republiške lige - zahod so Novomeščani gostovali pri goriških igralcih namiznega tenisa in jih brez težav premagali. Rezultat: Gorica - Novo mesto 2:5. V isti ligi nastopajo tudi Sodražani. Pomerili so se z Zvezdo in jo po zanimivem dvoboju premagali s 3:5.

Kegljaško prvenstvo Krki

V soboto in nedeljo je bilo odigrano zadnje kolo ekipnega prvenstva Dolenjske v kegljanju, in sicer v disciplini 8 x 200 lučaje.

Po pričakovanju so naslov ponovno osvojili Krkini tekmovalci, ki so se pokazali v dobri luči, saj so dosegli dobre rezultate. Kot prvaki bodo v prihodnji tekmovalni sezoni nastopili v II. zahodni conski ligi. Drugo mesto so zavzeli tekmovalci KD Novo mesto, tretje pa Brežičani. Obe ekipi bosta lahko nastopili še na kvalifikacijskem turnirju za vstop v II. zahodno consko ligo.

Rezultati zadnjega kola: Krka I 6161 (Krušič 797, Turk 796, Hren 794); Krško 6056 (Planinc 793, Strupen 780, Spiler 774); Brežice 5863 (Kuzmin 796, Prelec 768, Dimič 783); Krka II 6503, Sevnica 6160, KD Novo mesto (Blažič 829, Istenič 890, Zupančič 868) in Mercator 6139.

Končni vrstni red prvih treh ekip: 1. Krka I 19760 kegljev, 2. KD Novo mesto 19350, 3. Brežice 19132.

D. BRATOŽ

Novo mesto strlo tudi Mežico

Po treh kolih so Novomeščani na prvem mestu - V II. slovenski odbojarski ligi vodi Trimo (Trebnje), Žužemberčani pa so na drugem mestu

Kot kaže, se novomeški odbojki obetajo lepši časi. V nedeljo so Novomeščani z dobro igro premagali eno najboljših ekip v slovenski ligi, vrsto Mežice. Ženska ekipa Krke je gostovala v Mariboru in derbi kola izgubila. V drugi republiški ligi vodijo z enim samim porazom Trebanjci, isto število točk pa imajo tudi Žužemberčani, medtem ko so Mokronožani nekoliko slabši.

NOVO MESTO - MEŽICA 3:0 (13, 13, 12)

Po treh kolih v 1. slovenski odbojarski ligi so na prvem mestu s tremi zmagami Novomeščani, ki so že ob koncu lanske sezone z dokaj dobrimi igrami napovedali, da bodo letos med ekipami, ki se bodo morda potegovala celo za vrh prvenstvene lestvice. V prvih tekmah letošnjega prvenstva je novomeška ekipa napovedi uresničila. Fantje so igrali zanesljivo, z večjim zaupanjem vase, bolj borbeno kot pred letom, in s tako igro pritegnili k igrišču precej ljubiteljev odbojke. Medtem ko je lani Novomeščane spodbujala le peščica gledalcev, jih je na zadnje tekmo prišlo več kot 100. Obe ekipi sta zaigrali lepo odbojko, vendar so bili domači igralci boljše.

Za Novo mesto so v nedeljo nastopili: Jenko, Medle, Goleš, L. Babnik, I. Babnik, Vernig, Primc, Grabrski in Cotič.

MARIBOR - KRKA 3:1 (-6, 4, 10, 14)

Krkinke igralke so imele v nedeljo izredno slab dan. V tretjem kolu slovenske odbojarske lige so gostovale v Mariboru. V prvem setu so s hitro in natančno igro domače igralke popolnoma nadigrale, v drugem pa so popustile in ga izgubile. Najbolj za-

nimiv je bil četrti, odločujoči set, v katerem so bile domače odbojkarice spretnješe in so zmagale.

Krka: Rajer, Pilič, Zevnik, Boh, Fabjančič, Fila, Forte in Adamčič.

ŽUŽEMBERK - LJUBLJANA 3:1 (9, 13, -6, 6)

Četrto zmago je v 5. kolu II. SOL v nedeljo slavil Žužemberk. Domačini so zlasti dobro zaigrali v prvem in četrtem nizu, bili boljše v polju in ob mreži in zasluženo porazili ljubljankice, za kar je treba pohvaliti celotno moštvo. Žužemberk zavzema trenutno drugo mesto na prvenstveni lestvici, za TRIMOM iz Trebnje, ki ima boljše razliko v nizih in prav tako en sam poraz. V zadnjem kolu igrajo Žužemberčani z Mokronogom na mokronoških tleh.

V počastitev novomeškega občinskega praznika bodo 28. oktobra v Novem mestu predali namenu novo športno dvorano, na katero so novomeški športniki čakali več let. Na sliki: novi, največji pokriti športni objekt na Dolenjskem, slikan sedem dni pred slavnostno otvoritvijo. (Foto: J. Pezelj)

V SREDO FINALE: NOVO MESTO - FUZINAR

V sredo, 29. oktobra, bo ob 18. uri v novi športni dvorani v Novem mestu finalna tekma za pokalno prvenstvo Slovenije v odbojki med ravenskim Fužinarjem, članom II. zvezne lige, in Novim mestom, ki trenutno vodi v prvi slovenski odbojarski ligi. Na poti do finala je Novo mesto izločilo več moštev, med njimi tudi Jesenice in ljubljanski študentovski klub Forum. Ljubitelji odbojke vabljani!

Trn v peti

14. decembra bo sevniško kegljaško društvo praznovalo 10-letnico delovanja in po desetih letih se kegljači lahko pohvalijo z mnogimi uspehi. Kot kaže, pa je dobro delo za nekatere v Sevnici že precej časa „trn v peti“. O tem je povedal Janko Blas, član kegljaškega društva Sevnica, naslednje: „Naši uspehi so trn predvsem tistim, ki so prenehali biti člani 1970 in nekaterim njihovim privrženecem, ki si že dalj časa prizadevajo, da bi se KD Sevnica razformiralo. Pojavile so se celo govornice o novem klubu in sicer KD „Dušan Kveder-Tomaž“. Tega kegljaškega društva v našem mestu ni bilo in ni bilo in tudi sedaj ne obstoja. Vsi postopki, da bi novi klub začel delovati, so bili nezakoniti, njegova registracija pa zavrnjena. In tako so se vrstili prepri, sovraživo pa je vse večje. Na žalost se to dogaja v času, ko klub praznuje deset let obstoja. Morda marsikoga zanima, kdaj in kako so se spori začeli. Po vsej verjetnosti je eden od številnih vzrokov za hudo kri prehodni pokal KD Sevnica, ki ga je 1970 osvojil Franc Švab in ga še do danes, kljub številnim opozorilom, ni vrnil. In kaj se klubu zaradi prepriro obeta? Če se bodo peripetije nadaljevale še naprej, bo delo v klubu nazadovalo in bojim se, da bodo njegovi sovražniki pripomogli, da bo propadel. To prav gotovo ne bo najlepše priznanje za dobro 10-letno delo.“

St. 43 (1370) - 23. oktobra 1975

Dežurni poročajo

BARAKA JE ZGORELA - 12. oktobra zjutraj je zagorela stanovanjska baraka Angele Hadorovac v Srednji vasi pri Črmošnjicah. Baraka je z borbim imetjem vred zgorela do tal, škoda pa cenijo na 11.000 dinarjev. Domnevajo, da se je ogenj razširil iz zasilnega štedilnika.

LEŽAL NA TLEH - 14. oktobra ponoči so črnomaljske miličnike obvestili, da v Malem Nerajcu leži pri gostilni Balkovec neznan moški. Na kraju nesreče so ugotovili, da je hudo poškodovan obležal 76-letni Ivan Frankovič iz Suhorja pri Viniči. Tega dne je bil v Črnomlju, kjer se je najbrž opil, med potjo domov pa je večkrat padel. Zadnji padec je bil tako nesrečen, da je dobil pretres možganov, zato so ga odpeljali v bolnišnico.

ŽEPARKA V BLAGOVNICI - 17. oktobra so v Mercatorjevi blagovnici v Novem mestu prijeli žeparko. Brigita B. je med nakupovanjem izmaknila iz torbice Terezije Ceruga denarnico z 2300 dinarji. Cerugova je tatvino takoj opazila, tako so ukradeni denar še našli pri Brigiti.

DVE PUŠKI STA IZGINILI - 19. oktobra popoldne je nekdo ukradel Francu Luzarju iz Cerovega loga dve lovski puški. Bili sta v zaklenjeni hiši, izginili pa sta med tem, ko so bili domači zdoma. Ključ je bil pri vhodnih vratih...

ČIGAV JE AVTO? - 20. oktobra so pri potoku v Bučni vasi našli osebni avto renault CE 788-22. Avto je bil zaklenjen, lastnika pa še niso našli.

NADLEGOVAL LJUDI - 20. oktobra so metliški miličniki pridržali do izreznitve komaj polnoletnega Niko Dragičiča, doma iz okolice Jastrebarskega. Fant se je v Metliki dobro naližal z alkoholom, potem pa je napadal in nadlegoval ljudi na cestah. Čaka ga tudi sodnik za prekrške.

SMRT NA GORJANCIH

17. oktobra popoldne je v prometni nesreči pri Jugorju izgubil življenje 42-letni Novomeščan Jože Božič z Glavnega trga. Zgodilo se je, ko je Miroslav Bonča vozil tovornjak JLA proti Metliki, v ovinku pa je naproti pripeljal po levi z avtom NSU Jože Božič in silovito treščil v tovornjak. Potem je osebni avto odbilo skoro 5 metrov nazaj in ga zasukalo. Pri trčenju se je Božič tako hudo poškodoval, da je na kraju nesreče umrl.

Zakon nalaga sodiščem, da dajejo pravno pomoč občanom, kadar ti v sodnih postopkih in v zadevah iz sodne pristojnosti uveljavljajo in varujejo svoje pravice. To pravno pomoč daje občinsko sodišče na uradnih dnevih na sedežu sodišča ali zunaj sedeža sodišča. Tako ima npr. občinsko sodišče v Novem mestu uradni dan tudi v Šentjerneju in Žužemberku. Na uradnem

O pravni pomoči

dnevu dajejo sodniki strankam pravne nasvete, skušajo doseči poravnave, sestavljajo tožbe in druge vloge, na sodni zapis pa sprejemajo pogodbe, za katere veljavnost se zahteva sodna oblika, npr. pogodbe med zakonci. Zakon o odvetništvu in drugi pravni pomoči ureja obseg in oblike te pravne pomoči. Med pravno pomoč spadajo pravni nasveti, zastopanje in zagovarjanje strank pred sodišči in drugimi organi, sestavljanje vlog v vseh pravnih in upravnih postopkih, listin o pravnih poslih (pogodbe), zemljiškoknjižne predloge in dr. Odvetništvo je samostojna družbena služba za dajanje pravne pomoči, ki jo oprav-

V enem mesecu 53 odvzetih knjižic

Pri kontroli prometa so miličniki na območju štirih dolenskih občin v septembru 1440 kršilcev kaznovali z denarno kaznijo, ki so jo morali plačati takoj, 511 pa so jih predlagali za kaznovanje sodnikom za prekrške. Zalotili so 101 voznika, ki je sedel za volanom brez vozniškega dovoljenja, 44 je bilo vinjenih, 30 jih je nepravilno prehitelo, 17 pa jih kljub očitnim znakom vinjenosti ni hotelo k preizkusu. Razen tega je bilo na cestah zasačenih 8 voznikov, ki niso imeli tehnično brezhibnih vozil. Med 53, katerim so odvzeli vozniška dovoljenja, je 49 amaterjev in 4 poklicni vozniki. Za slednje pomeni izguba vozniškega dovoljenja največkrat tudi izgubo poklica.

Pet mrtvih in 53 ranjenih

Letošnji september je terjal skoro za 16 odst. več prometnih nesreč kot lanski - Med povzročitelji nesreč so na prvem mestu vozniki osebnih avtomobilov

V 132 prometnih nesrečah, ki so se pripetile prejšnji mesec na območju občin Novo mesto, Trebnje, Metlika in Črnomelj, je bilo udeleženih 161 osebnih avtomobilov, 35 tovornjakov, 11 avtobusov, 6 motoristov, 15 kolesarjev, 7 pešcev in 3 traktoristi. Poškodovanih je za kilometer dolgo kolono vozil.

Medtem ko lani v septembru na dolenskem območju ni bilo nobene smrtne žrtve, smo jih imeli letos kar pet, in to v treh karambolih. V 34 nesrečah pa je bilo 25 hudo poškodovanih in 28 laže ranjenih. Gmotna škoda znaša samo na razbitih vozilih nekaj sto tisoč dinarjev. Ugotovili so, da so 85 letošnjih septembrskih nesreč zakrivali vozniki osebnih avtomobilov, v 19 primerih nosijo krivdo tovornjakarji, 5 krivcev je bilo med soferji avtobusov, 6 nesreč so povzročili motoristi in 11 kolesarji. Treh nesreč so bili krivi pešci in trije vozniki traktorjev.

Med žrtvami prometa sta bila 2 voznika osebnih avtomobilov, 2 sopotnika in 1 kolesar. Med ranjenimi so po številu prav tako na prvem mestu vozniki osebnih vozil, 7 pa je bilo med njimi pešcev. V prometnih nesrečah tega meseca je bilo udeleženi tudi 15 tujecev, med katerimi je bilo 6 povzročiteljev nesreč, karamboliralo pa je še 9 zdomcev z vozili tuje registracije in v razen enega so vsi tudi krivci nesreč. Imeli smo skupno 132 nesreč. Kar pri 129 je ugotovljena človeška krivda: neprimerna hitrost, vožnja po sredi ali po levi strani ceste, izsiljevanje prednosti, prekratna varnostna raz-

ljoja odvetniki kot posamezniki ali združeni v delovni skupnosti. Odvetnik je pri svojem delu neodvisen, dolžan pa je vestno opravljati svoj poklic, skrbeti za ustavnost in zakonitost ter se ravnati po načelih poklicne etike. Praviloma je odvetnik dolžan dati stranki pomoč, odreče jo lahko samo iz upravičenih razlogov. Po kodeksu odvetniške poklicne etike so taki upravičeni

razlogi npr. preobremenjenost z delom, če so zahteve stranke objestne ali če neupravičeno odvetniku, ki jo je prej zastopal, noče poravnati svoje materialne obveznosti, če je v isti stvari zastopal nasprotno stranko. Ni pa upravičen razlog za odklonitev pravne pomoči, če stranka ne more plačati odvetnikovega dela; zastopanje in obramba socialno šibkih je bila že od nekdaj častna naloga odvetnikov. Na vprašanje, ali je koristno pooblastiti odvetnika za zastopanje ali zagovor, je moč odgovoriti samo pritrdilno. Odvetnik je tisti pravni strokovnjak, ki ne bo samo pasivno spremljal postopka, ampak bo v njem aktivno sode-

DOMA OB DENARNICO

14. oktobra zvečer se je Slavko Rožman iz Dobove vrnil domov, odložil denarnico na hladilnik in šel k počitku. Žena je samo za trenutek zapustila stanovanje, medtem ko je šla k sosedovim po mleko, a nekdo je to izkoristil.

Ko se je Rožmanova vračala domov, je videla neznanega moškega teči iz hiše. Doma pa je opazila, da je izginila denarnica, v kateri je bilo 4.000 dinarjev. Takoj je zbudila moža, da bi tata ulovil, vendar je bil neznanec prehitel. Ko je Rožman pritekel pred hišo, že ni bilo nikogar več.

TRIJE RANJENI PRI OSREDKU

14. oktobra popoldne je Alojz Miler iz Stolovnika vozil osebni avto od Goleka proti Krškemu. Glede na spolzko in mokro cesto je prehitro vozil, zato ga je pri Goleku zaneslo in je trčil v naproti vozeči osebni avto Pavla Gričarja iz Krškega. Pri nesreči sta se hujše poškodovala dva sopotnika: Branko Levičar v Milerjevem avtu in Jožica Gričar v Gričarjevem avtu. Lažje poškodbe je dobil tudi voznik Miler in še ena oseba. Materialne škode je za več kot 20.000 dinarjev.

Prehod pri železniški postaji Dobova je zelo nevaren in prekanje proge pri spuščeni zapornicah je vselej smrtno nevarno, posebno za starejše ljudi. V Dobovi je bilo že več železniških trkov na postaji, nazadnje prejšnjo soboto. (Foto: R. Bačer)

v naseljih in na mestnih ulicah je bilo 36 karambolov, na neregionalnih cestah smo imeli 35 nesreč in na lokalnih cestah 14 trčenj.

Spričo dejstva, da je bilo septembra dolgo časa lepo vreme, smo lahko zaskrbljeni nad deževjem v jeseni, če se bomo na cestah še naprej obnašali predrzno.

Vsak ima nekaj prav

Nadi Štrubelj, poslovodkinja trgovine BETI v Črnomlju so pristojni organi v kolektivno izrekli ukrep premestitve na drugo delovno mesto in jo krivili za primanjkljaj približno 10.000 din. Ker se prizadeta ni čutila kriva, se je po zavrnitvi pritožbe na delavskem svetu obrnila na sodišče združenega dela.

V odločbi, ki jo je po postopku izdala omenjeno sodišče, je rečeno, da je sicer nesporno ugotovljen primanjkljaj 11.793 dinarjev, za katerega je Nadi Štrubelj kot poslovodkinja odgovorna. Ni namreč vsakokrat merila blaga, ki je prišlo iz skladišča, in ni bila dosledna pri prevzemu pošiljk in tudi ni vedno reklamirala napačno. Premalo je bila pozorna, zato gre v tem primeru za pomanjkljivo ravnanje pri prevzemu in manipuliranju z blagom, kar pomeni hujšo kršitev delovne dolžnosti. Po mnenju sodišča združenega dela so organi v BETI pravilno ukrepali, nimajo pa prav, ko od Štrubeljeve zahtevajo povračilo škode, ker v Nadinem primeru ni mogoče govoriti o slabem namenu in ne o hudi malomarnosti. Ravnala je tako, kot delajo še marsikje drugod. Blaga ni meri-

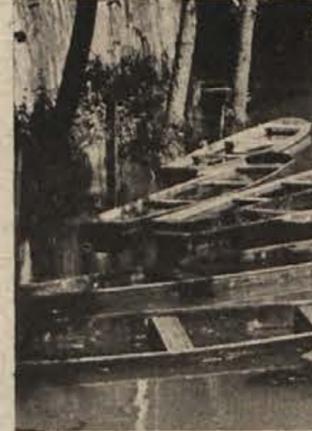
la, ker je zaupala listku, omeniti pa velja še, da je bila v letu 1974 večinoma sama v trgovini za vse. Da v primeru Nade Štrubelj ni šlo za nevestno gospodarsko poslovanje, kaže tudi stališče javnega tožilca, ki je odstopil od kazenskega pregona. Odločba sodišča združenega dela še ni postala pravno močna.

PREHITRO V DEZJU

17. oktobra popoldne je na Kvedrovi cesti v Šentjernej opazili „raubčee“, ti pa so tudi videli prave lovec, zato so se hitro razgubili med drevmi. Ob robu gozda pa je ostal avtomobil, s pomočjo katerega so ugotovili, kdo je na črno lovil divjaka.

Avto jih je izdal

Šentjernejski lovci so 14. oktobra v svojem revirju opazili „raubčee“, ti pa so tudi videli prave lovec, zato so se hitro razgubili med drevmi. Ob robu gozda pa je ostal avtomobil, s pomočjo katerega so ugotovili, kdo je na črno lovil divjaka. Novomeški gasilci so avto odvlekli v Šentjernej, tam pa so ugotovili lastnika. Z avtom Ford Capri nemške registracije se je na divji lov pripeljal 25-letni Anton Medvešek, rojen v Brežicah, ki živi v Kanadi. Medvešek se je pripeljal v domovino z avtom, ki si ga je izposodil pri Vincencu Jordanu iz Koprivnika; leta je na delu v Nemčiji. Na lovu je imel Medvešek lovsko puško svojega sorodnika. Ker pa si puške ni dovoljeno izposoditi in jo nositi po tujem lovišču, se je moral Kanadčan takoj zagovarjati pred sodnikom za prekrške. Ta mu je prisodil 1.200 din globe. Za drugič bo že vedel.

Krka precej dviga gladino in na nekaterih mestih je že prestopila breg. Pri Drami so morali cesto začasno zapreti, narasla voda pa se pozna tudi v Kostanjevici, od koder je naš posnetek. (Foto: R. Bačer)

Ali je vse zalotilo?

V zadnjem letu smo dobili kopicco samoupravnih sporazumov, družbenih dogovorov in raznih novih pravilnikov v delovnih organizacijah, toda marsikje imajo

ljudje občutek, da se teh dokumentov ne držimo dosledno. Jih premalo poznamo, jih kršimo vede ali kaj? O tem so povedali svoje mnenje:

STONE MARENTIČ, pravnik in sekretar semiške tovarne Iskra: „Sporazumov o osebnih dohodkih se ne držijo vsi, saj vedo, da ponekod delijo več, kot bi smeli. Ker je glede tega premalo nadzora, si posamezni kolektivi to lahko dovolijo. Kot sodnik združenega dela lahko tudi ugotavljam, da je večina delavcev, ki so na tem sodišču iskali pravice, spor dobila. Največkrat zato, ker so jim v kolektivno zaradi nepoznavanja predpisov ali novih zakonov izrekli napačen ukrep.“

VLADIMIR BAJC, predsednik sodišča združenega dela iz Novega mesta: „V nekaj primerih smo že ugotovili, da samoupravni sporazum ni v skladu z zakonom o medsebojnih razmerjih v združenem delu. Po mojem bi v delovnih organizacijah radi upoštevali vse te akte, toda nimajo ustreznih služb. Nimam občutka, da bi kje hote izgraval pravice delavcev. Po drugi strani pa tudi delavci še zmeraj premalo poznajo svoje pravice in možnosti, ki jih imajo. Iz naše prakse lahko povem, da so doslej najbolj značilne kršitve v OZD in TOZD v tem, ker ne povabijo prizadetega na obravnavo, ko delavski svet obravnava njegovo pritožbo, in si tudi ne dobijo mnenja sindikata, čeprav je nujen.“

ANTON KRAŠEVEC, inšpektor SDK v Novem mestu: „Po mojem pride do kršenja zakonitosti tudi zato, ker se predpisi prehitro spreminjajo in sporazumi niso v skladu s temi spremembami. Težko je namreč tako hitro slediti vsem novostim in v tem se marsikje izgublja. Prav tako menim, da so ponekod nepremišljeno sprejeli sporazume in so se zavedeli šele takrat, ko je bilo treba sprejeto izvajati.“

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: BOJAN V BOLNIŠNICI - Jože Božič iz Vel. Oreha je 13. oktobra dopoldne vozil z avtom po Šmihelski cesti, pri prehodu za pešce pri pokopališču pa je nenadoma stekel čez cesto 7-letni Bojan Gimpej. Četavno je Božič skušal nesrečo preprečiti, je otroka zadel, pri tem pa se je Bojan tako poškodoval, da so ga odpeljali v bolnišnico.

LOKA: MOST JE ZADEL - Črnomaljskan Stanko Petric je 13. oktobra dopoldne vozil tovornjak podjetja Beograd proti Adlešičem. Naložen je imel nakladalnik, ki je segal dobre štiri metre nad vozilo, zato je zadel betonski nosilec mosta na Loki, ko je hotel čezenj. Kabina nakladalnika je povsem uničena, da je škoda za 6.000 dinarjev.

METLIKA: KOLESARJA JE PODRL - Stjepan Lukunič iz Lukunič Drage pri Kamanju je 15. oktobra popoldne ustavil avto pri bencinski črpalnici, nato je zavijal v levo. Takrat je naproti pripeljal kolesar Jože Nemanic iz Metlike. Lukunič je zadel kolesarja in ga zbil na tla, nakar so poškodovanega Nemanica prepeljali v novomeško bolnišnico. Ima zlomljeno ključnico.

DOL. KOT: SPREDAJ V ROB, ZADAJ V TOVORNJAK - 13. oktobra dopoldne je Jože Prijatelj iz Kolanče vasi s tovornjakom vozil od Dvora proti Soteski. V ovinku pri Dol. Kotu je naproti pripeljal s osebnim avtom Jakob Pantar iz Črnega potoka, ki je med srečanjem zavrl. Njegov avto je s prednjim delom zaneslo v cestni rob, z zadnjim pa je zadel tovornjak. Škode je za 9.000 dinarjev.

KOČEVJE: NENADOMA PADDEL - 18. oktobra ponoči je Božo Hadorovac iz Kanižarice vozil kolo s pomožnim motorjem od Črnomlja proti domu. V ovinku pri Kočevju je iz neznanega vzroka zapeljal v levo, zadel v pločnik in padel. Ker si je poškodoval glavo, so ga prepeljali v bolnišnico.

ŠENTRUPERT: OBA STA PADLA - Magdalena Jermanova iz Straže pri Šentrupertu je 13. oktobra zjutraj šla peš ob desni robu ceste od doma proti Mirni, njo pa se je na kolesu s pomožnim motorjem pripeljal Peter Skarja iz Ravnika. Ta je Jermanovo zadel, pri tem sta oba padla. Pri nesreči se je Jermanova poškodovala, zato so jo odpeljali v bolnišnico, nekaj pravnih pomoči pa je dobil tudi kolesar.

BROD: TOVORNJAK GA JE - 17. oktobra dopoldne sta si pripeljala naproti voznika Života Pantič iz Straže s tovornjakom in Dušan Kump iz Bršlina z osebnim avtom. Ker je Pantič vozil po sredi, sta s Kumpom trčila in je škoda za 4.000 dinarjev.

BUŠINJA VAS: V OVINKU GA JE ZANESLO - 16. oktobra je pri Živkovi iz Brezovic pri Metliki vozil avto od Suhorja proti domu. V ovinku pri Bušnji vasi pa je zadel neslo ravno takrat, ko je naproti pripeljal z avtom Jože Bučar iz Brovca. Avtomobila sta trčila, lastnika pa imata za 6.000 dinarjev poškodovana. Razen tega je bila Bučarjeva sopotnica Angela Bučar laže poškodovana.

NEMEC JE MRTEV

20. oktobra popoldne se je pri Veliki vasi na avtocesti zgodila huda nesreča zaradi prenagle vožnje pri mokri cesti. Nemeč Horst Pufe Nuernberga je vozil osebni avto iz Zagreba proti Ljubljani, na ravni delu cestišča pri Veliki vasi je prehitel tovornjak, opazil pa je, da naproti prihaja tovornjak s klopnikom. Da bi se umaknil, je silovito zavrl, a ga je zaneslo v klopnik. Voznik Pufe je kmalu podlegel.

Brez obupa v temi

Klene besede in čvrst stisk desnice Jožeta Zupanca, kandidata za predsednika Zveze slepih

Jože Zupanc iz Dolenjskih Toplic je telefonist na centrali občinske skupščine Novo mesto. Je popolnoma slep: pri šestih letih in pol se je ponesrečil z bombo. Kandidira za predsednika Zveze slepih in slabovidnih Slovencev.

Takole nekako se mi je predstavil Jože Zupanc, ko sem se mu, saj razumete, nekako nerodno približal. In v isti sapi je dodal, da dela v Zvezi slepih že od leta 1956, da je bil že doslej „na nekaterih stolčkih“, vendar samo zato, da bi pomagal sotovarisem.

„Slepi, veste, ne potrebujemo usmiljenja, potrebuje-

Jože Zupanc: „Ni slepega človeka, ki mu ne bi mogli priskrbeti dela.“

mo samo najbolj preprosto razumevanje. Velik uspeh je, da se Zveza slepih od lani ne imenuje samo Zveza slepih, ki jih je v Sloveniji po zadnjih podatkih okoli 1800, ampak tudi Zveza slepih in slabovidnih. V naš krog smo brez zavisti sprejeli torej tudi ljudi, ki vidijo, kot pravijo precizno okulisti, s 60 in manj odstotki vida.

Tako slabovidnih je v Sloveniji vsaj še enkrat toliko kot slepih, v naše vrste smo jih sprejeli zato, ker ne želimo, da bi tudi nje prizadejala popolna ali skorajda popolna tema. Slabovidni pogosto izgube vid prav zaradi tega, ker ni nikogar, ki bi jim svetoval, kako naj ohranijo preostanek vida. In moram povedati, da posest preostalega vida pogosto temelji zgolj na nakupu preprostih pripomočkov.

Med drugim se naše društvo lahko pohvali, da je za knjižnico uvozilo elektronsko povečalo, ki poveča stran v knjigi z normalnim formatom na 50 krat 50 centimetrov.

Predvsem pa vzbujajo pri Jožetu Zupancu sobesedniku pogum in občudovanje besede, ki jih mirno navrže, ko govori o pomoči in usposabljanju popolnoma slepih ljudi.

„V Sloveniji je od že omenjenega števila slepih redno zaposlenih okoli 400 ljudi, ki praktično ne razlikujejo svetlobe od teme, vendar redno delajo. Večinoma so telefonisti, tako kot jaz, med njimi pa lahko najdemo tudi sodnike, fizioterapevte, administrativne delavce in še bi lahko našteval.

Lahko rečem, da v naši domovini ni slepega ali slabovidnega človeka, ki ga ne bi mogli zaposliti. In to kljub temu, da ni samo slep, lahko je tudi kako drugače invalid. Potrebna je samo trdna volja.“

In to trdno voljo sem spoznal v trenutku, ko je Jože Zupanc po pogovoru vstal, si za fotografiranje popravil kravato na snežnobeli srajci in po čvrstem stisku roke preprosto dobronamerno vprašal: „Zunaj dežuje. Ali imate dežnik? Prehladite se lahko.“

Nisem ga imel, vendar sem kljub temu „pogumno“ zakoračil pod sivo nebo, prepričan pa sem, da bi bil lahko kandidat Jože dober predsednik Zveze slepih in slabovidnih Slovenije. Dober vaš in moj prijatelj.

MARJAN BAUER

Leto dni do vode za 6 vasi

Kar 122 gospodinjstev v krajevni skupnosti Bela cerkev je dobilo ob krajevnem prazniku pipe v hišo — Poleg rok še 630 tisočakov prispevkov

Dvakrat so bili lahko veseli in ponosni občani krajevne skupnosti Bela cerkev, ko so se v nedeljo zbrali na slovesnosti v počastitev praznika krajevne skupnosti in 30-letnice zmage nad fašizmom. Krajevna organizacija ZZB NOV je dobila prapor, skorajda vsa gospodinjstva tega velikega območja pa vodo v hišo.

Ko je Brane Suhy v imenu družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine Novo mesto čestital občanom ob delovni zmagi in izročil predstavniku ZB Francu Rangusu prapor, je poudaril, da je dala ta krajevna skupnost 35 borcev NOV. Enaindvajset se jih nikoli več ni vrnilo domov.

Marko Ajdnik, predsednik KS Bela cerkev, je povedal nekaj besed o graditvi vodovoda in cest. Temelj vsega je bil soglasno sprejeti samoprisevek. Lani so že lahko zastavili lopate, danes pa ima vodo 122 gospodinjstev v šestih vaseh. Samo pri izkopu jarka za glavni vod so občani opravili 1500 udarniških ur, za vodovod, ki je ocenjen na 1,5 milijona dinarjev, pa so v denarju prispevali 630 tisočakov. Zapisati tudi velja, da so vsa gospodinjstva prispevala enak delež neglede na oddaljenost od glavnega voda, kar sicer v drugih krajevnih skupnostih ni prav pogost primer.

Vodovod pa ni edina stvar, ki so se je lotili in naredili v Beli cerkvi. Letos je bila zgrajena tudi cesta v Družinski vasi in del ceste na Vinji vrh, vsaka vas v krajevni skupnosti ima telefon, noben občan nima do telefonske zveze več kot 500 metrov poti. S čim takim se ne more pohvaliti prenekatero večje naselje v občini.

PREDAVANJE ZA PRAVNIKE

Društvo pravnikov v Novem mestu, ki zajema okrog 60 članov več občin, je 17. oktobra organiziralo zanimivo predavanje v prostorih okrožnega sodišča: novomeški rojak in nosilec več vzevnih in republiških funkcij Bogdan Osolnik je govoril o aktualnih političnih dogodkih in o pomenu naše nove ustave v svetu.

SRAJCE ZA MADŽARSKO

V novomeški tovarni perila Labod izdelujejo 60.000 srajc za Madžarsko. Ta kupčija je vredna okoli 180.000 dolarjev. To je prvo veliko naročilo za izvoz novomeških srajc v to državo.

Naslednji kamenček v mozaiku napredka krajevne skupnosti Bela cerkev je ureditev avtobusnega postajališča v Dragi, da ne bodo šolarji in delavci čakali na prevoz v dežju. Tečejo pogovori o asfaltiranju ceste

Brane Suhy čestita v imenu družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine Novo mesto prebivalcem krajevne skupnosti Bela cerkev ob otvoritvi vodovoda, ki je sad dobrega sožitja, žuljev in želje po napredku.

Suhokrajinski drobci

PROSTOR ZA GRADNJO OTROŠKEGA VRTCA V ŽUZEMBERKU je zakoličen. Izkopna dela so se tudi že pričela in upajo, da bodo letos viti vsaj temelji, če bo pa lepo vreme, bodo lahko opravili še kaj več. Vrtec bo zaenkrat grajen za 60 malčkov, lahko ga bodo pa pozneje z dozidavo povečali, da bo vsaj za 80 otrok. Investitor je skupnost otroškega varstva Novo mesto.

GRADNJA STANOVANJSKIH HIŠ na zazidalnem kompleksu na Dvoru se kljub dogovorom še ni pričela. Zaenkrat so menda izdelali le lokacijsko dokumentacijo za 7 hiš, za katero so pridobili tudi že soglasje, čakajo pa še na gradbena dovoljenja. Najprej nameravajo zgraditi cesto, da bodo lahko začeli dovažati

material, razen tega bi graditelji radi še pred pomladjo opravili vsaj izkopna dela, če pa bi vreme dopuščalo, bi zgradili tudi temelje.

JESENSKA SETEV je šele komaj v pripravi. Orati namreč pred tem deževjem niso mogli, zato bodo kmetovalci morali sedaj pohiteti, da bodo ujeli še nekaj primernega časa za setev. Ker je na območju Suhe krajine (kmetijske zadruge Žuzemberk) okoli 45 traktorjev, bo oranje lahko hitro opravljeno, saj zajame jensenska setev le okoli 360 hektarjev njiv.

KRAJANI IZ AJDOVCA IN OKOLICE bi radi čimprej dobili telefonsko omrežje do Ajdovca. To njihovo željo velja podpreti, saj so od telefonske zveze oddaljeni povprečno več kot 10 kilometrov, kar pa je zanje seveda neugodno. Večina krajev okoli Ajdovca ima tudi slabo oskrbo z elektriko, da ne govorimo o čistem pomanjkanju vode. Ker so občani pripravljeno sodelovati pri reševanju teh problemov, je potrebno zastaviti načrtno ureditev tega stanja.

M. S.

Vrtec, dvorana in vodovod

Ob novomeškem prazniku številne zares pomembne pridobitve

Poleg osrednje proslave v Dolenji Straži bo ob prazniku novomeške občine še nekaj prireditvev, ki gotovo zaslužijo pozornost, razen tega bo novomeška občina ob 30-letnici osvoboditve dobila nekaj objektov najširšega družbenega pomena.

V petek ob 9. uri bo na Drski otvoritev otroškega vrtca. Istega dne bo ob 18. uri v Dolenjski galeriji otvoritev razstave partizanske grafike. V soboto ob 10. uri bodo v Mirni peči podelili rajonskemu odboru OF domicilno listino in odprli asfaltirano cesto. Istega dne ob isti uri bo v Dolenjskih Toplicah otvoritev novih poslovnih prostorov industrije obutve „Bor“. V ponedeljek ob 19.30 bo v novomeškem Domu kulture revija pevskih zborov novomeške občine. V torek ob 18. uri bo otvoritev nove novomeške športne dvorane in slavnostna akademija v počastitev občinskega praznika. V sredo ob 8.30 bodo pri črpalnici v Družinski vasi predali namenu novi novomeški vodovod. Istega dne ob 10. uri bo v športni dvorani slavnostna seja vseh zborov skupščine, izvršnih organov in družbenopolitičnih organizacij novomeške občine. Prav tako v sredo ob 11.30 bo v prostorih IMV proslava ob 20-letnici ustanovitve Industrije motornih vozil, hkrati bodo predali namenu nove proizvodne prostore. V sredo ob 16. uri se bodo začela v športni dvorani športna tekmovanja, v šmarješki osnovni šoli „29. oktober“ pa bo ob 10. uri srečanje pionirjev in borcev.

miš“, „mrzlo — vroče“ in druge take igrice. Vsaj nekaj!

Dvorano v Partizanovem domu so uporabljali za kulturne prireditve, množične sestanke in v druge namene. Po obnovi bi vse to nadaljevali, le z nekoliko več reda in odgovornosti. Dodali pa bi še večerne telesnovzgojne ure za mladino, saj je bil eden od pogojev občinske Zveze za telesno kulturo, ko je dala denar, da na Otočcu obnovijo tudi telesnovzgojno društvo.

SHRANITE STAR PAPIRI!

Novomeški Rdeči križ ponovno pripravlja akcijo zbiranja starega papirja, zato naproša občane, naj ne mečejo starega papirja stran, ampak naj ga raje shranijo do 17. novembra, ko bodo pripravljene kupe papirja pobirali po domovih. Tako kot vedno bo tudi od te akcije pridobljeni izkupiček šel za humanitarne dejavnosti. Letos spomladi so se Novomeščani prav lepo odrezali v enaki akciji, saj so darovali za okoli 30 ton starega papirja. Naj uspeh tudi zdaj ne izostane!

KRKA PREPLAVILA CESTO

Po večdnevem deževju je Krka prejšnji teden spet prestopila bregove in se razlila po njavih in travnikih ter ogrozila nekaj lesenih mostov. Pod vodo je bil večji del šentjernejske ravnine. Zaradi poplavl je bila več dni zaprta tudi cesta Dobrava — Šentjernej.

Držijo pesti za novo streho

Na Otočcu že nekaj tednov obnavljajo od požara uničeni Partizanov dom

Pol leta po požaru so začeli Partizanov dom na Otočcu le obnavljati. S pogodbo, ki sta jo podpisala tudi predstavnika osnovne šole in krajevne skupnosti, se je Novograd obvezal obnoviti streho, strop in prizidek. Ta dela naj bi bila končana do dneva republike, za kaj več pa tudi ni denarja.

Pomanjkanje denarja je bilo ves čas glavni vzrok, da se niso lotili obnove. V oktobru se je nekoliko obrnilo na boljše: nekaj nad 150.000 din je prispevala zavarovalnica Sava kot odškodnino oziroma zavarovalnino za dom, 100.000 din je dala občinska Zveza za telesno kulturo, občinska izobraževalna skupnost pa se je odločila dati

100.000 din posojila. Na vlogo za denarno pomoč ZKPO še ni odgovorila.

Ko bo dom pod streho, bo treba obnoviti oder, tla, instalacije, ogrevanje in inventar. Ali se bo to posrečilo urediti prihodnje leto? Usposobitve stavbe težko pričakujejo, še najbolj šola, ki je imela dovoljenje za telovadbo v dvorani.

„Po urniku bi morali imeti 80 telovadnih ur na teden; ker ni dvorane, si pomagamo, kot vemo in znamo,“ pravi ravnatelj Franc Pavkovič. „Če je lepo vreme, otroci telovadijo na prostem, če je slabo, pa kar pod šolsko streho, najčešče v razredih. Namesto pravih telesnovzgojnih ur imamo na sporedu „slepe

Novogradovi delavci hitijo obnavljati požarani otoški dom.

NAJ VIHRAJO ZASTAVE!

Občani! Ne bomo grozili z odlokom, ki določa, kdaj je treba izobesiti zastave, prosili bi vas le, da ob prazniku občine Novo mesto izobesite zastave v mestu namem, v naseljih, kjer so sedeži krajevnih skupnosti, in na zgradbah, ki ležijo ob cestah 1., 2. in 3. reda. Torej: delovne in druge organizacije, hišni sveti ter lastniki in upravljalci zgradb, posrbsite, da bo Novo mesto že dan pred praznikom dobilo slavnostno podobo!

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Minuli teden sem se udeležil „okroglo mize“, za katero so predvojni in medvojni dolenski revolucionarji pred slovenskimi novinarji razgrnili del svojih spominov na dolenski predvojni revolucionarno vretje. V več kot triurnem prisrčnem in sproščnem pogovoru so prekaljeni revolucionarji pred nami, otroci vojne ali pa še to ne, eden za drugim risali podobo predvojnega Dolenjske, svojega otroštva in mladeništvu, svojega kaljenja v mladeništvu, kaljenja med akcijami trosenja letakov in prižiganja kresov na predvečer prvih majev, utrjevanja v stavkah in fašističnih temnicah. Čeprav so govorili iz sebe, niso govorili zase, za nas so tkali sliko nekega resnično pomembnega obdobja.

„Dolenjsko špartanstvo“

In naj mi zdaj nihče ne zameri — nočem biti zlonameren — ko vprašam: „Pomembnega?“ Ko sem namreč po pogovoru v knjižnici brskal za gradivom o dogodkih, o katerih je tekla beseda, sem naletel le na nekaj pičil beležk. Bodo znanostniki vedeli, da so bile Dolenjska, Bela krajina in Notranjska zibelke in matere partizanstva, bodo naši sinovi in vnuki še vedeli, da je bila predvojnega novomeška gimnazija trdnjava naprednega mišljenja, bo generacija za nami še vedela povedati, da je, če zdaj omenim samo „nepomemben“ drobček, dala kopenska Dolenjska Narodnoosvobodilni vojski tudi 20 mornarjev?

Najbrž ne, ker ni to nikjer zapisano ali pa je o tem premalo napisano. Eden od sogovornikov za „okroglo“ mizo je pravilno ugotovil, da ponekod drugje govorijo in pišejo o tisočih, ki so padli, pri nas, kjer je bilo takih na desetisoče, pa sramežljivo molčimo. Kako, iz česa bodo prihodnji rodovi vedeli, da je bilo predvojni in medvojni revolucionarno vretje na dolenskih tleh resnično pomembno, ko pa vendar vemo, da lahko pomembnost ali nepomembnost ocenjujemo samo na temelju vedenja? Ljudje pa odhajajo, spomini bledejo...

Pribiti hočem naslednje: dokler je še čas, je treba zbrati vse gradivo za pisanje dolenske predvojnega in medvojnega zgodovine.

Še danes, po nekaj tisočletjih namreč vemo, da je neki Spartanec rekel svoji materi pred odhodom v vojno, da se bo vrnil: „Ali s ščitom ali na njem!“ Na Dolenjskem je bilo, če dovolite primerjavo, takih Spartancev na desetisoče. Ali smo res bolj molčeči od prislovično molčečih Spartancev?

MARJAN BAUER

Novomeška kronika

NEMŠKI OBISK — 26. oktobra bo v Novo mesto prispela 15-članska mladinska delegacija iz Ditzingena, ki bo v Sloveniji ostala osem dni. Mladi Nemci se bodo v tem času seznanili z delovanjem Zveze socialistične mladine Slovenije, obiskali bodo Novoteks, Krko, mladinsko osnovno organizacijo ZSMS na Dvoru in Žuzemberku, spoznali se bodo z družbeno ureditvijo SRS in SFRJ, z našim šolskim sistemom, obiskali pa bodo tudi partizanski Rog in Bazo 20.

SREČANJE UPKOJENCEV — Društvo upokojencev Straža — Toplice je prejšnji teden pripravilo srečanje svojih članov pred domom „Svobode“ v Gornji Straži, kjer so razvili upokojeniški prapor.

ZA POKALE — V počastitev občinskega praznika bo komisija za šport pri OK ZSMS Novo mesto pripravila mladinsko tekmovanje v kosarkarstvu, streljanju zračno puško, šahu in rokometu. Tekmovanja bodo vodili izkušeni športniki, ekipe pa se bodo srečale v nedeljo. Najboljši bodo dobili pokale in diplome.

NOVOMEŠKI „JETI“ — Najraje se zadržuje v lokalih, kjer imajo oblažinjene stole, njegove sledove pa je moč najti tudi po avtobusih, kinodvoranah in še kje! Pišemo o novomeškem „jetiju“, ki ima neznanško dolge nohte, s katerimi razpara oblažinjene stole in sedeže ter iz njih izvleče podloge. Ali se z njimi hrani, tega ne vemo. Pa tudi zunanjo

podobo nenehno spreminja, tako da mu zoologi še niso nadeli imena. Po domače pa se mu reče — pobalinstvo, objestnost ip!

SMRTI — Umrli so: Ivan Kavran, upokojenec iz Črnomlja, Pod smreko 4, v 70. letu starosti; Stanislav Pugej, delavec iz Stranske vasi 39, v 39. letu starosti; Jože Božič, trgovski poslovodja z Glavnega trga, v 43. letu starosti; Franc Barbič, upokojenec s Partizanske ceste 10.

Ena gospa je rekla, da nekateri še vedno na fin način povedo, da jih je treba ogovarjati z gospodi. Ze večkrat se je zgodilo, da je kdo klical tovariša zdravnika v Novoteksovi ambulanti, pa ga je medicinska sestra popravila: „Ste mislili gospoda zdravnika, mar ne?“

Korak naprej

Krajevna skupnost namenila za zemljišče in načrt za novi zdravstveni dom 500.000 din

Misel o gradnji novega Zdravstvenega doma v Ribnici je stara več let. Izhaja iz vrst zdravstvenih delavcev, ki delajo v slabih razmerah. Šele danes so se pojavile možnosti za uresničitev te davne želje.

Ze leta 1948 je bila v Ribnici osnovana javna zobna ambulanta, kasneje pa še splošna. Z doživljanjem k stavi zdravstvenega doma pa so dobile prostor tudi vse ostale službe.

Sedanja stavba Zdravstvenega doma (ZD) v Ribnici ne ustreza potrebam sodobne medicine. Zato je bil ustanovljen iniciativni odbor, ki je v sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo in projektivnim birojem pri Kliničnem centru izdelal predlog za nov zdravstveni dom, ki naj bi bil podoben novemu ZD v Logatcu. Podrobni načrti zanj morajo biti izdelani dovolj zgodaj, da bo lahko ribniški ZD vključen v srednjeročni program razvoja zdravstvene mreže. Gradnjo bi financirala regionalna skupnost zdravstvenega zavarovanja. Glavna naloga iniciativnega odbora je, da skrbi za izdelavo načrtov in uredi vse potrebno za odkup zemljišča, katerega lastniki so zasebniki.

Ko bo novi ZD zgrajen, bo ustrezal sodobnim zahtevam zdravstva. Cilj gradnje in želja zdravstvenega osebja je, da bi se zdravstvena služba čim bolj približala občani. V novih prostorih, ki bodo obsegali 3.797 kv. m. skupne površine in 2.490 kv. m. čiste, delovne površine, bo organizirana vrsta služb, ki jih sedaj pogrešamo. V ZD bo oddelek fizioterapije, lekarna, izpostava regionalne skupnosti in dodatna zobna ordinacija za odrasle. V teh prostorih bo delovala tudi komisija za določanje staleža, stopnje invalidske upokojitve ipd.

Zdravniško osebje, ki dela v ZD, bo moralo vložiti še veliko truda, da bo načrt v celoti uresničen. Potrebna bo tudi pomoč širše družbeno-politične skupnosti. Občinska skupščina bo delo usklajevala. Skupna investicija, višje od 500.000 din, bo veljala 50.856.503 din.

Vsi ti načrti bodo zahtevali tudi kadrovske okrepitve. Potrebno bo še en zdravnik, nekaj zdravstvenega osebja pa bo prišlo iz šol, kjer jih študirajo.

Postaja Zdravstvenega doma v Sodražici in Loškem potoku so dobre. Tako je res potreben le nov ZD v Ribnici. Storjen je korak naprej, vendar bo potrebno še lep čas počakati, da bo želja zdravstvenega osebja in občanov uresničena.

FRANCI ŽELEZNIK
KAREL ORAZEM

Pred referendumom o samopriskupku so predstavniki ribniške občine in zdravstva seznanili s potrebo po gradnji novega zdravstvenega doma ne le občane, ampak tudi predstavnike ljubljanskega območja in republike, med njimi Vinka Hafnerja. (Foto: J. Primc)

Spet si je družba odrezala večji kos

Pri delitvi družbenega proizvoda letos ostalo vsem OZD manj kot lani, družba pa je dobila približno polovico več — Polletni obračun ni razveseljiv

Analiza gospodarjenja v TOZD in OZD v ribniški občini za prvo polovico leta kaže po podatkih službe družbenega knjigovodstva, da se z letošnjimi rezultati ne bi mogli pohvaliti. Predvsem je bilo ustvarjenega manj, kot je bilo načrtovanega; delitev ustvarjenega pa je potekala precej drugače, kot je bilo predvideno oziroma dogovorjeno.

Gospodarske organizacije, ki imajo žiro račun v Ribnici (v oklepaju so k tem rezultatom priloženi rezultati TOZD Donit, Sukno, Godzarska kooperacija in „Jelenov žleb“), so v primerjavi s prvim pol-

letjem lani dosegle pri 3 (3) odst. več zaposlenih za 122 (126) odst. večji celotni dohodek, za 126 (129) odst. večja porabljena sredstva, za 109 (116) odst. večji dohodek in za 48 (39) odstotkov manjšo sklado. Ti rezultati povedo, da so TOZD, katerih sedež OZD je izven občine, precej pripomogle k boljšemu uspehu ribniškega gospodarstva.

Delitveno razmerje družbenega proizvoda med ribniškim gospodarstvom in družbo se je skoraj za 10 odstotkov poslabšalo na škodo (TOZD). Tako je to razmerje znašalo lani 72,2 : 27,8 v korist (TOZD), letos pa le še 62,8 : 37,2. V primerjavi z lani so narasle pogodbene obveznosti za 6 odstotkov, zakonske obveznosti kar za 192 odstotkov, prispevki in davki iz osebnih dohodkov pa za 20 odstotkov. Če pogledamo podrobneje zakonske obveznosti, so narasle po občinskih predpisih za 38 odstotkov, po republiških predpisih za 285 odstotkov, po zveznih pa za 14 odstotkov, medtem ko so druge zakonske obveznosti (brez stanovanjskega prispevka, ki pripada OZD) narasle za 208 odstotkov.

Uskladiti delo

Na območju Sodražice so te dni ustanovili prvi svet Zveze komunistov v ribniški občini. Steje 7 članov: po dva sta iz osnovne organizacije (OO) ZK Donit in krajevne OO Sodražica, po eden pa je iz OO osnovna šola, TOZD INLES in občinskega komiteja.

Namen svetov ZK, katerih ustanovitev so pripravljali v ribniški občini že od spomladi, je, da bi usklajevali predvsem politično delo na svojem območju, se pravi, da bi enotno nastopali v krajevni skupnosti, delovnih organizacijah in tudi družbenih službah.

V delo sveta ZK bodo po potrebi pritegnili še predstavnike SZDL, mladine in sindikata pa tudi druge, saj bo le tako delo sveta kar najuspešnejše.

J. P.

SKRB ZA BORCE

Komisija za zdravstvena vprašanja borcev NOV pri občinski organizaciji ZKB Ribnica je letos poslala na zdravljenje 21 borcev, na letovanje pa 28. Borci, ki so bili deležni te skrbi in ugodnosti organizacije, so bili zadovoljni. Krajevne organizacije ZKB bi morale zdravstveno komisijo redno obveščati o zdravstvenem stanju borcev.

M. G.

KONCERT

Ribniška vojaška enota je pred kratkim organizirala v hotelu „Jelka“ družabni večer za svoje starešine in člane njihovih družin. Ob tej priložnosti je bil koncert, na katerem sta peli Zdenka Vučković in Nivea Riguto, igral pa je ansambel „Opatijski souvenir“. Prireditev je bila posvečena dnevu topništva.

M. G.

Varovati spomenike NOB

Patronat delovnim in drugim organizacijam

Komisija za varstvo spomenikov pri občinskem odboru ZKB NOV Ribnica je dala v svoj delovni program, da bo v jubilejnim letu 30-letnice osvoboditve ponovno pokrenila akcijo za varstvo spomenikov, spominskih plošč in obeležij, posvečenih dogodkom iz naše borbe za svobodo.

Spomeniki so bili postavljeni na pobudo raznih organizacij, ob otvoritvi pa so bili predani organizacijam v varstvo. Vendar marsikdo pozablja na dolžnost, ki jo je prevzel. Vzrok je, da se vodstvo organizacij menja, sta-

rih zapisnikov nihče več ne bere in spomeniki ostajajo pozabljeni.

Po sedanjem predlogu naj bi posamezne delovne ali družbenopolitične organizacije prevzele skrb za urejanje in varovanje posameznega spomenika, hkrati pa tudi skrb za spominske svečanosti pri njih. Ti dogovori bi morali biti sklenjeni v kratkem, da bodo spomeniki lepo urejeni že do dneva mrtvih.

Krajevne organizacije ZKB pa bi se morale z vodstvi šol dogovoriti, da bi šolarji postopno obiskovali vse spomenike na svojem območju. Ob takih priložnostih naj bi preživeli borci govorili otrokom o dogodku, ki mu je posvečen spomenik, in o pomenu revolucije. Tako bi na najbolj neposreden način prenašali tradicije NOB na mladi rod.

M. GLAVONJIČ

SKUPNO GLASILO

Pred kratkim je izšla izredna skupna številka glasil kolektivov: Donit Medvode, ki ima TOZD tudi v Sodražici, Melamin Kočevje in Svit Kamnik. V njej so prikazani rezultati poslovanja vseh treh delovnih organizacij, ki že zdaj tesno proizvodno sodelujejo in se pripravljajo na združitve. Prav pripravam na združitve je skupna številka glasila tudi namenjena, saj se bodo tako vsi zaposleni najbolje seznanili z dejstvi, zakaj je ta združitve potrebna in koristna.

J. P.

Koristno cepljenje

Tudi v Sodražici kot v vseh drugih krajih te dni cepijo otroke prvega in osmega razreda proti davici, tetanusu in kozam. Dr. Ciril Kumelj je o tem povedal:

„Cepljenje je najboljša oblika preprečevanja bolezni. Tako so otroci in občani skoraj trajno zaščiteni proti raznim boleznim. Na območju naše zdravstvene postaje že dolgo sploh ni bilo primera, da bi kdo izmed otrok ali občanov srednjih let zbolel zaradi tetanusa. Proti tej bolezni je namreč vsak cepljen že, ko je star okoli dve leti, potem še v prvem in osmem razredu osnovne šole pa še pri vojakih. Zato smo na našem območju imeli le dva primera te bolezni pri ljudeh, starih nad 70 let, pri katerih je odpornost za-

manj kot lani, medtem ko so drugi udeleženci v delitvi dobili letos kar za 48 odst. več. To pomeni, da o razbremenjevanju gospodarstva ne govorimo, delamo pa prav nasprotno.

J. P.

radi cepiva z leti popustila.

Razen proti naštetim boleznim pa smo že ali še bomo cepili otroke tudi proti nekaterim drugim.“

J. P.

Na fotografiji so otroci prvega razreda osnovne šole Sodražica, ki kar pogumno prenašajo cepljenje. (Foto: J. Primc)

Izdelati koristne programe

Vsak sam najbolje ve, kaj je doma narobe

O stabilizacijskih programih delovnih organizacij je pred kratkim razpravljalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta Ribnica. Ugotovili so, da se je večina sindikalnih organizacij vključila v stabilizacijska prizadevanja in da so člani sodelovali pri izdelovanju stabilizacijskih programov in njihovem uresničevanju.

Prvi sadovi so tudi že vidni, predvsem pri boljši kakovosti proizvodov, večjem izvozu, manjšem uvozu itd. Najbolj resno so poprijeli v Inlesu, Donitu, ITPP in RIKO. Po dosedanjih ocenah so za stabilizacijo naredili največ v TOZD Inles Loški potok, kar se že kaže pri poslovnih uspehih te TOZD.

Stabilizacijske programe so izdelali povsod. Zaš so nekateri preveč načelni. V takih primerih je občinski sindikalni svet že posredoval in dal predloge, kaj morajo izboljšati. Dober je namreč le tak program, ki bo delovni organizaciji in s tem vsem zaposlenim koristil.

Sedanja gospodarska položaja v ribniški občini in nasploh ni dober. Za udržitve gospodarstva so potrebni pametni, odločni in predvsem konkretni ukrepi. Načelnih ugotovitev je bilo dovolj in celo preveč, od njih pa ni bilo koristi. Vsak se mora zavesti, da bo imel le tisto, kar bo sam prigrisposporil. Na druge se ne kaže zanašati in čakati, da bodo ti našli zanj rešitve. Vsak je namreč svojega kolektiva in s tem svoje sreče (ali nesreče) kovač.

J. PRIMC

Novi dom JLA v Ribnici je že dolgo pod streho, kljub temu pa obrtniki hite delati, da bi ga lahko odprli za letošnji dan JLA. Dela je namreč poletno deževje nekoliko zavrla. (Foto: J. Primc)

Tomšičeva „Uporna kri“

Prva knjiga posvečena NOB v ribniški občini

Ze novembra ali decembra bo izšla v založbi Borec knjiga „Uporna kri“, ki jo je napisal Andrej Tomšič iz Ribnice. O knjigi je avtor povedal:

„Obsegala bo okoli 260 strani. V njej bosta natisnjeni dve zgodbi in sicer „Uporna kri“ in „Kurir Branko“, kot dodatek pa še „Smrt na lazu“. Te zgodbe sem pisal v letih od 1960 do 1965, obravnavajo pa dogodke med zadnjo vojno na območju ribniške in delno kočevske občine. Ta knjiga bo

hkrati tudi prva o dogodkih iz NOB v ribniški občini. Doselej je bilo namreč o vojnih dogodkih v ribniški občini napisanih le nekaj člankov, v knjigah pa so bili prikazani obrobno. Knjigo sem napisal, ker čutim kulturni dolg do ribniške občine.

„Uporna kri“ je glavna zgodba v tej knjigi in je izhajala do

pred kratkim kot podlistek v TV 15, razen tega so bili odlomki iz nje objavljeni že leta 1963 v kočevskih Novicah. Tudi „Kurir Branko“ je že leta 1961 izšel v kočevskih Novicah. V „Smrti na lazu“ pa opisujem smrt svojega očeta, ki je padel 30. junija 1942 v danskem lazu.“

Na vprašanje, če so vse zgodbe pisane po resničnih dogodkih in če je zgodbi po prvotnih objavah kaj spremenil, je povedal:

„Osebe so resnične, le imena sem jim spremenil. Tudi kraji in dogodki so resnični. Kdor se hoče, se lahko v njih spozna. Nisem pa spremenil imen neka-

Andrej Tomšič: „Morda bo moja knjiga prispevala vsaj delček k zgodovini NOB v ribniški in kočevski občini.“

terih glavnih partizanov oziroma voditeljev. Tako je Daki tudi v moji zgodbi Daki, Stjenka je tudi Stjenka itd. Zgodbe so napisane na osnovi dokumentov, kar pomeni, da bo knjiga tudi prispevek k zgodovini NOB v ribniški občini.

Po objavah teh del v kočevskih Novicah in TV 15 so me nekateri, ki sem jih opisal, obiskali, nekateri so mi pisali, nekateri pa so pisali tudi TV 15. Na podlagi teh odmevov sem zgodbe dopolnil in bodo nekatere stvari v knjigi spremenjene.“

O zbiranju in pisanju spominov iz NOB je Tomšič, ki je tudi tajnik samoupravne interesne skupnosti za kulturo, dejal:

JOŽE PRIMC

Proslava 30-letnice osvoboditve v Pišecah je v nedeljo obiskalo nad 2500 ljudi. (Foto: J. Teppey)

Prošnje, ki niso za v predale

V Brežicah je premalo solidarnostnih stanovanj — Najnujnejši primeri bodo letos rešeni — Kdaj bo zaživela samoupravna stanovanjska skupnost?

— Tovariš Novak, vi ste predsednik UO solidarnostnega stanovanjskega sklada v brežiški občini. Koliko stanovanj ste že razdelili iz tega naslova?

— Dva in dvajset. Toda preden smo se odločili, smo obiskali vse prosi- ce, da smo laže izbrali najbolj potrebne. Gledali smo predvsem na družine z otroki. V Črešnjicah smo našli primer, ko je v sobici in kuhinji prebivalo enajst ljudi. Eden od prosi- cev iz Bukoške je imel vse pohištvo v kmečki šupi, zadelani s ko- roznicno. Zraven je bila sobica (2 krat 4 m), v kateri sta živela mož in žena z dvema majhnima otrokoma. Ti so bili presrečni, ko so dobili stano- vanje, in ga znajo tudi ceniti.

— Je ostalo veliko prošelj re- šenih?

— Vsaj še enkrat toliko skoraj enako problematičnih. Pojavljajo se tudi novi prosihci, o katerih prvič ni

smo razpravljali: na primer družina Tomše iz Brežic, katere prošnja je obležala na občini. V takih primerih letijo očitki na nas, češ da za soli- darnost nič ne ukrenemo. V resnici pa je upravni odbor sklada obravna- val vse prošnje, ki so nam jih poslali, ne moremo pa vedeti za tiste v ob- činskih predalih. Prizadeti me napa- dajo, toda ali sem jaz kriv, če v Bre- žicah ne čistijo kanalov, da potem voda vdira v stanovanja, ki so sicer popolnoma v redu?

— Koliko prošelj boste letos lahko še rešili?

— V novem stolpiču je 20 stano- vanj. Ostalo nam je še 27 starih pro- šenj, novih pa še nimamo v rokah in jih doslej nismo obravnavali.

— Ali se boste ravnali po ena- kih merilih kot prej?

— Ne! Upoštevali bomo nove kri- terije, predvsem čakalno dobo, kar smo prvič zanemarili. Nekateri pro- sihci imajo na občini vloge za stano-

vanja po deset let in več, pa še niso dobili odgovora. Čas bi že bil, da zaživi samoupravna stanovanjska interesna skupnost in da bi ta pravi- čneje delila stanovanja ljudem, ki so jih res potrebni. Bili so primeri, ko so nosilci stanovanjske pravice odda- jali prazna stanovanja podnajemni- kom, namesto da bi jih vrnili družbi. Prav je, če povem, da so vsa bivali- šča, iz katerih so se družine izselile v solidarnostna stanovanja, neuporab- na, zato ne bi smeli več dovoliti vse- litve. V nasprotnem primeru se bo- mo stalno vrteli v istem krogu pro- šenj.

Ivan Novak, predsednik UO solidarnostnega stanovanjskega sklada za brežiško občino.

Nazadnje bi vam rad povedal še tole. Na račun ljudi v solidarnostnih stanovanjih se pojavljajo razne ne- primerne pripombe. V odgovor na- nje pripominjam, da si bodo te dru- žine sčasoma opomogle in potem- takem ni nujno, da bi ostale vse živ- ljenje siromašne.

JOZICA TEPPEY

PIŠECANI ZA STABILIZACIJO

Izdatke za postavitev spome- nika v Pišecah so poskušali ob- čani te krajevne skupnosti zmanjšati, kjerkoli je bilo to mogoče. Po predračunu naj bi spomenik in ureditev okolice veljala 550 tisoč din, s prostovoljnim delom domačinov, mladi- cev in vojakov ter udeležbo delovnih kolektivov pa so ures- ničili načrt z 260 tisoči din.

IZVOZ DVAKRAT VEČJI OD UVOZA

Delovni kolektivi brežiške ob- čine izvažajo dvakrat več kot uvažajo. Takšno usmerjenost je občinska skupščina ugodno oca- nila. Priporočila jim je, naj se kljub ugodnemu razmerju med prodajo in nakupom v tujini vključujejo v izvoz še z večjimi količinami.

V SEPTEMBRU BLIŽE PLANU

Pri investicijskih naložbah v prvem polletju pričakova- nja v brežiški občini niso bila uresničena. V gospodar- stvu so investirali komaj 33 odst., v negospodarstvu pa 17 odst. planiranih sred- stev. V septembru so se stva- ri bistveno izboljšale, zato pričakujejo, da bodo plani- rane investicije dosežene do konca leta. Trenutno so za- gotovljena sredstva za vse naložbe.

Če ni dvomov, ne bo težav

Srednjeročni programi počasi nastajajo — Vsak zase naj dela tako, da si odpira pota — povezovanju — Usmeritev je jasna in vodi k enotnemu razvoju posavske regije

Pri oblikovanju srednjeročnih programov se zatika, pa ne samo v krški občini, ampak tudi pri obeh sosedah. Strokovne službe v delovnih organizacijah niso še tako organizirane, da bi programe pravočasno pripravile.

Marsikje so v zadregi, vajeni, da je doslej za vse programirala le skupščina, zdaj pa je vsak dolžan prispevati svoj delež. Čuti se, da je bilo družbeno planiranje v zadnjem desetletju nasploh zapostavljeno, da ponekod ni za to usposobljenih ljudi, drugod pa ne pravega odnosa od tega.

Toda posavske občine imajo dobro izhodišče, saj so sprejele razvojni program za svojo regi- jo. Gre torej predvsem za to, da zdaj delovne organizacije spo-

znajo svoje mesto v njegovih okvirih in upoštevajo nakazano usmeritev. Ob tem pa ne bi smele pozabljati na integracijske procese, in razne oblike medsebojnega sodelovanja. Čas je, da bi napravile korak naprej in uresničile sklepe medobčin- skih organov. Še vedno je od- prto povezovanje v šolstvu, zdravstvu, kulturi in v nekaterih gospodarskih panogah, na primer v kovinski industriji, pro- metu itd.

Zamujeno je težko popravljati, zato je nudi oblikovanje srednjeročnih programov in nji- hovo medsebojno usklajevanje

eno zadnjih priložnosti za pre- hod od besed k dejanjem. Brez resnične pripravljenosti se to ne da, in če bi se povsod tako za- greli kot pri banki, bi bilo več uspehov tudi na drugih področ- jih.

KDO IN KOLIKO ZA VRTEC?

Skupnost otroškega var- stva Krško je predvidela let- nos 3,5 milijona din za novo vzgojnovarstveno ustanovo v Krškem. Sklad za negospo- darske investicije naj bi pri- speval 1 milijon din, sklad za otroško varstvo 800 tisoč din, krajevna skupnost Krško 350 tisoč din, delo- vne organizacije na območju Krškega pa 1.354.000 din. Po samoupravnem sporazu- mu, ki so ga podpisale TOZD, naj bi bila to njihova pomoč zaposlenim ženskam, da bodo lahko prihajale na delo brez skrbi, saj zdaj mnoge nimajo urejenega var- stva.

Postopoma do celodnevne šole

V obdobju 1976-1980 planirajo v krški občini večje naložbe za vzgojo in izo- braževanje mladega rodu. Mednje sodi investicija za novo osnovno šolo v Leskovcu ter zagotovitev denarja za adaptacijo osnovnih šol na Raki, v Podbočju in v Kosta- njevi. To bo omogočilo prehod na enozimski pouk in postopoma na celo- dnevno šolanje.

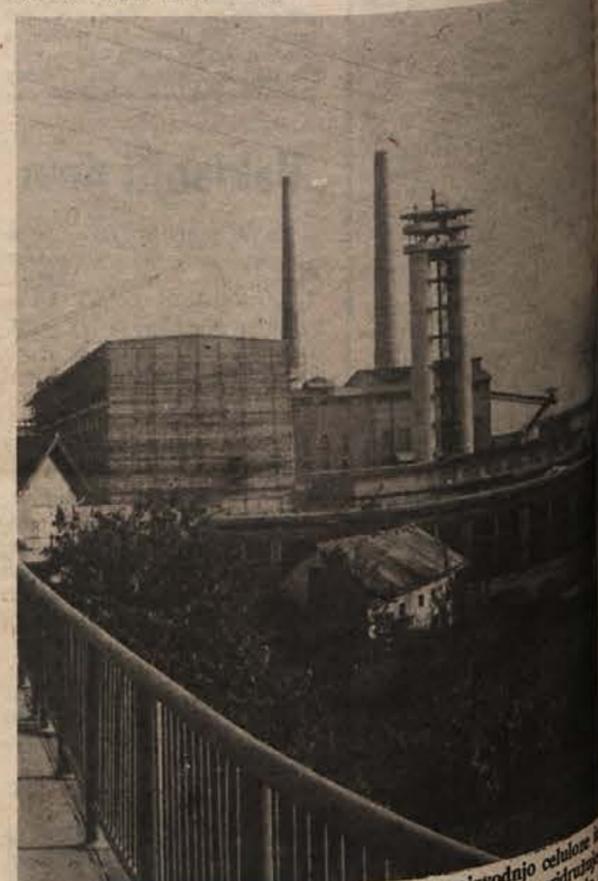
V šolah, kjer že imajo pouk v eni izmeni, pa name- ravajo v naslednjih petih letih dograditi nekatere manj- kajoče prostore: v Krškem kuhinjo in nekaj učilnic, v Brestanici prav tako kuhinjo in učilnice, v Koprivnici telovadnico, v posebni šoli v Krškem pa adaptirati seda- nje prostore ali pa zgraditi nove in stare prepustiti osnovni šoli „Jurij Dalma- tin“. Pogoje za normalno delo bodo morali zagotoviti tu- di v Šolskem centru. Tam nameravajo odpreti nov od- delek za kemijo, da bodo la- hko šolali tudi dekleta.

Letos ima podaljšano biva- nje 17 oddelkov. Vanje je vključenih 425 otrok. Celo- dnevni pouk imajo za sedaj samo na Velikem Trnu. Na- črti izobraževalne skupnosti za celodnevno bivanje se bo- do uresničevali postopoma, odvisno od tega, koliko bo- do lahko investirali v manj- kajoče prostore in kako bo- do v občini poskrbeli za spo- sobne kadre, za katere bodo morali zagotoviti tudi stano- vanja.

J. T.

SZDL O SAMOUPRAVNIH AKTIH

Koordinacijski odbor za kadrov- ska vprašanja pri občinski konferen- ci SZDL v Krškem je v petek obrav- naval kadrovske rešitve za samo- upravno stanovanjsko skupnost, da bo novo vodstvo zagotovilo poslova- nje brez nesporazumov in zapletov.

Tovarna Djuro Salaj se širi in kombinat za proizvodnjo celuloze in rotacijskega papirja. Načrtom za povečano proizvodnjo pridružen- jo tudi skrb za zdravo okolje. Za zmanjšanje odplak v Savo bodo prvi fazi prispevali 270 milijonov din. (Foto: Jožica Teppey)

VEČINA NA KNJIŽICE

V krški občini so že prešli na izplačevanje osebnih dohodkov na hranilne knjižice in Sevnica- ni prav tako. V Brežicah gre to bolj počasi. Približno polovico zaposlenih že izplačuje po no- vem, precej pa je še delovnih organizacij, ki se tega niso loti- le. Začetni koraki so bili težki, potem ko pa so premagali prve tehnične ovire, je izplačevanje steklo brez dolgega čakanja, saj so za velike delovne kolektive vpeljali to kar v njihovih prostori- h.

SZDL — SOUSTANOVITELJICA LOKALNE RADIJSKE POSTAJE

Predsedstvo občinske konfe- rence SZDL v Krškem je minuli teden na svoji seji obravnavalo predlog ustanovitelske listine za lokalno radijsko postajo v Brežicah. Z njo bosta občinski konferenci SZDL v Krškem in v Brežicah uredili ustanovitelske odnose do brežiškega radia, ki že dlje časa vključuje v svoj program dogajanja iz obeh ob- čin.

Krške novice

JAVNE RAZPRAVE — V začet- ku tega tedna so v krški občini za- ključili javno razpravo o programih samoupravnih interesnih skupnosti za prihodnje leto. Vanjo so zajeli resnično velik krog občanov, saj so jo vodili na več kot šestdesetih kra- jih, po delovnih organizacijah, usta- novah in krajevnih skupnostih.

PRVI PREDSEDNIK — Na skupni seji posavskega medobčin- skega sindikalnega sveta so volili tudi prvega poklicnega predsednika tega organa. Odgovorno nalogo so zauspali Makuš Unetiču iz Krškega, ki je svoje politično delo pričel že minuli teden.

NADALJEVATI DELO — Ko- ordinacijski odbor za spremljanje stabilizacijskih prizadevanj in komi- te občinske konference ZK sta mi- nuli teden pregledala dosedANJI potek akcije. Zamudi nekaterih stva- ri, ki še ne potekajo zadovoljivo, so sklenili posled redno spremljati ures- ničevanje stabilizacijskih programov povsod tam, kjer so, še posebej pa tam, kjer so se delovne organizacije znašle v manj ugodnem položaju.

ZA OBVEŠČENOST — Komisija za obveščanje in propagando pri občinski konferenci ZSMS bo pro- govno izdajala glasilo „Informaci- je“. Da bi lahko v njih zbrali vesti in aktualnih dogajanjih po osnovnih organizacijah, bo treba najti v vsaki poverjenika-dopisnika in vse na posebnem seminarju usposobiti za delo. Informacije naj bi poslej izha- jale vsaj šestkrat na leto.

NOVA OBLIKA — Pri krških občinskem sindikalnem svetu bodo v bližnji prihodnosti ustanovili „Klub samoupravljavcev“. Zanj se že imenovali pripravljali obse- njenega namena pa je družbeno- politično izobraževanje in usposo- bljanje delavcev-samoupravljav- cev.

VADBA IN NASTOPI — Krški mešani pevski zbor „Viktor Pavla“ je imel na prehodu iz stare v novo delovno sezono le malo odmorov. Dosej je imel že nekaj nastopov na različnih proslavah in prireditvah. 27. oktobra pa bo zapel še v Novem mestu na tamkajšnji občinski reviji.

Prireditve za brežiški praznik 28. oktober

Sobota, 25. oktobra

ob 9.00 „Atletski cup“ na stadionu v Cerkljah
ob 11.00 Otvoritev šole na Bizeljskem
ob 13.00 Tekmovanje lovcev v streljanju na glinaste golobe za prehodni pokal v Globokem
ob 19.00 Zaključek delavskih športnih iger

Nedelja, 26. oktobra

ob 8.30 Četverboj občinskih reprezentanc v borbenih igrah in troboj ženskih reprezentanc
ob 10.30 Otvoritev vodovoda v Kapelah
ob 14.00 Otvoritev nove sodobne zbiralnice mleka v Bukošku

Ponedeljek, 27. oktobra

ob 10.00 Otvoritev prenovljenih prostorov bolnišnice v Brežicah
ob 17.00 Otvoritev razstave umetniške fotografije v Domu JLA v Brežicah
ob 18.30 Kulturna prireditve v počastitev občinskega prazni- ka v Prosvetnem domu v Brežicah

Torek, 28. oktobra

ob 9.00 Svečana seja občinske skupščine v Domu JLA v Brežicah
ob 10.30 Otvoritev telovadnice pri gimnaziji v Brežicah

Novo v Brežicah

KAJ NAM PA MOREJO? — Na to pesem spominja prizadete radj- sko opozorilo enote Elektro Krško, ki je zaradi podiranja daljnovoda odklopilo tok vsem, ki so priklju- čeni na transformator pri bolnišnici v Brežicah. V četrtek, 16. oktobra, so bili ljudje brez elektrike celih deset ur, naslednji dan pa osem. Na telefonična vprašanja in pritožbe občanov, češ da imajo mrzla stano- vanja in da ne morejo kuhati, so poskušali vse skupaj obrniti na šalo, češ pa si dobite koga, da vas bo pogrel. Človek se vprašuje, ali res ne morejo opravljati takih del brez pre- kinitev ali vsaj ne tako dolgih, kot so si jih privoščili tokrat. Za ilustra- cijo samo podatek, da so imeli de- lavci Agrotehnike dva dni dopust zaradi tega.

V CERKLJAH BODO POČAKA- LI — Trgovsko podjetje Posavje se je za letos odpovedalo graditvi in adap- taciji trgovine v Cerkljah. Ta ukrep je kolektiv sprejel kot prispevek k stabilizaciji. Tudi nekatere druge

delovne organizacije so se odločile za zmanjšanje investicij.

ZRAVEN STOLPNIC PARKIRI- SCA — Ob novih stanovanjskih stolpnih, ki jih je začel zidati Pionir ob bizeljski cesti, bodo uredi- li prostore za parkiranje avtomobi- lov. Parkirišče bo onstran ceste, ka- tero bodo znižali za 80 cm. Na njem bo prostora za 80 vozil. Komunalno ureditev za nove objekte je prevzelo Stanovanjsko in komunalno podje- tje in je zanjo namenilo 12 milijo- nov dinarjev.

MORALI BI IMETI ČOLNE — Na Bizeljskem je zadnji dež povzro- čil kopic preglastic. Do nove šole, katero naj bi odprli za občinski praznik, sploh ni mogoče, toliko razmočenega blata jo obdaja. Do- vozna cesta se malo pred šolo po- globi in razširi v jezero, zato se niti voznik tovornjaka, ki je pripeljal opremo, ni upal tja in je zložil po- hištvo kar pred starim poslopjem.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

Novembra priredijo vse sekcije organizacije za tehnično kulturo v občini v sevniški šoli razstavo s svojim dejavnosti, ki je drugače v glavnem skrita očem. Tudi člani radiokluba Amater imajo v letošnjem letu. Na sliki: v nedeljo so bili v etru v okviru splošne akcije pomoči radioamaterjev.

Šentjanž slavi svoje heroje

Prizori praznujejo v spomin na zadnji junaški boj Milana Majcna in Jančija Mevžlja – Gasilci slavijo 70-letnico delovanja – Osrednje slovesnosti v nedeljo popoldan

Krajevna skupnost v sevniški občini slavi s takšnim praznikom svoj krajevni praznik, kot ga praznujejo Šentjanžani. Zgodovina obseva svojemu praznovanju jemljejo po datumu zadnjega boja Milana Majcna in Jančija Mevžlja v Murnicah 29. oktobra pred 34 leti.

Šentjanž, ki je še dandanes močan spominom na oba junaka, je osnovna šola Milana Majcna, od pionirskega oddelka do šolskega društva, se imenuje po njem. V avli šole je razpisano izbrano spominsko delo o življenju in boju obeh junakov. Ker je nedeljska slovesnost praznovanja s praznovanjem 70-letnice v kraju, velja opozoriti na posebno zanimivost

so v galeriji na sevniskem gradu odprti del razstave 4. grafike jugoslovanskih pionirjev. Podobna razstava je odprta v Kostanjevici, kjer so pobudniki te akcije. Na sliki: med drugim tudi predsednik komisije za pionirsko dejavnost pri občinskem odboru Stane Repar (drugi z desne).

Drobne iz Tržišča

ASFALT – Vaščani bodo ob ugodnem času. Dneva republike prišli. Tak je bil sklep skupnosti cest v treh kmetijskih skupnostih. Kmetijsko združenje, ker občani plačujejo stroške, prihodnje leto bodo drugi kraji. Ljudje bodo plačevali po 2.000 dinarjev na hektar, poleg tega bodo posejeli vsa zemeljskih delih dela čim ceneje, saj je že vsakemu ob naglo namščajočem

TALCEM V PIJAVI – V tem kraju so Nemci leta 1941 postavili devet talcev. Odbor občinskega odbora ZB v Pivavcih lep spomin, kjer stoji sedaj križ. Odbor ima veliko dela, ta delo je postavil v Sevnici, postavil je križ. Odkrili bi ga hkrati na asfaltirane ceste skozi

FINANCIJA KS? – Skupnost skupnosti in njen svet razpisuje svojega programa za podporo najnuj-

cialistične mladine sevniške občine bodo v soboto zjutraj krenile izpred Spomenika padlim v Sevnici na že tradicionalni pohod po stopinjah obeh herojev. V nedeljo dopoldne ob pol desetih bo v šolski telovadnici v Šentjanžu slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti, delegatov in vodstev družbenopolitičnih organizacij, kjer bodo podelili tudi priznanja gasilcem. Temu bo sledilo zborovanje ob 11. uri pred spomenikom v vasi, kjer bodo po rudarski tradiciji sodelovali pevci hrastniške Svobode, rudarski sindikat pa pripravila izlet za svoje člane. Ves čas bomo seveda marsikaj videli tudi pri gasilcih, saj bo v kraju dan gasilcev iz vse občine.

A. ŽELEZNIK

MESEC POŽARNE VARNOSTI

Občinska gasilska zveza v Sevnici se je za razliko od drugih odločila, da običajni teden požarne varnosti v občini raztegne kar na cel mesec. V začetku so izvedli razne nočne vaje in preizkuse budnosti. V nedeljo so po vseh društvi v občini izvedli tekmovalne pionirjeve, članov in članice. Sodelovalo je 11 prostovoljnih gasilskih društev in štiri industrijske enote. Razveseljivo je, da je bilo med nastopajočimi precej mladih gasilcev. Nasploh ocenjujejo prikazano znanje za povprečno. Med prostovoljnimi gasilskimi društvi so zmagali Sevničani, med industrijskimi enotami pa Lisca. Vse graje je vredno nesodelovanje industrijskih enot Jutranjke in Stilleša, kjer je sicer mnogo vnetljivih snovi. Izostali so tudi gasilci s Pokleka, z Bučke so prišli le trije, ki pa niso nastopali.

KMALU KLUB

Občinski sindikalni svet je imenoval iniciativni odbor za ustanovitev kluba samoupravljalcev v občini. Odbor vodi Bojan Auer iz sevniške Tovarne konstrukcij.

KAKO TEČE STABILIZACIJA?

Za ponedeljkovo sejo občinskega izvršnega sveta je pripravljena obsežna analiza gospodarskih gibanj, ocena kako se gospodarjenje pokriva s cilji letošnje občinske resolucije, kakor tudi stabilizacijska prizadevanja. Gljov občinske resolucije o gospodarjenju v mnogočem ne bo mogoče doseči. Čeprav je bilo v pripravo analize vložena dosti truda, pregled žal spet ni popoln, ker Komunalno stanovanjsko podjetje, Zdravstveni dom Sevnica, Gozdno gospodarstvo, TOZD Žaga, Poklicna šola oblačilne stroke, osnovna šola Šentjanž in operativa GIP Beton-Zasavje niso predložili anketnih obrazcev do roka.

Prizor, ki bi ga bil vesel marsikateri meščan v skrbi za letošnjo krompirjevo ozimnico. Posneli smo ga predzadnjo sredo pri postaji Velika Loka, kjer so kmetje – kooperanti trebanjske Kmetijske zadruge v lepi vrsti dovažali letošnji pridelek. Ta dan so napolnili sedem vagonov s 105 tonami pridelka. Samo v tem proizvodnem okolišju je še 400 ton tržnih viškov krompirja. Na sliki: prvi v vrsti je napredni kmet Drago Zagorjan, ki je pridelal letos 30 ton krompirja. (Foto: Železnik)

Doklej gradnja šol v negotovosti?

Samoprispevek je brez širše družbene pomoči prešibak vir za gradnjo prepotrebni novi šol – Trebanjska šola na pragu tretje izmene?

Pred delegati vseh treh zborov občinske skupščine za današnje zasedanje je med drugim tudi poročilo o tem, kako teče gradnja družbenih stanovanj in šol v občini. Podobne informacije so bile dane tudi že v preteklosti, predvsem zaradi negotovost občanov, ki so se dostikrat že tudi odkrito razburjali zaradi zastoja gradnje v občini.

Trenutno se zidajo le stanovanjski blok na Mirni (po številu nadstropij se že koga z ostalimi bloki) in temelji za osnovno šolo v Mokronogu. Samoupravna stanovanjska skupnost je lani zapisala v svoj program izgradnjo 62 stanovanj v kar treh krajih. V ta namen naj bi uporabili v treh letih zbran denar, gradnja pa naj bi bila končana že letos. Šlo je za 34 stanovanj v Trebnjem, 20 na Mirni in 8 v Mokronogu. Za Trebnje je zbrana žele dokumentacija, projekt pa je v predelavi, ker želijo zni-

žati gradbeno ceno po kvadratnem metru stanovanjske površine. Projektanti in izvajalci obetajo začetek gradnje v Trebnjem že ta ali vsaj prihodnji mesec. Za Mokronog je v teku zbiranje dokumentov za lokacijsko dovoljenje. Vse te zamude so „dobre“ zato, ker bodo v financiranje lahko vključili tudi denar, ki se bo natekal prihodnje leto, tako da bi ob koncu prišli do 73 stanovanj.

Zaskrbnjuje naraščajoča prostorska stiska in osnovnih šolah. Glede gradnje mokronoške osnovne šole so bile odstranjene tudi zadnje ovire pri banki. Po pogodbi mora biti gradnja zaključena v 220 koledarskih dnevih, to pomeni, da naj bi

bila nova šola nared aprila prihodnje leto. Trenutno vlada največja prostorska stiska na trebanjski osnovni šoli. Izobraževalna skupnost in skupnost otroškega varstva združujeta sile za gradnjo montažnega objekta ob sedanjem vrtcu. Ti prostori, predvidoma tri učilnice, bi za nekaj časa služile šoli, v tem času pa bodo potrebe po otroškem varstvu toliko narasle, da bodo prostore za tem lahko izkoristili za varstvo otrok. Stika razpoložljivega denarja za gradnjo šol – v glavnem vse ostaja le pri samoprispevku – hudo zaskrbnjuje. Vse, kar se bo od samoprispevka nateklo do leta 1977, bo namreč porabljeno za mokronoško šolo, kar pa se bo nateklo še v preostalih dveh letih, bi bilo dovolj v najboljšem primeru le za eno manjšo šolo ali dve telovadnici. Pri rešitvi problema bi morali pomagati tudi delegati, vsekakor pa se je s takim zastojem težko sprizniti. V takih razmerah grozi trebanjski osnovni šoli celo uvedba troizmenskega pouka!

ALFRED ŽELEZNIK

Center se krepí

Trebanjska delavska univerza prerašča v center za izobraževanje

Čeprav po kadrovski zasedbi mala, je trebanjska delavska univerza dobro znana prenekateremu delavcu vse od Novega mesta, Krmelja in Ivančne gorice. Ima namreč razvejeno dejavnost raznih oddelkov in šol, ki jih primanjkuje tudi v drugih krajih. Sedaj delavska univerza prerašča v center za izobraževanje. Dragica Grubiša, ki je do letos učila na trebanjski osnovni šoli, je od začetka tega šolskega leta njena strokovna sodelavka.

Stiska in gmotna zagata sta tolikšni, da nima za začetek niti svoje delovne mize, temveč „gostuje“ kar na klubski mizici v mali pisarni delavske univerze, kjer se sicer opravljajo tudi vsi tekoči pisarniški posli. Direktor novega centra, predsednik občinske skupščine Slavko Kržan meni, da centrove bodočnosti ne gre ocenjevati s pričujočo stisko. Dragica, ki ji ne manjka dolžnosti – je tudi delegatka za področje kulture in prosvete – ima spisek enaindvajsetih delovnih nalog.

V zagonu je dislocirani oddelek novomeške pedagoške gimnazije. „Težavo predstavlja nabava učnih pripomočkov, posebej odkar velja 50 odst. polog,“ meni o tem delovnem področju, ki je za trebanjske razmere novo. Njena nova dolžnost vključuje tudi pripravo analiz za izobraževanje po željah posameznih naročnikov. Prvenstvena naloga je verifikacija centra. Kar ji vliva pogum za uspeh, kljub zaenkrat dokaj meglenim možnostim, je velik odziv slušateljev za najrazličnejše izobraževalne oblike.

Vhod domačije Vranovih v Hrastovici „držijo pokonci“ posode od mleka. Lepo zložene posode namreč kažejo, da je pri tej hiši zbiralnica mleka. Angelca Vrana zbere na dan ponavadi po 200 litrov mleka.

ZANIMANJE ZA IZREDNO ŠOLANJE

Pri delavski univerzi z zadovoljstvom ugotavljajo, da vlada med delavci zanimanje tudi za večerno osemletko. Pripravili so oddelke 6., 7. in 8. razreda. Veliko zanimanje je tudi za stroje-pisni tečaj in gospodinjinske krojnice tečaje. Do sredine oktobra so vpisovali tudi v tehniško srednjo šolo strojne smeri, kjer je naredil nekaj zmede IMV, ki je pobral slušatelje z Mirne v svojo šolo v Novo mesto. Sluša-teljem so tako vrgli na pleča daljšo vožnjo, kot bi jo imeli samo do Trebnjega. Tudi na srednjo ekonomsko šolo je tolikšen naval deklet, da vse le s težavo razvrščajo.

Iz kraja v kraj

KLIČE PO MODERNIZACIJI – Od Puščave do Hrastovice je občinska cesta v glavnem „sama jama“. Naj si cestar se tako prizadeva, težka vozila naredijo svojo, tako da so luknje, ki jih zakrpa, kmalu še bolj ostre in globoke. Minuli petek je na tej ozki cesti z neutrujenim robom imel težave tudi delavski avtobus „Trima“. Reševati so ga morali s podpiranjem, da se ni prevrnil! Vse očitne postaja, da makadam ni kos velikemu prometu, ker se isto dogaja od mirenske železniške postaje do lesnega obrata IMV, kjer niso položili asfalta.

Prej jim je voda sproti uničevala vloženi trud.

LEPA STRUGA – Regulačjska dela na Mirni nad starim mostom so v glavnem pri kraju. Širša struga, lepo obložena s kamenjem, je tudi za pogled nekaj drugega kot za stajajoči tolmuni, da o grozeči vodni stihiji ob naraslem hudourniku predvsem za stanovalce blizu mostu, ne govorimo. Slednjič bo mirenska šola lahko tudi pristopila k nadaljnjemu urejanju naprav na svojem stadionu.

V ZAHVALO: NESRAMNOST – Občinski odbor Rdečega križa in občinska socialna služba sta nudila Romom več kot kdajkoli, vendar so predvsem delavci, ki na občinskem odboru Rdečega križa skrbijo za tekoče delo občutli vse drugo kot hvalečnost. Tajnik, ali kdor je pač izdajal oblačila, je moral prenašati vse drugo, samo spoštljivosti ne. Zaradi tega so se pri občinskem odboru Rdečega križa odločili, da posameznikom ne bodo ničesar več izdajali. Pri prebiranju so izredno zahtevni, da onemogočajo redno delo, ne kaže posebej poudarjati. V bodoče bodo morali Romi ustanoviti nekakšno komisijo iz svojih vrst, ki bo za vse prevzemala stvari in Trebnjem.

VSE POČISTILI – Prizadevni člani mirenskega Partizana so že pred nedavnim s prostovoljnimi delom počistili vse, kar so v notranjosti Partizana porušili. Minuli teden so že začeli delati na novem odru.

TREBANJSKE NOVICE

Kritično o prometnih zadevah

Več zahtev in ukrepov, da bi bil promet boljši in varnejši

Na zadnji seji občinske komisije za preventivo in vzgojo v prometu je bila podana vrsta kritičnih pripomb zaradi neizpolnjevanja sprejetih sklepov. Ta kritika zadeva v precejšnji meri ustrezne službe občinske skupščine.

Člani komisije so menili, da je postala Ribnica kot kraj izredno zanemarjena. Cestarjev ni, komunalno podjetje pa tega problema ne rešuje. Po združenju in preosnovi krajevnih

skupnosti ni prišlo do razmejitve delovnih področij med ribniško Komunalo in krajevnimi skupnostmi.

Zaradi dokaj slabega sodelovanja med občinsko skupščino in Cestnim podjetjem iz Novega mesta že potekajo razgovori za izboljšanje odnosov. Če ne bo uspeha, obstaja resen predlog, da bi ponudili vzdrževanje cest ljubljanskemu cestnemu podjetju.

Posebna podkomisija bo preglejala cestno omrežje v Ribnici ter dala predlog za zamenjavo starih in postavitve novih prometnih znakov. Glede na razpoložljivi denar bo ustrezna služba občinske skupščine poskrbela za ureditev avtobusnih postajališč. Najbolj kritično je v Žlebiču, kjer je odcep za Sodražico in Loški potok, nato pa še na Bregu in v Dolenji vasi. Krajevna skupnost mora urediti še več parkirnih prostorov in po potrebi poskrbeti za organizirano čuvajsko službo. Po obvestilu oddelka za gospodarstvo bodo v prihodnjem letu vsa sredstva mestnega zemljišča dajali za ureditev javne razsvetljave.

Nujno je tudi vse na novo asfaltirane ceste opremiti z ustreznimi prometnimi znaki. Zaradi varnosti prometa je potrebno posekati drevesa ob glavnih cestah v nevarnem ovinku na Bregu. Dokler ne bo sprejet odlok v zvezi z ureditvijo prometa v Ribnici, vse označbe „R“ (rezervirano) za parkiranje niso veljavne.

Komisija je obravnavala tudi delovni program za leto 1976 in sprejela dogovor o nadaljnjem delu na področju preventive v prometu.

F. ŽELEZNIK

Tako ozko prometno grlo med Žlebičem in Sodražico ni nevarno le zaradi slabe preglednosti, ampak tudi zato, ker se visoko naloženi tovornjaki zaletujejo v hišno streho. Polivinil, obešen na strehi, je le slab „prometni znak“. (Foto: Primc)

Vežice za pokojnike

Veljale bodo 2 milijona dinarjev — Zagotoviti še denar

Poročali smo že, da nastajajo v Ribnici in okoliških vaseh mnoge težave, ker na pokopališču še nimajo mrljiških vežic in morajo pokojniki ležati do pogreba doma. Predvsem so težave v stolpiščih, kjer niti ni dovolj prostora, da bi pokojnik ležal doma, še večje pa so nevedčnosti, ko ga je treba nesti po ozkih hodnikih ven. Posebno poglavje pa so pogrebi, ki se vijejo po cestah in ulicah ter ovirajo promet, promet pa pogrebe.

Zato se je ribniška pokopališka uprava odločila za gradnjo treh pokopaliških vežic, v katerih bodo ležali pokojniki do pogreba. Od pokopališča bodo le toliko oddaljene, da se bo lahko razvil pogrebni sprevod. Zemljišče za gradnjo vežic in ostalih pomožnih objektov, ki so ob tem še potrebni, so že odkupili. Idejni načrt za gradnjo sta odobrili krajevna skupnost in občinska skupščina. Zdjaj bodo začeli pripravljati glavni načrt.

Se pred začetkom gradnje vežic pa bo treba odkupljeno zemljišče izravnati, se pravi pončekod nasuti celo do 40 cm, in ga pripraviti za grad-

njo. Za ta dela bo potrebnega okoli 1.000 kubikov materiala za nasutje. Razen že naštetega bo treba obnoviti še vhod na pokopališče, ker sedanjí stebri vhodnih vrat razpadajo.

Gradnja mrljiških vežic in drugih objektov (obdukcijnska soba, sanitarije itd.) bo veljala po sedanjih računih okoli 2 milijona. Ta denar bi lahko zbrali z rednim in dodatnim samoprispevkom, nekatere (TOZD) bi lahko prispevale nekaj v materialu (les, železo), razen tega bi bilo mogoče nekatere dela opraviti s prostovoljno delovno akcijo. Kljub temu pa bi se gradnja v najboljšem primeru lahko začela prihodnje leto.

J. P.

Preurejanje upravnih in drugih prostorov TOZD INLES Sodražica postopno zaključujejo, vendar ob našem zadnjem obisku še nismo uspeli zvedeti, kdaj se bo Inlesova uprava iz zadržane stavbe spet preselila v svoje prostore. (Foto: Primc)

Ribniški zobotrebci

IZLET V KUMROVEC — Občinska organizacija Zveze borcev organizira za borce izlet v Kumrovec. Spotoma si bodo izletniki ogledali Posavski muzej v Brežicah in Dolenjske Toplice.

NOVA CVETLIČARNA IN CISTILNICA — Ribnica je te dni dobila novo cvetličarno, in sicer v prostorih bivše slaščičarne Novak. Novo kemično čistilnico pa so odprli v prostorih nekdanje prodajalne kruha v bližini „Steklička“.

ZGODNJI SNEG — Letos je sneg zgodaj zapadel. Presenetil je nekatere kmete, ki še niso obrali koruze in nekaterih drugih pridelkov. Kmetje upajo, da bo še lepo vreme, saj je prvi sneg kmalu skopnel.

SLABO POLHARJENJE — Tradicionalna polharska noč letos ni bila tako uspešna kot prejšnja leta. Lov je bil otežen zaradi zelo slabega vremena, dežja in snega. Redko kdo je kaj ulovil. Vendar zaradi tega ni bilo nič manj veselo. V turističnem domu na Grmadi so se zbrali polharji, ki niso ničesar ujeli, in slavili ali morda zalivali žalost do zgodnjih jutranjih ur.

SPET GODBA — Včasih nas je za praznike budila ribniška godba na

pihala, pred leti pa je vse zaspalo. Letos se je spet zbralo nekaj navdušenih godcev, ki si prizadevajo, da bi godbo obnovili. Vadijo v gaškovskem domu. Na vaje vabijo vse, ki znajo igrati na kakšen instrument, predvsem pa učence glasbene šole. Vodijo oziroma predavatelja so dobili iz Ljubljane.

— Kaj praviš na to, če se viniški delegat zelo zanima za obnovo vaške kapelice, manj pa za komunalne zadeve svojega občaja?

— Bolje je na tem svetu malo potrpeti, da se ti bo na onem bolje godilo.

Pred kratkim so si delegati KS Kočevje mesto ogledali gradnjo plavalnega bazena in telovadnice pri osnovni šoli v Kočevju. Ta objekt grade iz samoprispevka občanov in bo predvidoma predan svojemu namenu letos ob dnevu republike. (Foto: France Brus)

Kam bo šel najprej samoprispevek?

Kočevski občani plačujejo samoprispevek od 1. junija lani in ga bodo še do 31. maja 1979. Do 19. avgusta letos je bilo zbrana skupno 3.237.293,30 din ali 22,3 odstotka predvidenega celotnega zneska samoprispevka.

Skupni samoprispevek 14.500.000 din naj bi bil razdeljen na krajevne skupnosti (KS) tako: Banja Loka 400.000 din, Mozelj 370.000 din, Rudnik-Salka vas 1.325.000 din, Koprivnik 185.000 din, Vimolj 150.000 din, Vas-Fara 360.000 din, Kočevje 6.680.000 din, Osilnica 440.000 din, Predgrad 450.000 din, Stara cerkev 1.590.000 din, Polom 50.000 din, Dolga vas 400.000 din, Livold 590.000 din, Draga 570.000 din, Stari Log 90.000 din, Struge 400.000 din in Kočevska Reka 450.000 din.

Iz doslej zbranih sredstev pa so dobili KS Rudnik-Salka vas 200.000 din, Vas-Fara 110.000 din, Kočevje 1.774.654 din, Predgrad 50.000 din, Livold 50.000 din, Služba družbenega knjigovodstva za stroške — 3.024,90 din.

Po predvidevanjih se bo do konca leta nabralo še okoli 1.400.000 din. Ta denar in še doslej nerazdeljeni del samoprispevka naj bi po sklepu zadnje seje zbora KS porabili za sofinanciranje gradnje vodovoda Zajčje polje—Crni potok (KS Livold), za asfaltiranje cest na območ-

ju KS Stara cerkev, Rudnik-Salka vas, Vas-Fara in Kočevska Reka, gradnjo vodovoda v KS Struge in gradnjo telovadnice in bazena v Kočevju.

V skladu s sprejetimi dogovori in drugimi sklepi imajo prednost pri financiranju že začete investicije in investicije, za katere so izdelani programi in ostala potrebna dokumentacija.

Med razpravo o zbiranju in razdeljevanju sredstev samoprispevka so delegati zbora KS opozorili, naj pristojni občinski organi prouče možnosti, da bi plačevali samoprispevek tudi občani, ki so na začasnem delu v tujini. Tudi ti občani bodo namreč ob vrnitvi uporabljali objekte, zgrajene s samoprispevkom; člani njihovih družin, ki so ostali doma, pa jih bodo uporabljali že takoj, ko bodo zgrajeni. Pri tem moramo poudariti, da se marsikdo, ki dela v tujini, že zdaj zaveva, da je dolžan prispevati za potrebe svojega kraja. O takih primerih smo tudi že pisali.

J. P.

V počastitev 30-letnice osvoboditve in 25-letnice samoupravljanja je združeno KGP Kočevje organiziralo dve lepi razstavi. Prvi so od 9. do 15. oktobra razstavljali gozdarji (na fotografiji), 16. oktobra pa so odprli razstavo o svoji dejavnosti še kmetijci. (Foto: J. Primc)

Na kratko o proračunu

Koliko dohodkov letos in od kod

Novo načelo, „kdor več ima, naj več prispeva za skupne zadeve“, se da razlagati po mnenju, ki smo ga dobili pri občinski skupščini, le tako, da kdor ima večje premoženje, naj prispeva več, ne pa tudi kdor ne

ustvarja oziroma ima višje osebne dohodke ali morda večje dohodke na družinskega člana.

Pogledali smo v novi občinski proračun, ki je bil sprejet, oziroma delno spremenjen na zadnji občinski seji, koliko bodo letos znašali davki na premoženje. Prebrali smo, da bo znašal davek na dohodke od stavb 150.000 din, davek od premoženja in prav 400.000 din, davek na dedščine in darila 55.000 din in davek na cestna tovorna motorna vozila, preklapna in kombi vozila 450.000 din. Vsi davki na premoženje predstavljajo torej 1.055.000 din dohodka občinskega proračuna.

Ugotovili smo še, da bodo znašali predvidoma vsi davki (všet je tudi že omenjeni davek na premoženje) 10.065.000 din dohodkov letošnjega občinskega proračuna. Ostali predvideni dohodki občinskega proračuna pa so še davki iz osebnih dohodkov in na dohodek 2.791.600 din, takse 603.300 din, dohodki po posebnih predpisih 100.000 din, dohodki upravnih in drugih organov 220.000 din, dohodki od drugih družbeno-političnih skupnosti 391.436 din in prenesena sredstva iz lanskih presežkov proračuna 878.260 din. Skupno bodo torej letos predvidoma znašali vsi proračunski dohodki 15.049.596 din.

J. PRIMC

Urednikova pošta

Dobili smo tri vprašanja naših bralcev. Nanašajo se na družbeno pomoč nezaposlenim, ustanavljanju centra srednjih šol in o obstoju šole v Dragi oziroma prelojanju učencev v Loški potok. Nekaj odgovorov smo že dobili, nekaj pa jih še bomo, nakar bomo vprašanja in odgovore postopno objavili.

Pri predsedniku izvršnega sveta občinske skupščine Alojzu Petku smo zvedeli, da sta se v naše pisanje o zadnji seji vrinili dve netočnosti. Sprememba proračuna je bila v res-

nici sprejeta v vseh zborih in ne bo potreben usklajevalni postopek. Razen tega bi morali med sklepi pri razpravi o gospodarjenju zapisati pravilno, da naj tisti, ki več ima (ne ki več ustvarja), več prispeva za skupne potrebe.

Iz ribniške občine pa se je oglašil dopisnik Vladimir Prezelj, da zaradi boleznih in operacije začasno ne more dopisovati. Želimo mu skorajšnje okrevanje in da bi se spet kmalu oglašil.

J. P.

POMOČ FOTOAMATERJEM

Člani fotokluba Diana so si v domu telesne kulture v Kočevju uredili temnico, jo izpopolnili in nabavili novo opremo. Tako so poskrbeli, da imajo kočevski fotografi-amaterji več možnosti za organizirano delo. Denar za naprave je prispevala Diana iz Ljubljane kot pomoč svoji fotografski sekciji iz Kočevja.

V. I.

SPET VOJAŠKI KROZEK

Sredi oktobra je na osnovni šoli Kočevje spet zaživel vojaški krozek za učence 7. in 8. razredov. Vodijo ga predstavniki občinskega oddelka za narodno obrambo.

Drobne iz Kočevja

SNEG — Prvi sneg v dolini nam je nakazal, da se je zima začela. Pionirji osnovne šole so takoj pričeli postavljati ptičje krmilnice. Morali pa o njih urediti tako, da vanje ne bi mogli golobi, ki zdaj pojedo vse, druge ptice pa ostanejo brez hrane. Tudi golobe so potrebni hrane, vendar bi morali zanje urediti krmilnice drugje.

SLABE IGRAČE — Plastične igrače so zelo slabe kakovosti, po-

— Zakaj ima kočevska Restavracija nizke mize?

— Da se gostje pri jedi drže bolj naprej in tako tišče želedec bolj skupaj, kar jim daje občutek, da so prej siti.

sebo manjše. So privlačne na pogled, a premalo trpežne. Se preč pride otrok z mamicom domov, očetijo koleščki in krmila avtomobila, lomijo se roke in noge lutki i d. Kupci so slabe volje, otroci pa jo jajo. Torej je učinek obraten, kot raj bi ga igračka imela.

MALO PROSTOROV — Čas, ko smo v Kočevju imeli razne razstave, se ni tako odmaknjen. Imeli smo razstave kočevskih največ-slikarjev in rezbarjev ter drugih dejavnosti; razstavo slik slovenskih umetnikov, ki so v lasti kočevskih občanov; razstave starega denarja, filatelistične razstave, kulinarčne, polharske in podobno. Vse to bi lahko imeli tudi sedaj, saj je prava sezona za razstave prav zima. Materiala in volje je dovolj, žal pa ni več primernih prostorov. Namesto da bi razstave in družbene prostore širili, jih celo izdatno krčimo: zasedamo jih z delavnicami in obrati podjetij, skladišči, biroji in večmesečnimi tečajji vseh vrst. Morda bo kdo rekel, da ni tako, pa vendar je, samo malo poglejmo okoli sebe. Ostal je še Likovni salon, ki je redno zaseden. Je razmeroma majhen in se tu ne more vse zvrstiti. Prostor je tudi hladen, urenjen pa je bil predvsem za likovne razstave.

KOČEVJSKE NOVICE

Tri dni viniškega praznika

Letošnji krajevni praznik Vinice bodo praznovali s prireditvami in srečanji kar tri dni, in sicer 24., 25. in 26. oktobra. Prvi dan bodo imeli za šolarje in domačine lepo kulturno prireditev, na kateri bosta kot gosta izvajala program znani dramski in filmski igralec Boris Kralj in domači virtuoz na harmoniki Silvo Mihelčič.

25. oktobra bo pripeljala na Vinice več avtobusov, s katerimi bodo prišli v goste predstavniki vseh slovenskih

Klubov OZN. To srečanje, ki bo imelo delovni in slavnostni značaj, bo prav tako namenjeno domačinom, kajti letošnji krajevni praznik bo potekal v znamenju jubileja ob dnevu OZN.

26. oktober pa bo za kraje veliko doživetje, ker bodo imeli akademijo, na kateri bo nastopil pevski zbor iz Trsta.

Lagodnosti mora odklenkati

Kako planirati, če ni planskih služb? Izmikanj ne sme biti več in komunisti naj odgovarjajo, če naloge niso v redu opravljene

15. oktobra so na občinski konferenci Zveze komunistov v Črnomlju ocenjevali dosedanja prizadevanja, uspehe in pomanjkljivosti pri sestavi občinskega družbenega plana za obdobje 1976 do 1980, obravnavali pa so tudi celodnevno šolo.

Opravljenega je bilo veliko dela, vložena veliko truda, toda z dosedanjimi uspehi nikakor niso zadovoljni. Da s planiranjem na vseh ravneh kasnije, je več težav, pa tudi več nepotrebnih vzrokov. Najbolj je očitno, da manjka sposobnih planerjev tako v delovnih organizacijah, kot v občinski upravi, kjer je tega kadra premalo.

Ne gre toliko zameriti krajevnim skupnostim, če niso pravočasno po-

slale razvojnih načrtov, ker sloni tam vse delo na prostovoljni osnovi. Zameriti pa je delovnim organizacijam, kjer svoje naloge niso izpolnili, kajti nešteto krat je bilo sklenjeno in naročeno, da morajo osnovati kadrovske službe, pa marsikje tega ni. Ni namreč dovolj, če imajo kadrovske službe, ki je le neke vrste statistika. Kadrovi bi moral skrbeti za kadre, jih pridobivati, jih zagotoviti s štipendiranjem itd. Nenehno tarnanje odgovornih, da kadrov ni, nikakor ne pe-
lejo do napredka.

Tako je prvi osnutek občinskega družbenega plana postal seštevke nosilcev planiranja, ki pa še niso do konca opravili naloge. Kazalci splošnega razvoja so preizkusi, med plani v TOZD in krajevnih skupnostih ni prave finančne in druge povezave. Razen tega bo potrebno začetni razvoj krajevnih skupnosti. V planih ni dovolj osvetljen standard delovnih ljudi, premalo je o izobraževanju ob delu, manjka kompleksen razvoj turizma itd.

Konferenca je menila, da je potrebno izreči ostro kritiko vodstvom osnovnih organizacij ZK, kjer planskih nalog niso opravili. Poiskati morajo slabosti in jih čimprej odpraviti.

Pri obravnavi in oceni celodnevne šole je bilo prav tako izrečenih nekaj pohval in nekaj kritik. Medtem ko bi morali koordinacijski odbori za uvedbo celodnevne šole delovati v petih krajih, sta doslej zazvela edinele v Črnomlju in na Vinici. V Semiču, kjer je bila prva v občini uvedena celodnevna šola, pa imajo nekaj začetnih težav. Med občani jih večina podpira to novost, pojavljajo pa se tudi očitki in kritike, ki so

deloma utemeljene in dobronamerne, deloma pa imajo drugo ozadje.

Na konferenci so pohvalili kolektiv semiške šole, kot tudi Iskro, saj sta veliko naredila za začetek celodnevne šole, menili pa so, da bi morali urediti malice, ki jih doslej ni bilo, in odpraviti nekatere druge manjše pomanjkljivosti. Priporočili so učiteljskemu kolektivu, naj še z večjim poslušanjem upošteva predloge krajanov, če so uresničljivi. Priporočili in kritike, ki so neutemeljene, pa je potrebno ostro zavrniti, saj je očitno, da gre tudi za zoperstavljanje posameznikov, ki imajo naši socialistični vzgoji tuja stališča.

R. B.

Rekorden obisk

Nedavni roditeljski sestanek na semiški osnovni šoli je privabil rekordno število staršev: navzočih je bilo okrog 300 ljudi, ki so razpravljali o celodnevni šoli. Nekateri so prišli slabe volje, odšli pa so vsi dobro razpoloženi, ker so razčistili vse nejasnosti. Dobili so tudi vsa pojasnila, predvsem glede plačila. Starši so pričakovali, da bo celodnevni pouk s hrano vred veliko dražji, vendar se je izkazalo, da plačilo ne bo preduho. Na dan bodo plačevali samo 9,50 dinarja, za kar se imajo zahvaliti predvsem kolektivu Iskre, ki deloma regresira prehrano. Učitelji in starši so našli skupen jezik, tako da bo celodnevna šola nadaljevala svojo pot brez večjih težav. Domenili so se tudi glede uvedbe malice, trajanja pouka in drugih stvari, ki so doslej zaradi slabe obveščenosti vzbujali pri nekaterih pomisleke.

Družbeni plan: naša bodočnost

„Osnovno vodilo pri planiranju bi morala biti želja in cilj: kaj hočemo doseči v obdobju do leta 1980. Kako bo delovala ta in ona delovna organizacija, kakšna bo krajevna skupnost itd.“ Tako je med drugim rekla na nedavni občinski konferenci ZK Zdenka Khalil v uvodnem referatu, v katerem je v imenu delovne skupine pri občinskem komiteju ocenjevala dosedanja planska prizadevanja.

Ko je navajala pomanjkljivosti, je dejala: „V planu ni opredeljeno, kako doseči začetno stopnjo razvoja, ko TOZD predvidevajo manjšo gospodarsko rast. Kazalci razvoja niso v skladu z zastavljenimi izhodišči. Prikazana kadrovska politika ni porok za boljše gospodarjenje in v osnutku občinskega plana se plani TOZD in SIS razhajajo. Ni finančne povezave, ne vemo, kakšna bodo sredstva v te namene, kje jih bomo skušali dobiti itd.“

Ne vemo tudi, kaj se bo dogajalo s krajevnimi skupnostmi v tem obdobju, kakšen bo njihov napredek. Posebno velja to za obkolpske predele, saj je v izhodiščih predviden skladen razvoj vseh krajevnih skupnosti. Manjka torej prostorska komponenta plana.

Poseben problem je tudi planiranje v smeri TOZD – delovna organizacija in obratno. Kako se ti plani ujema, če se. Iz zakasnitev osnutkov planov nekaterih TOZD pa lahko sklepamo, da skupne službe v teh delovnih organizacijah ne funkcionirajo in da niso kos svojim nalogam.

Bo sobota prelomnica?

25. oktobra imajo mladinci volilno konferenco

Sobota naj bi bila v delu metliške mladinske organizacije prelomnica. 25. oktobra dopoldan se bo namreč začela v sejni sobi metliške občinske skupščine volilna in programska konferenca občinske konference Zveze socialistične mladine Metlika.

Na mladinskem srečanju bodo delegati najprej izvolili novega predsednika občinske konference, ki bo poslej opravljal delo poklicno, novega sekretarja in šest članov predsedstva. Izvoljeni bodo opravljali dolžnosti le eno leto. Nato bodo ocenili delo po republiškem in zveznem mladinskem kongresu, ki sta bila lani. V občini so v enem letu uspeli predvsem pri reorganizaciji mladinske organizacije. Na novo so ustanovili 14 osnovnih organizacij po de-

lovnih organizacijah in krajevnih skupnostih, v katerih je včlanjenih kar 350 mladincev in mladink. Po ostalih petnajstih osnovnih organizacijah so izvedli korenite spremembe, saj so se skoraj vse ravnale po resoluciji 9. kongresa ZSMS. Žal je nekaj tudi takih aktivov, ki so reorganizacijo izpeljali le formalno in se sploh ukvarjali le s „tipkanjem“, namesto da bi se lotili pravega dela.

Razveseljujejo je predvsem to, ker so se v nekaterih organizacijah lotili načrtnega izobraževanja, tako da so v enem letu dobili dobre, mlade družbenopolitične delavce. Zato delegati pri volitvah v predsedstvo občinske konference ne bodo imeli težke izbire. Po volitvah bodo spregovorili o delu v mladinskem klubu. Nekateri pravijo (tisti, ki v glavnem „delajo“ po gostilnah), da mladinsko delo ovira predvsem mladinski klub, češ da si ga ne morejo razdeliti?! Da to ni res, so dokazali člani metliškega foto-kino kluba, poslej pa se bodo v klubu zbirali tudi člani belo kranjskega aerokluba.

Šola ima prednost

„Če bi se odločila za poklicno manekenko? Verjetno bi se, toda ne v Metliki. Tu so nekateri ljudje še tako nazadnjaški, da imajo dekleta, ki predvajajo modne novosti, za slaba. Se precej Kolpe bo preteklo, preden bodo ugotovili, da je manekinstvo ravno tako poklic kot vsi drugi.“

Dvajsetletna Martina Jurejčič je zaposlena v Beti, kot izredna dijakinja študira na srednji tekstilni šoli, obenem pa se občasno ukvarja s svojim konjičkom – manekinstvom. Za dodatni zaslužek – od posamezne revije dobijo metliške manekenke 150 dinarjev – jo je pred tremi leti navdušil Toni Gašperič in od takrat do danes se je Martina z dokaj težkim poklicem že dodobra spoznala. Pri prvih korakih na ozkem in dolgem odru je Metličankam pomagala Zorica Pesek iz ljubljanskega centra za sodobno oblačenje in od takrat si dekleta same pomagajo. Redno spremljajo modo, če imajo priložnost si ogledajo revijo in se – učijo. V ekipi metliških manekensk so razen Martine Jurejčič še Neda Zorič, Marija Tomc in Nevenka Judnič.

„Kako se med revijo počutim? Pred tremi leti je bilo precej težko. Vedno se mi je zdelo, da vsi gledajo le mene, in ne izdelke, ki jih nosim. Po vsaki reviji sem se tudi na ulici ali v tovarni počutila nelagodno. V začetku so me zbadali tudi prijateljice in prijatelji, sedaj pa so se vsi navadili na moj hobi in manekinstvo se mi je močno priljubilo. Kaže pa, da se bom od manekenske brvi poslovila, kajti moj konjiček bo poslej – šola.“

Hvali naj delo

Prejšnji četrtek je imel metliški komite občinske konference ZKS s koordinacijskim odborom za stabilizacijo pri OK SZDL Metlika skupno sejo, na kateri so razpravljali o nalogah na področju gospodarske stabilizacije. Na sestanku so poudarili, da so v marsikateri delovni organizaciji že vidni spodbudni uspehi, po nekaterih pa so še vedno tam, kjer so bili na začetku stabilizacijske poti. Poudarili so, da bi morali ukiniti „papirne“ uspehe in hvale, kajti tudi to bi bil en korak k stabilizaciji. Poslej naj bi v vseh organizacijah izpolnjevali naloge, ki so si jih zastavili in se izkazovali le s konkretnimi uspehi.

Spregovorili so tudi o sprejemu družbenega načrta metliške občine, ki je nekoliko v zaostanku, o zakonu o združenem delu in o skupni in splošni porabi za prihodnje leto.

Zgodba o kruhu

Te dni me je v Metliki ustavila nekdanja sošolka. V obraz je bila nekoliko blede in sploh, ženska je bila zelo razburjena: „Ali si predstavljala to nesramnost? Znanika me je ogovorila, ne da bi me pozdravila. Poglej na uro: dvanaest je, pri nas v Metliki pa že spet nimajo kruha.“

Pa ga imajo, vem da ga imajo! V samopostrežni ga skrivajo pod pultom. Pol ure sem jih prosila, naj mi prodajo pol kilograma, pa niso hotele. Zakaj ne napišeš članka o takem nevestnem ravnanju metliških trgovk? Veš, ob 14. uri bodo kruh zopet imele. Ravno tako se je zgodilo včeraj. Prišla sem ob 13. uri in zabrusile so mi, da kruha nimajo. Uro kasneje, ko sem se slučajno še enkrat oglasila v samopostrežni, pa so ga imele. In tudi dobila sem ga. Da, pod pultom ga skrivajo, in kot kaže, bom morala poslej po službi celo uro čakati zato, da bom ob 14. uri dobila – kruh.“

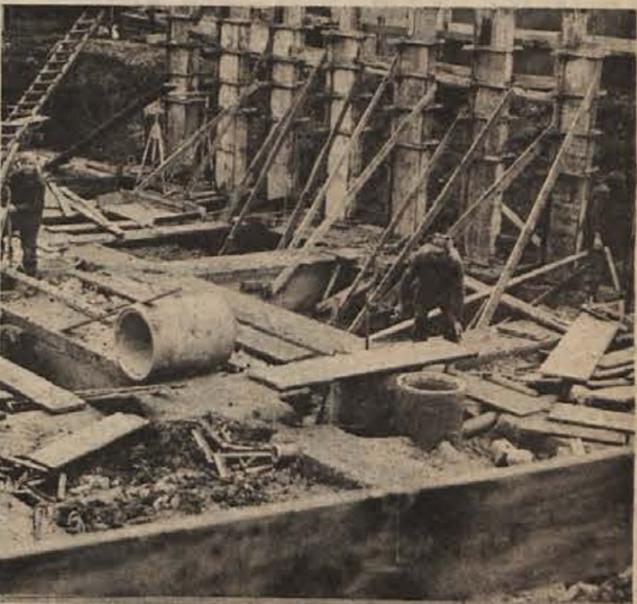
Kasneje sem se hotel o ne- navadni zgodbi sam prepričati. Povprašal sem nekaj metliških gospodinj, kako so zadovoljne s preskrbo s kruhom. Nekateri pečejo kruh doma, za druge kupujejo v jutranjih urah babice, precej pa jih je znanko pripoved potrdilo.

USPELA REVIIJA

Podjetji Beti in Komet sta pripravili prejšnjo soboto modno revijo svojih kolekcij. Na prireditvi so kot manekenke in manekeni nastopali dekleta in fantje iz Kometa in Beti, večer pa so popestrili gostje Tatjana Gros, Edvin Fliser in Silvester Mihelčič.

Vezno besedilo je bral Toni Gašperič. Na prireditvi je bilo veliko Metličanov in prebivalcev iz okoliških vasi. Lepi obisk je dokaz, da podobne prireditve ljudi zanimajo.

List za vsakogar »Dolenjski list«

Čez leto dni naj bi dobil metliški zdravstveni dom nov prizidek s 650 kvadratnimi metri uporabne površine. Investitor prepotrebne- ga objekta je združen zdravstveni dom Novo mesto. Na sliki: delavci metliškega TGP pri polaganju zadnjih metrov betona za temelje. (Foto: Janez Pezelj)

Sprehod po Metliki

PROGRAMI ZA LETO 1976 – Predstavniki samoupravnih interesnih skupnosti razlagajo te dni delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela svoje načrte akcij in dela v prihodnjem letu. Med delavci vlada za programe veliko zanimanja, kar kaže, da bo dobilo družbeno dogovarjanje nove razsežnosti.

TATOVI IN POKOPALIŠČE – Nemalo ljudi se pritožuje, da izginjajo z njihovih grobov novoposajene rože, ki naj bi krasile grobove ob bližajočem se dnevu mrtvih. Nepridipravi bi bili lahko obzirnejši vsaj na pokopališču.

MRTVILO NA VASI – Tudi po tistih vaseh, ki imajo gostilne ali kulturne domove, le-ti samevali: malokdaj se zgodi, da imajo v njih kulturne programe. Ker pa imajo po vaseh kar precej avtomobilov, se prebivalci vozijo na prireditve v Metliko, ki pa se s kulturnim življenjem ne more ravno pohvaliti.

GOSPODARSKI NAČRT 1976 – Pristojne službe v Beti že nekaj časa izdelujejo gospodarski načrt za leto 1976 po TOZD in za podjetje v ce-

loti. Gospodarski načrt oblikujejo tako, da bo vsak delavec lahko spremljal izpolnjevanje plana in videl uspehe svojega dela.

KOSTANJ IN POLHI – Če popoldan stopiš v gozd, srečaš kar precej ljudi, ki nabirajo kostanj. Nekateri občani se ponoči s pastmi spravijo celo na polhe. Kljub temu da je v okoliških gozdovih veliko polhov, se metliški lovci do sedaj še niso izkazali.

NOVO VINO IN METLIČANI

Jesen je in novo vino marsikomu zmeša glavo. Pa se zgodi, da človek okajen vozi avto in ga zaustavi miličnik:

„Tovariš Metličan, bomo pihali!“

Metličan: „Tovariš miličnik, ne, sedaj bomo – bruhali.“

SE 336 DRUŽBENIH STANOVANJ

Stanovanjska skupnost je izdelala srednjeročni razvojni načrt, po katerem bo do leta 1980 zgrajenih 336 novih družbenih stanovanj in 211 zasebnih hiš. Tako bodo v petih letih pridobili 21.100 m² novih stanovanjskih površin. Skupni stanovanjski fond bo po teh predvidevanjih znašal leta 1980 905 družbenih stanovanj. Prav gotovo se bo stanovanjska stiska občutno omilila.

STARI TRG: URADNE URE

Ker je krajevna skupnost Stari trg prostorsko precej raztresena, občani pa bi radi večkrat tako ali drugače pojasnila, je Marko Režek, predsednik krajevnih skupnosti, uvedel uradne ure za stranke. Ob dnevi, ko prihaja v kraj zdravnik in dela tudi krajevni urad, je odprta pisarna krajevnih skupnosti. Nima sicer svojih prostorov, vendar je uradovanje tudi v krajevnem uradu strankam v zadovoljstvo.

OBVESTILO O DERATIZACIJI (zastrupljanju podgan in miši) V OBČINI ČRNO MELJ

Po odloku o obvezni deratizaciji v občini Črnomelj (Skupščinski Dolenjski list št. 2/71) bo Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto opravil obvezno DERATIZACIJO (nastavljanje zastrupljenih vab) na območju naselij ČRNO MELJ, VINICA, SEMIČ V DNEH OD 27. 10. – 8. 11. 1975. Točna navodila in opozorila bodo objavljena na vidnem mestu v krajih, kjer bomo opravljali deratizacijo.

Zavod za zdravstveno varstvo
Novo mesto
Mej vrti 5 – tel. 21-253

Črnomaljski drobir

NOVE CEVI – V Črnomaljski ulici Pod lipo je že nekaj časa vse prenapeto. Delavci obrtnega komunalnega podjetja zamenjujejo stare in dotrajane vodovodne cevi z novimi, kar bo omogočilo boljše preskrbo z vodo.

MATURANTI SO PLESALI – V soboto, 18. oktobra, so dijaki črnomaljske poklicne in srednje ekonomske šole priredili maturantski ples v semiškem hotelu Smuk. Njim in gostom so igrali Abadoni, zabavni večer pa je popestril tudi srečelov.

LEPŠI LOKAL, BLIŽE POTROŠNIKOM – V Ulici Staneta Rozmanja na 12. je trenutno hiša videti, kot bi bila zračena bomba, toda to je le začasnica: v stavbi ureja moderno

prodajalno PEKO, ki bo svojo trgovino preselil iz Kolodvorske ulice bolj v središče mesta. Tako bodo imeli potrošniki na kupu vse trgovine.

NA JESEN PRIPRAVLJENI – V Dolenjski blagovnici in pri Veletekstilu so zadnje dni dobili pošiljko novih ženskih in otroških plaščev za jesen in zimo. Čež sodobne kroje in ne pretirane cene se najbrž kupci res ne bodo mogli pritožiti.

PRECEJ KOSTANJA – Ker je grozdje obrano, imajo jesenski izletniki drugo možnost: nabirati kostanj. Letos je kar dobro obrodil, posebno lep in debel pa je v semiških gozdovih, pa tudi okrog Dobljčke gore.

Črnomaljski poročevalec

V TEM LETU NAJBOLJ ISKANA KNJIGA PRI NAS

JOŽE VIDIC PO SLEDOVIH ČRNE ROKE

DOPOLNJENA IN RAZŠIRJENA IZDAJA IZIDE PRI
ZALOŽBI BOREC 20. DECEMBRA

Prva naklada je bila razprodana v nekaj dneh, številni bralci pa so posredovali nove podatke o zločinih, zločincih in njihovih žrtvah.

Avtor je spet krenil na pot po sledovih črne roke, predvsem po Dolenjski. Nova in dopolnjena poglavja:

Likvidatorske skupine morijo Pijavčanke, Želimičanke in Gradiščanke

Turjaška in velikološka tolpa Ivana Kožarja in Vinka Levstka

Grosupeljski inkvizitorji Od Trebnjega in Šentruperta do Kostanjevice in Gorjancev

Mirnopaška velika noč Žužemberške žrtve Med Brezovico in Logatcem

Bralci, ki bodo naročili knjigo še pred izidom in jo plačali do 15. decembra, jo dobijo za 180 dinarjev, kolikor je bila cena prve izdaje. Po izidu bo cena zaradi povečanega obsega višja. Naročniki naj nakažejo denar po poštni položnici na račun št. 50101-603-45772 s pripisom „Za knjigo o črni roki“, naročilnico pa pošljejo na naslov: Založba Borec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 28.

NAROČILNICA DL založba **Z** borec

Ime in priimek

zaposlen

stanovanje

Naročam knjigo Po sledovih črne roke in bom vplačal do 15. decembra 180 din na žiro račun št. 50101-603-45772.

PURAL - stanovanjsko strešno okno

PODSTREŠNO OKNO NAJ BO SVETLO IN ZRAČNO

nerjaveči materiali — dvojno izolacijsko steklo — neoporečno tesnjenje — preprosto čiščenje — prilagojeno streham vseh vrst

IZKORISTITE PODSTREŠNE PROSTORE ZA NAJCENEJŠO STANOVANJSKO POVRŠINO

OKNA pural LAHKO KUPITE V VSEH PRODAJALNAH Z GRADBENIM MATERIALOM, MOŽNOST NAKUPA S STANOVANJSKIMI KREDITI

Izdeluje:

RUDARSKI ŠOLSKI CENTER
neomejena subsidiarna odgovornost

VELENJE

JUGOSLAVIJA
63320 Velenje, Prežihova 3, tel. 850-422

„Vinjeta Barda lucundusa“

Odlomek iz Knauerjevoga (1613—1664) stoletnega koledarja s pravim naslovom CALENDARIUM OECONOMICUM PRACTICUM PERPETUUM (Praktičen trajno veljaven gospodarski koledar). Sistem napovedovanja vremena, ki ga je uvedel ta praded sodobnega vremenarstva, ima enako vrednost kot tako imenovana slepa, petdesetodstotna vremenska napoved današnje dobe.

Poglejmo, kaj torej trdi za letošnji december: Oblačno, z meglo in snegom do 9., potem do 12. suho, do 27. pa mrzlo; tega dne dež; 30. in 31. lepo vreme.

slovenski almanah '76

vse, česar še ne veste,
ali pa se nikakor ne morete
spomniti

10. decembra izide knjiga, kakršne še nismo imeli. Pripravljalo jo je 800 Slovencev — 100 priznanih strokovnjakov in 700 bralcev. Na 320 straneh velikega formata z barvnim ovitkom vas bo „Slovenski almanah '76“ presenetil s pestro, zanimivo in predvsem poučno vsebino: kako je nastal koledar — sami lahko napovedujemo vreme — stoletna pratika — kateri dan imate leta 2.000 rojstni dan — celotni kitajski horoskop — kaj nam je prineslo letošnje leto — izčrpen pregled vseh statističnih zanimivosti (42.600 podatkov!) — pravnik vas brani — naučite se brati zdravniški recept — opis vseh držav sveta in vseh slovenskih mest — matematični priročnik — podroben opis poteka obeh svetovnih vojn — verjetni in neverjetni rekordi — reportaže z vsega sveta in domovine — feljton o znanem Slovencu — domača povest — biseri slovenske poezije itd.

Cena „Almanaha“ v prodaji bo 109 dinarjev, v predplačilu pa le 79 din. Nič čudnega torej ni, če vam svetujemo, da se odločite za slednje.

Izrežite naročilnico, nalepite jo na dopisnico ali vložite v pismo ter izpolnjeno pošljite na naslov: ČGP DELO, prodajna služba, Tomšičeva 1/III, 61000 Ljubljana

IZPOLNITE SEDAJI

NAROČILNICA V

Nepreklicno naročam „Slovenski almanah '76“

Priimek in ime

Kraj, ulica

Poklic

Datum

Podpis

VSE O VSEM — SLOVENSKI ALMANAH '76

ČGP DELO
PRODAJNA SLUŽBA
61000 LJUBLJANA
Tomšičeva 1/III

LICITACIJA!

SOP

— specializirano podjetje za industrijsko opremo
KRŠKO, Gasilska 3

razpisuje licitacijo za naslednja osnovna sredstva:

1. KOMPI ZASTAVA 430 K,
letnik 1971, karamboliran, izklicna cena 6.000 din;
2. KOMPI IMV 1600 S,
letnik 1973, zgorel, izklicna cena 3.000 din;
3. KOMPI IMV 1600 S,
letnik 1970, v voznem stanju, izklicna cena 6.000 din.

Vozili pod 1. in 2. sta v DE Kostanjevica, Malence 3, pod 3. pa v Krškem, Gasilska 3.

Javna dražba bo v torek, 28. 10. 1975, ob 11. uri na krajih, kjer se vozila nahajajo. Ogled je možen dve uri pred pričetkom licitacije.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Izvršni odbor

TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI
občine Novo mesto

razpisuje naslednja prosta delovna mesta za novo športno dvorano:

1. UPRAVNIKA ŠPORTNE DVORANE — pogoj višja ali srednja šolska izobrazba
2. OPERATER IN VZDRŽEVALEC NAPRAV — pogoj kv kurjač
3. ADMINISTRATOR — ekonomska srednja šola
4. 3 DELOVNA MESTA SNAŽILK z voljo do dela in smislom za higieno

Pod zap. št. 1., 3. in 4. je obvezno 2-mesečno poskusno delo. Stanovanj ni. Prednost imajo prosilci iz Novega mesta in bližnje okolice.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

PROSTO DELOVNO MESTO!

ŠOLSKI CENTER BREŽICE

Komisija za medsebojna razmerja razpisuje prosto delovno mesto

VZGOJITELJA v internatu

Pogoji:

1. višja izobrazba — smer domska vzgoja ali
2. višja izobrazba — pedagoška smer

Kandidat mora obvladati slovenski jezik

Pismene prijave sprejemamo 15 dni po dnevu objave.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu OZD Avtopromet, gostinstvo in turizem „GORJANCI“ Novo mesto — Straža ponovno objavlja naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA TAHOGRAFSKO SLUŽBO
2. REFERENTA ZA GORIVO IN MAZIVO.

Pogoji:

Pod tč. 1. in 2.: končana srednja šola prometne smeri ali ekonomska srednja šola in tri leta prakse v špediciji. Odslužen vojaški rok.

LICITACIJA!

TAM Maribor
TOZD „BELT“, Črnomelj

razpisuje javno dražbo za osnovno sredstvo

TOVORNI AVTOMOBIL TAM — 5000,
leto izdelave 1966, registriran in v voznem stanju.

Javna dražba bo v tovarni „BELT“, Heroja Starihe 17, v torek, 28. 10. 1975 ob 10. uri za družbeni sektor, ob 11. uri za zasebnike.

Ogled vozila vsak dan, razen sobote in nedelje, od 6. do 14. ure.

LICITACIJA!

INDUSTRIJA GRADBENEGA MATERIALA
SAVA
KRŠKO

bo prodala na ustni licitaciji dne 27. 10. 1975 ob 9. uri v upravi delovne organizacije v Gasilski ulici 4

NAKLADALNIK

Zettelmayer 0,30 m³, potreben manjšega popravila, za izklicno ceno 15.000,00 din, ter razne elektromotorje. Ogled nakladalnika je možen vsak dan v kamnolomu Gunte. Prometni davek plača kupec.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Najmlajši slovenski tehnik „7D“ vabi k sodelovanju

ORGANIZATORJE IN POSPEŠEVALCE PRODAJE

za območja Gorenjske, Notranjske, Dolenjske, Primorske, Bele krajine, Posavja, Zasavja in slovensko obalno območje. Prednost imajo upokojenci z lastnimi avtomobili in komercialnimi izkušnjami.

Možnost dobre stimulacije v honorarnem delovnem razmerju. Potni stroški (kilometrini) in dnevnice so zagotovljeni posebej.

Ponudbe pošljite na Uredništvo „7D“, Maribor, Svetozarevska ul. 14.

Na proslavo!

Pripravljani odbor ZBORA AKTIVISTOV v DOLENJI STRAŽI, ki bo v nedeljo, 26. oktobra 1975, ob 10. uri z odkritjem SPOMINSKEGA OBELEŽJA in kjer bo govoril predsednik predsedstva CK ZKS tovariš France Popit, organizira BREZPLAČNE AVTOBUSNE PREVOZE po naslednjem razporedu:

VOZNI RED ZA NASLEDNJE LINIJE

ZAGRADEC — ŽUŽEMBERK — STRAŽA		
1	Km	Postaja
8.45	0	Zagradec
9.00	9	Žužemberk
9.30	26	Straža

PREVOLE — HINJE — PODTURN — DOLENJSKE TOPLICE — STRAŽA		
8.30	0	Prevole
8.35	6	Hinje
8.50	16	Dvor
9.05	21	Podturn
9.15	31	Dol. Toplice
9.25	35	Straža

ČRMOŠNJICE — POLJANE — DOL. TOPLICE — STRAŽA		
9.00	0	Črmošnjice
9.10	6	Poljane
9.20	8	Dol. Toplice
9.30	12	Straža

URŠNA SELA — DOBINDOL — DOL. TOPLICE — STRAŽA		
9.00	0	Uršna sela
9.10	6	Dobindol
9.20	10	Dol. Toplice
9.30	14	Straža

BIRČNA VAS — ŠMIHEL — STRAŽA		
9.00	0	Birčna vas
9.05	5	Šmihel
9.20	15	Straža

KOSTANJEVICA — ŠENTJERNEJ — DOBRAVA — PREČNA — STRAŽA		
8.30	0	Kostanjevica
8.40	7	Šentjernej
8.45	11	Dobrava
8.55	17	Kronovo
9.20	37	Prečna
9.30	41	Straža

MOKRONOG — MIRNA — TREBNJE — STRAŽA		
8.00	0	Mokronog
8.15	11	Mirna
8.25	19	Trebnje
8.50	50	Straža

TREBNJE — MIRNA PEČ — BRŠLIN — PREČNA — STRAŽA		
8.45	0	Trebnje
9.00	11	Mirna peč
9.15	21	Bršlin
9.25	27	Prečna
9.35	31	Straža

DOBRNIČ — SADINJA VAS — AJDOVEC — FRATA — STRAŽA		
8.45	0	Dobrnich
9.15	16	Sadinja vas
9.20	20	Ajdovec
9.25	24	Frata
9.30	26	Prečna
9.40	35	Straža

PODGRAD — STOPIČE — NOVO MESTO — STRAŽA		
9.00	0	Podgrad
9.15	6	Stopiče
9.25	8	Novo mesto
9.45	16	Straža

GABRJE — RATEŽ — NOVO MESTO — STRAŽA		
8.45	0	Gabrje
8.55	9	Ratež
9.05	15	Novo mesto
9.25	23	Straža

OREHOVICA — MOKRO POLJE — RATEŽ — STRAŽA		
8.30	0	Orehovica
8.40	4	Mokro polje
8.45	8	Ratež
9.15	26	Straža

ŠKOCJAN — ŠMARJETA — KRONOVO — NOVO MESTO — STRAŽA		
8.35	0	Škocjan
8.40	4	Zbure
8.45	7	Šmarjeta
8.55	13	Kronovo
9.10	24	Novo mesto
9.20	30	Prečna
9.30	34	Straža

Iz Novega mesta bodo vozili avtobusi vsake pol ure z avtobusne postaje od 8. ure dalje. Povratek po dogovoru.

PROSTA DELOVNA MESTA!

KRKA,
farmacevtika, kemija, zdravilišča
NOVO MESTO

razglašča naslednja prosta delovna mesta v Zdravilišču DOLENJSKE TOPLICE

MASERJA
3 KUJARJEV in
ADMINISTRATORKE

Pogoji za zasedbo:

- priučen maser s 6 meseci prakse
- končana 3—letna gostinska šola in 1 leto prakse
- končana 4—letna administrativna ali ekonomska srednja šola in 2 leti prakse

Kandidate, ki izpolnjujejo zahtevane pogoje, prosimo, da pišne ponudbe z dokazili o izobrazbi in življenjepisom v roku 15 dni po dnevu objave pošljejo Kadrovski službi podjetja v Novem mestu, Cesta komandanta Staneta 19.

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975

POZNATE OKUS
PIVA MED PIVI?
HP TALIS

belinka

tovarna kemičnih izdelkov

61001 Ljubljana
poštni predal 5-1
telefon h. c. 061/314177
telex 31 260 yu bel

SANDOLIN PX 65

- uživa mednarodni sloves
- odlikuje ga bogata tradicija in novi tehnični dosežki
- najbolj iskano sredstvo za dolgoletno zaščito lesa
- uničuje plesen in zajedalce ter je odporen proti vremenskim vplivom
- služi za osnovni ter končni premaz in je izdelan v 13 barvah

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE IN NAVODILA ZA UPORABO

SCHIEDEL — YU —
Kamin, dimnik št. 1
v Evropi
proizvaja in dobavlja

GRADNJA ŽALEC

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 23. oktobra - Severin
Petek, 24. oktobra - Dan OZN
Sobota, 25. oktobra - Darinka
Nedelja, 26. oktobra - Lucijan
Ponedeljek, 27. oktobra - Sabina
Torek, 28. oktobra - Simon
Sreda, 29. oktobra - Narcis
Četrtek, 30. oktobra - Sonja

LUNINE MENE

27. oktobra ob 23.07 - zadnji krajec

KINIO

BRESTANICA: 25. in 26. 10. ameriški barvni film Okusi Drakulino kri.
BREŽICE: 24. in 25. 10. angleški barvni film Varuj se, ko te srečam.
26. in 27. 10. ameriški barvni film V vrtincu.
28. in 29. 10. ameriški barvni film Velika parada.
CRNOMELJ: 24. 10. barvni film Smešna je prva ljubezen. 26. 10.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

DVA FANTKA (stara: dve leti in pol, sedem mesecev) potrebujeta od 1. decembra dalje varstvo na domu. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Oglasite se na naslov: Marija Robek, Prešernovo nabrežje št. 4, 66330 Piran.
TAKOJ SPREJMEM v službo mlado, prikupno in samostojno dekle za natakarico v gostinstvu. Osebnih dohodkov 5.000 din. Ostalo po dogovoru. Javite se na naslov: Danica Dejak, Trg zbora odposlancev 70, 61330 Kočevje. Prosim za sliko (proti vračilu).

STANOVANJA

FANT IN DEKLE potrebujeta zaradi poroke enosobno stanovanje ali garsonjero v Novem mestu ali okolici. Ponudbe pod šifro „NUJNO“.
TAKOJ VZAMEM v NAJEM dvosobno ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Naslov v upravi lista.
ZAKONCA brez otrok iščeta sobo s kopalnico (ali dve sobi) za določen čas, po možnosti Cesta herojev do mesta ali bližina. Prosimo, pokličite po telefonu 22-715 od 6. do 14. ure ob delavnikih, drugače pa 85-375.

ODDAM opremljeno sobo samski osebi. Naslov v upravi lista (2520/75).
USLUZBENEC FIRME RNU RENAUULT v IMV Novo mesto potrebuje dvosobno stanovanje s kopalnico, kuhinjo in centralnim gretjem na periferiji Novega mesta z decembrom 1975 ali januarjem 1976. Ponudbe na Biro RENAULT Ljubljana, Privoz 14, tel. št. (061) 24-425.
ODDAM sobo in nišo. Plačilo za eno leto vnaprej. Naslov v upravi lista (2532/75).
SAMSKEMU oddam opremljeno centralno ogrevano sobo s souporabo kopalnice. Cesta herojev 33/a.
IŠCEM sobo in kuhinjo v Novem mestu ali okolici. Plačam za pol leta vnaprej. Anton Konda, Osojnik 17, Semič.
IŠCEM ogrevano sobo s souporabo kopalnice, po možnosti v centru Novega mesta. Naslov v upravi lista (2557/75).

Motorna vozila

PRODAM karamboliran avto Fiat 850 special. Informacije po telefonu (068)21-512.
PRODAM AUDI, letnik 1968. Menjam tudi za manjši avto. Naslov v upravi lista (2531/75).
PRODAM DKW F 12 v voznem stanju. Cvitičanin, Lebanova 3, Novo mesto.
PRODAM RENAULT 8 z nekaj rezervnimi deli ali zamenjam za zastavo 750. Naslov v upravi lista (2543/75).
PRODAM RENAULT 10, letnik 1968. Cena ugodna. Oglede ob nedeljah. Marjan Majcen, Sentjanž 6.
PRODAM avto Škoda 100 LS, letnik 1970, mizarški skobelni stroj poravnalnik ter ročni brusilni stroj. Jože Gal, Orehovec 48, Kostanjevica.
PRODAM traktor Fent 18 KS, hidravlika, kosa in plug. Pinterič, Arnovo selo, p. Artiče.

ameriški barvni film Simbadovo zlato potovanje. 29. 10. angleški barvni film Trojni odmev.

KOSTANJEVICA: 26. 10. ameriški barvni film Los amigos.

KRŠKO: 25. in 26. 10. francoski film Diabolic. 29. 10. francoski film Don Juan je bil žena.

METLIKA: Od 24. do 26. 10. ameriški barvni film Billyeva dva klobuka. Od 24. do 26. 10. ameriški barvni film Valdez maščevalec. 29. in 30. 10. jugoslovanski barvni film Odpisani.

MIRNA: 25. in 26. 10. film Tajni agent 101.

NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 24. do 26. 10. francoski barvni film Veličastveni Belmonto. 27. 10. domači barvni film Derviš in smrt. Od 28. do 30. 10. domači barvni film Partizani.

RIBNICA: 25. in 26. 10. ameriški barvni film Nekoč je bil malopridnež.

SEVNICA: 25. in 26. 10. ameriški film Zakaj te očka pušča samo?

TREBNJE: 25. in 26. 10. ameriški barvni kriminalni film Dama in diamanti.

STARO HISO z vrtno in sadovnjakom ugodno prodam. Julčka Tržan, 68282 Koprivnica 20 pri Brestanici.

PRODAM manjšo kmečko hišo 10 km od Krškega z nekaj zemlje, zasajene s trto in drevjem. Dostop možen z avtomobilom. Anton Kos, Campova 13, Ljubljana.

RAZNO

POROČNI PRSTANI! - Če si želite trajen in lep spomin, stopite v zlatarstvo v Gosposko 5 v Ljubljani, poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta! 11. OKTOBRA 1975 sem pri hotelu Kandija izgubil zlat prstan. Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da ga vrne na naslov: Zdravko Mikec, Ragovska 1, Novo mesto.
NASLI SMO damsko ročno uro pri Modni konfekciji KRIM, Novo mesto, glavni trg 29. Stranko, katera uro pogreša, prosimo, da se javi na gornji naslov.

GARAŽO vzamem v najem. Slavko Sitar, Glavni trg 5, Novo mesto.

PREKLIC

MARICA KLOBUČAR, Uršna sela 63/a, opozarjam Ivana Klobučarja in Janeza Klobučarja iz Uršnih sel, naj prenehata z neresničnimi govoricami. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjala.

OBVESTILA

KMETOVALCI! Sprejemam naročila za siluspuhalnike na 6 nožev, kakor tudi vse vrste puhalnikov in transporterjev (tekoči trak). Novost je tudi v tem, da lahko svoj stari udarni puhalnik spremenite v siluspuhalnik na 6 nožev. Cene so zelo konkurenčne. Naročila sprejema Klearstvo Štuhec, Vojnaška ulica 23 (ob gl. tržnici), Maribor.
IZDELUJEM vse vrste rolet, izvršim montažo in vsa popravila. Cene ugodne, dobavni roki po dogovoru. Naročite jih pri Lojzetu Medletu, Zabja vas 47 (pri transformatorju), Novo mesto.

CESTNIKE

PRABABICI FRANČIŠKI PUCELJ iz Ribnice na Dol za njen 75. rojstni dan vse najlepše in veliko zdravja želi MANCA.

V SPOMIN

26. oktobra bo minilo žalostno leto dni, odkar nas je mnogo prezgodaj, komaj v 13. letu starosti, za vedno zapustil naš dragi in nikdar pozabljeni sinko in bratec

RAJKEC LAVRINŠEK
iz Gor. Pirošice

Cas beži, a ne celi ran. Te so vse globlje, žalost vse večja, naša srca polna bolečin. Hvala vsem, ki ga niste pozabili ter še vedno prinášate cvetje in prižigate svečke na tako prezgodnjem grobu.
Neutolajljivi: mamica, ati, sestrici Olgica in Milenca ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi naše ljube žene, mame, stare mame in sestre

JOSIPINE MAROLT
iz Štefana pri Trebnjem

se iz srca zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivom Trimo Trebnje, Donit Velika Loka in Galteks Ljubljana. Iskrena hvala dr. Jerneju Kranjcu in drugemu zdravniškemu osebju zdravstvenega doma Trebnje, ki so pokojnici lajšali zadnje ure življenja, dekanu za opravljene obred, pevcem ter ZB Trebnje. Vsem še enkrat najlepša hvala.
Žalujoci: mož Janez, sin Brane z družino, Ivan in drugo sorodstvo
Štefan, 16. oktobra 1975

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi in boleči izgubi našega dragega moža in očeta

LOJZETA KOVAČA
iz Trebnjega, Jurčičeva 20

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih dneh stali ob strani, poklonili vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi kolektivom in sindikatu Elektro Novo mesto - nadzorništvu Trebnje, Trimu Trebnje, Slovenijales, Supermarket in Viator Ljubljana ter razredoma 6.e Trebnje in V 3.b GTS Ljubljana. Iskrena hvala sestram in zdravnikom ZD Trebnje, posebno dr. Kranjcu za trud in lajšanje bolečin v času bolezni, godbi in pevcem, duhovnikom za obred in tolažilne besede ter vsem, ki so pokojnika pospremili na zadnji poti.
Žalujoci: žena Slavka, sinova Branko in Marjan

DRAGEMU možu, očetu in staremu očetu IVANU GREGORČIČU iz Smolenje vasi 59 želijo ob praznovanju 70-letnice še mnogo zdravih in srečnih let hvalični žena Pepca, hčerke Ivanka, Hermina in Jožica ter sinova Tone in Janez z družinami.

DRAGI mami URŠKI TRAMETOVI iz Ruhnje vasi vse lepo za praznovanje ter da bi bila še dolgo med nami, želijo otroci z družinami.

DRAGI in skrbni mami PAVLI KNAFELIC iz Zabje vasi za njen 80. rojstni dan vse najlepše, predvsem pa obilo zdravja, želijo hvalični otroci Jelka, Vinko in Viktor z družinami.

ZAHVALA

Dne 9. oktobra smo se na pokopališču v Orehoviči za vedno poslovili od našega dragega in nepozabnega očeta

JAKOBA LUZARJA
iz Cerovega loga 16

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh dneh stali ob strani, vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti, mu poklonili toliko vencev in cvetja ter nam izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo sosedom Prhnetovim, Volkovim, Jančarjem ter Jančevičevim, gasilskemu društvu Cerovi log, župniku za pogrebni obred, IMV Novo mesto, trg. podj. Dolenjka, Iskrji Sentjerneji in tovarni zdravil Krka. Hvala vsem, ki so se od pokojnika poslovili ter ga bodo ohranili v lepem spominu.

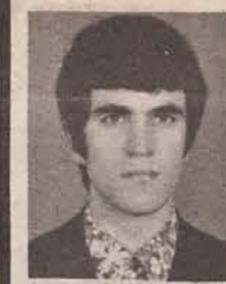
Žalujoci: žena Terezija, hčerke Kristina in Dragica z družinama ter Tončka z možem, sinovi Jože, Tone, Franci, Stane in Viktor z družinami ter drugo sorodstvo

Danes, 23. oktobra, mineva leto, odkar smo ostali sami z bolečo bitnico, da je prezgodaj prenehalo srce naše ljube mame, sestre in žene

FRANČIŠKE MURGELJ-OKLEŠEN
z Gor. Kamenc 12

Naš dom je ostal prazen, naša samota in bol večni. Hvala vsem, ki se je spominjate.

Žalujoci: hčerki Jožica in Ivica, mož Jože, brat Janez ter sestre Marija, Ani in Joži

V SPOMIN

STANETU METELKU

26. oktobra bo minilo leto dni, odkar smo te izgubili, dragi Stane. Naše življenje je ena sama velika žalost.
Neutolajljivi tvoji domači

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi našega dragega moža in očeta

LOJZETA KOVAČA

iz Trebnjega, Jurčičeva 20

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih dneh stali ob strani, poklonili vence in cvetje ter nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se tudi kolektivom in sindikatu Elektro Novo mesto - nadzorništvu Trebnje, Trimu Trebnje, Slovenijales, Supermarket in Viator Ljubljana ter razredoma 6.e Trebnje in V 3.b GTS Ljubljana. Iskrena hvala sestram in zdravnikom ZD Trebnje, posebno dr. Kranjcu za trud in lajšanje bolečin v času bolezni, godbi in pevcem, duhovnikom za obred in tolažilne besede ter vsem, ki so pokojnika pospremili na zadnji poti.
Žalujoci: žena Slavka, sinova Branko in Marjan

Žalujoci:

žena Slavka, sinova Branko in Marjan

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je za vedno zapustila naša ljubljena mama, stara mama, tašča in sestra

ANGELA MEGLIČ

roj. Pekolj
iz Dol. Nemske vasi pri Trebnjem

Iskrena hvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo dekanu za obred in poslovljni govor, pevcem, dr. Henigu za lajšanje trpljenja, sosedom, KPD Dob, družinju obrtnikov Trebnje za podarjene vence in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Žalujoci otroci: Nace, Angelca, Marija, Amalija, Franc, Rezi, Veri, Jože, Vilko in Anica ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi našega ljubega, nepozabnega očeta

JOŽETA ŠETINE

iz Dol. Gradišča

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremili na zadnji poti ter mu darovali cvetje in vence. Posebno zahvalo smo dolžni TOZD GZdrarstva Črmošnjice za poslovljne besede, delovni organizaciji lesnega kombinata Novoles in podjetju Gorjanci za podarjene vence. Iskrena hvala zdravniku dr. Vladimirju Zivkoviču, sosedom za pomoč in podarjeni venec ter kaplanu Srečku Turku za opravljene obred. Vsem iskrena hvala!

Žalujoci: žena Valči, otroci Valči, Jože in Janez ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Jože Spilchal (urednik priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik. Oblikovalec priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 5 din - Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej. Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustreznega drugega valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsi mali oglasi do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/75 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon (068) 21-227. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek: filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

Propagandna oddaja (Lj) - 20.05 A. Hieng: Izgubljeni sin - predstava MG Ljubljana (Lj) - 22.05 Mozaik kratkega filma: Joshua in kamen. Serija 4 - barvna filma (Lj)
TOREK, 28. OKTOBER: - 8.10 TV v šoli (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (Zg) - 17.35 Tjulenji - barvni film (Lj) - 17.45 H. Ch. Andersen: Mati (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Veliki živalski vrtni - barvna serija (Lj) - 18.40 Mozaik (Lj) - 18.45 Ne prezrite: Otok pri Dobravi (Gutenwerth) (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 21.05 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.15 L. N. Tolstoj: Ana Karenina - TV nadaljevanka (Lj) - 22.20 TV dnevnik (Lj)

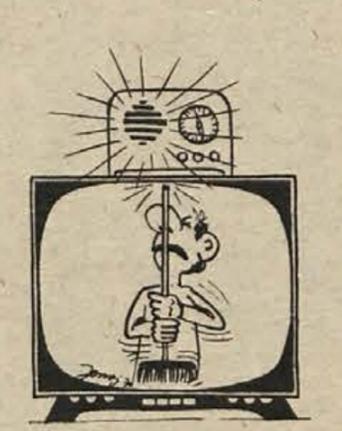
DAN: Poročila ob 5.00, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.00, 22.00, 23.00 in glasbeni spored od 4.30
23. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.35 Slovenska glasba preteklega dne. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vlado Tumpelj: Izkusnje pri usmerjanju proizvodnje in kooperacije v živinoreji. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogleđalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z Alpskim kvintetom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop - paps 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

napevov. 21.00 Literarni večer. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarno nohturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.
24. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vlado Tumpelj: Izkusnje pri usmerjanju proizvodnje in kooperacije v živinoreji. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogleđalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z Alpskim kvintetom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop - paps 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.

Oporni koncert. 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiov. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Za ljubitelje jazza.
TOREK, 28. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo. 9.30 Iz glasbenih šol. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Promenadni koncert. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Janez Titovšek: Aktualni problemi varstva gozdov. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz dela Glasbene mladine Slovenije. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Družba in čas. 18.05 V terek na svidenje! 18.35 Lahke note. 19.40 Minute z ansambлом Atija Sossa. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Od premiere do premiere. 21.30 Zvočne kaskade. 22.20 Orkestrske etude. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Popevke se vrstijo.
SREDA, 29. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Nenavadni pogovori. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Urednikov dnevnik. 12.10 Opoldanski koncert. 12.30 Kmetijski nasveti - vet. Franc Rudež: Preprečevanje boleznii vimeva. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Loto-vrtljak“. 18.05 Po poteh odločanja. 18.35 Instrumenti v ritmu. 19.40 Minute z ansambлом Silva Stingla. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Koncert iz našega studia. 22.20 S festivalov jazza. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev zabavne glasbe.

CETRTEK, 23. OKTOBER: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 10.35) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.30 9 let skomin - 3. del barvne oddaje (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Mikrobi in ljudje - barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Minute prepozno - serija 110 policija (Lj) - 21.20 Kam in kako na oddih (Lj) - 21.30 Monitor: Grand hotel (Lj) - 22.00 TV dnevnik (Lj) - 22.15 Evropsko prvenstvo v odbojki (Bg).
PETEK, 24. OKTOBER: 8.10 TV v šoli (Zg) - 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.30) (Zg) - 16.35 Madžarski TVD (Pohorje, Plešivec do 16.55) (Bg) - 17.25 Kuhinja pri violinskem ključu: Izrazni ples, barvna oddaja (Lj) - 17.55 Obzornik (Lj) - 18.10 Tujja folklor: Francija (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Arhitekt Aalto - II. del (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski notranje-politični komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Na zavoju reke - celovečerni film (Lj) - 21.35 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje (Lj) - 21.40 625 (Lj) - 22.10 TV dnevnik (Lj) - 22.25 Evropsko prvenstvo v odbojki (Bg).
SOBOTA, 25. OKTOBER: 9.30 TV v šoli (Bg) - 10.35 TV v šoli (Zg) - 12.00 TV v šoli (do 13.15) (Sa) - 13.55 Nogomet Sarajevo: Partizan - prenos (do 15.55) (Sa, Lj) v odmoru rezerviran čas (Lj) - 17.25 625 - ponovitev (Lj) - 18.00 Obzornik (Lj) - 18.15 Mozaik (Lj) - 18.20 Francosko slokarstvo od romanike do renesanse (Lj) - 18.40 Kje je resničnost - barvna serija (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodar-

ski komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 Zivljenje je lepo - TV nadaljevanka (Lj) - 20.35 Moda za vas, barvna oddaja (Lj) - 20.45 Roberta Flack and Donny Hathaway - barvna oddaja (Lj) - 21.10 Barvna propagandna oddaja (Lj) - 21.15 Kojak - serijski barvni film (Lj) - 22.05 TV dnevnik (Lj) - 22.20 Evropsko prvenstvo v odbojki (Lj).

NEDELJA, 26. OKTOBER: - 9.40 Poročila (Lj) - 9.45 Ch. Bronte: Jane Eyre - barvna nadaljevanka (Lj) - 10.35 Propagandna oddaja (Lj) - 10.40 Otroška matineja: V 80 dneh okrog sveta, Biseri morja (Lj) - 11.30 London: Koncert ob dnevu OZN - barvni posnetek iz New Yorka (EVR) - 13.00 Mozaik (Lj) - 13.05 Kmetijska oddaja TV Zagreb (Lj) - 13.50 Poročila (do 13.55) (Lj) - Nedeljsko popoldne: Otok in cesta, Za konec tedna, Moda za vas, barvna oddaja, Poročila, Evropsko prvenstvo v odbojki - posnetek - 16.40 Košarka Bosna: Rabotnički - prenos (Sa, Lj) - 18.20 Eskimsko poletje - barvni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 M. Kerstner: Gruntovčani - oddaja TV Zagreb (Lj) - 21.05 Islandija ni Koromandija - nadaljevanje in konec (Lj) - 21.35 Športni pregled (Sa) - 22.10 TV dnevnik (Lj)
PONEDELJEK, 27. OKTOBER: - 8.10 TV v šoli (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.15 Millie: Medvedek Pu - barvna nadaljevanka (Lj) - 17.35 Carobna žoga, barvna risanka (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Naši zbori - Zagorje, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Studij na univerzi: Pravo (Lj) - 19.00 Odločamo (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55

NO BREŽICE

23. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.35 Slovenska glasba preteklega dne. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vlado Tumpelj: Izkusnje pri usmerjanju proizvodnje in kooperacije v živinoreji. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogleđalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z Alpskim kvintetom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop - paps 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.
24. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo. 9.30 Jugoslovanska narodna glasba. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Po Talijinih poteh. 12.10 Revija orkestrrov in solistov. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Vlado Tumpelj: Izkusnje pri usmerjanju proizvodnje in kooperacije v živinoreji. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 16.50 Človek in zdravje. 18.05 Ogleđalo našega časa. 18.15 Zvočni signali. 19.40 Minute z Alpskim kvintetom. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Stop - paps 20. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Jazz pred polnočjo.
25. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.53 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dušan Terčelj: Kako bomo negovali mlado vino. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleza in Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedriljo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.
26. OKTOBRA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite tovariši... 9.55 Glasbena medigra. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 do 18.50 Nedeljsko popoldne, vmes ob 17.50 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 23.15 V lučeh semaforov.
PONEDELJEK, 27. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Julija Smole: Po višnjah je vse večje povpraševanje. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Kulturna kronika. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zagrjal. 20.30

25. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski tednik. 9.35 Glasbena pravljica. 9.53 Naši umetniki mladim poslušalcem. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Sedem dni na radiju. 12.10 Godala v ritmu. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dušan Terčelj: Kako bomo negovali mlado vino. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 S knjižnega trga. 17.20 Gremo v kino. 19.40 Minute z ansambлом Milana Ferleza in Latinos. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 21.15 Za prijetno razvedriljo. 21.30 Oddaja za naše izseljence. 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.
26. OKTOBRA: 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite tovariši... 9.55 Glasbena medigra. 11.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 14.05 do 18.50 Nedeljsko popoldne, vmes ob 17.50 Radijska igra. 19.40 Glasbene razglednice. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 V nedeljo zvečer. 23.15 V lučeh semaforov.
PONEDELJEK, 27. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.20 Izberite pesmico. 9.40 Mali vokalni ansambli in solisti. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Z velikimi zabavnimi orkestri 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Julija Smole: Po višnjah je vse večje povpraševanje. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.45 „Vrtljak“. 17.20 Koncert po željah poslušalcev. 18.05 Kulturna kronika. 18.20 Ob lahki glasbi. 19.40 Minute z ansambлом Lojzeta Slaka. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Če bi globus zagrjal. 20.30

CETRTEK, 30. OKTOBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Zborovska glasba iz dobe čitalnic. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.05 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam... 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Nežka Snoj: Parafif čebel. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Iz glasbenih šol. 15.45 „Vrtljak“. 16.45 Jezikovni pogovori. 18.05 Naš gost. 18.20 Iz kasnetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansambлом Jožeta Kampiča. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Cetrkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Večer umetniške besede. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska komorna glasba od 1900 do danes. 23.05 Literarni nohturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

NEDELJA, 26. OKTOBER: - 9.40 Poročila (Lj) - 9.45 Ch. Bronte: Jane Eyre - barvna nadaljevanka (Lj) - 10.35 Propagandna oddaja (Lj) - 10.40 Otroška matineja: V 80 dneh okrog sveta, Biseri morja (Lj) - 11.30 London: Koncert ob dnevu OZN - barvni posnetek iz New Yorka (EVR) - 13.00 Mozaik (Lj) - 13.05 Kmetijska oddaja TV Zagreb (Lj) - 13.50 Poročila (do 13.55) (Lj) - Nedeljsko popoldne: Otok in cesta, Za konec tedna, Moda za vas, barvna oddaja, Poročila, Evropsko prvenstvo v odbojki - posnetek - 16.40 Košarka Bosna: Rabotnički - prenos (Sa, Lj) - 18.20 Eskimsko poletje - barvni film (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) - 19.55 3-2-1 (Lj) - 20.05 M. Kerstner: Gruntovčani - oddaja TV Zagreb (Lj) - 21.05 Islandija ni Koromandija - nadaljevanje in konec (Lj) - 21.35 Športni pregled (Sa) - 22.10 TV dnevnik (Lj)
PONEDELJEK, 27. OKTOBER: - 8.10 TV v šoli (Zg) - 14.10 TV v šoli - ponovitev (do 16.00) (Zg) - 17.15 Millie: Medvedek Pu - barvna nadaljevanka (Lj) - 17.35 Carobna žoga, barvna risanka (Lj) - 17.50 Obzornik (Lj) - 18.05 Naši zbori - Zagorje, barvna oddaja (Lj) - 18.35 Mozaik (Lj) - 18.40 Studij na univerzi: Pravo (Lj) - 19.00 Odločamo (Lj) - 19.10 Barvna risanka (Lj) - 19.20 Cikcak (Lj) - 19.30 TV dnevnik (Lj) - 19.55

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Antolovič iz Bizeljskega; Sebastijana; Branka Kovačič iz Drenovca; Antona; Nevenka Glušič iz Samobora - deklico; Dragica Kolar iz Kraljevca - deklico; Marija Jamnikar iz Krške vasi - dečka; Blaženka Bočak iz Trstenika - Žarka; Ana Novak iz Zakota - Antonijo; Slavica Ivkovič iz Noršič sela - dečka; Ozrenka Stanojevič iz Brežic - Igorja; Marta Kostevc iz Bizeljske vasi - Ivana; Silvija Matkovič iz Podvrha - Marjana; Marija Germšek iz Križ - Ivana; Anka Snelc iz Nedelje - Dijano; Milena Hočvar iz Cateža - deklico; Stefica Petek iz Bobovca - Vesno. CESTITAMO!

»Dolenjski list« v vsako družino

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 26. OKTOBRA: 10.30 reklame, oglasi in obvestila - 11.00 Mostovi med narodi in ljudstvi (ob dnevu OZN, 24. 10.) - 11.15 pesmice za naše najmlajše - 11.40 na širazgovor (aktualni zapis - dan OZN) - 12.05 za vsakogar nekaj - 12.30 poročila - 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev - 14.30 zaključek programa
SREDA, 29. OKTOBRA: 16.00 poročila - 16.10 reklame, oglasi in obvestila - 16.45 po domače - 17.00 „Vi o nas“ - 17.40 kako in kje varčujemo? - 18.00 zaključek programa
SOBOTA, 1. NOVEMBRA: 16.00 SOBOTNI VRTILJAK (napoved in pop glasba) - 16.15 pet minut za... - 16.20 EPP I. del - 16.30 poročila - 16.35 EPP II. del - 16.45 mini anketa - 17.00 zaključek SV in napoved sporeda za nedeljo

16
EROKOVANA
 In prihajali trudni in zdelani, starčki in otroci, prihajali so prihajali, dasi je bila njih pomaknjena od vasi. Edini Janezek doma in za varuha ali teta Urša ali matic ni sicer imel nikogar v vojski, ni hodil. Da bi se pa ne sešel z Jančarico, prostora ob krivem gabru za grmom zadnji in odhajal prvi. In ljudje v krčmi pri županu. „Se ga je razveselil župan, ki je je prišla podpora. Da ne bo poto, ko ima že tako preveč potov, kajne?“ In takoj pripravljeno trdo besedo ni tega rekel, ampak je spravil hipu ga je bilo sram, ko se je delo „biriča“ - tako so rekli slugi ni mogel več. Zato si je naročil še da se je zgodilo, da je nekoliko vinski proti domu.

Ko ni več hodil med hišami in ni srečeval ljudi, ki so se vračali s polja, ko ga je zakril gozd, je začel počasneje stopati. Vroče je bilo in vino ga je grelo. Snel je klobuk in začel razmišljati: Ali bi ji nesel sam ali poslal Lojzo?
 „Begunca ima, zato je možka in ne pošlje več pome.“ In jezil ga je ta begunec Roman in peklo ga je, če je Lojza omenil, da se Jančarica pohvali z njim. Toda v vinski razgretosti je pozabil jeze in priključeval se je stara ljubezen na vrh. Silno si je zaželel govoriti s Franco. „Kar pojdem, nalašč.“ Vsi lepi spomini so obstali pred njim. Ali spet se je zavedel, kako ga je zadnjič odslovila, in sklenil, da pojde, pa zato, da ji pove, kar zasluži.
 Tako je omahoval med ljubeznijo in sovraštvom in ni vedel, da je sovraštvo le plod ljubezni, in prav ničesar ni dognal. Ko je pa stopil iz gostih ulic gmovca, se je posvetila pred križem nad vasio lučka. Ko jo je zagledal, je še kratko pomislil in takoj sklenil, da gre k Jančarju s polo. Morda varuje ona, ko je bila včeraj pri molitvi, in tako bosta sama, je premišljal. Če je pa ni doma, nič ne de. Morda še bolje.
 Z dolgimi koraki je krenil pod vasio, da se je ognil ljudi, ki so šli na hriček, in ko je Lojza komaj začela z vero, je France vstopil pri Jančarju. Potoma je utegnil še preudariti, kako se znese nad Franco.
 V hiši je bilo mračno. Samo lučka je brlela pred podobo, pod njo je sedela Franca, Janezek je spal na klopi in imel glavo na njenem naročju.
 „Na, tole je dal župan,“ je France brez pozdrava porinil polo na mizo.
 „Marija, kako sem se te prestrašila,“ je vzkliknila Jančarica, položila Janezkovo glavo na klop in iskala zveplenk.
 „Saj se me je tudi treba, ki sem za birača.“ Jančarica je prasknila in vžgala svetilko ter mu na to ni odgovorila.
 „Kaj pa je?“ je šla k mizi.
 „Kaj? Podpora, ki je ne maraš. Tri krone na dan; je bilo že vredno, da sem se trudil in bil za to ozmerjan.“

Franca je pogledala Matica v obraz in videla, da kipi iz njega vročica in da ima stisnjene ustnice.
 „France, lepo te prosim!“ Stopila je predenj in sklenila roke ter ga mirno gledala.
 France je imel pripravljeno psovko, kakor si jo je izmislil po poti, da ji jo bruhne v obraz za slovo. Toda ko jo je videl pred sabo, je pozabil psovko in sedel na klop.
 Počasi je spravil iz sebe: „Oh, Franca, zakaj je tole med nama?“ Jančarica se ga je skoro prestrašila.
 „I, kaj?“ je vprašala naglo in se sramovala svojega vprašanja, ker je vedela bolje kot France, kaj je med njima.
 „Saj veš,“ je rekel France in gledal v tla.
 Jančarica je sedla na klop. Po kratkem molku je začel France: „Zmerjat sem te prišel, da veš, zmerjat, ker si me zadnjič napodila kot malovrednega hlapca. In sedaj sedim tu za vrati na beraški klopi in mi gre na jok. Ali mi je narejeno ali kaj?“
 France je dvignil glavo in gledal s priprtimi očmi.
 Jančarica mu ni umaknila pogleda. Nekoliko v zadregi je izpuknila iz rute seneno bilko, ki se je bila med klajo započila vanjo, in začela važno: „Potrpiva! France, ti nimaš družine in zato ne veš, kaj se pravi vzeti sestero otročičem očeta. Ne zameri mi. In nekaj drugega je še. Ali te ni klical župnik?“
 „Župnik?“ je povzel France.
 „Mene je in me prijel zavoljo pohujšanja. Se je že našel dober človek, ki naju je obrekoval pred njim in mene bolj nego tebe.“
 France je skočil kvišku.
 „Kdo je, kdo? Povej! O!“ Zaškripal je z zobmi.
 „Ne vem ga in ga ne slutim. Potrpiva! Vse pride na dan. Sedaj veš, zakaj ne smeš k nam.“
 „Nalašč, sedaj pa nalašč, vsak dan pridem! Bom videl, komu je kaj mar.“
 „Ne bo te, zato te ne bo, ker vem, da me imaš

rad. Zbogom, France! Pojdi! Vsak hip bo molitev končana.“
 „Ne grem! Vpričo vseh bom tukaj!“
 Franca je vstala in ga prijala za roke ter mu jih stisnila: „Ne boš, ne. Lahko noč!“
 France sam ni vedel, kako je prišel na dvorišče. Tam mu je zašepetala s praga Jančarica, ko je slišala brbljanje otrok, vračajočih se od križa: „Ze gredo! Skrij se!“
 France je izginil za podom.
 VIII
 Prav ta večer, ko je prinesel France plačilno polo k Jančarju, se je zgodilo pri Golobovih nekaj takega, kar se ni še, odkar je bila na tramu v hiši vrezana letnica 1727, to je pri tisti hiši, kjer je bila doma Franca, ki je imela za fanta Matija.
 Golobovka je obirala pesno in zelnato perje na njivi. Pride mimo Pikona.
 „Mati, ali vam piše?“
 „Kdo?“ se je sklonila kvišku Golobovka in vrgla perišče listov v koš.
 „I no, Matija Gorjančev.“
 „Kaj bi nam pisal? Saj ni naš!“
 „Nekoliko je že vaš, če je vaša njegova,“ je usekala Pikona Golobovko in pomežiknila.
 Golobovka je zardela in ujezilo jo je.
 „Njegova! To se jeziki! Če le pogovori s kom, je že njegova. In na našo imate posebno piko.“
 „Meni je vseeno, če je vaša ali čigar si bodi. Ljudje si pa tako namigavajo, da boste zibali, preden mine vojska.“
 Golobovka je prebledela. Naglo se je sklonila v zelnik in govorila v tla:
 „Pikona, je že prav! Le snedaj dobro ime - pride povrnjeni dan za vsakega. Obrekljivci - le, le!“
 Golobovka je jecljala in roke so se ji tresle, ko je trgala liste, so ji padali na tla. Počasi je dvignila glavo. Pikone ni bilo več, izginila je za koruzo.

Kapitan na kopnem

Pravzaprav je naključje, da Boris Andrijačić, magister farmacije in generalni direktor tovarne zdravil „Krka“, ni mornar.

„Veste,“ je rekel, ko me je sprejel v svoji preprosto opremljeni pisarni, ki jo krasijo samo nekaj starinskih farmacevtskih posod, „moj rod izvira iz Bakra. Že od njega dni so bili vsi pomorščaki, moj oče pa je bil bolj bolehen in so ga poslali na kopenske sole – v farmacijo. Oče je v Novem mestu odprl lekarno in tako sem se že zarana seznanil s farmacevtskim prahom, kar naj bo tudi delen odgovor na vaše vprašanje, ali mislim, da bi bil lahko tudi uspešen direktor, če o tem sploh lahko govorimo, tovarne, ki se ne bi ubadala s farmaceutiko. Najbrž bi lahko bil, vendar je naključje hotelo, da sem bil že od malega bolj, na ti z zdravili.“

Ljudje pravijo, da je „Krka“ Boris Andrijačić in Boris Andrijačić „Krka“. Ljudje pravijo, da je Andrijačić eden od tako imenovanih železnih direktorjev, vodilnih ljudi, ki znajo dobro krmariti, ne da bi kdo čutil trdo roko, govori se, da je Andrijačić doslej še vedno našel čas za pogovor z vsakim delavcem tovarne „Krka“, ki si je to zaželel. Kaj meni o tem Boris Andrijačić?

„Stvar je zelo preprosta,“ z nasmehom odgovarja sogovornik, se za trenutek opraviči, ker mora dvigniti eno od dveh telefonskih slušalk, in navede: „V očetovi lekarni sem velikokrat pometal ali brisal prah. Ko se je tam nekje leta 1949 rodil zaradek sedanje „Krke“, nas je bilo 8 ali 10. Vsi smo vse delali, bili smo ena duša in telo.

Danes ima Krka okoli 2.500 zaposlenih, je po velikosti tretja farmacevtska tovarna v Jugoslaviji, osnovno vodilo pa je še vedno isto. Timsko delo, pravi ljudje na pravem mestu, dogovarjanje, stimulacija. Skrivnosti uspešnega direktorja, uporabljam vaš izraz, ni. Če so stvari dobro in pametno zastavljene, je edino direktorjevo delo skrb, da se stvari med sabo ne prehitujejo, da gre razvoj skladno naprej. Seveda moraš imeti pregled, z vsem moraš biti na tekočem, varen je odnos do ljudi, vendar sem imel tudi srečo. Slovensko ljudstvo je delovno ljudstvo, kadar ve, kaj in za kaj mora delati. Direktorji pravzaprav nismo potrebni, če gre vse prav, delo imamo samo takrat, ko gre kaj narobe, ko kje kaj zaškriplje, ko je treba kaj uskladiti. Ne morem reči, da nimam velikih dela, vsak dan sem ob 6.15 v službi, papirje in polno glavo misli odnašam tudi domov, vendar rad delam, nerad pomislim na čase, ko bom moral izpreči. Lahko rečem tudi, da sem srečen direktor, „Krka“ ima namreč še vedno tisti ustvarjalni zagon, še vedno take ljudi, kot so bili tisti, ko nas je bila peščica. In zaradi tega človek tudi toliko raje dela.“

Ob letošnjem dnevu borca je predsednik republike odlikoval magistra farmacije Borisa Andrijačića z redom dela z rdečo zastavo. To odličje podeljujejo posameznikom, piše med drugim suho v obrazložitvi, za posebne zasluge, ki jih dosežejo v gospodarstvu, in za delo, ki je posebnega pomena za napredek družbe in drugih družbenih dejavnosti.

MARJAN BAUER

V nedeljo, 19. oktobra, so mladinci in gasilci pripravili v Dol. Straži prostovoljno delovno akcijo za ureditev okolice gasilskega doma. Čeprav je bila to mladinska akcija, se je udeležilo staro in mlado. Več kot 50 občanov je vihtelo krampe in lopate: kopali so jarke ob vaški poti, zabetonirali škarpo pri gasilskem domu in urejali okolico novega spomenika. Vaščani so se res potrudili, da bo njihov kraj v nedeljo, ko bo tu zbor aktivistov novomeškega okrožja.

(Foto: Marjan Maznik)

Kam je izginjalo pohištvo iz NAME?

Za 37.310 din pohištva je odnesel Damše, raziskujejo pa še, kam ga je izginilo za nadaljnjih 26.500 din – Slaba kontrola omogočila kraje in poneverbe

Kazensko ovadbo zaradi suma poneverbe je proti Ludviku Damšetu, staremu 38 let, iz Tomšičeve 13 v Kočevju, zaposlenemu v NAMI Kočevje, poslala pred kratkim kočevska postaja milice okrogznemu javnemu tožilstvu. Ludvik Damše je priznal, da je jemal v oddelku pohištva v NAMI razno blago, predvsem pohištvo, ga prodajal in izkupiček spravjal v svoj žep.

Blago iz NAME je dajal raznim strankam še za storjene usluge (na primer za popravilo svojega avtomobila) ali v zameno. Jemal je od leta 1972 do letos, ko so ga odkrili, in v tem obdobju oškodoval NAMO za 37.311,25 din.

V NAMI je začelo zmanjkovati pohištvo leta 1972, ko je vodstvo

tega oddelka prevzel Stane Klun iz Ribnice. Konec leta 1974 je znašal manko že nad 50.000 din. Ker oddelkovodja kljub opozorilom ni uvedel strožje kontrole in je manjkalo na tem oddelku 12. maja letos že za 63.813,85 din blaga in še zaradi nekaterih drugih zadev so Kluna premestili na nižje delovno mesto.

Nova oddelkovodkinja Katica Gorše je uvedla kontrolo in tako je bil v sodelovanju s postajo milice odkrit Ludvik Damše, ki je priznal, da je vzel za 37.311,25 din blaga, zatrdil pa je, da več ni vzel, oziroma

da bo povedal, če se bo spomnil, da je vzel več.

Tako še vedno ni pojasnjeno, kam je izginilo za 26.502,60 din raznega blaga. Miličniki primanjkljaj v NAMI še naprej raziskujejo.

J. PRIMC

15 UKRADENIH HLAČ

V noči na 20. oktober je bilo vliomljeno v švilijsko delavnico Druge Drenski v Tovarniški ulici v Krškem. Nekdo je skozi razbito šipo prišel v delavnico, vzel 15 gotovih hlač, vrednih 6.000 dinarjev in izginil po isti poti. Storišča iščejo.

Avto – hladilnik gorel

Avto-hladilnik, last tovarne salam „Juhor“ iz Svetožareva, se je 12. oktobra ob 23.35 vnel na parkirnem prostoru pred gozdarskim domom v Ribnici. Tisti dan je padal sneg, zato sta voznik Božidar Popović in sovoznik Radosav Vujčić, oba iz Svetožareva, vključila napravo za gretje kabine. Komisija, ki je kasneje raziskovala vzrok požara, je ugotovila, da je kratek stik na tej grelni napravi povzročil požar.

Tleti je začelo pod Vujčićevo posteljo, nato pa je požar zajel vso kabinu, stroj in hladilno napravo. Šofer in sovoznik, ki sta takrat spala, se se komaj rešila iz gorečega avta. Popović se je prebudil, ko ga je že dušilo.

Za gašenje požara so porabili več gasilskih aparatov iz postaje milice, enote JLA in gozdarskega doma, na pomoč pa so prišli tudi gasilci. Na srečo so požar omejili in hitro pogasili ter tako preprečili vžig ali eksplozijo 200-litrskega rezervoarja tovarnjaka, ki je bil poln goriva. Rešili so tudi vseh 750 kg mesnih izdelkov, ki so bili ob požaru v hladilniku. Kljub temu je ogenj povzročil na različnih delih avta skupno za 230.000 din škode.

J. PRIMC

TATOVI V TOPLICAH

V Čateških Toplicah se večkrat pojavljajo manjše kraje iz avtomobilov. Tako je tudi 17. oktobra nek pacient prijavil, da so mu vliomili v parkiran avto in odnesli rezervno kolo. Miličniki so takoj šli v akcijo in še isti večer so prijeli tri fante iz Zagreba. Osumili so jih te tatvine, preiskujejo pa tudi, če nimajo še česa na vesti.

Isto noč je bil obkraden tudi Anton Godec, gost v zdravilišču, doma iz Metlike. Njemu je izginil kar cel fičko. Nemalo pa je bil lastnik presenečen, ko je drugi dan popoldne fička našel na parkirišču pred zdraviliščem. Nekdo se je samo odpeljal na izlet, potem pa avto „pošteno“ vrnil.

NI SLIŠAL VLAKA

Nedeljski sprehod se je za 84-letnega Alojza Hočevčarja iz Loke pri Sevnici tragično končal. Vračajoč se s prijetnega sprehoda ob Savi proti domu je moral čez progo. Ker so bile zapornice spuščene, se je Hočevčar sklonil in prečkal progo, ravno takrat pa je pripeljal vlak in ga odbil v jarek. Obležal je mrtev. Strojvodja vozečega vlaka je pešca opazil in mu dajal signale s piskanjem, vendar se ta ni umaknil, zato sklepajo, da Hočevčar vlaka ni slišal.

TURNIR TRETJEKATEGORNIKOV

Šahovski klub bo konec oktobra ali v začetku novembra organiziral turnir tretjekategornikov. Turnir bodo odigrali le, če se bo prijavilo najmanj 12 igralcev, ker v nasprotnem primeru ni možno osvojiti II. kategorije. Šahisti, člani kluba, ki imajo III. kategorijo, se lahko prijavijo vsak torek in četrtek od 18. do 21. ure v šahovskem klubu, in sicer do 30. oktobra.

T. Š.

Banano je ukanila topla jesen

Dolenjske Toplice: Zupančev bananovec se lahko pohvali z – bananami

Kadar se hoče poigrati narava, se pojgra tako, da se vsi čudimo. Pred kratkim smo pisali o teličku, ki je imel na glavi čudne izrastke, objavili smo mnoge slik, na katerih je bilo lepo videti, kako je narava iz krompirja oblikovala medvedji par, pse, hišo, avtomobil, pisali smo o tem, kako nas vabijo na ogled, kako te dni cveti bezeg... Ko pa nas je poklical Zupančev Jože iz Dolenjskih

Toplic, njegovi izvaji kar nismo verjeli. Vabil nas je, naj si pridemo ogledat, kako zori – banana!

„Danes je stara že pet let, pri nas pa jo imamo tri leta. Nihče ne ve,

SMRT NA CESTI

Učiteljica Dora Divjak iz Ribnice in njen mož Danilo sta se 12. oktobra hudo oškodovala v prometni nesreči v Pesnici pri Mariboru. Dora je med prevozom v bolnišnico podlegla poškodbam. Do nesreče je prišlo zato, ker je v avto, ki ga je vozil Danilo Divjak, trčil avto zdomca Amida Asanija iz Kičeva. Asanijev avto je na ovinku zaneslo tako, da je zapeljal na levo stran ceste in trčil v naproti vozeči Divjakov avto. Asanijev njegov sopotnik sta bila le laže oškodovala.

kako je prišla v Toplice, z Jano vsya je dobila pri nekem topličnem prijatelju. Le malokdo je verjel, da bo drevo kdaj rodilo. Kot kaže, bo drevo ukanila letošnjega leta je banano ukanila letošnjega leta je topla jesen. Kar namikar smo opazili svetelje. Za vsakim listom je grozd najjinih banan, ki so bile dneva v dan večje. Tik pred dneva je največji plodovi merili večjem so največji bananovec meril do 10 cm. Zaradi nanašanja več in dežja pa banane ne rastejo več.

Jože je še povedal, da so banane posadili, ko je bila popolnoma suha. V jeseni, ko so jo spravljali v klet, je bila polna vlage in zato nekajkrat težja. Čez zimo se drevo popolnoma posuši, čez poletje pa se nabere polna vlage. Bananovec bodo te dni spravili v klet, in kot kaže, ga bodo spravili v prezimovališče odnesti kar tri možaki, kajti te dni se je pošteno napil.

Ena od večjih banan je merila že 10 cm.

PROFESIONALIZACIJA PO REPIŠKO

Kultura v Repičevi dragi ni in ni mogla zlesti iz zibke, akoravno so se vneti posamezniki trudili postaviti jo na trdne in lastne noge. Pa se je oglasila Mara Repiška, bistra glava, da ne bi bilo pretirano trapasto, ako bi nastavili plačanega operativca, ki bi za primerno mesečno plačilo podpisoval pogodbe s poklicnimi gledališčniki za njih gostovanja, obešal plakate na plotove in v izložbena okna ter prodajal vstopnice osnovnim organizacijam sindikata.

„Le tako je mogoče prekinuti mrtvilo, če je že jasno kot jutranja rosa, da zastoj noče nihče niti z nožnim palcem

več migniti,“ je z več sape v grlu pribila Mara Repiška in s tem začela in zaključila morebitne pomisleke o potrebnosti ali nepotrebnosti plačanega operativca.

Kultura pa se ni razcvetela kot preveč zrela banana. Kljub temu je bilo čutiti razloček med prejšnjim stanjem in trenutnim, in sicer se je kazal v tem, da je šlo skoraj tretjino sredstev, namenjenih kulturi, za plačo operativcu, ki je dvignil svoj glas in hripavo zahteval človeka, ki bi vodil tajniške in morebiti tudi blagajniške posle. „Ni mi več živeti! Založen sem z dopisi in poleg tega moram voditi celotno knjigovodstvo. Če me

boste obiskali v norišnici, vedite, da kadim dravo s filtrom.“

Za operativca se je zavzela Mara Repiška in kmalu so stisnili v roke delovno knjižico tajniku, ki je v času premora posvečal ostanek svoje energije tudi temu, da je hodil na banko dvigat denar. Delovni ljudje pa so na plačilni listi videli, da prispevajo za kulturo toliko in toliko od svojih bruto osebnih dohodkov, in so gledali doma domačo televizijo, včasih pa so odšli tudi na kakšno veselico s srečelovom.

Na sestanku izvršnega odbora kulturne skupnosti se je nekega lepega sončnega dne

popenil tajnik, ki je grozil s preselitvijo v drugo občino, če ne bo na mestu samem rešen problem s knjigovodjem.

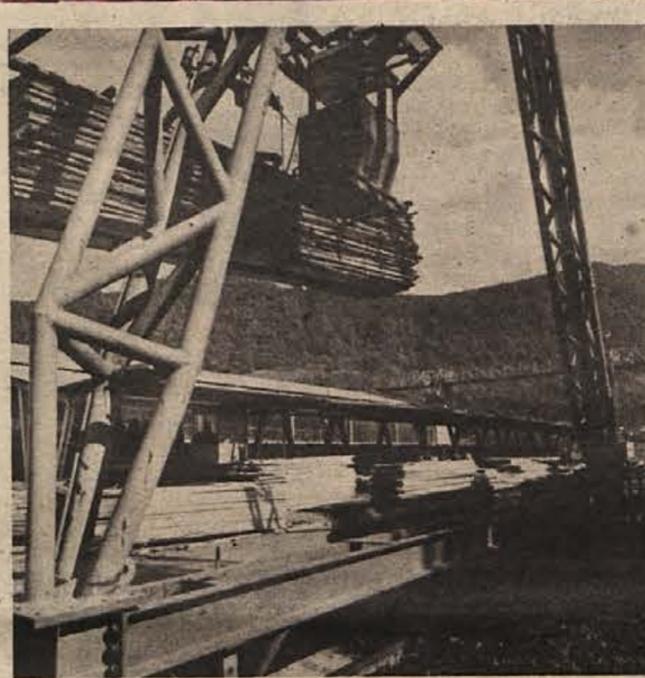
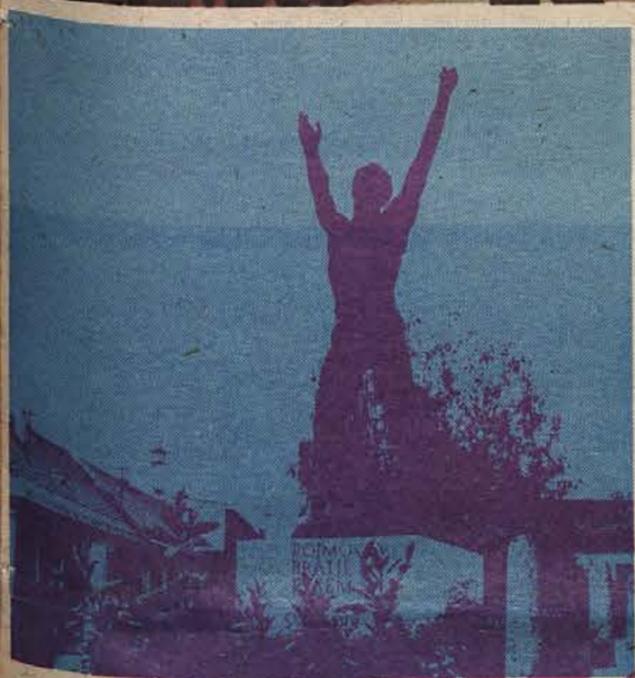
„Tako je nemogoče delati! Zavoljo preobilice dela po cele dneve ne vidim svoje družine. Tako ne gre več!“

Drugi dan so bili v pisarni kulturne skupnosti vsi trije: operativec, tajnik in knjigovodja. Če so se tako računali in premetavali denar, odmerjen za življenje kulture, jim je po vseh računanjih s pomočjo digitrona manjkalo 5000 dinarjev za redne mesečne osebne prejemke njim trem.

TONI GAŠPERIČ

Tik za listom se lepo vidita dva grozda banan.

Brežiška
in
novomeška
občina
praznujeta

Novomeška
in
brežiška
občina
praznujeta

Novomeški juriš na slovenski vrh

Jugoslovanski narodi proslavljamo v letošnjem letu eno svojih največjih in najpomembnejših obletnic — zmago nad fašizmom. Zmaga narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije v Jugoslaviji je pokazala vsem zatiranim in podjarmljenim narodom, da narod, ki je enoten in z jasni mi cilji lahko premaga slehernega sovražnika. Tudi občani naše občine so prispevali svoj delež k tej veličastni zmagi. V NOV je sodelovalo več tisoč borcev in aktivistov. Več kot 120 teh — so nosilci Partizanske spomenice 1941, sedem je narodnih herojev. V vsaki krajevni skupnosti spomeniki znanim in neznanim borcem NOV, govore o veliki ljubezni slovenskega človeka do svojega rodu in do svoje zemlje.

Borci narodnoosvobodilne vojske in socialistične revolucije so bili tudi po zmagi nad fašizmom glavni akterji in nosilci najtežjih nalog pri krepitevi materialne osnove, in pri razvijanju novih samoupravnih socialističnih odnosov.

Uspehi v gospodarski rasti občine v zadnjih 30 letih so vidni zlasti v naslednjih podatkih: Leta 1945 je bilo v občini zaposlenih le okoli 2.000 ljudi. Ostali občani so se preživljali s kmetijstvom ali pa so odhajali iskati delo drugam. Danes je zaposlenih preko 20.000 ljudi oz. 38 % vsega prebivalstva. Preko 45 % od vseh zaposlenih je žena. Zadnji uradno znani podatki o narodnem dohodku na prebivalca govore, da je ta v naši občini 26.600 din (v SRS 24.800). Posebno hiter razvoj je občina doživela po otvoritvi ceste Ljubljana-Zagreb. Okno v gospodarski in drugi svet se je odprlo. Hitreje se je pričela razvijati obstoječa, posebno pa nova industrija. Ožja in širša domovina govori o gospodarskem čudežu v Novem mestu, ki pa ni drugo kot rezultat dela pridnih rok, znanja delovnih ljudi in velike ljubezni do Dolenjske ob Gorjancih in Krki.

Novomeške organizacije združenega dela IMV, ISKRA, KRKA, LABOD, NOVOLES, NOVOTEKS, PIONIR in druge so dvignile občino iz gospodarske anonimnosti. Sadovi njihovega dela so znani v ožji in širši domovini, pa tudi v svetu. Delovni ljudje temeljnih organizacij združenega dela v Novem mestu so vedno razumeli potrebo po hitrejšem razvoju tudi drugih območij v naši republici in izven nje, posebno tistih, ki se štejejo za manj razvita. Tovarne v Vinici, Črnomlju, Suhorju, Mirni, Brezicah, Trebnjem, Ptuj, Trebinju, Belem Manastiru in drugod govorijo o solidarnosti, odprtosti in povezanosti delovnih ljudi in občanov naše občine z drugimi. Tovarna industrije motornih vozil v Belgiji, Krke v Keniji, hotelski objekti Pionirja na Poljskem pa govorijo o sposobnosti vključevanja novomeškega gospodarstva v mednarodno delitev dela.

Velik napredek je čutili tudi na področju turizma in gostinstva, vendar ta dejavnost v strukturi gospodarstva v občini še ne pomeni to, kar bi lahko in morala.

Občanom naše občine pa je dobro znano, da je bilo ob hitrem porastu gospodarstva, posebno industrije — premalo storjenega za hitrejši razvoj infrastrukture. V družbenem planu za obdobje 1976-1980 predvidevamo hitrejši razvoj srednjega šolstva, stanovanjske izgradnje, otroškega varstva, prometa, trgovine. Sedanji nivo industrije pa tudi družbenih služb bo možno dvigniti le z večjim angažiranjem materialnih sredstev in znanja za navedena področja.

Analize razvoja samoupravnih odnosov v krajevnih skupnostih, temeljnih organizacijah združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih govore, da je bilo v relativno kratkem času mnogo storjenega, obenem pa ti podatki obvezujejo samoupravne organe v vseh sredinah in družbenopolitične organizacije, da realizirajo nova ustavna načela povsod tam, kjer so še pomanjkljivosti. Aktivnost delegatov v občinski skupščini in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti govori o poznavanju problematike v sredinah, iz katerih delegati izhajajo. Zagotovitev trajnih materialnih virov za krajevne skupnosti bo zagotovo v še večji meri pospešila delo občanov v krajevni skupnosti. V vseh sredinah samoupravni odnosi še niso zaživel. Zato bo potrebno ustrezneje povezati delegate z volilci, delegate krajevne skupnosti z delegati v temeljnih organizacijah združenega dela in z delegati v samoupravnih interesnih skupnostih. Bogate doseganje izkušnje pri aktivnosti samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v občini so porok, da bodo zastavljeni cilji tudi v prihodnje uspešno realizirani.

Vsem občanom iskrene čestitke ob občinskem prazniku in obilo uspehov tudi v prihodnje.

JAKOB BERIČ
predsednik
občinske skupščine
Novo mesto

Ko slavljenik praznuje, tokrat je jubilat novomeška občina — torej mi vsi, je navada, da se ozremo na prehojene poti, premagane težave in probleme, po drugi strani pa pribijemo, do kje smo prišli in kam težimo. Ob prazniku novomeške občine je treba torej napisati zgodbo z delovnim naslovom „Naša občina včeraj — danes — jutri“. V tem zapisu bo govor največ o gospodarski poti območja, ki spada danes v meje novomeške občine. In že v začetku je treba poudariti, da se te poti, s prispodobno bi jo lahko imenovali „po kolovozu do zvezd“, ni treba prav nikomur sramovati.

DEVETNAJSTO STOLETJE BOLJŠE OD DVAJSETEGA!

Seveda ob primerjavi nekdanjega in sedanjega ne moremo mimo časa po prvi in tik pred drugo svetovno vojno. Če lahko za dobršen del novomeške zgodovine trdimo, da je bil ta del Dolenjske v preteklosti gosto naseljen, gospodarsko dokaj razvit in torej na sorazmerno visoki ravni razvoja, pa moramo za čas po prvi svetovni vojni povedati, da so gospodarske dejavnosti, ki so dajale kruh, počasi zamrle, večji pomen je ohranila le lesna industrija ter nekaj manjših industrijskih obratov.

V stari Jugoslaviji sta bila Novo mesto in njegovo zaledje že med tistimi območji, ki so se najpočasneje razvijala in so ta pečat zaostalosti obdržala še dolgo po drugi svetovni vojni.

Za bolj pregledno podobo tudi nekaj podatkov: leta 1939 je bilo na območju novomeške občine registriranih 29 manjših, večinoma industrijskih obratov (v zasebni lasti) s 1550 zaposlenimi, medtem ko je Novo mesto, torej njegovo zaledje, še sredi devetnajstega stoletja zaposlovalo več kot 2500 ljudi. Občuten korak nazaj!

Zadnja vojna je Novemu mestu zapustila poleg grobov, objokanih vdov, otrok, mater in očetov le, če zdaj govorimo samo o gospodarstvu, nekaj tekstilnih obratov, žag, opekarn ter lesnih in obrtnih delavnic.

BEG V „BELE LJUBLJANE“

Peščica delavnic seveda ni mogla dati kakšnega večjega gospodarskega učinka. Čas po vojni je bil čas obnove, čas udarniškega dela, ki se je trudilo ujeti korak z razvitimi slovenskimi in jugoslovanskimi območji. Kljub tedanjim velikim naporom pa lahko zapišemo, da novomeška občina prvih deset let po osvoboditvi, če smo natančni gre pri tem tudi za širšo Dolenjsko, ni bila deležna večjih vlaganj.

Za tiste čase je značilno, da so se dela lačni ljudje odseljevali v industrijska središča na Gorenjskem, v „belo

Ljubljano“ ter še nekatera večja mesta. Zaostalo novomeško gospodarstvo ni imelo preobilice delovnih mest, zato ljudem ni bilo do tega, da bi se naseljevali v večjih občinskih urbanih središčih, po drugi strani pa je jasno, da zaostalo kmetijstvo ni moglo preživljati presežka delovnih rok.

PRVA SVETLA ŽARKA: SAMOUPRAVLJANJE IN CESTA

Prvi žarek svetlejših prihodnosti novomeškega gospodarstva je zasijal po letu 1950, po uvedbi samoupravljanja, ko so delavci vzeli upravljanje v svoje roke.

Z združevanjem sredstev je bilo nadomna rešenih mnogo problemov razvoja novomeške občine, s samoupravljanjem so se sprostile in pokazale v polni luči ustvarjalne težnje delovnega človeka, nizale so se delovne zmage.

V vseh akcijah je požrtvovalno sodelovala tudi mladina, še posebej v mladinskih delovnih brigadah, katerih najbolj dragoceni plod na Dolenjskem je avtomobilska cesta Ljubljana-Zagreb.

Leto 1958, bo večno zapisano v zgodovini novomeškega gospodarstva, saj je ravno avtomobilska cesta, to okno v svet, prekinilo životarjenje tega koščka slovenske zemlje.

Takrat so se začele v polni meri razvijati tudi danes vodilne novomeške delovne organizacije, ki jih pozna vsak Jugoslovian od Triglava do Gevgelije. To so Industrija motornih vozil, Krka, Novoteks, Novoles, Labod, Pionir, Iskra in še bi lahko naštevali.

VELELNİK RAZVOJA JE INDUSTRIJA

Ljudje, ki so še do pred kratkim hodili „s trebuhom za kruhom“ v druga slovenska središča, so našli zaposlitev doma, zaposlenost se je silovito večala, po letu 1958 se je narodni dohodek več kot podeseteril. Velelnik novomeškega gospodarskega razvoja je postala industrija, danes lahko zapišemo, da zaposluje dobro polovico vseh delavcev in ustvarja več kot polovico narodnega dohodka.

Včasih pove podatek več kot leporečje, zato naj malo spregovori še statistika. V stari Jugoslaviji in takoj po vojni je bilo v novomeški občini zaposlenih nekaj več kot 2000 ljudi. Ostali so se preživljali s kmetijstvom ali pa odhajali iskati delo v bolj razvite občine. Danes je v novomeški občini zaposlenih več kot 20.000 ljudi (desetkrat več kot po vojni ali pred njo). Drugače povedano: danes si samostojno služi kruh blizu 40 odstotkov vsega prebivalstva novomeške občine, nekaj manj kot polovica vseh zaposlenih so ženske.

ZA 2000 DIN PRESEŽENO SLOVENSKO POVPREČJE

Še en podatek: leta 1965 je novomeška občina dosegla 255 milijonov dinarjev narodnega dohodka (5396 din na prebivalca), leta 1973 pa se je narodni dohodek dvignil na 1350 milijonov dinarjev ali 26.600 dinarjev na prebivalca novomeške občine.

Zanimivo je tudi, da je bil leta 1965 povprečni narodni dohodek na Slovenca 8172 dinarjev, v novomeški pa, kot smo že zapisali, le 5396 dinarjev. Leta 1973 pa je Dolenjska s 26.000 dinarji narodnega dohodka na prebivalca že za skoraj 2000 din prehitela slovensko povprečje.

Po vsem tem torej lahko pribijemo, da je bila novomeška občina še pred 15 leti po vseh merilih v slovenskih okvirih nepomembna in nerazvita, za zadnjih nekaj let pa je značilna izredno visoka stopnja gospodarskega razvoja, ki se še nadaljuje.

Seveda umirjeno in z vsemi spremljajočimi pozitivnimi in negativnimi pojavi, ki so v današnjem trenutku značilni za celokupno jugoslovansko gospodarstvo.

POLLETNI IZVOZ: 24 MILIJONOV DOLARJEV

Kako stojimo letos? Družbeni proizvod se je povečal v prvem polletju za

SENCE, KI JIH BOMO ODSTRANILI

Še hitrejši novomeški razvoj predvsem ovirajo premajhne zmogljivosti srednjih šol, nerazvita komunalna dejavnost, premalo mest v otroških vrtcih, šibka stanovanjska graditev, pomanjkanje strokovnjakov, nizka akumulativnost in še bi lahko kaj našli.

Seveda je jutro pametnejše od večera, prehuda nestrpnost ni bila nikoli dolenjska značilnost, vsi se zavedamo, da terja reševanje naštetih „kamnov spotike“ več časa, več organiziranosti in ne na koncu več dela.

Če pa se zdaj od želja spet povrtno na letošnje leto, moramo poudariti, da bo minilo (ob seveda vsakdanjem in še bolj zavzetem delu vseh delovnih ljudi) predvsem v pripravih za sprejem družbenega načrta in drugih dokumentov za razvoj med 1976 in 1980.

ŠE NAPREJ JE EDINO VODILO DELO!

V družbenem načrtu, tem temeljnem dokumentu, bodo začrtane osnovne značilnosti nadaljnega družbenoekonomskega razvoja občine. Samoupravno načrtovanje je opredeljeno z ustavo, najmočnejšim orozjem v rokah delovnih ljudi, ki se združujejo v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah.

Ob vsem tem pa je treba poudariti, da je eden od bistvenih temeljev za reševanje vseh težav na področju novomeškega gospodarstva ter življenjske ravni delovnih ljudi prav naraščanje produktivnosti dela. Kot prito je, da ni bojzani, da bi delovni ljudje novomeške občine zatajili ravno na področju, na katerem so zasloveli po vsej domovini. Zasloveli so namreč z delom.

Največja letošnja komunalna pridobitev v krajevni skupnosti Dolenjske Toplice: nov leseni most čez Krko na Dolnjem Polju, ki so ga v septembru postavili vojaki.

Mostovi umirjajo hudo kri

Na temeljnem kamnu, ki ga je načelnik generalštaba JLA Stane Potočar v julijski soparici letošnjega dneva borca vzdal ob razdrti ograji teniškega igrišča, že raste novi dom JLA. Pionirski gradbeni stroji delajo brez oddiha, brezdežno vreme je za taka opravila kot naročeno. Kako daleč so že z gradbenimi deli, Novomeščani lahko le slutijo, saj je gradbišče — tudi zaradi varnosti mimoidočih — ograjeno. Dom JLA bo zgrajen prihodnje leto.

Temeljni kamen, ki ga je na drugem koncu Novega mesta, v Ločni, v začetku oktobra položil predsednik republiškega komiteja za promet in zveze Livio Jakomin, pa je pomenil začetek gradnje novega mostu čez Krko in dogodek, na katerega so Novomeščani in z njimi vsi Dolenjci zadnja leta nestrpnost pričakovali. Most bo izrednega pomena za razvoj slovenske prometne mreže, razbremenil bo novomeško prometno ozko grlo in umiril hudo kri. Most bo zgrajen do konca leta 1976.

Tretji objekt, ki se ga veselijo zlasti športniki, bo izročeni namenu že za letošnji občinski praznik. To je velika sodobna športna dvorana za osnovno šolo „Katja Rupena“, ki so jo pričeli graditi približno takrat, ko je Stane Potočar položil temeljni kamen za dom JLA. Večno tarnanje športnikov, športnih aktivistov in drugih občanov, ki se zavzemajo za zdravega duha v zdravem telesu, bo zdaj naposled utihnilo.

Te tri objekte omenjamo na začetku tega zapisa zato, ker so od vseh novosti v Novem mestu gotovo najpomembnejši in — tudi to smemo trditi — bodo bistveno vplivali na življenje danes že skoraj 17.000 „članskega“ mesta, ki je poleg vsega še središče novomeške občine in nemara tudi Dolenjske. Ne nazadnje gre pri teh objektih za pomembne pridobitve novomeške krajevne skupnosti kot največje v občini, o življenju in delu katerih nameravamo sicer povedati nekaj več na tej strani.

VELIKO DELO PREPROSTIH LJUDI

Dejavnost krajevnih skupnosti je bila tudi letos, v njihovem ustavnem letu, zelo plodna.

OREHOVČANI PRIČAKUJEJO — Zamisel o splošno koristnem javnem delu se porodi na sestanku, tudi na gostilniškem vrtu, kar kaže tudi tale posnetek. V Orehoviči, kjer je bila pred kratkim proslava Gorjanskega bataljona, so se simbolično že začela dela za modernizacijo ceste od Mokrega polja.

— njim se pridružujejo tudi Orehovičani — da bodo vsaj glavne ceste do Novega mesta kmalu asfaltirane.

LETO NOVIH MOSTOV

Leto 1975 je tudi leto novih mostov. Začetek gradnje novomeškega smo že omenili. Z otvoritvijo novega mostu čez Krko v Dol. Polju, ki so ga zgradili vojaki (njihov tovrstni delež je le ena od mnogih oblik sodelovanja s krajevnimi skupnostmi in občani), je bila odpravljena še zadnja posledica malone katastrofalnega deževja pred dvema letoma. Pri ribogojnici na Dvoru gradi nov prehod čez Krko žužemberška krajevna skupnost. Nekaj tednov obnavljajo tudi leseni most čez Krko v Mršči vasi v šentjernejski krajevni skupnosti.

Nakazujejo se tudi druge lokalno pomembne pridobitve: v Žužemberku bodo začeli graditi nov otroški vrtec, na Ajdovcu nadaljujejo gradnjo gasilskega doma, kulturni dom s prostori za družbene organizacije pa bo zrasel tudi v Gabrju. V Birčni vasi so zgradili večnamenski prizidek osnovni šoli, podobno pa nameravajo graditi tudi v Podgradu.

Povejmo še, da so krajevne skupnosti skrbele za pokopališča, da je v tem ali onem kraju zasvetila boljše elektrika itd. Podčrtajmo pa znova, da je bilo vse to in še marsikaj, česar nismo omenili, urejeno z velikim prizadevanjem občanov in njihovimi več kot hvale vrednimi prispevki v denarju, materialu in prostovoljnem delu. Dodati je treba tudi to, da bi bilo brez razumevanja delovnih organizacij za potrebe delavcev v kraju njihovega bivanja, torej v krajevnih skupnostih, uspehov precej manj.

KRAJEVNE SKUPNOSTI „ZAKOLIČENE“

Kajpak se krajevne skupnosti niso ukvarjale zgolj s temi in drugimi dejavnostmi, ampak so veliko časa porabile za ustavno konstituiranje. Samoupravno organiziranje je marsikje teklo hkrati z organiziranjem Socialistične zveze po načelu, naj bo v sleherni krajevni skupnosti vsaj ena krajevna konferenca SZDL. Potrebe so narokovale prostorsko preoblikovanje krajevnih skupnosti in rojstvo novih. V Novem mestu je SZDL začela akcijo, da bi iz sedanjih sosesk nastale samostojne krajevne skupnosti, ki bi jih na „mestni“ ravni povezovala skupščina skupnosti krajevnih skupnosti. Novo krajevno skupnost so ustanovili na Uršnih selih.

V sodelovanju z zavodom za izmero zemljišč in kataster bodo v novomeški občini v kratkem dobili tudi prvo pregledno karto z vrisanimi mejami posameznih krajevnih skupnosti. S tem seveda nihče nikogar ne sili v to, da bi se poslej zaprl v svoje meje, saj bo omenjena karta zgolj pripomoček pri zbiranju najrazličnejših podatkov.

DELEGACIJE DA IN NE

Delegacije krajevnih skupnosti delujejo, čeprav še ne dobro, mnogo večje težave pa so z delegacijami, ki jih morajo krajevne skupnosti pošiljati v samoupravne interesne skupnosti. Izkušnje kažejo, da te delegacije, ker so organizirane prek konferenc, ne morejo zaživeti. Ob tem še ni urejeno, kako naj v krajevni skupnosti delujejo delegacije TOZD in OZD.

Pravilnemu delovanju delegatskega sistema v krajevnih skupnostih so napoti še mnogo neskladja, nemara pa je treba krivdo za tako stanje iskati tudi v samoupravni interesni skupnosti. Izkušnje kažejo, da te delegacije, ker so organizirane prek konferenc, ne morejo zaživeti. Ob tem še ni urejeno, kako naj v krajevni skupnosti delujejo delegacije TOZD in OZD. Pravinemu delovanju delegatskega sistema v krajevnih skupnostih so napoti še mnogo neskladja, nemara pa je treba krivdo za tako stanje iskati tudi v premajhni zavzetosti, slabem poznavanju stvari in tudi v slabi informiranosti delegatov in delegacij. Korenine takega stanja so spet v kadrovske šibkosti krajevnih skupnosti, saj mnogokje nimajo niti približno dovolj ljudi, primernih in sposobnih za opravljanje delegatskih funkcij. Na drugi strani pa je tudi res, da so se naloge in pristojnosti krajevnih skupnosti po novi ustavi povečale, kadrovske stanje pa se ni ustrezno izboljšalo, ampak kvečjemu poslabšalo. Zato se dogaja, da se odgovorne naloge kopičijo na ramenih posameznikov, kaj zmore en sam človek, še zlasti če v delegatski sistem ni vključen profesionalno, pa je najbrž že dovolj znano. Da bi pospešili dejavnost in funkcioniranje krajevnih skupnosti, se zlasti v večjih krajih ogrevajo za tako imenovane profesionalne tajnike. Omenjajo tudi možnost, da bi v ta namen ustrezno okrepili krajevne urade. Ljudje, ki bi vlekli dejavnost naprej, so v krajevnih skupnostih potrebni. Šele po njihovi namestitvi bodo marsikje prišli na tekoče s statuti in drugimi samoupravnimi listinami. Zdaj, ko morajo tudi

Spomenik na Cviblju pri Žužemberku z več kot 1.000 vklesanimi imeni padlih borcev in žrtev nasilja ima nenehno obiskovalce.

CESTA — DARILU KRAJEVNI SKUPNOSTI — Dva kilometra nove ceste od Pogancev do Ruperč vrha v krajevni skupnosti Birčna vas so letos zgradili pripadniki JLA. Na dan otvoritve je po njej krenila množica udeležencev proslave.

krajevne skupnosti programirati delo za daljši čas, ko morajo glede na nov način financiranja (družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje) pripravljati samoupravne sporazume za združeno delo, bodo profesionalci še bolj potrebni.

ČAS ZA PROGRAME JE TU

Poslej bo možno — to zagotavlja tudi ustava — materialno osnovo v krajevnih skupnostih načrtovati trdneje in pogumneje kot do zdaj. Na podlagi tega izhodišča so krajevne skupnosti v novomeški občini že letos pripravile samoupravne sporazume in jih z letnimi delovnimi programi predložile v obravnavo in potrditev delavcem v združenem delu. Ker pa odločanje še ni povsem v rokah delavcev in ker so tudi same delovne organizacije letos v težavah in obremenjene z mnogimi drugimi obveznostmi, se to sporazumevanje ni povsem posrečilo. Za prihodnje leto predlagajo, naj bi sredstva združene dela za financiranje krajevnih skupnosti izhajala iz bruto osebnih dohodkov na podlagi družbenega dogovora o skupni porabi.

Najpomembnejše pa je, da krajevne skupnosti izdelajo razvojne programe, saj je samo tak program lahko temelj za dogovarjanje z združenim delom. Potrebno je vedeti, da bo delavec moral vedeti, za kakšno dejavnost gre in kolikšen delež bo sam prispeval za uresničevanje nalog. V krajevnih skupnostih so že ustanovili komisije za načrtovanje, ponekod pa tudi že izdelali razvojne načrte in jih ovrednotili. Samoupravne interesne skupnosti naj bi iz programov krajevnih skupnosti pobrale za lastno načrtovanje dejavnosti, ki so jih same dolžne razvijati.

NIČ BREZ OBVEŠČANJA!

Na koncu naj velja pozornost obveščanju. To v krajevnih skupnostih še ni dobro in marsikateri zatikljaj je treba pripisati zgolj slabemu (površnemu ali nepopolnemu) informiranju. Obveščeni morajo biti občani in njihovi delegati, saj lahko odločajo le tedaj, kadar imajo problematiko vsaj na dlani, če že ne v mezincu.

Informiranje je možno na več načinov, od krajevno običajnega (oglasna deska, klicanje) prek tovarniških glasil do lokalnega pokrajinskega tednika Dolenjski list. Kaže pa, da se tega krajevne skupnosti še vse premalo poslužujejo, saj je med drugim znano, da pisana beseda včasih odleže za tisoč slabo pripravljenih sestankov. Obveščanje bi bilo mnogo boljše, ko bi imeli lokalno radijsko postajo. „Razlog več, da tako postajo v Novem mestu čimprej dobimo,“ je slišati, ta zahteva pa naj bi veljala ustanoviteljici — Socialistični zvezi.

SKRBI ZANJE NE ZANEMARJAJO — Krajevne skupnosti v novomeški občini so soodgovorne za čimprejšnji prehod na celodnevno šolo. Koordinacijski odbori so že ustanovljeni, to pomeni, da se morajo zavzemati zlasti za ustvaritev pogojev v osnovnih šolah. Najbolj seveda obvezujejo sami otroci.

Pri izgradnji sodobnih šol pomaga tudi prebivalstvo: z denarjem, brezplačnim delom in materialom.

Vrste za šole kot včasih za kruh

Dolenjske Toplice niso uvedle celodnevne šole, čeprav je dolgo kazalo, da jo bodo, celo lažje kot marsikje v Sloveniji. Takega mnenja je bila tudi posebna republiška komisija, ko si je ogledala prostore novega šolskega objekta in igrišč v tem zdraviliškem kraju ob Sušici. Žal je prehod na celodnevni učnovzgojni proces šoli preprečil kadrovski problem: niso dobili učiteljev in ostalega osebja, kakor zahteva program za tak prehod. Zato v novomeški občini še nekaj časa ne bodo mogli govoriti o lastnih izkušnjah z novim načinom vzgojno-izobraževal-

pobudo SZDL so tako na občinski ravni kot v krajevnih skupnostih ustanovili posebne koordinacijske odbore, ki imajo nalogo, da se ne nenehno in kar se da resno ukvarjajo s tem vprašanjem. Same šole pa so tudi že izdelale programe za prehod na celodnevno šolo.

ZELENA LUČ ZA BRUSNICE ...

Letos poteka že drugo leto, ko ne bodo v občini odprli nobene nove šole. Denarne zagate tega ne dovoljujejo,

kronične glavobole in polemiko v času vpisov. Dolge vrste mladincev in mladink včasih zamažajo čakajo, da se jim odpro vrata. Problem vpisa na gimnaziji so v tem šolskem letu uredili, kako bo prihodnje jesen, pa si nihče ne upa misliti.

Na dlani je, da je razvoj srednjega šolstva v Novem mestu in tudi na Dolenjskem zaostal za potrebami gospodarskega in družbenega razvoja. Pri tem je treba poudariti, da sedanje šole po prostoru in najbrž tudi po vsebini ne ustrezajo, čimprej pa bo treba odpreti tudi povsem nove srednje šole drugih smeri, saj sedanji občasni dislocirani oddelki gotovo niso rešitev. Nujno je, tako je bilo večkrat poudarjeno v razpravah, organizirati take

šole, ki bodo vzgajale kader za dolenjske potrebe in tam, kjer bo študij približan, ne pa odmaknjen mladini. To je bil tudi eden od razlogov, da so v Novem mestu pred nekaj leti odprli oddelke ljubljanske pedagoške akademije za razredni pouk. Zdaj, ko povsod v Sloveniji uresničujemo zamisel o usmerjenem izobraževanju, pa je prišel sklep, naj bi bil v Novem mestu tudi pedagoški center.

Prehod na usmerjeno izobraževanje bo problematiko srednjega šolstva nekoliko omilil, ne bo pa je mogel odpraviti. Tega se odgovorni zavedajo, zato kujejo načrte, da bi te stvari reševali vsaj v okviru dolenjske regije, če že ne tudi v sodelovanju s posavsko. V srednjeročnem razvoju vzgojno-izobraževalnega področja bo nujno ne le nakazati potrebe po šolah in kadrih

in vse to ovrednotiti, marveč s temi akti dokončno opredeliti družbeni odnos do razvoja tega tako pomembnega in hkrati tako občutljivega področja. Prav gotovo bo treba načrtovati razvoj tudi glede višjih in visokih šol v Novem mestu. Za zdaj govorimo le hko zgolj o dislociranih oddelkih in organizirani pomoči študentom, vprašanje pa je, ali bo to čez pet, deset let še dovolj. Če sledimo zamisli policentričnega razvoja v Sloveniji in upoštevamo, kaj policentričen pomeni za Novo mesto, kaj od tega dolenjskega središča tudi zahteva, najbrž pri načrtovanju ne bo možno obiti skladnega razvoja šol raznih stopenj. Piko na „i“ bodo morali seveda pri tem načrtovanju postaviti delavci v združenem delu, saj je navsezadnje proizvodnji izobraževanje nepogrešljiva desna roka.

Z ene od nešteti šolskih prireditve, ki so jo pripravili krožkarji. Izvenšolska dejavnost na osnovnih šolah je razgibana, saj imajo ponekod tudi po petnajst dvajset najrazličnejših krožkov.

Podružnične šole v Soteski ni več, spomini na „hišo učenosti“ v tem kraju pa so ostali. Na posnetku vidimo vojno generacijo s te šole — srečanje partizanskih učiteljev in njihovih (danes seveda že odraslih) učencev.

nega dela, ampak se bodo morali zadovoljiti s tem, kar jim bodo o celodnevni šoli povedali v krajih, kjer so opravili prehod že v tem šolskem letu.

Topliška šola in vse druge v novomeški občini bodo tako čakale ugoden trenutek za uvedbo celodnevne šole v prihodnjem ali v naslednjih šolskih letih. Najbliže temu so seveda same Dolenjske Toplice, za druge pa so izračunali nemajhne vsote, ki bi jim omogočile tak prehod. Resnica je, da razen topliške šole nobena v občini nima dovolj prostorov, celo nove, zgrajene in odprte pred nekaj leti, ne. Na drugi strani se prostorska stiska ob čedalje večjem vpisu prvošolcev povečuje in grozi druga izmena. Tudi grmska šola, ki je hospitacijska in za katero so se malone zakleli, da bo dovolj prostorna, je prisiljena pridobivati nove učne prostore na račun drugih prostorov, ki so pod šolsko streho. Uvajanje celodnevne šole v novomeški občini je tako — upajmo, da samo začasno — obtičalo na slepem tiru. Kajpak to ne pomeni, da so vsi, ki so kakorkoli dolžni pripravljati pogoje za novi način izobraževanja in vzgoje, vrgli puško v koruzo. Še malo ne. Na

čepav se sklad za izgradnjo osnovnošolskega prostora neprekinjeno marljivo polni z denarjem iz krajevnih samopriskov, prispevkov delovnih organizacij in iz drugih virov. Vendar je dotok denarja preslaboten, na drugi strani pa je tu še administrativna ovira — določilo, ki pravi, da morajo biti vse investicije pokrite vnaprej. Ker tudi cene še vedno uhajajo iz kontrole, postajajo v občini pri tovrstnih gradnjah previdni.

Kljub temu kaže, da se bo stvar premaknila in da bodo zdaj proti koncu leta naposled le začeli uresničevati več mesecev staro odločitev: da bodo začeli graditi novo šolo (ne prizidavati) v Brusnicah in (morda) zasadili tudi lopate za posebno šolo v Novem mestu (Šmihelu). Obe šoli sta v sedemletnem programu izgradnje osnovnošolskega prostora v občini.

SREDNJE ŠOLE PRED RAZCVETOM?

Ne preveč rožnate dni pa prestajajo srednje šole, ki jih ima Novo mesto: gimnazija, ESS, zdravstvena in druge. Pomanjkanje prostora povzroča hude

Škarje iste, platno pa...

Čeprav o pomembnih kulturnih prireditvah Dolenjski list sproti poroča, naj ne bo odveč, če nekatere stvari ponovimo. Pri zavodu za kulturno dejavnost se je junija izteklet snored

Slikarske razstave z deli novomeških amaterjev so v delovnih organizacijah lepo sprejeli. Kazalo bi take prireditve nadaljevati.

abonmajskih predstav za minulo in se oktobra začel nov program za sezono 1975/76. Poleti je zavod gledališko sušo nadomestil s kulturno-zabavnimi prireditvami tradicionalnega Dolenjskega poletja. Poleg tega se je v Novem mestu zvrstilo večje število abonmajskih filmskih predstav za mladino in odrasle. S tem se je politika predvajanja filmov vsaj nekoliko ognila nenehnim očitkom na račun izbora filmov, ki jih vrtijo v kinu Krka. Treba je reči tudi to, da so v zavodu za kulturno dejavnost nedavno izvedli reorganizacijo, s tem pa je kulturno področje dobilo institucijo več, ki bo izvajala pretežno tiste naloge, ki jih bosta začrtali kulturna skupnost in Zveza kulturno-prosvetnih organizacij.

MOZAIK RAZSTAV

Tudi Dolenjska galerija je krenila naprej, odkar je dobila strokovnjaka, ki se bo poklicno ukvarjal z njeno dejavnostjo. Poleg likovnih razstav, ki se zdaj pogosteje vrstijo v zgornji dvorani, je bila v njej pomembna zgodovinsko-dokumentarna razstava izvornih dokumentov o rojstvu in razvoju ljudske oblasti na Dolenjskem. V teh prostorih so se julija na posebni seji dokončno odločili za zgraditev paviljona s muzeja NOB v Novem mestu, kar so proglasili za pomemben prispevek k praznovanju 30-letnice osvoboditve. Med večjimi razstavami bo v

Dolenjski galeriji letos še razstava udeležencev letošnje Dolenjske slikarske kolonije, ki jo bodo odprli v počastitev dneva republike.

Likovna dejavnost je razgibana, velik delež prispeva pri tem tudi skupina slikarjev amaterjev pri ZKPO. Lani je ZKPO priredila krožno slikarsko razstavo po večjih delovnih organizacijah. Obiskovalci so imeli na otvoritvi priložnost ne le spoznati in videti domače slikarje amaterje z njihovimi deli, marveč prisluhniti tudi besedi dolenjskih besednih ustvarjalcev — pesnikov in pisateljev. Ta način posredovanja kulturnih dobrin delovnemu človeku je doživel splošno odobravanje. Obžalovati je le, da se dobro zastavljeni cikel likovno-literarnih prireditvev letos ne nadaljuje. Prav tako hvalevredne so vse prireditve, na katerih se s svojimi likovnimi in besednimi izdelki predstavljajo šolskemu ali izvenšolskemu občinstvu učenci osnovnih šol.

GLASBENA „OPREMA“ NEPOGREŠLJIVA

Tudi glasbenih prireditvev ne manjka. Nastopajo domače skupine in zbori ter gostje samostojno ali v kulturnem delu najrazličnejših manifestacij. Med prireditvami je šentjernejsko srečanje slovenskih pevskih oktetov po pomenu presleglo meje občine in dolenjske regije. Med najstarejše in najboljše pevske zборе štejejo „jerebovci“, ki so letošnjega junija slavili 30-letnico ustanovitve in neprekinjenega delovanja. Lepe uspehe in priznanja dosega pevski zbor tovarne zdravil Krka, ki ga vodi prof. Radovan Gobec. V občini deluje kakih deset pevskih zborov, od tega Dolenjski in šentjernejski oktet. Za glasbeno življenje skrbi tudi glasbena šola Marjana Kozine s svojimi rednimi javnimi produkcijami.

Amatersko gledališko življenje se sicer prebujajo, ne more pa napraviti kakega večjega koraka naprej. Pri tem je najbolj zaskrbljivo, da se ne premakne v samem Novem mestu, kjer gledališčniki komaj še pripravijo po eno premiero na leto. Podeželska kulturna društva so pri gledališki dejavnosti odvisna zdaj od kadrov, zdaj od prostorov. Na splošno pa velja, da dejavnost

stoji, če ni v kraju posameznikov, ki poženo kolo naprej.

S tem amaterizem nikakor še ni izčrpan, saj sodijo sem nedvomno tudi ljudske knjižnice, porajajoča se folklor v Novem mestu, baletna vzgoja in še kaj.

GRADOVI POČASI V SVOJE „OBLEKE“

Medtem ko arheološka izkopavanja teko, kolikor to dovoljuje mošnja in pripravljenost strokovnjakov — letos se nadaljujejo tudi izkopavanja na Otoku pri Dobravi (Gutenwerth) — in je skrb za spomenike NOB še kolikor toliko živa, pa se zadeve pri spomeniškem varstvu na splošno ne premaknejo bistveno naprej. Obnova gradov (Žužemberk, Hmeljnik, vrtni paviljon v Soteski itd.) zastaja, res pa je tudi, da do zdaj ni bilo možno v ta namen zagotoviti toliko denarja, kot ga je zahtevala spomeniškovarstvena služba. To malo naštevaje kulturnih dogodkov in razmišljanje o kulturni dejavnosti tega leta privedemo počasi h kraju. Pristavimo naj le, da program

Tako se je rodil pevski zbor „Ruperc vrh“. Posnetek je z ene njegovih prvih vaj.

Nasmejani obrazi povedo, da otroci radi obiskujejo šol. Ko bo uvedena celodnevna šola, bo takih prizorov, kot ga vidimo na posnetku, še več.

Na številnih novomeških kulturnih prireditvah nastopajo domači izvajalci.

Krkin pozdrav delovnim ljudem

KRKA - farmacevtika, kemija, kozmetika in zdravilišča. Tak je današnji naslov nekdanje „tovarne zdravil“ v Novem mestu in že sam pove marsikaj o spremembah v zadnjih 20 letih, odkar se je njeno ime prvokrat pojavilo na jugoslovanskem trgu. Kako hitro je rasla, nam mimogrede pove dejstvo, da se je s 14. mesta pred 20 leti uvrstila na 3. mesto v farmacevtsko-kemični industriji v SFRJ, približuje pa se že 2. mestu ne le po skupnem dohodku, temveč tudi z vsemi drugimi kazalci uspešnosti gospodarjenja.

Ko želijo pred občinskim praznikom Novega mesta njeni delavci povedati nekaj več o sebi, svojem delu, uspehih in načrtih, jih pri tem vodi želja, da bi bila javnost pravilno seznanjena z razgibanim in vsestranskim samoupravnim življenjem v KRKI. Ne gre le za njihove odgovorne naloge v proizvodnji. Krkin delež v medsebojnih odnosih prebivalcev se v mestu in okolici vedno bolj pozna, pa naj gre za krepitev krajevnih skupnosti, za kulturo ali športno življenje v Novem mestu in še za vrsto dejavnosti, ki vedno bolj odstranjujejo pregrade med tovarno in mestom, med delavci-proizvajalci, ki so hkrati tudi občani.

KRKA se je že od vsega začetka odločila, da zgradi lastno surovinsko osnovo in da prodre na svetovno tržišče. Deset let že dela njen institut, registriran kot znanstvena institucija, ki ima danes 52 lastnih patentov in 266 patentnih prijav. Šestnajst let tradicije ima KRKINA bazična proizvodnja. Že zgrajeni obrati fermentativne proizvodnje in kemijske sinteze proizvajajo 85 % za izvoz (razmerje uvoza in izvoza je pri tem 1 : 10!).

LETOS BO KRKIN IZVOZ ŽE PRESEGL UVOZ

KRKA je uspešno rešila tehnologijo antibiotikov, ki imajo poleg kemijskih surovin največji

delež v njenem izvozu. V zadnjih 10 letih izvažata KRKA v 49 držav; letos bo izvozila za 254.000.000 din svojih proizvodov in s tem prvič tudi že nekoliko preseгла uvoz z izvozom (kemična industrija v Sloveniji je lani pokrivala le slabo tretjino svojega uvoza z izvozom). Z uspehom prodaja KRKA na svetovnem trgu tudi svoje končne farmacevtske proizvode in zdravilna zelišča. Kako daleč je napredovala kvaliteta njenih proizvodov, potrjuje tudi pridobljena FDA registracija iz ZDA, ki omogoča prodajo Krkinih proizvodov na najzahtevnejša svetovna tržišča.

Vsestransko sodelovanje z deželami v razvoju je ena izmed nadaljnjih značilnosti Krkine usmeritve, pri čemer izvažata ra-

zen proizvodov predvsem tudi svoje znanje, ki je posledica lastnih razvojno raziskovalnih dejavnosti. Na mednarodnem natečaju je Krka ob izredno ostri konkurenci svetovno znanih tvrdk kot so Pfizer, Hoechst, Winthrop in drugi, dobila naročilo za izgradnjo prve farmacevtske tovarne v Keniji, pri čemer sodeluje tudi s svojim deležem v skupnih vlaganjih. Razen v Keniji se KRKA dogovarja v enaki obliki še z nekaterimi drugimi državami v razvoju.

KRKA navezuje na svojo osnovno farmacevtsko-kemijsko proizvodnjo še druge dejavnosti, ki so z njo neposredno povezane, hkrati pa imajo tudi pomemben regijski pomen. Zato širi pridobivanje in ekstrakcije

zdravilnih zelišč, razvija kozmetiko, steklarstvo in dolenska zdravilišča, pri katerih je zlasti pomemben nadaljnji razvoj njihovega zdravstvenega poslanstva v najširših merilih.

DOLGOROČNO VLAGANJE V KADRE

Danes dela v KRKI že nekaj nad 2400 delavcev. Njim gredo vse zasluge za doseženi razvoj in uspehe, ki jih je ta delovna organizacija dosegla in ki jih nenehno pogloblja ter širi. Vzgoji kadrov in izboru delavcev za posamezna področja je KRKA vseskozi posvečala izreden pomen, zato ima danes več kot polovica njenih delovnih ljudi

srednješolsko in visokošolsko izobrazbo. Dolgoročna štipendijska politika je rodila bogate sadove: doslej so v KRKI delavci štipendirali več kot 400 študentov in dijakov na srednjih in visokih šolah in še vedno jih štipendirajo preko 100. Leta 1958 je imela KRKA več štipendistov kot zaposlenih - tega ne gre pozabiti! Raznih seminarjev in drugih oblik funkcionalnega izobraževanja se je samo v zadnjih 4 letih udeležilo več kot 500 Krkinih delavcev. Podjetje stalno sodeluje z novomeško gimnazijo, privablja mlade in jim pomaga pri izvenšolski dejavnosti ter se uspešno dogovarja z izobraževalnimi ustanovami o skupnih problemih. Sila spodbudne so znane KRKINE NAGRADE, ki so jih letos podelili že petič.

SKRB ZA STROKOVNO SOLSTVO V REGIJI

Na Krkino pobudo že deluje letos v Novem mestu prvi letnik srednje kemijske šole, v zaključnem delu pa so priprave za organizacijo pouka za laborante in procesničarje za že zaposlene delavce in redne dijake. Krkina želja, da bi Novo mesto pridobilo tudi dislocirane oddelke univerze za tista področja, na katerih je KRKA nosilec specialne razvojne usmeritve v Sloveniji, med drugim jasno potrjuje, kako se pripravljata podjetje na sistemsko regijsko reševanje izobraževanja zlasti za področje kemije, farmacije in biosinteze. Z željo, da bi uresničili vse sprejete stabilizacijske naloge, pozdravljajo delavci KRKE vse delovne ljudi v občini in jim čestitajo za občinski praznik 1975!

„To je naša življenjska naloga!“

DELO je 7. oktobra letos ocenilo, da Krkin stabilizacijski program ni plehek, posplošen seznam znanih receptov in ugotovitev, ki jih poznamo pod imeni „bi bilo treba...“ kot je znano... ugotavljamo...“ in pod. Steje ga med izjeme, se pravi med dobre programe.

Brez vsake pretirane skromnosti sodijo o sprejetem stabilizacijskem programu tako tudi delovni ljudje v KRKI, vodstva družbeno-političnih organizacij v podjetju in vsi organi samoupravljanja. Na zborih delavcev so „Krkaši“ dodobra pretehtali položaj svoje delovne organizacije kot naloge, ki jih sprejemajo s stabilizacijskimi načrti. Kot delavci in upravljavci hkrati se zavedajo „z vsoto resnosti svoje odgovornosti za ugled samoupravljanja in podjetju in izven njega v vseh združbah, v katere se vključujemo“, trdijo v uvodu stabilizacijskega programa.

„Naša naloga je torej, da temeljito in kritično razmislimo naše doseganje stabilizacijske obnašanje, da analiziramo dosežene rezultate ter na tej osnovi sprejmemo ukrepe, ki bodo kar najbolj prispevali k doseganju stabilizacijskih nalog oz. vplivali na preusmeritev gospodarskih tokov: negativna plačilna bilanca, nepokrite investicije, povečana skupna in splošna poraba, rast cen življenjskih stroškov ter spremljajoči pojavi nelikvidnosti.“

Tudi to je zapisano v uvodu programa, ki govori o Krkinem prispevku k stabilizaciji. Slednjega so zajeli na več kot 70 straneh obsežne študije, ki zajema vpliv pomembnejših strateških odločitev na doseganje razvojne poti KRKE, predstavlja kazalce uspešnosti poslovanja v

primerjavi z gospodarstvom občine, SRS in farmacevtske branže, povzetek pomembnejših uspehov in problematike gospodarjenja v letošnjem I. polletju, kot povzetek glavnih stabilizacijskih programov TOZD in Skupnih dejavnosti v delovni organizaciji KRKE.

Seveda nam tu ne bo mogoče povzeti vseh bistvenih značilnosti Krkinega programa za stabilizacijo. Ogledali pa si bomo njegove najvažnejše odločitve in tako spoznali ogrodje obsežne naloge, s katero se delovni ljudje novomeške KRKE zelo določeno vključujejo v politiko našega ekonomskega in socialnega razvoja.

V letu 1972 je kolektiv Krke sprejel stabilizacijski program (v ožjem pomenu besede), ki je opredelil cilje in pravila obnašanja dolgoročnega pomena; prav ti cilji in načela danes opredeljujejo sistem dela v Krki. Lahko rečemo, da vsak gospodarski načrt Krke v svojem bistvu predstavlja tudi stabilizacijski program.

Kakšni so primerjalni podatki učinkovitosti gospodarjenja? - Oglejmo si najprej, kakšni so doseženi rezultati gospodarjenja v primerjavi z gospodarstvom občine in gospodarstvom SRS.

Tudi primerjava z branžo kaže na zelo ugodna gospodarska gibanja. Posebno pozornost

vzbuja pospešena dinamika vseh pomembnejših kazalcev uspešnosti, kar jasno govori o tem, da so Krkina stabilizacijska prizadevanja na pravi poti in dajejo pozitivne rezultate.

1975 - prelomno leto naših kreditnih obveznosti

Med osnovne vplive za takšna gibanja lahko štejemo predvsem popolnejšo zaposlitev inštaliranih kapacitet ob ostalih prizadevanjih za večjo storilnost in ekonomičnost, selektivnejšo politiko prodajnega asortimana, omejevanje vseh oblik potrošnje (stroški itd.).

Iz podatkov je razvidno, da naložbe v preteklosti omogoča-

jo nadaljnjo poslovno ekspanzijo s popolnejšim izkoriščanjem kapacitet. Če upoštevamo, da bomo z letom 1975 prestopili konico obveznosti iz kreditov, na kar se nam te rapidno znižajo, bo to dodatno prispevalo k večanju rentabilnosti in reproduktivne sposobnosti Krke.

Pri vrednotenju rezultatov je potrebno omeniti „specifičnost“ farmacevtske branže, ki je v tem, da ima na domačem trgu določene prodajne cene. Na zunanjih trgih kažejo prodajne cene tendenco padanja. Pri „določenih“ prodajnih cenah in „prostih“ stroških pa se v veliki meri razvrednotijo vplivi, ki jih ima večanje obsega

poslovanja na relativno zniževanje fiksnih stroškov. Tudi ostala prizadevanja za večjo storilnost in ekonomičnost poslovanja nominalno ne odražajo vloženega napora.

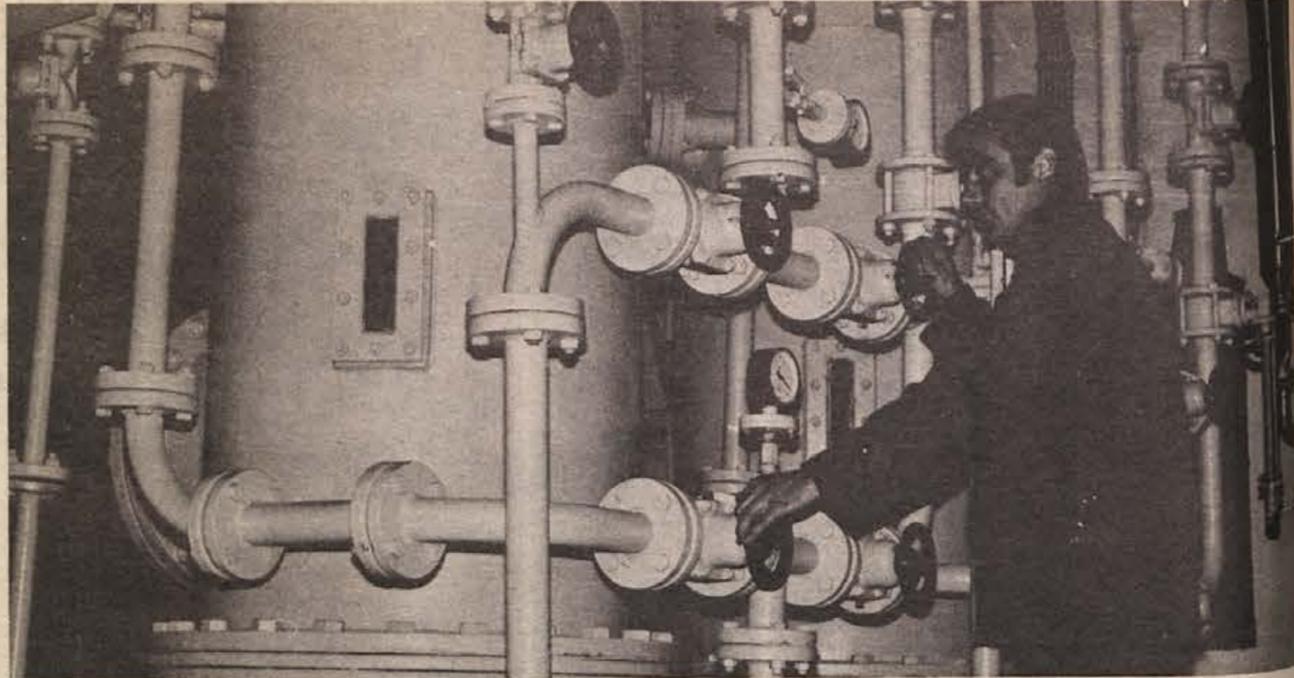
Eden izmed osnovnih postulatov Krkine poslovne strategije je izvoz, kar izraža tudi trend izvoza v zadnjih 10 letih. Takšna usmeritev je logična in nujna iz dveh razlogov: uravnava si lastno devizno bilanco in ustvarja možnosti in pogoje za nadaljnje širjenje obsega poslovanja.

Glede na neurejen in pomanjkljiv informacijski sistem v branži nimamo na voljo tudi

(Nadaljevanje na nasl. strani)

Krkin pozdrav delovnim ljudem

PRODUKTIVNOST (DOHODEK NA ZAPOSLENEGA):

Leto	Krka	Občina	SRS	Verižni indeks		
				Krka	Občina	SRS
1972	67.674	50.743	53.000	—	—	—
1973	87.428	61.449	61.751	129	121	117
1974	133.864	76.501	80.349	153	125	130

RENTABILNOST

(Doseženi dohodek na 100 din poprečno vloženih osnovnih in obratnih sredstev)

Leto	Krka	Občina	SRS	Verižni indeks		
				Krka	Občina	SRS
1972	19,86	48,61	34,89	—	—	—
1973	27,73	49,33	34,60	140	102	99
1974	39,08	47,05	37,95	141	95	110

REPRODUKTIVNA SPOSOBNOST

(amortizacija in poslovni skladi na poprečno vložena osnovna in obratna sredstva)

Leto	Krka	Občina	SRS	Verižni indeks		
				Krka	Občina	SRS
1972	9,26	15,30	11,60	—	—	—
1973	13,03	13,20	11,10	141	86	96
1974	18,38	11,40	12,10	141	86	109

KAPITALNI KOEFICIENT

(osnovna sredstva po nabavni vrednosti za 1 din družbenega proizvoda)

Leto	Krka	Občina	SRS	Verižni indeks		
				Krka	Občina	SRS
1972	2,42	1,38	2,08	—	—	—
1973	1,86	1,30	1,91	77	94	92
1974	1,49	1,13	1,56	80	87	82

PRODUKTIVNOST (DOHODEK NA ZAPOSLENEGA)

Leto	Krka	SRS	SFRJ	Verižni indeks		
				Krka	SRS	SFRJ
1972	67.674	105.284	69.481	—	—	—
1973	87.428	114.404	85.735	129	109	123
1974	133.864	155.953	120.945	153	136	141

RENTABILNOST

(Doseženi dohodek na 100 din poprečno vloženih osnovnih in obratnih sredstev)

Leto	Krka	SRS	SFRJ	Verižni indeks		
				Krka	SRS	SFRJ
1972	19,86	29,90	30,91	—	—	—
1973	27,73	32,92	36,81	140	110	119
1974	39,08	39,44	41,00	141	120	111

REPRODUKTIVNA SPOSOBNOST

(amortizacija in poslovni skladi na poprečno vložena osnovna in obratna sredstva)

Leto	Krka	SRS	SFRJ	Verižni indeks		
				Krka	SRS	SFRJ
1972	9,26	15,31	13,14	—	—	—
1973	13,03	16,51	15,40	141	108	117
1974	18,38	19,61	16,83	141	119	109

KRKA DEVIZNA BILANCA JE NASLEDNJA: (v USA dol.)

Leto	Izvoz	Uvoz	Odstotek pokr. uvoza z izvozom
1972	7.370.089	10.826.000	68,1
1973	9.180.018	10.911.000	84,1
1974	13.005.454	13.757.000	94,5

(Nadaljevanje z 29. str.)

urejenih podatkov o blagovni menjavi s tujino.

Za ilustracijo pa lahko navedemo podatek, da je npr. v letu 1974 izvoz Galenike, izražen v deviznih dinarjih, predstavljal okoli 20 % v odnosu na njeno skupno eksterno realizacijo (Ekonomika politika, avgust 1975), medtem ko je v Krki predstavljal ta delež preko 27 %.

Ob Krkini izvojni usmeritvi pa je potrebno še posebno omeniti njena prizadevanja za vsestransko sodelovanje z deželami v razvoju, ne le zaradi splošnega gospodarsko-političnega pomena in interesa naše države za takšno sodelovanje, pač pa tudi zaradi strateškega interesa Krke, da si zagotovi dolgoročne možnosti za izvoz ne le svojih proizvodov, ampak tudi svojega znanja, ki je rezultat lastnih razvojno-raziskovalnih dejavnosti. Krka razvija svojo aktivnost z deželami v razvoju v dveh oblikah: blagovna menjava in skupna vlaganja (Kenija itd.). Na tem področju je prisotna že 8 let s tem, da s svojimi strokovnimi službami sistematično raziskuje in analizira ta tržišča. Rezultati so vidni predvsem v zadnjih letih, zelo dobre rezultate pa pričakujemo že v bližnji prihodnosti. V letu 1974 smo na to področje izvozili za 28 milijonov deviznih dinarjev, v letošnjem letu pa predvidevamo izvoz v višini 35 milijonov deviznih dinarjev. V pogojih slabe organiziranosti teh trgov so to zelo dobri rezultati. Dokončane skupne naložbe bodo seveda dajale dodatne učinke ter zagotovile trajno prisotnost Krke na teh trgih.

Devizno bilanco hočemo izravnati

Velik pomen pripisuje Krka uravnavanju lastne devizne bilance. To je njen vitalni interes,

ki se ga z vso resnostjo tudi zaveda. Če odmislimo bazično proizvodnjo, ki temelji na domačih surovinah, je celotna farmacevtska proizvodnja vezana na uvoz repromaterialov. Tako predstavlja delež uvozenega repromateriala v direktnih stroških finalnih proizvodov okoli 80 %. Krka vlaga maksimalne napore za substitucijo z domačimi surovinami, vendar so tu omejene možnosti, ker gre predvsem za osnovne substance repromaterialov, ki jih dobiva od inozemskih kooperantov.

Iz pregleda je razvidno, da je Krka v letu 1974 skoraj v celoti pokrivala uvoz z izvozom.

Iz poročila ZKI SRS je razvidno, da je kemična industrija

ne in pa razmere na zunanjih trgih je naša izvozna služba v sodelovanju s TOZD izvozniki pripravila in izvedla vrsto ukrepov, ki bodo omogočili izvršitev planskih ciljev in zagotovili uspešen start v letu 1976. Te ukrepe je obravnaval in potrdil DS DO. Stabilizacijska naloga oz. cilj, ki si ga je postavila izvozna služba za 1975 leto, je 100 % izenačitev izvoza z uvozom. Na osnovi polletnih rezultatov je še prezgodaj, da bi ocenjevali uspešnost izpolnjevanja zastavljene naloge.

Letošnji polletni uspehi

Kakšne gospodarske rezultate smo dosegli v I. polletju letošnjega leta?

Farmaceutski kadri —nosilci razvoja

V razvojni poti 20 Krkinih let so imeli farmacevtski kadri vseskozi pomembno vlogo, saj skoraj ni bilo aktivnosti, v kateri ne bi sodelovali, posebej se kot nosilni stebri osnovne in največje — farmacevtske dejavnosti. Ob iskanju strokovno zahtevnih rešitev so se farmacevtski kadri hkrati tudi specializirali. Zdaj obogateni z obsežnim praktičnim znanjem uspešno rešujejo zahtevno poslovno, tehnološko in raziskovalno problematiko razvejanega podjetja. In spet lahko pritrdimo ugotovitvi: znova so odgovorni za nosilno vlogo pri uresničevanju nadaljnega razvoja KRKE.

(panoga 120) v letu 1974 pokrivala uvoz z izvozom z 28,4 %.

Glede na to, da je neuravnovešena plačilna bilanca prioriteten problem jugoslovanskega gospodarstva, so bili izdani dodatni ukrepi, ki naj bi zavirali uvoz in spodbudili izvoz. Po novem lahko DO uvažuje surovine za reprodukcijo in rezervne dele do višine lanskega uvoza, če doseže v letu 1975 za 20 % večji izvoz kot ga je imela v lanskem letu. Glede na te okolišči-

Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja so prizadevanja našega kolektiva za bolj racionalno poslovanje že dala pozitivne rezultate. Pričakujemo pa, da bodo težji pogoji gospodarjenja močneje vplivali na naše poslovanje v II. polletju, predvsem z rastjo stroškov ter z realizacijo dodatnih obvez izvoza.

— Vrednost doseženega izvoza znaša 123,5 mio din, kar predstavlja 50 % letnega plana. Dinamični plan izvoza je prese-

žen za 7 %. V primerjavi z istim obdobjem lanskega leta pa je izvoz večji za 27 %.

— Prodaja na domačem trgu se giblje v okviru planirane dinamike, večja pa je za 42 % v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta.

— Celotni dohodek je dosežen z 51 % v odnosu na plan.

— Direktni stroški so relativno nižji — znašajo 49 % v odnosu na plan, kar je predvsem posledica ugodnejše strukture asortiman in je rezultat zavestnih prizadevanj marketinga za takšno usmeritev.

— Planirani režijski stroški v višini 700 milijonov din so doseženi za 47 %. Takšno ugodno gibanje je med drugim posledica tudi varčevalnih prizadevanj do sedaj (režim kontrole trošenja).

— Iz pregleda stanja zalog je razvidna tendenca, da se zaloge surovin in materiala, zaloge nedovršene proizvodnje in polizdelkov relativno znižujejo, nekoliko večje pa so zaloge gotovih izdelkov, vendar so te posledica zavestne odločitve, da bi z ustrežnejšimi zalogami po obsegu in strukturi sproti zadovoljevali zahteve kupcev.

Nabavna služba je posebej analizirala slabo obračajoče se zaloge materiala ter izdelala konkretne predloge za njihovo sanacijo do konca leta. Analiza je sestavni del stabilizacijskega gradiva.

Obveznosti

uspešno izpolnjujemo

— Naše terjatve do kupcev hitreje naraščajo, med tem ko obveznosti do dobaviteljev relativno padajo.

Poprečna vezava terjatev do kupcev je v I. polletju 54 dni, medtem ko znaša poprečna vezava dobaviteljev 33 dni.

Podatki govorijo, da smo kljub splošni nelikvidnosti v gospodarstvu uspešno poravnali naše obveznosti.

— V I. polletju so trajni viri

Kaj lahko naredim za

Stabilizacijski štab v TOZD Zdravila vprašuje delavce v temeljni organizaciji združenega dela — Prvi uspehi so tu, veliko odgovornih in za vse pomembnih nalog pa je pred njimi

BLIŽA SE KONEC LETA.

Tako je stabilizacijski štab v TOZD Zdravila 16. septembra naslovil izredno izdajo 7. številke novega tovarniškega biltena in se z njo obrnil na vse delavce in delavce svoje TOZD. Hitro je bilo vsem jasno, da članek ne govori o novoletnem praznovanju — temveč o bitki za boljše gospodarjenje v vsej državi: o zmanjšanju stroškov, boljši kvaliteti, večji storilnosti in večjem izvozu.

Potem, ko je delavski svet TOZD Zdravila 17. 7. 1975 sprejel predlog varčeval-

nih ukrepov na predlog organizacij ZK, mladine in sindikata, so se z njim seznanili vsi delavci v TOZD. Mesec dni kasneje je delavski svet TOZD ustanovil poseben stabilizacijski štab, ki skrbi za dosledno uresničevanje sprejetih ukrepov. Naloge, ki so jih sprejeli delavci TOZD Zdravila, nikakor niso majhne: letos hočejo:

- prihraniti 2 % materiala (od normiranega),
- povečati storilnost za 6 %,
- na novo zaposliti največ 1 % delavcev namesto planiranih 3 %
- nadurno delo zmanjšati za 2/3 (od 4500 nadur na mesec na 1500 nadur),
- režijske stroške v TOZD znižati za 1 %,

— uvesti GMP norme (za kvaliteto proizvodnje),

— aktivno sodelovati s TOZD Farmacija LEK pri izmenjavi prostih kapacitet in standardizacije, skupno bodo načrtovali proizvodnjo za leto 1976 in se pogovoriti o delitvi dela. Skupno bodo načrtovali nova investicijska vlaganja in preprečevali podvajanje zmogljivosti, izmenjavali pa si bodo tudi organizacijske in tehnološke izkušnje.

Seveda se od lepih besed še nihče na svetu ni zredil. Kako uresničujemo v TOZD Zdravila sprejete naloge? Štab s pomočjo ustreznih služb in odgovornih delavcev sproti spremlja:

— porabo energije (vode, pare in zraka), ugotavlja proizvodni kalor, porabo materiala, obratovanje strojev in indirektno stroške (odpise drobnega inventarja in pisarniškega materiala, stroške seminarjev, dnevnice in nočnine, pa tudi tekoče

Krkin pozdrav delovnim ljudem

podaje v vsakdanjo samoupravno prakso TOZD oz. DO je potrebno obvezno urediti in uskladiti obstoječe in izdelati nove samoupravne akte in poslovniške dela.

5. Izboljšanje likvidnosti DO je pogojena z naslednjimi nalogami in ukrepi:

- z ustreznimi akcijami in ukrepi marketing sektorja in finančne službe zagotoviti, da vezava terjatev do kupca ne bo presegla 45 dni.

- Pri posameznih zaloga doseči do konca leta naslednje K. O.:

- surovine in material za opremo	5,8
- nedovršena proizvodnja in polizdelki	12,5
- gotovi izdelki	5,0

- Za slabo obračujoče zaloge je izdelan sanacijski program in je sestavni del stabilizacijskih ukrepov.

- Pripraviti moramo analizo in ustrezne ukrepe, ki bodo zagotovili pokrivanje obvezne ravni trajnih obratnih sredstev z dolgoročnimi viri za leto 1976.

6. Pri zaposlovanju moramo posebno pozornost posvetiti notranjim rezervam. Zahteve po zasedbi delovnih mest je treba speljati z novimi kadri le v primeru, ko teh ne moremo zadovoljiti z internimi premiki, ki so možni po sprostitvi delovne sile ob izboljšanju organizacije in delitve dela na delovnih področjih. Ob upoštevanju te smerice se bo povečala zaposlenost do konca leta za 3,5 - 4,5 %.

Povezovanje: trajna oblika združenega dela

7. „Krka“ vidi uresničevanje stabilizacijskih prizadevanj tudi v trajnejših oblikah povezovanja z enakimi ali sorodnimi delovnimi organizacijami po Jugoslaviji in še posebno po Sloveniji. Že sedanja povezovanja, ki temeljijo na skupnih vlaganjih ali na drugih oblikah interesnih povezovanj, se bodo še razširila in poglobila, tako da bo prišlo do čim racionalnejše delitve dela in čim večjih učinkov z razpoložljivimi sredstvi.

Predvsem pa vidi Krka racionalizacijo svojega dela v povezavi v SOZD LEK - KRKA, kjer so sicer pripravljene začetni, enkrat minimalni programi skupnega dela na področjih razvoja in raziskav, inženiringa, zunanje trgovine, domačega tržišča, kadrovskega zaveda, finančne organizacije poslovanja. Še posebej je treba tukaj poudariti že obstoječe dejstvo medtozdovskega povezovanja, konkretno Krkin TOZD Zdravila in Lekov TOZD Farmacija, Krkin TOZD Tehnoservis in Lekov TOZD Investservis in podobno. V prihodnje bo medtozdovsko sodelovanje zajelo zlasti naslednja področja:

- izmenjavo prostih kapacitet in standardizacijo,
- skupno načrtovanje proiz-

vodnje za leto 1976,

- delitev dela,
- skupno načrtovanje novih investicijskih vlaganj v obstoječo proizvodnjo,
- izmenjavo organizacijskih in tehnoloških izkušenj.

Pri tem bo izrednega pomena stalna medsebojna izmenjava informacij, predvsem na področju raziskav in razvoja, kjer računamo, da bo lahko narejenega precej več, pri tem pa bo prišlo tudi do usklajevanja programov.

Pri zunanji trgovini računamo zmanjšati stroške oz. povečati obseg poslovanja z istimi razpoložljivimi kadri, predvsem s postopnim enotnim delom in z enotnim nastopom v nekaterih državah, predvsem v državah v razvoju. Računamo pa, da bo to skupno delo postopoma pripeljalo do enotne zunanjetrgovinske organizacije v okviru SOZD.

Na kadrovskem področju pričakujemo predvsem postopno zmanjšanje dupliranja, racionalno izrabo razpoložljivih strokovnih kadrov in njihovo dejansko specializacijo.

Odgovorni za uresničitev

V vsaki TOZD in v sleherni službi v njej so točno znani nosilci odgovornosti za uresničevanje stabilizacijskega programa. Vsi vodilni in vodstveni delavci odgovarjajo za strokovno plat nalog, osnovne organizacije Zveze komunistov pa so še posebej zadolžile posamezne komuniste za politično odgovornost tega dela.

Seveda pa brez odgovornosti in prispevka slehernega delavca v delovni organizaciji uspehov ne bo. Iz začetnega „ogrevanja“ so v KRKI na zborih delavcev do kraja razložili in sprejeli program. Zdej ve vsakdo v tovarni, da stabilizacijski program ni zadeva „strokovnjakov“, temveč življenjska naloga slehernega proizvajalca. Toliko so o tem razpravljali, predlagali, sklepali in se posvetovali, da je „... naloga zgrabila človeka pri srcu“ in jo zdaj čuti za svojo.

To pa je tudi edino pravilna pot, da bodo sprejete naloge uresničene.

In še vse naloge za 1976, razvojne načrte in obveznosti do izvoza planirajo v KRKI že zdaj v duhu sprejetih stabilizacijskih programov.

trajnih obratnih sredstev presegli obvezno raven trajnih obratnih sredstev, medtem ko so bili na začetku leta manjši. Ob polletju je bilo stanje naslednje: obvezna raven trajnih obratnih sredstev v letu 1974: 210.268 viri trajnih obratnih sredstev:

225.216	sredstva, ki presegajo obvezno raven trajnih obratnih sredstev za okoli 30 mio din.
14.948	

Predvidevamo, da bomo do konca letošnjega leta presegli obvezno raven trajnih obratnih sredstev za okoli 30 mio din.

Že v letošnjem letu pa bodo izvedeni vsi ukrepi, ki bodo zagotovili trajne vire za pokrivanje obvezne ravni trajnih obratnih sredstev v letu 1976, kar je tudi sestavni del stabilizacijskega programa.

Letni plan nove zaposlenosti je 136 delavcev in je glede na povečano zaposlitev v I. polletju izpolnjen s 30 %.

Nimamo nepokritih investicij

Za leto 1975 so predvidena investicijska vlaganja v višini približno 70 milijonov dinarjev. Okvirni dodatni stabilizacijski program, ki ga je obravnaval in potrdil DS DO, predvideva poleg ostalih ukrepov, kljub investicijskim možnostim nadaljnje znižanje investicijskih vlaganj za 5.700.000 dinarjev. Tako korigiran plan investicijskih naložb za leto 1975 pa vključuje tudi vse prekoračitve. Zaradi tega v DO KRKA ni nepokritih investicij. V primeru novih nepredvidenih prekoračitev bo izvršena ponovna revizija plana investicijskih naložb, vendar tako, da ne bo prekoračen planirani investicijski znesek, ob upoštevanju prioritarnih naložb, ki omogočajo realizacijo planskih nalog.

Prizadevanja za večjo storilnost (nagrajevanje po učinku,

norme, mikroorganizacijski posegi itd.) že dajejo izredno ugodne rezultate. Tako so npr. v nekaterih TOZD povečali vrednostni obseg proizvodnje z istim številom zaposlenih in isto tehnično opremljenostjo v primerjavi z lanskoletnimi rezultati za preko 20 % (proizvodnja farmacevtike). Tudi v nekaterih službah DSSD so že pripravili predlogi za nagrajevanje po učinku, s tem da jih bomo upoštevali pri nagrajevanju v naslednjem letu.

Navedli smo le bistvene elemente, ki ilustrirajo dosežena prizadevanja in prispevek Krke k stabilizaciji, kot tudi pomembnejše rezultate ob polletju. Kratek povzetek pomembnejših stabilizacijskih nalog iz stabilizacijskih programov TOZD in DSSD je naslednji:

1. Uravnavanje lastne devizne bilance, kar pomeni doseči 100 %-no pokritost uvoza z izvozom do konca leta.

2. Investicijsko politiko podrediti dolgoročni politiki razvoja TOZD v medsebojnem usklajevanju v branži in širše. Nadaljevati z usklajevanjem in izvršiti revizijo srednjeročnih načrtov TOZD znotraj DO in v panogi z namenom pospešene gospodarske rasti in jačanja materialne osnove, ki bo poleg ostalega omogočala širšo in bolj učinkovito izvozno ekspanzijo dobrin višje stopnje predelave. Plan investicijskih naložb za leto 1975 v višini približno 70 mio din je dodatno v okviru stabilizacijskih ukrepov znižan za 5,7 mio din in bo uresničen po prioritarnih področjih, ki smo si jih sestavili in sprejeli v naših programih za to leto. Hkrati ugotavljamo, da v tem letu ni nepokritih investicij.

Storilnost bomo še povečali

3. Na osnovi gospodarskega načrta in stabilizacijskih programov TOZD in strokovnih služb

bomo povečali storilnost in ekonomičnost dela, kar je razvidno v naslednjih postavljenih ciljeh:

- povečali bomo povprečno storilnost dela naše DO za 4,5 - 5 % v odnosu na preteklo obdobje;

- povečali bomo ekonomičnost dela in pri tem dosegli:

prihranke na direktnih stroških za	12,310.000 din
prihranke na režijskih stroških za	9,241.000 din
skupaj za	21,551.000 din.

Doseganje nalog za izboljšanje storilnosti in ekonomičnosti dela pa je pogojeno z naslednjimi dolžnostmi in ukrepi:

- izboljšanje organizacije dela (študij dela);
- uvajanje novih tehnologij in izboljšanje obstoječih tehnologij, da bi izboljšali kvaliteto in racionalizacijo porabe;
- zaostreitev kontrole in odgovornosti pri določanju planskih normativov porabe materiala in delovnega časa;
- nadomeščanje uvoznih surovin z domačimi ter dražjih surovin s cenejšimi;
- z ustreznimi politiko asortimana dosežati večje pokritje ob zagotovitvi optimalnih serij;
- omejevanje režijske porabe stroškov ob zaostreitev kontrole in odgovornosti pri nastajanju stroškov na SM.

Realizacija zastavljenih ciljev je pogojena tudi z naslednjimi nalogami in ukrepi:

- medsebojna koriščenja prostih kapacitet in standardizacija v sferi proizvodne porabe v branži (teče že eno leto in se uspešno nadaljuje - TOZD Zdravila in TOZD Farmacija DO Lek).
- V okviru ukrepov za izboljšanje organizacije dela izdelati novo sistemizacijo delovnih mest za celotno DO (predlog je že izdelan in bo podan komisiji za sistemizacijo in ocene. Končna ocena in potrditev bo poda-

Po dveh mesecih pa te dni že ugotavljajo:

- zaposlovanje v TOZD se odvija po sprejetem planu;
- septembra so imeli 483 nadur namesto dovoljenih 1500, plan za oktober pa predvideva 1040 nadur, potrebnih zaradi večje proizvodnje;
- v ozkih grlih proizvodnje so uvedli nepretrgano delo;
- delovna disciplina v oddelkih se je izboljšala;
- obratovalni čas posameznih strojev so podaljšali;
- kalo ponekod že dosega planirano višino;
- v okviru SOZD Lek-Krka že izmenjujejo kapacitete in pripravljajo skupen plan za 1976.

Uspehi bodo v celoti znani seveda šele konec leta, sprotne kontrole pa usmerja stabilizacijske načrte tako, da bi sprejete obveznosti in naloge vsi kar najbolje uresničevali.

Tako v TOZD Zdravila, podobno pa ukrepajo tudi v drugih Krkinih temeljnih organizacijah združenega dela.

večji kos kruha?

investicijsko vzdrževanje). Zaostri so nadzor nad naročanjem osnovnih sredstev. Če se bo pokazalo, da se posamezne enote oddaljujejo od sprejetih nalog in zadolžitev, bo štab takoj ukrepal.

Štab ve, da sam ne bo mogel narediti kaj prida, če vsi delavci v TOZD ne bodo sprejeli stabilizacije - gospodarske učvrstitve, za svojo nalogo. Zato jih je povabil, da z dodatnimi predlogi prispevajo za izboljšanje dela. „Najvažnejša je naša pripravljenost in volja - dobro delati za dober danes in še boljši jutri!“ pravi štab v izredni številki BILTENA.

Po dveh mesecih štab za stabilizacijo v TOZD javno vprašuje: kaj smo v tem času naredili? Smo se vsi obnašali tako, kot smo sklenili? Lahko vsak izmed nas odgovori sebi in drugim:

- Sem se tudi jaz vključil v prizadevanja za boljše gospodarjenje?
- Prihajam pravočasno na delo?

- Pazim na zaupana orodja in material?
- Odhajam na malico ob določenem času?
- Skušam čimveč narediti med rednim delovnim časom, da ne bom delal nepotrebnih nadur?
- Ne zapuščam po nepotrebnem delovnega mesta?
- Skrbim za red in čistočo na svojem delovnem mestu?
- Odhajam z dela takrat, kot je s hišnim redom določeno?
- Ne povzročam nepotrebnih stroškov?

„Če lahko vsakdo izmed nas odgovori na gornja vprašanja z „da“, potem smo kot TOZD v svojih prizadevanjih uspeli in ko bo tu konec leta, bomo lahko vsakomur pokazali naše uspehe“ zaključuje stabilizacijski štab izredno številko tovarniškega BILTENA.

Res je — številke še dolgo niso vse, nikoli nam ne morejo povedati vsega, a brez njih v gospodarstvu le ne moremo. Zanimivi so kazalci uspešnosti v KRKINEM poslovanju zadnjih desetih let, za katera je značilno, da je v njih v poprečju naraščal

— celotni dohodek za	42 odst.,
— družbeni proizvod za	43 odst.,
— izvoz za	63 odst.,
— zaposlenost za	16 odst.,

— medtem ko se uvoz že pokriva z izvozom. S tako razvojno zagnanostjo si je KRKA že zagotovila 122. mesto med proizvodnimi organizacijami v Jugoslaviji, 20. mesto med proizvajalci v Sloveniji, 3. mesto v slovenski kemični industriji in 2. mesto v dolenski regiji.

ORGANIZACIJO ZDRUŽENEGA DELA SESTAVLJAJO TEMELJNE ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA: GRADBENI SEKTOR NOVO MESTO, GRADBENI SEKTOR LJUBLJANA, GRADBENI SEKTOR KRŠKO, GRADBENI SEKTOR ZAGREB, STROJNO INVENTARNI PARK, MEHANSKO-KOVINSKI OBRAT, LESNI OBRAT, TOGREL, PROJEKTIVNI BIRO IN DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH POSEBNOSTI V

PIONIRJEVI DEJAVNOSTI SO LASTNA TOVARNA ZA IZDELAVANJE ŽELEZOBETONSKIH MODELNIH HAL NA DRNOVEM PRI KRŠKEM, GRADNJA STANOVANJ S POMOČJO POSEBNIH TUNELSKIH OPAŽEV "UTINORD", LIČNA IN FUNKCIONALNA HARMONIKA VRATA "PIONIR", KI JIH IZDELUJE LESNI OBRAT, MODERNA GRADBENA MEHANIZACIJA, LASTEN PROJEKTIVNI BIRO IN SODOBNO POSLOVANJE.

PIONIR

NOVO MESTO

Naselje ob Ragovski cesti, ki ga gradi in ureja PIONIR, je le eno od sosesk, zgrajenih v Ljubljani, Novem mestu, Krškem in drugih krajih.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE PIONIR IZ NOVEGA MESTA SODI MED NAJVEČJA IN NAJUSPEŠNEJŠA GRADBENA PODJETJA V NAŠI DOMOVINI. PIONIRJEVI GRADBINCI OPRAVLJAJO GRADBENA DELA Z NAJMODERNEJŠO GRADBENO MEHANIZACIJO IN PO NAJSODOBNEJŠI TEHNOLOGIJI. OSNOVNA SREDSTVA PODJETJA SO BILA OB USTANOVITVI PRED TRIDESETIMI LETI VREDNA KOMAJ 3,8 MILIJONA, Z NENEHNIH VLAGANJEM V MODERNIZACIJO PA SE JE VREDNOST DANES POVZPELA ŽE NA BLIZU 54 MILIJONOV DINARJEV.

PRIHODNJE LETO BO KOLEKTIV SGP PIONIR SLAVIL TRIDESETLETNICO USTANOVITVE, TRIDESETLETNICO ZAČETKA GRADITVE STAVBE, V KATERO SO VGRADILI NA MILIJONE KAPELJ ZNOJA IN KI SKRIVA V SEBI MNOGO HUDIH TRENUTKOV IN SPOPADOV, PA TUDI MNOGO USPEHOV IN DELOVNIH ZMAG.

Za srečo otrok je PIONIR zgradil številne šole in vrtnice po vsej Dolenjski in v drugih krajih ožje in širše domovine.

GRADBINCI ČESTITAJO ZA PRAZNIK OBČIN NOVO MESTO IN BREŽICE

Galerija Dolenskega muzeja v Novem mestu

Solidno poslovanje z investitorji, sodobna komercialna obdelava tržišča in obdelava podatkov z elektronskimi napravami so značilnosti Pionirjevega poslovanja. Na sliki: sestanek pri glavnem direktorju Ivanu Kočevarju.

Pionirjevi gradbinci so se še posebno proslavili z gradnjo hotelsko-gostinskih objektov. Največji hoteli v Istri, številni hoteli v Dalmaciji in drugje pričajo o tem. Na sliki je hotel v Zakopanem na Poljskem, ki so ga zgradili v rekordno kratkem času.

Na sosednjih slikah lahko primerjamo nekdanjo in sedanjo mehanizacijo.

Projektivni biro ima dva oddelka: v Ljubljani in Novem mestu. Posnetek je iz Ljubljane.

Letos je TOZD Mehansko-kovinski obrat odprl v Mačkovcu oddelke za tehnične preglede vseh vrst motornih in priključnih vozil. Na tej lokaciji bodo zgradili tudi ostale oddelke AVTOSERVISA.

TOZD gradbeni sektor Zagreb gradi v glavnem mestu Hrvaške številna stanovanja

KLJUB TEŽAVAM NE-NEHEN VZPON

Rast nekega kolektiva je v marsičem podobna človekovemu življenju ali pa zgodovinskiemu razvoju neke dežele. Od neobglenih začetnih korakov se kot človek polagoma vzpenja in raste, doživlja uspehe, poraze, krize in zmage. V boju z vsakodnevni nalogami lahko kloni in pade v pozabo ali pa se vzpne, poraste v velikana z ugledom in močjo.

SGP „PIONIR“ je v letih svojega obstoja doživljal uspehe, krize in težave, vendar je z neupogljivo močjo in voljo gradil mogočno stavbo svojega kolektiva, ki ga danes uvršča med vodilne gradbene organizacije v Jugoslaviji.

Pred tridesetimi leti so utihnili zadnji topovski streli: ko nec vojne. Veliko veselje, ki ga je ponujala svoboda, je le za trenutek zameglilo ruševine naše domovine. Ni bilo časa veseliti se, v miru naužiti se svobode, že so čakali kranji in lopate, čakali so porušeni domovi, razdejani mostovi, ceste... Žalostna je bila slika Novega mesta takrat. Ni je bilo stavbe, ki ji vojna ne bi zarezala vsaj nekaj gub. Glavnega trga skorajda ni bilo moč spoznati, šole v okolju porušene, ni bilo cest, kaj šele tovarn, ki jih je čas, v katerega je stopala naša domovina, tako krvavo potreboval.

NALOŽBE V OPREMO

In v tem času se je rodilo Splošno gradbeno podjetje „PIONIR“. Kako šibka je bila konstrukcija tega novorojenčka, nam pove podatek, da so ta

kolektiv sestavljali skorajda sami ne kvalificirani delavci, gradbenih strokovnjakov pa skorajda ni bilo. Sredstva, s katerimi je kolektiv razpolagal, pa so bila zares skromna, saj je vrednost osnovnih sredstev znašala le 38000 dinarjev in obratnih nekaj manj kot 14000 dinarjev. Vendar se je kolektiv brez potrebnih sredstev, brez poslovnih prostorov, brez potrebne mehanizacije zagrizel v delo in iz dneva v dan bolj samostojno delal prve korake. V letu 1947 si je kolektiv zgradil poslovne prostore v Bršlinu in istočasno večal osnovna in obratna sredstva. Čas, v katerem je nastajalo gradbeno podjetje, ni razpolagal z mehanizacijo, zato si je prve kamione kolektiv predelal sam. Stari vojni nemški kamioni so se kar čez noč prelevili v transportna vozila, ki so morala še dolgo služiti kot edina transportna sredstva temu kolektivu.

PIONIR je v prvem letu svojega obstoja gradil predvsem v območju Novega mesta, Črnomlja in Krškega, po letu 1948 pa tudi na Kočevskem. Do leta 1956 je gradil predvsem industrijske in poslovne objekte. In prav tega leta pride zaradi zmanjšanja investicij do občutne krize v gradbeništvu, ki močno prizadene tudi kolektiv Pionirja, tako da je bil prisiljen odpovedati 70 odstotkov naročil. Kriza je bila tako močna, da je bil kolektiv prisiljen celo odprodajati osnovna sredstva in odvečni material.

GRADBIŠČA PO VSEJ DOMOVINI

Spoznanje, da je investicijska gradnja precej tvegana, je preusmerilo Pionirja v stanovanjsko izgradnjo, vendar ni zamenjal gradnje tovarn, šol, vrtcev in mostov. Tudi druga kriza v letu 1965 je kolektiv prizadela, vendar ne v taki meri, saj so prve izkušnje rodile sadove. Med tem časom je Pionir gradil naselja tudi izven Novega mesta. Že v letu 1957 je začel

graditi velika stanovanjska naselja v Ljubljani, osem let pozneje pa se je preselil v Primorje, kjer je ta prizadevni kolektiv zgradil nekaj najlepših hotelov našega Jadrana. Tako so nam vsem poznani hoteli Delfin, Mediteran, Materada, kompleks hotelov Lotos v Poreču, hotel Solaris v Šibeniku, Uvala Scott in tako dalje. S temi izredno kvalitetno opravljenimi deli je PIONIR postal največji graditelj turističnih objektov v Jugoslaviji. In tudi v domači občini je zgradil nekaj nepozabnih objektov turističnega značaja, na primer Garni hotel in restavracijo na Otočcu, motele v Čateških Toplicah in druge.

MODERNO POSLOVANJE

Leta 1968 je začel Pionir obnavljati, posodobljati in tipizirati opremo za gradbeno dejavnost, ki mu je omogočala prevzem najzahtevnejših del, večjo kvaliteto opravljenih del in gradnje v krajših rokih. Le leto pozneje se kolektiv prične pripravljati na nov način poslovanja z direct-costing metodo, ki jo vpelje v svoje poslovanje februarja leta 1970, ko nabavi elektronski računalnik Data Philips, ki znatno skrajša postopek obračuna in izdelavo kalkulacij. Istega leta se z novo opremo oskrbi tudi lesni obrat, ki je že dosegel tradicijo v izdelovanju harmonika vrat tipa Pionir.

Harmonika vrata PIONIR izdelujejo v mederno opremljeni delavnici.

Dela, ki jih je PIONIR opravil v Sloveniji, odpro vrata temu kolektivu tudi v sosednje republike. V stanovanjski izgradnji je Pionir v Hrvatski že dolgo prisoten, še posebno pridobi na ugledu, ko prične graditi stanovanja z novo tehnologijo s tunnelskimi opaži, ki omogoča veliko hitrejšo in kvalitetnejšo gradnjo.

Tehnologija gradnje industrijskih objektov po sistemu montažnih elementov iz armiranega betona pa mu odpre vrata tako rekoč na stežaj. Skorajda ni mesta v Bosni, kjer ne bi Pionir zgradil vsaj ene take hale. Kakšne prednosti gradnje nam ponuja ta tehnologija, so skorajda vsi Novomeščani opazili, ki so sledili gradnji nešteto takih objektov v Novem mestu in njegovi okolici.

Tudi pota na inozemska gradbišča so kolektivu Pionirja že davno odprta. Tako so že pred leti odprli gradbišča na Poljskem, kjer je zrasel prečudovit hotel Kasprovi v Zakopanem. Kvalitetno opravljeno delo pa je porok, da se bo Pionir še vrnil na Poljsko. Tudi v deželah Afrike in Azije bo v prihodnjih letih odprla nova, velika gradbišča.

rom posvečal največjo skrb novim tehnologijam. Kajti čas, v katerem živimo, nam ne dovoljuje niti za trenutek počitka v napredku. Sleherni dan se porajajo nove zamisli, novi načini gradnje, zato je temu klicu časa prisluhnil tudi Pionir in z novimi tehnologijami, ki jih je uvedel, dosegel zavidljive rezultate. S tehnologijo tunnelskih opažev je dosegel tak napredek, da danes lahko zgradi kar pet stanovanj in pol na dan. To število bi bilo še pred nekaj leti utopija, s pridnostjo in trdim delom pa je postalo resničnost. Res, kar očem ne moremo verjeti, ko opazujemo gradnjo bloka, saj pred našimi očmi zraste celo nadstropje z vsemi deli v času, ki smo ga pred leti porabili samo za to, da smo spravili opeko na ploščo. Res je, časi se spreminjajo in dober delovni kolektiv mora z njimi v korak. Poglejmo samo dejstvo, da izdelava danes PIONIR celotne hale kar v tovarni. Na mestu, kjer bo hala stala, pa dele samo zmontira. Kdo bi nam pred leti verjel, če bi mu pravili vse to? Res je: čas gradincev je napravil velik korak naprej. Danes v TOZD Togrel v Krškem izdelajo celotne fasadne stene z vso potrebno

končalo ukar nad 1200 učenecv in delavcev.

Z načrtnim strokovnim izpopolnjevanjem že zaposlenih in štipendiranjem bodočih strokovnjakov je Pionir nenehno izboljševal kvalificirani sestav svojega kolektiva. Na začetku je bil kvalificirani delavec prava redkost, danes pa je v kolektivu le 11,6% nekvalificiranih. Tako je danes v tem delovnem kolektivu zaposlenih 175 visoko izobraženih strokovnjakov, 110 tehnikov, 325 visoko kvalificiranih zidarjev, tesarjev, železokrivcev itd., 743 kvalificiranih, 700 polkvalificiranih delavcev vseh profilov.

Skrb za kadre pa se v kolektivu iz leta v leto stopnjuje, tako da ima letos kar 121 študentov raznih profilov. To pomeni, da kolektiv še ni povedal svoje zadnje besede v razvoju gradbeništva.

SKRB ZA DELAVČEVO POČUTJE

Potreba po nastanitvi delavcev ob večjih gradbiščih je narekovala kolektivu, da je zgradil kar dva samska doma in več delavskih naselij. Tako razpolaga Pionir danes kar z nad 2100 ležišči za svoje delavce. Za vse zaposlene je organiziral družbeno prehrano, tako da dobivajo na vseh gradbiščih delavci vsak dan topel obrok.

Poleg tega je kolektiv poskrbel za oddih in rekreacijo zaposlenih, tako da ima danes na morju in planinah 4 počitniške domove s kapaciteto 100 ležišč. V njih je delavcem omogočen izredno cenen oddih. Tudi sindikalno športno društvo, ki organizirano deluje že kar 25 let, ima lepe športne dosežke, kar potrjuje nad 350 diplom, plaket in pokalov. Le malokatero športno društvo pri nas se lahko pohvali s tako biro.

Kolektiv razpolaga kar z 250 stanovanji za člane kolektiva. Po letu 1961 je podelilo več kot 400 kreditov za gradnjo stanovanj. Tudi za ostale dejavnosti, ki jih delavci opravljajo v prostem času, ima kolektiv posluh ter jim omogoča, da organizirano delujejo in sodelujejo na raznih srečanjih literatov, slikarjev, recitatorjev in tako dalje. Posebno skrb pa je ta kolektiv posvetil dolenskim slikarjem, ki v skupini delujejo pod okriljem tega kolektiva. Kolektiv je mnenja, da je denar, ki ga vlagajo v človeka, izredno dobra naložba, saj današnji čas zahteva izobražene, razgledane in kulturne ljudi, ki bodo znali ceniti dosežke preteklosti in na njih graditi lepo, boljše prihodnost.

PIONIR je zadnja leta postavil po vsej domovini številne industrijske objekte iz montažnih železobetonskih elementov, ki jih izdelujejo v svoji tovarni v Krškem.

Najnovejši izdelek v tovarni gradbenih elementov so fasadne in predelne stene, s katerimi se pospešujejo gradnjo stanovanj.

Čestitke zmagovalkam.

PIONIR
NOVO MESTO

Pri Pionirju posvečajo športu veliko pozornost. Sindikalno športno društvo se je proslavilo s številnimi športnimi zmagami.

PIONIR

LETOS MILIJARDA CELOTNEGA DOHODKA

V začetku tega članka smo zapisali, da je kolektiv SGP Pionir imel ob svoji ustanovitvi komajda za 38000 dinarjev osnovnih sredstev. Danes se je ta vrednost povzpela kar na 54323000,00 dinarjev, obratna sredstva pa so porasla od tedanjih 14000 dinarjev na sedanjih 11562000,00 dinarjev. V prvem letu obstoja je ta kolektiv ustvaril skupno za 2200 000 din vrednosti, v letošnjem letu pa planira doseči že milijardo novih dinarjev, kar pomeni, da je v 28 letih svojega dela povečalo bruto realizacijo kar za 50-krat.

Do danes je kolektiv SGP PIONIR zgradil nad 3200 objektov širom po Jugoslaviji in zunaj nje.

VISOKA PRIZNANJA ZA KVALITETNA DELA

Na stenah upravne zgradbe SGP PIONIR visi nešteto priznanj, ki jih je kolektiv prejel za svoja kvalitetno opravljena dela. Na priznanjih najdemo letnice vse od leta 1948 pa do danes. Med priznanji so najvišja odlikovanja, naprimer Titov red z zlatim vencem, razna priznanja beograjske gospodarske zbornice, Kidričeva nagrada, ki jo je prejel tov. Ivan Kočevar, glavni direktor tega kolektiva, in še in še je takih priznanj.

Pred dnevi je Pionir prejel ob 30-letnici delovanja Zveze gradbenih inženirjev in tehnikov Jugoslavije zlato plaketo kot najvišje priznanje za izredno pomembne dosežke na področju tehnike in tehnologije, prjektiranja in gradnje v novi Jugoslaviji. Že samo priznanje nam zgovorno pove, kakšen korak je naredilo SGP PIONIR v letih svojega obstoja.

NA DAN PET STANOVANJ IN POL

Kolektiv SGP PIONIR je v času svojega obstoja poleg kad-

instalacijo kar v tovarni in jih na samem gradbišču samo vstavijo v objekt. In še vrsto drugih presenetljivih stvari bi vam lahko zapisali o delu SGP „PIONIR“, ki je s pohvale vrednim posluhom za napredek prispeval jugoslovanskemu gradbeništvu veliko novega, boljšega, v današnjem času nepogrešljivega.

DOBRI KADRI – POROK NAPREDKU

Skrb za strokovno usposabljanje je ena največjih odlik tega kolektiva, saj je že takoj, ko je bil ustanovljen, pričel načrtno šolati svoje kadre. Posebno ob ustanovitvi je bila to nujnost, saj med zaposlenimi skorajda ni bilo strokovnega kadra, ki ga gradbeništvo le s težavo pogreša. Kolektiv se je zavedal, da je vzpon organizacije brez dobrih kadrov nemogoč, vsi načrti jalo, podobni gradovom v oblakih. Zato je že v prvem letu svojega obstoja PIONIR ustanovil v Novem mestu vajensko in delovodsko šolo gradbene stroke. Obiskovalo jo je 150 vajencev in delavcev, ki so se usposabljali za delovodje. Odkar obstoji kolektiv, pa je opravilo izpit ali

PRIHODNJE LETO 30 LET DELA SGP PIONIR

Prihodnje leto bo Pionir slavil tridesetletnico svojega uspešnega dela. Trideset let dolga pot bo za njim in v spominu se bomo vračali na prva gradbišča, k prvim strojem. Vrnili se bomo v čas, ko so v Novem mestu rasli prvi bloki, prvi tovarniški objekti, od IMV, Krke, Novoteksa in Laboda do današnjih gradenj. V teh tridesetih letih je prizadevni kolektiv pozidal iz porušenega, neindustrijskega mesta veliko, moderno industrijsko Novo mesto z lepimi stavbami, ki so lahko v resničen ponos temu kolektivu.

Ustvarjamo za danes in za jutri

POGNALE SO KORENINE

Občina Brežice proslavlja svoj praznik v spomin na ustanovitev brežiške partizanske čete 28. oktobra 1941. Na ta dan občani obujajo spomine na slavno preteklost in se veselijo uspehov svojega dela v preteklem letu.

Na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti smo dosegli pomembne uspehe. Zgradili in obnovili smo nove proizvodne, stanovanjske, šolske in bolniške prostore, asfaltirali več kilometrov cest, napeljali nove kilometre vodovodnega in kanalizacijskega omrežja, in storili še veliko drugega.

Če pogledamo, kako je z uredničenjem delegatskega sistema v naši občinski skupščini, potem lahko ugotovimo, da se je delegatski sistem v preteklem letu že dokončno zakoreninil in da pomeni bistveno razliko od prejšnjega odborniškega sistema. Pozitivni rezultati, ki smo jih dosegli pri razvijanju delegatskega sistema, so predvsem naslednji:

— številna udeležba na sejah zborov občinske skupščine;

— ločene seje zborov, kar omogoča mnogo večjo aktivnost delegatov kot na skupnih sejah;

— pravočasna dostava gradiv delegacijam, saj jih dobijo dvajset dni pred sejo skupščine;

— prehajanje iniciative za delo občinske skupščine od izvršnega sveta na delegate in delegatsko bazo, saj so zbori naše skupščine za letošnje leto sprejeli delovne programe, v katere so vključili najbolj pomembne zadeve iz pristojnosti občinske skupščine in s tem tudi že usmerjali delo izvršnega sveta in upravnih organov;

— kot iniciatorji stališč in predlogov za seje občinske skupščine se pojavljajo tudi delegati, njihova delegatska baza, interesne skupnosti in družbenopolitične organizacije;

— v nekaterih delegacijah razpravljajo razen o gradivih za sejo skupščine tudi o nekaterih aktualnih vprašanjih njihove temeljne samoupravne skupnosti;

— sedaj nad 550 delegatov razpravlja in soodloča o vprašanjih, ki so na dnevnem redu sej zborov občinske skupščine, v primerjavi s prejšnjo skupščino, kjer je bilo 60 odbornikov. Če upoštevamo tudi, da odnosi delegacij do delegatske baze še niso razviti, pa je treba vendar upoštevati, da teh 550 delegatov izhaja iz delegatske baze in so zaradi tega bolj ali manj seznanjeni s tem, kako ta baza „diha“.

Zaradi tega smemo upravičeno trditi, da mnoga stališča delegatov predstavljajo tudi stališča delegatske baze, čeprav ta baza formalno teh stališč ni oblikovala;

— sestava sedanje skupščine je bistveno drugačna od prejšnje, tako socialna, generacijska in sestava po spolu, kar skupaj z zamenljivostjo mandata povzroča, da se v delo skupščine vključuje veliko število delovnih ljudi, ki vnašajo vanjo tudi novega duha;

FRANC SKINDER
predsednik občinske skupščine BREŽICE

— občinska skupščina se je že pojavila kot delegatska baza za republiško skupščino, ko je obravnavala osnutek dogovora o družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980, osnutek družbenega plana SFRJ za obdobje 1976 do 1980, osnutek zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij ter osnutek družbenega dogovora o pospeševanju razvoja manj razvitih območij in manj razvitih obmejnih območij.

Seveda pa se kljub mnogim pozitivnim rezultatom pri razvijanju delegatskega sistema in odnosov soočamo tudi z velikimi težavami za hitrejšo razvijanje, teh odnosov. Ne glede na oceno, koliko teh težav bi bilo mogoče že danes rešiti, pa je treba le upoštevati, da delegatskih odnosov ne moremo povsem razviti v enem ali pa tudi ne v dveh letih, pač pa bo za to potrebno nekaj let.

Na poti nadaljnjega razvoja delegatskih odnosov bo treba premagati mnoge ovire in zlomiti mnoge odpore. Pri tem bo igrala pomembno vlogo ustvarjalna kritika. Zanimivo je, najbrž pa ne slučajno, da se kot kritiki pomanjkljivosti v delegatskih odnosih pojavljajo tudi določene strukture, ki bi morale ravno odpravljati razne ovire za hitrejšo uveljavljanje delegatskih odnosov, vendar tega ne delajo. S kritiko nepopolnosti delegatskih odnosov želijo opravičiti svojo metodo dela, s katero obidejo delegacije in skupščino, oz. želijo z njo ustvariti dimno zaveso za sprejemanje odločitev, ki niso v skladu z ustavnimi načeli o poteh in sredstvih reševanja družbenih problemov.

Razvoj je prišel do točke, ko ni mogoče več naprej ne na področju gospodarstva ne na področju družbenih dejavnosti in ne na področju standarda, če se v reševanje teh vprašanj ne vključijo najširše množice delovnih ljudi.

Gre za to, da se dosledno uveljavljajo oblasti delavskega razreda, ne pa oblast v njegovem imenu. Izvršilni, upravni, poslovodni in strokovni organi lahko samostojno brez delegatov in delegatske baze sprejmejo tudi dobre rešitve pomembnih vprašanj družbenega razvoja, vendar obstaja tudi velika možnost, da se pri tem motijo in zmotijo. Uspešnost njihovega dela je treba oceniti predvsem po tem, kako si prizadevajo uveljavljati delegatski sistem. Perspektiva nadaljnjega razvoja samoupravnega demokratičnega socializma je le v pritegovanju vedno širših množic delovnih ljudi k ustvarjanju politike in sprejemanju vseh pomembnih odločitev; delegatski sistem pa je sredstvo za to. Sicer pa že stara ljudska modrost pravi, da več glav več ve.

Ob praznovanjih se občani najprej vprašajo: Kaj smo napravili, kaj je zraslo novega? V brežiški občini je bila letos polti dokončana nova Jutranjki-na proizvodna hala, ki je veljala 12 milijonov dinarjev. Končuje se graditev nove tovarne ljubljanske Lesnine-TOZD Dekorles Brežice. Slovin je vložil 6,48 milijona dinarjev za dokončanje obrata za predelavo grozdja, polnilnice in skladišča za alkoholne ter brezalkoholne pijače. Celotna investicija je doslej veljala okoli 35 milijonov. Kolektiv Prevoza je namenil 5 milijonov dinarjev za modernizacijo voznege parka.

V gospodarstvu pomeni letos gotovo največji uspeh položitev temeljnega kamna za tovarno si-

NA BIZELJSKEM ŠOLA, V BREŽICAH TELOVADNICA

Šolski center v Brežicah bo za letošnji občinski praznik dobil novo telovadnico za 5,8 milijona dinarjev. V kratkem bo dokončana obnova stare bolniške zgradbe, za kar morajo odšteti 6,3 milijona, na Bizeljskem pa se izteka delo pri gradnji nove šole. Veljala bo 10 milijonov, zanjo pa prispevajo denar vsi občani v obliki samoprispevka za gradnjo in obnovo šol.

Njihov denar se steka tudi za novi zdravstveni dom, ki so ga to jesen začeli graditi nasproti bolnišnice v Brežicah. Letos je namenjenih zanj 7 milijonov dinarjev, celotna investicija pa bo dosegla 15 milijonov. Rok za

takrat do letos se je povečalo število priključkov od 535 na 1882, omrežje pa od 17 tisoč

dni. Za potrebe občine in delovnih organizacij gradijo v Brežicah 42-stanovanjski stolpič, dva manjša stolpiča pa sta bila dokončana letošnje pomladi. Iz sredstev solidarnostnega stanovanjskega sklada nameravajo še to jesen začeti objekt s 25 stanovanji.

POVSOD NAPORI ZA STABILIZACIJO

Letos praznujemo v času, ko si na vsakem koraku prizadevamo za stabilizacijo našega gospodarstva. Občinska skupščina je zato zahtevala, naj vse temeljne in druge organizacije združene v krajevne in interesne skupnosti ocenijo svojo poslovno in razvojno politiko ter izpolnijo naloge, ki jim jih nalaga resolucija o družbenoekonomskem razvoju brežiške občine za tekoče leto. Skupščina jih je med drugim pozvala, naj se TOZD čimprej organizirajo tako, kot predvideva ustava, saj se njihov položaj marsikje ne razlikuje od položaja bivših obratov. Za to nalogo se bodo morale take delovne organizacije kadrovske okrepiti in dosledno upoštevati določila družbenega dogovora o kadrovski in štipendijski politiki v občini. S tem je povezano tudi programiranje stanovanjske izgradnje in delovni kolektivi so dolžni čimprej pripraviti srednjeročne načrte za graditev oz. nakup stanovanj.

Resolucija o družbenoekonomskem razvoju občine jasno usmerja sleherni temeljno organizacijo in organizacijo združenega dela, vse krajevne in samoupravne interesne skupnosti. Bližajoči se 28. oktober, praznik brežiške občine in mejnik napredka, pa jim daje priložnost, da se kritično ozro nazaj, če morda le niso zavili s poti in zanemarili že sprejetih naporov ter dogovorov za večjo produktivnost, ekonomičnost, rentabilnost, za zdravo investicijsko politiko, varčnost in skrbnejše planiranje.

VSAKO LETO VEČ STANOVANJ

V Brežicah se je Stanovanjsko podjetje lotilo nove kanalizacije. Odplake bodo odvajali v tri zbiralnike. Šele ko bodo zgrajeni vsi trije, bo razvoj širšega mestnega območja lahko potekal tako, kot je to predvideno v urbanističnem programu do leta 2000. Prvi zbiralnik so zgradili lani. Na vrsti sta še druga dva, ker brez njih ne bodo mogli nadaljevati stanovanjske izgradnje.

Pionir bo gradil devet, deset in enajstnadstropno stolpnico za JLA ob bizeljski cesti. V teh objektih bo skupaj 120 stanovanj, dokončani pa bodo v letu

Na Bizeljskem dokončujejo osnovno šolo, v kateri so tudi prostori za otroški vrtec.

likatne opeke v Brežicah. Vrednost te investicije bo preseгла 70 milijonov. Nova opekarna bo potrebovala za proizvodnjo letno 60 tisoč ton kremenčevega peska iz Globokega. V petih letih bo prešla na izdelovanje silikatne opeke za fasadne obloge.

dokončanje je 15. november 1976.

Samoupravna interesna skupnost za kulturo je tudi letos namenila del sredstev Posavskemu muzeju v Brežicah, da je lahko nadaljeval obnovo gradu. Prenovljeni sta bili južna in zahodna fasada ter jugozahodni stolp,

Nova telovadnica za igriščem pri gimnaziji – praznično darilo mladim šolskega centra v Brežicah.

V obdobju 1976–1980 predvideva nekaj nad 65 milijonov dinarjev investicij tudi Tovarna pohištva v Brežicah. V programu ima povečanje proizvodne hale, gradnjo skladišča za gotove izdelke, gradnjo razstavnega paviljona ter nakup nove opreme. Tovarna avtomobilskih prikolic IMV bo v naslednjih petih letih investirala blizu 56 milijonov dinarjev v objekte za proizvodnjo prikolic in v skladišče reprodukcijskega materiala. Izdelovanje prikolic bo potem lahko podvojilo.

Naložbe „Agrarie“ bodo štele v tem obdobju 61 milijonov dinarjev, naložbe „Prevoza“ 47 milijonov, investicije „Slovina“ pa nekaj manj kot 50 milijonov. Slovin ima v programu avtomatsko polnilnico z zmogljivostjo pet tisoč litrov na uro ter obnovo vinogradov. Obnoviti namerava 55 hektarov lastnih nasadov in 300 hektarov nasadov vinske trte v kooperaciji. Trgovsko podjetje Posavje predvideva precejšnjo vsoto za modernizacijo trgovske mreže.

V Čateških Toplicah bodo v obdobju 1976–1980 zgradili nov hotel z 250 posteljami za 100 milijonov dinarjev. Nanj že dolgo računajo in komaj čakajo, da bo prišel na vrsto, saj pomeni zanje osnovo za razvoj zdraviliškega turizma.

v slavnostni dvorani pa so restavrirali na novo poslikali obe leseni stopnišči in tako povrnili dvorani nekdanji videz.

SPET 10 KM VEČ ASFALTA

Letos so v brežiški občini speljali asfalt od Mokric do Nove vasi in Velike Doline, asfaltirali so cesto Črnc–Čundrovec, cesto Dečno selo–Globoko, del nove ceste skozi Pišce, več ulic v Brežicah, pred kratkim pa so začeli modernizirati cesto Župelevec–Kapele. Pravkar je bil obnovljen tudi asfalt na cesti Brežice–Dobova in naprej do mostu čez Sotlo. Za občinske ceste prispevajo občani svoj denar v obliki samoprispevka, ki se bo v ta namen zbiral pet let. Razen tega dajejo precej svojega denarja tudi za krajevne poti.

NOVI KILOMETRI VODOVODA

V krajevni skupnosti Kapele napovedujejo za občinski praznik otvoritev vodovoda, ki ga gradijo od 1972 dalje. Stroški zanj znašajo nekaj nad 1,65 milijona dinarjev. To vodovodno omrežje je priključeno na mestni vodovod, ki ga je 1966 prevzelo v upravljanje Stanovanjsko in komunalno podjetje. Od

Bizeljski šolarji se bodo kmalu selili v nove prostore, kjer bodo imeli možnost za podaljšano bivanje oziroma celodnevno šolo.

Notranost stare bolniške zgradbe v Brežicah bo kmalu popolnoma prenovljena. Velike sobane so pregradili, da se bodo bolniki poslej bolje počutili.

INDUSTRIJA MOTORNH VOZIL
NOVO MESTO

TOVARNA AVTOMOBILSKIH PRIKOLIC BREŽICE

VSEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

OBRATNO KOVINSKO PODJETJE

KOVINOPLAST Jesenice na Dolenjskem

Izdelujemo vijačno blago po DIN in JUS standardih
ter po posebnem naročilu.
Priporočamo se za naročila!

Za praznik naše občine čestitamo vsem delovnim
ljudem in občanom.

hotel emona

EMONA LJUBLJANA
TOZD

ZDRAVILIŠČE ČATEŠKE TOPLICE

SKRBIMO ZA VAŠE ZDRAVJE, UGODNO RAZ-
POLOŽENJE, REKREACIJO IN ZABAVO!

— sodobno naravno zdravilišče — zaprti in odprti
bazeni — 7-stezno avtomatsko kegljišče — mini golf
— glasba in ples v restavraciji ob petkih, sobotah in
nedeljah — nočni bar — kavarna
HOTEL ZDRAVILIŠKI DOM, HOTEL TOPLICE,
NASELJE BUNGALOVOV

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

SLOVENIJALES TOVARNA POHIŠTVA BREŽICE

PROIZVAJAMO SOBNO POHIŠTVO

Za praznik občine čestitamo kolektivom in vsem
občanom.

GOSTINSKO PODJETJE

GRAD MOKRICE

— gostinske in hotelske storitve
— vsak dan glasba za zabavo in ples
— na voljo jahalni konji

Priporočamo se za obisk in hkrati čestitamo za
praznik občine Brežice.

Agraria BREŽICE

TOZD PROIZVODNJA IN TRGOVINA
TOZD KOOPERACIJA

Lastna in kooperacijska kmetijska proizvodnja —
odkup in prodaja kmetijskih pridelkov in proizvo-
dov — oskrba kmetijstva z reprodukcijskim mate-
rialom — lastna kooperacijska proizvodnja cvetja

ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

PETROL LJUBLJANA

MOTEL ČATEŽ

ČATEŽ PRI BREŽICAH

Obiščite naše gostinske lokale!
Vsako soboto zabava s plesom.

Za praznik občine iskreno čestitamo!

Trgovsko-gostinsko podjetje na veliko in malo

POSAVJE

s TOZD: I. TRGOVINA NA VELIKO
II. TRGOVINA NA MALO
III. GOSTINSTVO
in DSSS

Vabimo cenjene potrošnike k nakupu vseh vrst
trgovskega blaga v dobro založenih poslovalnicah v
Brežicah in okolici, v gostinskih obratih pa priporo-
čamo gostinske storitve po zmernih cenah.

Hkrati čestitamo vsem delovnim ljudem za praznik
občine.

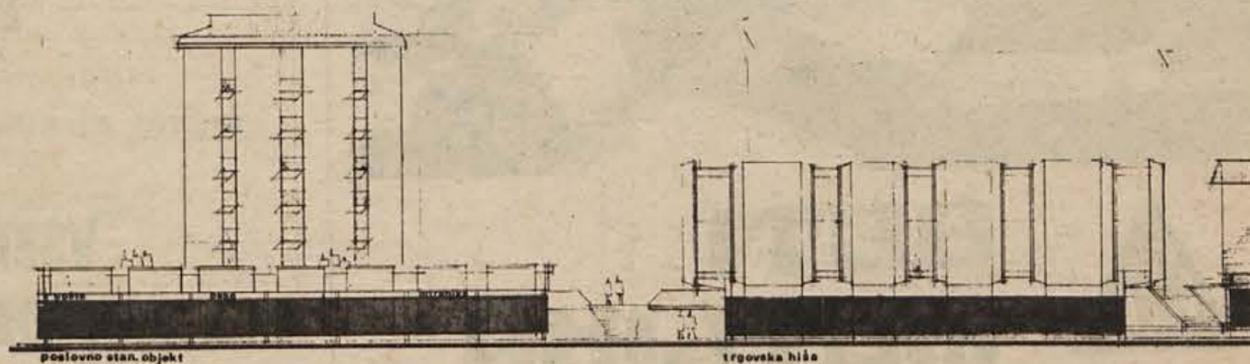

Trgovsko in proizvodno podjetje
PETROL LJUBLJANA

PE BREŽICE

Za vaše vozilo dobite na naših
bencinskih servisih vedno
najustreznejša maziva in goriva.

Kupcem čestitamo za praznik občine Brežice.

Bodoči družbeni center Sevnice, za katerega je idejno, urbanistično in arhitektonsko rešitev izdelal REGION Brežice. Za izdelavo omenjene rešitve in izdelavo glavnega projekta za prvi stanovanjsko-poslovni objekt v bodočem centru (na sliki levo) je kolektiv Regiona vložil svoja sredstva in pričakuje zato skorajšnjo realizacijo. REGION iz Brežic opravlja vse naloge iz urbanizma in visokih gradenj na območju posavskih občin.

Za praznik brežiške občine pozdravljamo vse občane Posavja!

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
BREŽICE**

*

ČESTITAMO VSEM DELOVNIM LJUDEM
IN OBČANOM ZA PRAZNIK OBČINE.

**Stanovanjsko
komunalno
podjetje
BREŽICE**

Priporočamo storitve servisnih dejavnosti!
ZA PRAZNIK OBČINE ČESTITAMO!

SLOVIN

TOZD

„BIZELJSKO - BREŽICE“

Brežice, Cesta prvih borcev 5

Proizvajamo in nudimo:
KVALITETNA VINA
bizeljčan, cviček marvin, dobrovoljček, plješevičko,
en starček, muškat hamburg in štajerska vina

BREZALKOHOLNE PIJACE
jupi, cockta, schweppes, sadni sokovi, frupi in žgane
pijace

*

Za praznik občine čestitamo vsem našim sodelav-
cem, delovnim ljudem in občanom

**SPLOŠNO
LIVARSTVO
DOBOVA**

IZDELUJEMO ODLITKE IZ SIVE LITINE IN BARVASTIH KOVIN.

PRIPOROČAMO SE ZA NAROČILA IN HKRATI ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE.

**OBRTNO KOVINARSKO PODJETJE
DOBOVA**

Izdelujemo:
– jeklene konstrukcije
– investicijsko opremo
– kovinska okna in vrata za potrebe industrije
– opravljamo ključavničarska dela

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

AGROTEHNIKA LJUBLJANA

**AGROSERVIS
BREŽICE**

- servisi TAM, VW
- servisi traktorjev ITM, ZETOR, STEYR, FERRARI
- popravilo vseh vrst vozil in kmetijske mehanizacije

Priporočamo naše storitve in hkrati čestitamo za praznik brežiške občine.

AVTOTRANSPORTNO SERVISNO PODJETJE

**PREVOZ
BREŽICE**

KVALITETNO IN ZANESLJIVO
OPRAVLJAMO VSE VRSTE PREVOZOV.

*

ZA PRAZNIK OBČINE ČESTITAMO!

**BETI
METLIKA**

**TOZD
KONFEKCIJA DOBOVA**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK BREŽIŠKE OBČINE!

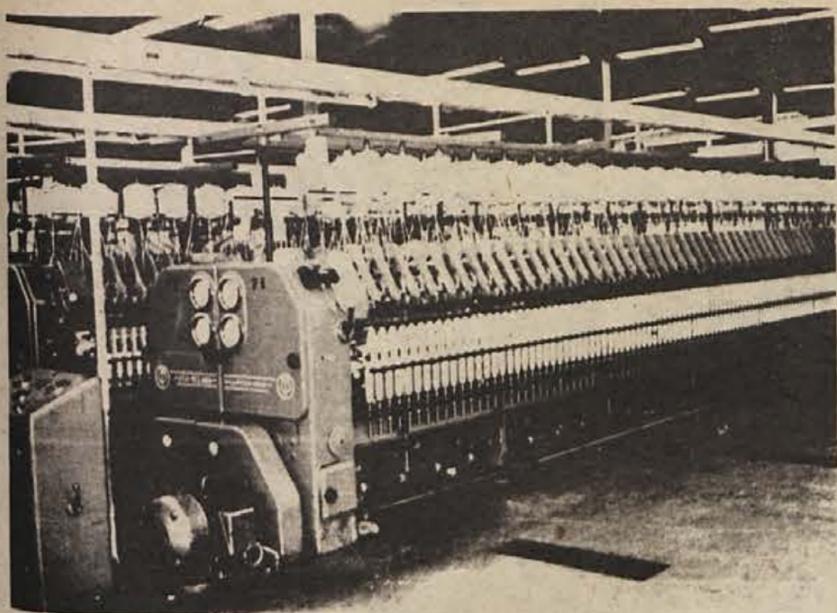
**vsak četrtek
DOLENJSKI LIST**

**GRADBENO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE**

LJUBLJANA, KORYTKOVA 2

**VSEM DELOVNIM LJUDEM
OBČINE NOVO MESTO
ČESTITA ZA PRAZNIK
KOLEKTIV GIP „GRADIS“**

Novoteks

s TOZD: — TKANINA
— KONFEKCIJA
— TRGOVINA
— PREDILNICA METLIKA
— STREŠNIK
in DSSS

Vsem delovnim ljudem in občanom čestitamo za praznik občine Novo mesto!

labod

s TOZD:

-LOČNA NOVO MESTO
-LIBNA KRŠKO
-DELTA PTUJ
in DSSS

VSEM ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE.

Vas in vaše premoženje zavaruje

ZAVAROVALNICA SAVA PE NOVO MESTO

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM ČESTITAMO
ZA PRAZNIK NOVOMEŠKE OBČINE.

Iskra

tozd
**TOVARNA UPOROV
ŠENTJERNEJ**

VSEM DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM
ČESTITAMO ZA PRAZNIK!

IZDELUJEMO
MOŠKO, ŽENSKO IN OTROŠKO OBUTEV

ČESTITAMO ZA PRAZNIK OBČINE!

Avtopromet, gostinstvo in turizem

Gorjanci

NOVO MESTO-STRAŽA

Opravljamo prevoz tovora in potnikov. Priporo-
čamo gostinske storitve v hotelu METROPOL
in gostišču LOKA

ČESTITAMO ZA PRAZNIK NAŠE OBČINE!

20 let IMV
 proizvodnje prvega
 jugoslovanskega
15 let avtomobila
 domače konstrukcije
10 let proizvodnje
 ADRIA caravanov

Dvajset let je poteklo, kar se je 26. 9. 1955 rodilo sredi Dolenjske novo podjetje AGROSERVIS in MOTOMONTAŽA s 34 delavci. Popravila in vzdrževanje poljedelskih strojev je bilo njegovo prvo delo, ki pa je hitro preraslo tudi v montažo vozil. Februarja 1959 je Dolenjska dobila IMV – INDUSTRIJO MOTORNIH VOZIL, ki je naslednje leto začela s serijsko proizvodnjo novega, izvirnega dostavnega vozila. Že v letu 1962 je začela IMV izvažati svoj prvi jugoslovanski avtomobil. Dopolnilni proizvodni program, tesno naslonjen na osnovni proizvodni program vozil, je stekel leta 1965: avtomobilska prikolica ADRIA caravan je začela osvajati evropski trg.

Medtem ko so jih leta 1966 izdelali 370, je IMV postala leta 1972 že največji proizvajalec avtomobilskih prikolic v Evropi. Letos jih bodo izdelali približno 30.000, od katerih je 95 odst. prodanih na zahtevnem mednarodnem tržišču. Lani so v IMV organizirali redno proizvodnjo vozil Renault 4 in Renault 12. V teku je obsežen investicijski načrt, po katerem zagotavlja IMV v prvi fazi proizvodnjo za 100.000 vozil na leto, do konca 1980 pa celo za 200.000 vozil na leto. Velikoserijska proizvodnja in nenehni vzpon izvoza sta osnovni vodili kolektiva IMV, ki bo letos s 5.060 delavci ustvaril 2,6 milijarde dinarjev celotnega dohodka.

